

**critică și
cronică:**

Paul Aretzu
Alex Cetățeanu
Ștefan Doru Dăncuș
Gheorghe Grigurcu
Lazăr Popescu
Ion Trancău
Mircea Tutunaru

proză:

Valentin Chepeneag

eseuri și studii:

Cristian George Brebenel
Vasile Ponea
Ion Popescu-Brădiceni
Silviu Doinaș Popescu
Paula Romanescu

poezie:

Camelia Ardelean
Ion Butulescu
Ionuț Caragea
Vlad Cernea Jerca
Ion C. Duță
Eugen Evu
Nicolae Gugu
Maria Ieva
Nicolae Mătcaș
Daniel Popa
Adina Mihai Popescu
Alensis De Nobilis
I.D. Sicore
Dumitru Tâlvescu
Adriana Tomoni
Luigi Ungureanu

**restituiri
și evocări:**

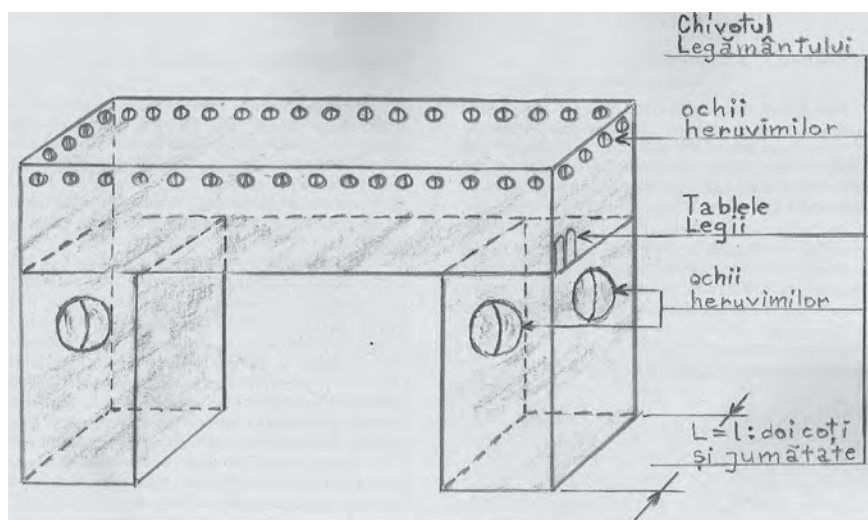
Marin I. Arcuș
Mircea Arjuna
Nicolae Băciuț
Miron Dobroiu
Gheorghe Iovan
Adrian Păunescu
Ion Longin Popescu
Lazăr Victor

**teatru și
cronică teatrală:**

Ecaterina Chifu
Al. Horia

apel:

Călin Hera și Eugen Evu

Brâncuși - codul biblic de pe „Templul Sărutului”

traduceri:

Dumitru Dănaș

grafică:

din viața și operele lui
Constantin Brâncuși

Ei, asta e jenant!

Cristian George Brebenel

De multe ori, când încerc să intru pe internet, și acesta e blocat, mă întâmpină un fel de atenționare-motto care afișează pe monitor sintagma „Ei, asta e jenant!”, vrând să sublinieze situația într-adevăr jenantă că netul nu funcționează. Adesea acest fapt mă surprinde în momentele când împreună cu câțiva colegi de cenaclu „traficăm” proze mai lungi sau mai scurte, mai bune sau mai rele, de adevărată „contrabandă” literară într-un Târgu Jiu care de mult nu mai pune bază pe literatură. Și tot de fiecare dată, când văd aceste cuvinte, mă amuz în loc să-mi fac nervi așa cum s-ar conveni când

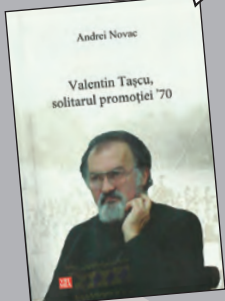
plătești regulat un serviciu, precum indispensabilul internet și el își face de cap. Dar nu pentru a vă povesti despre sincopelul internetului am adus eu în discuție această situație. Ea se poate lega cel puțin în mintea mea de două lucruri cu care pare a nu avea nimic în comun.

Este vorba despre premiile Nobel pentru literatură și despre mult discutatul aspect denumit Political Correctness (prescurtat PC) ce se tot învârtă în discursurile politice cotidiene, și nu numai, de câteva decenii generând un fel de nouă limbă de lemn.

(continuare în pag. 93)

semnal

S

Valentin Tașcu, solitarul
promoției '70
Andrei Novac,
Editura Vremea, București
2016, pag. 192

Poezii
Ion Mocioi,
Ed. TipoMoldova, Iași, 2016
pag. 264

Zinc feudal
Alex Gregora,
Editura PIM, Iași, 2017,
pag. 74

Iarbă și ploi
Dumitru Dănaș,
Ed. Academica Brâncuși,
Târgu-Jiu, 2017, pag. 164

La prima lectură

Ion Trancău

Un remarcabil reprezentant al Școlii gorjene de poezie

La școala gorjeană de literatură, cu ușile larg deschise, în care intră cine vrea și rămâne cine poate, apar reprezentanți cu vârste, aptitudini și capacități diferite. Imboldul pentru înscriere și absolvire este identic: *Veniți că școala vă așteaptă, regulamentul-i... abolit!* Pe frontispiciu poate fi citit îndemnul lui G. Călinescu din eseu *Criticul debutanților*, mereu actual pentru mentori și începători, *Nu lăudați fără temei pe un debutant, dar, mai ales, nu-l ridiculați!*

An de an se înscriu la școala noastră de literatură tot mai mulți adolescenți, tineri și oameni maturi cu convingerea că vor avea, în și la sfârșit, un atestat, un certificat de absolvire, cu mențiunea... *scriitor în devenire*. Ei vin din județ și din municipiu, din răsăritul apusul, nordul și sudul județului nostru dar și din centru, *recte* din municipiu, fiind, strict geografic, niște aspiranți estici sau orientali, vestici sau occidentali, nordici ori septentrionali, sudici ori meridionali.

Un scriitor, mai ales poet, nord-vestic gorjean, solidar prin creația sa în versuri cu cenaclul *Columna* și cu Școala de Literatură din Târgu Jiu, este medicul Radu Cârstoiu. Am în vedere, la prima lectură, în aceste succinte considerații critice, posibila antologie de autor cu titlul *Întemnițate-n chihlimbar*, apărută în colecția *Opera Omnia Poezie contemporană*, la generoasa Editură *Tipo Moldova* din Iași, anul 2014.

Născut spre mijlocul *obsedantului deceniu* al perioadei literare postbelice, comuniste, la 20 iulie – Sf. Ilie – 1954, Radu Cârstoiu era în anul 2014 autor al

celor patru cărți de poezie: *Silence Blue*, *Privirea către cer*, *Lumea lui Floricel* și *Golgota neurcată*. Antologia lui Radu Cârstoiu este prefăcută de poetul și criticul literar Gheorghe Grigurcu și postfațată de conferențiarul universitar dr. Ion Popescu-Brădiceni, un alt generos și competent hermeneut și comentator critic, ancorat în actualitatea literară a școlii gorjene. Gheorghe Grigurcu descoperă, metaforic, în medicul-poet, originar din Curpen – Vădari, *Un devotat al crucii*, amintit de tradiția prestigioasă a unor mari poeți precum Vasile Voiculescu, Tudor Arghezi, poeții de la revista *Gândirea*, în frunte cu Nichifor Crainic și Radu Gyr. Radu Cârstoiu este unul dintre puținii barzi postdecembriști care se arată *atras de cele dumnezeiești*. Pentru Ion Popescu – Brădiceni, poetul Radu Cârstoiu scrie o remarcabilă poezie... *cvasireligioasă*.

(continuare în pag. 97)

Fondator: Tudor Voinea

Redactor șef: Vasile Ponea

Redactori: Ion Popescu Brădiceni - redactor principal, Ion Trancău, Lazăr Popescu, Cristian George Brebenel, Aurel Antonie, Marius Iorga, Gelu Birău, Elena Roată, Alex Gregora, Florian Saioc

Tehnoredactare și procesare grafică:
Bogdan Chirimbu

Fundația Culturală "COLUMNNA", Tg. Jiu,
tel: 0253 216529, 0740157280

cenaclucolumnna.wordpress.com la rubrica "Revista"
Vizualizare și pe: www.targujiu.ro la rubrica "Cetățeni" și
Correspondență pe e-mail: ponea.vasile@yahoo.com

**Opiniile exprimate în revistă aparțin exclusiv autorilor.
Materialele trimise să fie scrise cu diacritice și în
format digital, dar cele netipărite nu se restituie.**

În jurul lui Alexandru George

Gheorghe Grigurcu

Stranie situație. În vreme ce destui autori insistă pe diverse căi să scriu despre ei, Alexandru George, într-un text publicat, și-a exprimat dorința contrară. Singurul de-a lungul întregii mele activități de comentator de literatură. Îmi îngădui a nu ține seama de rugămintea cu pricina, tocmai spre a încerca a-i dovedi încă o dată că n-am emis asupra importanței d-sale personalități una din, cum se rostește excedat, “imaginile așa de stîrmbे pe care le au despre mine atîția oameni poate bine intenționați din lumea literară, chiar dacă nu toți văd în mine un monstru”. Adăugînd că nu l-aș fi citit în ceea ce are “mai esențial” și vădîndu-se mai cu seamă iritat de faptul că i-am aplicat formula de “enfant terrible” al criticii românești, d-sa mai afirmă: “mie care nu m-am ținut de șotii în scrisul meu despre literatură, care am oroare de frondă și iconoclastie, (*sic!*), de epatare și, în plus, nu sînt doar mai vîrstnic decît cel care-mi iscălește «caracterizarea», dar am și debutat la 40 de ani și într-o atmosferă sinistă, cînd numai de giumbușlucuri nu-mi ardea, chiar mie, care am rămas un om, prin excelență, vesel... Ce să mai zic de asta?”. Ce să mai zică subsemnatul? Resignat, voi susține că nu a intrat în intenția mea nicio nuanță peiorativă, ci, din contră, una de recunoaștere a unei vivacități inconformiste mult seducătoare, a unui spirit rebel pregnant, sub o aparență moroză, “dincolo de mode și timp”. Pe de altă parte însuși traiectul biografic al scriitorului, cu numeroase

și substanțiale volume publicate, debutul tardiv, “atmosfera sinistă” pe care a inhalat-o, păstrîndu-se totuși, așa cum ține a se recomanda, drept “un om, prin excelență, vesel”, nu se justifică precum o paradoxală marcă a succesului? De unde această apăsată, cvasigeneralizată suspiciune? Această comportare de arici care se închide în armura sa de țepi? “Veșnic tînăr” în spirit și poate că, parțial, și “ferice”, autorul **Clepsidrei cu venin** semnifică un triumf asupra inechităților, fariseismelor, urgiilor de tot felul pe care epoca i le-a pus (ni le-a pus) în față. Dar să punctez mai întîi în ce chip s-a situat d-sa în raport cu aceasta.

Alexandru George este, și ține a sublinia cu energie circumstanța, un om de “modă veche”, vlăstar al unei solide familii burgheze, exponent al unui *ancien régime* indigen, care a străbătut “perioada cea mai întunecată din istoria României moderne, catacombal”, “momentele cele mai convulsive ale răstimpului”, silindu-se a-și disimula “adevărata identitate și vocație”. În conjunctura în care comuniștii au dobîndit puterea deplină, avînd 18 ani, era întrutotul avizat asupra dezastrului ce începea. Întrucît lupta fâțișă îi apărea zadarnică, a căutat, “ca un antidot”, relațiile “cu cei pe care-i socoteam cinstiți și rezistenți, de la ei urmînd să aflu alte lucruri decît sloganele oficiale”. Relații ce ar fi trebuit să slujească “formării” tînărului “(să-i zicem) inteligent, dotat mai ales cu oarecare precocitate de gîndire”, cum se autodefinește. Oamenii

remarcabili ai culturii erau însă puțini și de abordare deloc facilă. Cei mai la îndemînă se arătau a fi “idolii intelectuali” deveniți “modele negative”, pe care, puțin mai înainte, ar fi “jurat” cu candoare: Mihail Sadoveanu, M. Ralea, dar mai ales G. Călinescu și Camil Petrescu. “Ei au aderat din prima clipă la comunism, ceea ce va face mai tîrziu chiar și un oponent al acestuia, de talia lui T. Arghezi, în fine, într-o formă mai puțin scandalosă, T. Vianu”. E posibil ca un cititor “mai tînăr” să-și imagineze cu dezinvoltură “lovitura” pe care încă adolescentul Alexandru George a primit-o astfel, nu și cel ce scrie prezentele rînduri, martor și el al întregii epoci respective, cu voia celui comentat aici, dotat cu “oarecare precocitate”. Contactele cu Noica, “prin 1948-‘49, cînd el intenționa să fondeze o școală de înțelepciune la Andronache”, sau cu C. Rădulescu-Motru, deja senil, a cărui umbră “se prelingea pe sub castanii de pe Bulevardul Ferdinand”, nu anulează, evident, impasul. Junele intelectual

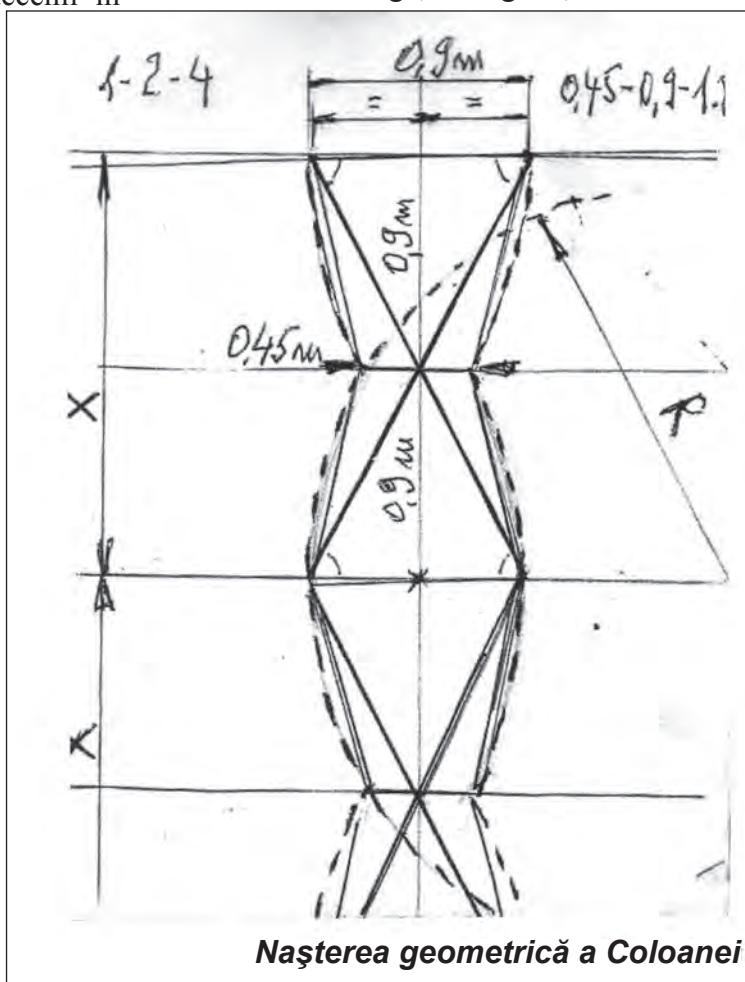

☑
supradotat trăiește o dramă. De reținut că nu avem a face cu un solitar nativ (“nu eram făcut să suport singurătatea”), predispus la un anume tip de “închidere”, gata a vieții “cufundat în bibliotecă, pierdut în lecturi, în afara lumii”. Declarându-se a aparține tipului “extrovers și comunicativ”, sociabil, Alexandru George își caută congeneri. Își recunoaște cu magnanimitate tiparul, care, “deși a rămas rar nu e totuși unic”, la un Radu Petrescu, la un Alexandru Miran, la un M. Ivănescu, la un Barbu Cioculescu. Și cu un mai puțin așteptat puseu de modestie: “Nu sînt un inconformist, sînt un ins banal, modelat însă după criteriile altei lumi”. Și chiar cu regretul de-a se simți azi “mai singur” decît cu patru decenii în urmă, “cînd duceam o existență catacombă și scriam fără nici o speranță de publicare, pentru «sertar», cum s-a consacrat, mai tîrziu, termenul”. Ce rezultă de aici? Negreșit o natură suficient de robustă psihic, cu ochiul ațintit mai mult spre exterior decît spre interior, mai atentă la spectacolul obiectiv al lumii decît la cel al proceselor intime, dătătoare acestea de compensatoare miraje celor stigmatizați de o inadaptabilitate acută. Ofuscat de vandalismul ce avea loc în “cultura” oficială a timpului, ultragiug de nemerniciile

sistemului ultraabuziv, își admite mereu o continuitate organică cu “lumea veche”, “o lume vie, deși inactivă pe planul adevăratei ei posibilități, de inși reduși la un fel de simili-existență, la așteptare și neputință”. De unde înclinația scriitorului spre epic. Înclinație favorizată de împrejurarea de-a aparține mediului social simpatetic evocat, pe care unii scriitori situați în echivocul răspîntiilor istorice l-au aproximat nu fără stîngăcii și gafe uneori țipătoare: “Mereu am insistat asupra faptului că eu sînt și *mă simt o rezultantă*, un produs al unei societăți în care nu am intrat și pe care nu a trebuit să o cuceresc ca pe o «pradă»; aparțin aceluiași tip uman și scriitoricesc care și-a rotit privirea în jur (asemeni cazurilor rare ale lui Creangă, Caragiale,

H. Papadat-Bengescu, poate și I. M. Sadoveanu), care exploatează un material uman apropiat, nu îl caută cu microscopul sau îl asediază și îl cucerește dincolo de niscai baricade”. Foarte probabil. Numai că printr-o asemenea extrovertire operînd, “cu o curiozitate diversă și nelimitată”, reiese încă o trăsătură a autorului în discuție și anume antilirismul. Nedînd niciodată semnale ale posturii de poet, Alexandru George declară neted: “Nu-mi plac confesiunile”. Ceea ce-l atrage nu e sondarea adîncurilor eului abscons, ci “realitatea mediului, a vieții de familie, a existenței prietenilor”, eposul apt a vehicula informații utile “mai ales pentru cei mai tineri, care nu au trăit acele împrejurări, dar nici situația generală în care m-am aflat eu și generația mea și pe care ei

trebuie s-o descopere și s-o deducă”. Ocolind discursul poetic ca atare, să presupunem că izbutește a lua distanțe, într-o manieră diferită de cea a poetului, față de ficțiunea sa, simțindu-se cufundat într-un imaginar “care înlocuia treptat ceea ce fusese efectiv viața mea în primul ei sfert de veac de existență conștientă”. Nu pot a nu aminti în continuare și rezerva, imprevizibilă “lepădare” pe care o manifestă Alexandru George

Nașterea geometrică a Coloanei

față de comentariul literar pe care-l exercită totuși cu o eclatanță perseverență (“autorul acestor studii nu a năzuit niciodată să devină un critic literar”), indispus, s-ar zice, de miza subiectivă a acestuia, poate și de lirismul *sui generis* pe care-l poate implica. Și mai mult decât atât, minimalizarea la sînge a exercițiului critic în principiu, văzut nu mai mult decât ceva secundar, provizoriu, un soi de schelă în jurul unei construcții (opera), care trebuie înlăturată cînd aceasta e terminată. Dar subiectivitatea astfel pusă la colț se răzbună. Ce relevă altceva acele reacții aprige, taxate îndeobște ca probe ale unei firi “sucite”, “șicanatoare”, “cîrcotașe”, decât jeturile unei energii personale comprimate, țîșnind cu umorală violență, dînd paginii lui Alexandru George savoarea caracteristică? Ce este în astfel de clipe autorul **Marelui Alpha** decât, ierte-mi-se repetiția, un *enfant terrible* cu totul remarcabil al literelor noastre actuale? Ce este decât o imagine a vieții proaspete a spiritului, sfîdînd rutina, poncifurile, cu un risc ce face el însuși parte inevitabilă din strategia jocului vital?

Nu am avut în epoca noastră indigenă multe condeie care să aibă temeritatea unor disocieri tranșante, a unor afirmații mergînd drept la țintă, a unui expresiv umor contestatar precum cel al lui Alexandru George. Poziția protestatară pe care, în contextul totalitar, și-o arogă e însă una plină de nodulii dificultăților, provocatoare inclusiv la adresa “blazonului” așa-numiților disidenți: “Eu n-am fost disident, am fost rezistent. Eu țin la

distincția asta, pe care am făcut-o și prin care mi-am atras fulgerele tuturor marxiștilor”. Cu toate că ar fi putut lesne admite că termenul în cauză e convențional, avînd însă o accepție istorică, d-sa începe prin a-i aminti pe “profitori” adică pe Deșliu, “care în 46’-47’-48’ lucraseră cu Ceaușescu la «tineret»” și pe Breban, “membru supleant în CC și în relații bune cu generalul Pleșiță”, pentru a adăuga, în virtutea unor “mici distincții”, pe Adrian Păunescu și pe Eugen Barbu, spre a încheia nervos-rezumativ și, precizez, eliptic-amalgamat: “Or, eu nu sînt un om de categoria lor. Eu nu am limbaj comun cu Deșliu, cu Breban, cu Goma, cu Raicu, cu S. Damian”. Goma alături de Păunescu și Eugen Barbu!? Dar I. Negoitescu? Dar Ion Vianu? Dar Dorin Tudoran? Dar Ana Blandiana? Dar destui alții, apreciați îndeobște ca disidenți? Toți o apă și-un pămînt? Pe ce lume trăim? Tăietura insolită a opiniei astfel avansate n-ar putea deschide decât o animată dispută. O altă părere controversabilă e cea potrivit căreia Tezele ceaușiste din iulie ‘71 “nu au fost deloc bine primite de Aparat”. Ar fi fost vorba de opoziția unei noi generații de activiști, dotați cu locuințe confortabile, cu mașini personale, care n-au rezonat la sloganele “retrograde”, la idealul primitivismului “eroic”, activiști contrariați în acel document de tristă memorie întrucît “lor le trebuiau «avantajele» și «cuceririle» socialismului, dar în același timp și produsele simbolice ale unei culturi mai înalte iar, ca o culme, otrăvurile fermecate ale lumii capitaliste”. Cum așa? Aderenții de primă oră la

programul comunist, “cei care se prăjiseră compromițîndu-se prostește”, servindu-l incondiționat, fuseseră abandonați de putere în “ghearele” criticii estete sau de-a binelea îngropați în uitare: A. Toma, M. Davidoglu, Al. I. Ștefănescu, Eugen Frunză, Victor Tulbure, Ștefan Iureș ș.a. Foarte adevărat, însă nu s-a iscat astfel un gol benefic al turpitudinii. N-a apărut oare o altă serie de gorniști ai partidului, gata a-l umple, nu doar slugarnici și agresivi, mai agresivi decât predecesorii lor și mai lacomi, de-ar fi să amintim doar gruparea din jurul revistelor **Săptămîna** și **Luceafărul**? N-a apărut și prosperat protocronismul cel cu benedicțiune partinică și jalnici aderenți? N-au fost tipărite “cărămizile” omagiilor, cuprinzătoare liste ale degradării celei de-a doua generații de comuniști, parte și ea a “Aparatului”, pe care nu știm de ce s-ar cuveni s-o vedem “rezistentă”, căci în realitate a fost “manipulată la discreție”, aidoma celei dinainte?

Alteori însă putem subscrie fără rețineri acidele linii ale lui Alexandru George, foarte utile pentru reconstituirea veridică a tabloului epocal. “Munca de negru” a reprezentat o metodă a regimului de a-și asimila talentele și truda unor oameni ce nu-i aparțineau și nu aveau voie de a-și semna textele, fie acestea și traduceri (între alții, Cornel Regman, Petru Comarnescu, P. P. Panaitescu), constituind “o rușine a vremurilor”. Nu mai puțin rușinoasă se înfățișa masacrarea scrierilor oferite spre editare. Orice producție literară fiind abordată drept “un act de

☑
 răspundere colectivă”, redactorii în frunte cu directorii editurii intervineau fără jenă în text pentru a-l adapta în cel mai înalt grad “liniei” partidului, de altminteri aflate într-o necurmată mobilitate: “Despreversiunile mereu îmbunătățite ale **Scrinului negru** de G. Călinescu s-a mai scris; vreau să semnalez cazul romanului **Risipitorii**, de Marin Preda, care a fost într-atît de schimbat față de versiunea inițială, încît ar fi trecut prin vreo cinci variante. Nu cumva ele s-au păstrat undeva?”. Între “misterele” epocii se înscrie și capitolul cărților “pierdute”, întrucît autorii lor, precum Hortensia Papadat-Bengescu sau Ticu Arhip, nu le reclamau, neîndrăznind “să se pună cu ceea ce simțeau că sînt autoritățile comuniste”. Cît privește “curajul”, acesta ar fi devenit exclusiv un apanaj al privilegiaților, neputîndu-se manifesta fără o minimală garanție oficială. Un asemenea “curaj”, consideră Alexandru George, “era o virtute rezervată de «organe» celor din vîrfurile piramidei nomenclaturiste, era îngăduit cu voie de la poliție unui Eugen Barbu sau Marin Preda, unui Petre Sălcudeanu sau Dinu Săraru, căci Partidul ținea și pe această cale să-și favorizeze slujitorii”. Un fel de „curaj”, de! Cel puțin la fel de interesante sînt consemnările lui Alexandru George referitoare la cîțiva scriitori de mare suprafață, tabuizați de autoritățile ideologice ca “reprezentanți” ai “culturii socialismului”, statut ce nu o dată, prin reflex inerțial, s-a perpetuat. La capătul unei tăceri de aproape un deceniu, “văzînd că nu

vin americanii”, Arghezi a crezut că e oportun “a se da” cu comuniștii, aflați la putere pe o durată ce părea nelimitată: “Dar, în ce mod a făcut-o! A scris lucruri inadmisibile, a desfășurat un zel care nu-i fusese pretins”. Neîntrecîndu-l nimeni în “lingușeală”, nici chiar G. Călinescu, autorul **Florilor de mucigai** este emițătorul “acelei afirmații făcute la Kremlin, prin care a echivalat ultima ocupație rusească cu o nouă Descălecăre!”. Deloc complezent se prezintă Alexandru George și în legătură cu Marin Preda, autorul unui important roman, **Moromeții I**, dar înconjurat de regulă de un șir de ditirambi nediferențiați, cu toate că alte cărți ale prozatorului sînt vulnerabile. Astfel ni se vorbește pe șleau despre “falsitatea stridentă din «mărturiile» românești ale lui Marin Preda”, conținute în cele două cărți ale sale de factură autobiografică, **Delirul și Cel mai iubit dintre pămînteni**. Acestea “sînt scrise parcă de cineva care nu a trăit pe atunci, în perioada războiului și, respectiv, a instaurării comunismului la noi în țară. În primul roman, de pildă, se imaginează situația neverosimilă a unui tînăr, care, venit de la țară, cu o pregătire redusă la cîțiva ani de liceu, e primit peste tot, inclusiv în societatea înaltă bucureșteană, și curtează, cu speranțe matrimoniale, pe fata unui colonel în rezervă”. Artificiului socio-moral ce-l lovește pe eroul cu pricina i se adaugă și jenante supralicitări culturale, precum următoarea referință de meloman diletant (în spatele ei se văd urechile auctoriale): “ajunge să-și cumpere din primul magazin

Matthaeus Passion de Bach (pe care o ortografiază greșit) și o ascultă vreme de mai multe săptămîni de «cîteva ori pe zi». Or, acest amplu oratoriu durează, cu recitative cu tot, peste trei ore! El nu era accesibil în niciun fel chiar unui privilegiat al regimului, necum să fi fost achiziționat dintr-un magazin. (Bietul Preda, atras de sonoritatea titlului, și-a închipuit că oratoriul lui Bach durează cît un vals de Johann Strauss!)” În opinia, cred că nu chiar fără rost alarmată, a lui Alexandru George ultimul roman al lui Preda ar fi “o carte de altfel mizerabilă, lipsită de orice valoare și care conține în plus și o insultă absolut inutilă împotriva Ardealului, a societății intelectuale și universitare de acolo, cu deosebire împotriva lui Blaga”. E, în orice caz, un prilej de dezbatere, mai cu seamă pentru admiratorii lui Preda care ar fi avut prilejul și pînă acum de-a articula replica... Cîrmuirea comunistă inițiază, în ultima sa etapă, pusă sub semnul naționalismului, un veritabil asalt și împotriva criticii, sub pretextul “apărării valorilor” față de “demolatori”, “cu nuanța suplimentară că aceste valori erau unele creația culturii «noi»”, care se întemeia pe imundiciile hebdomadarului **Săptămîna**, condus de Eugen Barbu, “un publicist pamfletar, care își îngăduia modul ireverențios al presei din trecut, căci i se permiteau unele inconformisme de ton”. De pe promontoriul ipocritului său discurs adulator, “tocmai el s-a găsit să-i ia apărarea lui G. Călinescu”, uitîndu-se interdicțiile și alte umilințe la care “divinul critic” fusese supus pînă la

moarte. O consecință a campaniei pro Călinescu, dovadă că nu era o simplă poziție intelectuală, cum s-ar fi convenit, ci o manevră politică, a fost și denunțarea lui Alexandru George ca “un adevărat pericol public”, urmată de excluderea d-sale din presă. Cu “patronul” **Săptămânii** și cu patronii săi nu era de glumit. Un alt obedient fără scrupule al regimului era Ov. S. Crohmălniceanu, care, inginer de formație, “în timp ce era cadru universitar la București, urma cursurile de student fără frecvență ale Universității din Iași”. “Vechi edec al comunismului”, “omul tuturor josniciilor comandate”, criticul îl felicită cu exaltare pe Alexandru George pentru **Semne și repere**, “adăugând că nu e student al său care să nu reia comparația mea dintre Mateiu Caragiale și Proust”, pentru ca, în scurt timp, să-l supună la tv. unei implacabile “demascări” pentru atentatul la “gloria” valorilor poporului român...

Și acum câte ceva despre Alexandru George ca personaj. Cu toate că prozator de calibrul, susținând mereu că proza reprezintă

creația d-sale de căpetenie, eseurile și publicistica nefiind, în ciuda majorității lor textuale, decât un adjuvant, scriitorul se enervează dacă e abordat (eu însumi am avut prilejul) în calitate de personaj. Mărturisesc că mă surprinde o astfel de atitudine deoarece am impresia că una din performanțele mature ale unui creator este proiectarea sa într-o imagine umană intrinsecă, în măsură a-i procesa reacțiile, a le recomanda la scara unei unități. Nu derivă din opera marilor

scriitori o figură omenească? Nu poartă creația reflexele ființei lor existențiale pe care o putem recompune precum o concluzie morală a acesteia? Sensibil ca o mimoză, Alexandru George are nevoie pesemne de confirmarea perpetuă a calității d-sale de excepție, umbrindu-se, de nu protestând cu tărie la orice obiecție, jubilând la orice dovadă de aprobare admirativă. Sentimentul de sine e în cazul în speță atât de gonflat încât nu ezită în fața unor bizarerii precum aceasta,

de o blândă candoare: “am întâlnit în primele mele confruntări cu dactilografele, redactoarele de editură și corectoarele, o inteligență mult superioară criticilor obișnuiți, ba chiar și unor N. Manolescu, G. Dimisianu, Gh. Grigurcu, Alex. Ștefănescu sau Dan C. Mihăilescu și alții de același calibrul, care fac opinia în presa noastră literară de azi”. *Hélas*, Alexandru George cută și alte exemple de „intelență mult superioară” celei de care dispun numiții critici literari. Chestiuni - cum să zic? - de *enfant*, chiar dacă nu *terrible*... Într-un vagon „aglomerat”, se întâlnește întâmplător cu o doamnă, „care se afla, ca multă lume, în picioare”, și care a intrat în vorbă cu d-sa. Afând cine e,

Brâncuși filmând montarea celui de-al doilea element al Coloanei

Îl felicită pentru **Simple întâmplări, în gând și spații**, nu fără a articula următoarele vorbe mirifice: „E o carte pe care îți vine să o săruți pe fiecare pagină!” Un „simpatic funcționar” de la Oficiul poștal București, unde scriitorul se înfățișează cu un pachet, îi aduce la cunoștință că într-un răstimp în care cartea (aceeași) era excomunicată în **Scînteia**, aceasta „ajunsesse să poată fi citită la liceul (...) din București și viitorul funcționar de la Vama poștei o comenta entuziast cu colegii”. În sfârșit, altă dată, nu alteineva decât deochetul Dan Zamfirescu, cu toate că Alexandru George îi făcuse recent un comentariu nefavorabil, i se confesează astfel: „N-are nici o importanță, indiferent de ce ați scrie, (...) tot ce e scris de Alexandru George miroase a rufă curată!”. Juisînd, Alexandru George notează fără nicio reținere: „Rareori mi-a fost dat să aud o apreciere mai frumoasă la adresa scrisului meu, exprimată într-o formulă mai sesizantă”. Nu fără a adăuga, din păcate, supoziția potrivit căreia „frumoasa” formulă la superlativ i-ar fi fost „inspirată (celui cu pricina - n.n.) de ambiția fetidă a **României literare**, (*sic!*), printre ai cărei colaboratori mă amestecasesem”. Când se adresează însă unor preopinenți mai puțin flatanți decât cunoștințele fortuite mai sus menționate, Alexandru George cel mistuit de superbie măcar precum odinioară Camil Petrescu, se rostește înciudat-suculent, arhaic-extravagant, aidoma unui cronicar. Un patetism de veche spiță se înfiripă între încordarea contrarietății și autosatisfacția mai mult decât pitorească: „Eram în acel

moment un tînăr intelectual de o formație și de o anvergură oarecum «standard», nu excelam în nici un sector prin genialitate, nu riscam gesturi de inconformism, aveam oroare de boemă și excentricitate sau poză. (Nu am simțit niciodată impulsul de a-l asasină pe tata, nici de a o viola pe mama, nici de a-l castra pe fratele meu mai mare)”. Sau în amestec cu deliciul unei trimeri livrești adecvate: „Familia mea (...) nu prenumără oameni cu sînge bolnav, falsificatori de bani, tâlhari, femei nebune sau care și-au dat duhul scuipînd grijania în barba popii și blestemîndu-și copiii. (...) N-oi fi fost un sfînt la viața mea, dar nu mi-am petrecut-o în desfrîu și nici nu cred că voi muri în brațele vreunei Rașelica Nachmansohn”. Temperament sudic, autorul **Semnelor și reperelor** se dedă așadar la manifestări petulante: gesturi teatrale, ton văietăreț, afuriseli. Cum se zice românește, nu ezită a-și da poalele peste cap. Ce ar mai fi de adăugat? Poate doar atît, rezumativ: neadmițînd nicio alternativă, nicio corectură, nicio relativizare (uneori și una minoră îl scoate din sărite) a setului d-sale de opinii, simțindu-se indignat de tratamentul ce i se aplică din partea „infamului” Al. Piru sau a lui M. Zăciu, Alexandru George scrie, în schimb, despre Radu Petrescu într-o manieră care, după toate probabilitățile, l-ar revolta chiar dacă i-ar fi aplicată d-sale fie și într-o proporție mai redusă. Despre acel Radu Petrescu pe care nu șovăia a-l socoti în alte pasaje drept un apropiat, un om cu care se simte solidar: „R. P. Era un blocat, un ins închis într-o armură de unde arunca priviri acute și sfredelitoare asupra

realității văzute în secțiuni înguste și selecționînd imagini ca un peisagist, ca unul care încadrea ză porțiuni de realitate pînă a nu o vedea în întregul ei. (...) universul sublimat și închis în scrîșnete din «jurnalele» lui Radu Petrescu (...) Radu Petrescu compune un jurnal care e al unui castrat”. Greșesc cumva?

În pofida unor astfel de, oricum inevitabile, observații priuitoare la, să spunem, tactul personalității lui Alexandru George, n-aș putea sfîrși prezentul comentariu fără a-l încredința că mă simt aproape de d-sa poate chiar datorită meandrelor ființei „sucite” pe care ne-o propune (astfel a fost frecvent judecat), ale părelnicilor slăbi-ciuni pe care le exhibă cu naturalețe. Deși respinge eticheta de „inconformist”, scriitorul adoră să iasă din rînd, să bată la ochi. Neputînd fi luată în serios, poza „modestiei” îi dă un plus de atractivitate. Se află la mijloc un „teribilism” al unei simțiri pururi spontane, anevoie de pus în pagină fără riscuri, un curaj al sincerității. Cabrările, denivelările neașteptate de umoare, contradicțiile chiar oferă sarea și pipetul acestui îndeajuns de complex creator, precum la G. Călinescu, Camil Petrescu, Paul Zarifopol, Al. Paleologu. Inteligența acută are nevoie de relaxări, nu o dată cu aspect inopinat, dîndu-se în spectacol la un mod deconcertant. Îl asigurăm pe Alexandru George de admirația ce totuși i-o purtăm, ca unuia dintre cei mai de seamă oameni de litere din actualitatea românească.

Alexandru George: **Confesiuni împotriva**, Ed. Albatros, 2000, 226 p.

Amintiri despre Brâncuși

Miron Dobroiu

Constantin Brâncuși rămâne un geniu de necontestat al timpului nostru, sculptura sa marcând pregnant arta secolului al XX-lea. Jammes Farrel, recunoscându-i unicitatea, scria despre el: „Lângă Shakespeare și Beethoven, se mai află un Dumnezeu: acesta e românul Constantin Brâncuși” (v. *Tribuna*, nr. 40, din 7 octom-

peretii separatori ai *închisorii de lemn* în care sunt puși, de obicei, morții?” (v. Carola Giedion Welcker, *Constantin Brâncuși*, Ed. Meridiane, București, 1981, p. 112).

În ultima perioadă a vieții, după multe mărturii, nu vorbea decât românește, așteptându-l pe Dumnezeu în atelierul care refăcea toposul natal.

artist ultimii ani de viață.

Cine sunt, de fapt, cei doi? Să le dăm cuvântul, să se prezinte.

„Scriem amintirile vieții noastre alături de el, prima noastră vizită la el, inițierea la lucru, la viață. Toate momentele excepționale pe care le-am petrecut împreună cu el *timp de nouă ani* (s.n.)... Când trăia Maestrul, aniversarea nașterii sale o serbam timp de trei zile, pentru că în anul lui de naștere era indicat «în ziua de 21 februarie, s-a născut alaltăieri, un copil de sex bărbătesc» și atunci el a tranșat în sensul de a-și sărbători aniversarea timp de trei zile... Prima zi începea cu scăldatul... venea rândul Nataliei să-l tundă și să-i îndrepte barba...

Venea de zeci de ori pe zi la noi în atelier, aducându-ne cărbuni (cei doi au închiriat, după prima vizită din anul 1947, un atelier aflat lângă celebrul atelier al lui Brâncuși, ateliere despărțite de un culoar de lumină de numai doi metri, n.n.). În fiecare zi ne făcea câte o surpriză, vedea ce ne lipsește și ne aducea de la el.

Cinci ani nu ne-am mișcat din Paris pentru că nici el nu pleca nicăieri. Ne-a îmbrăcat ca pe el, în salopetă albă și cu saboți în picioare... Când aveam prieteni, venea încărcat cu fructe, sticle, mâncare... Era foarte sociabil, îi plăcea să simtă lume în jurul lui (Nici urmă de atitudine mistică, interpretare în vogă, în Occident, n.n.). Primea invitații la expoziții, dar el nu se mai ducea, ne trimitea pe noi...

Am făcut sculptură, dar

Brâncuși la Poiana 1935

brie 1965). În ultimii ani ai vieții, Brâncuși nu era lipsit de un elan creator, căci proiecta o *Coloană fără sfârșit* la Chicago, din oțel, înaltă de 400 de metri, „una din minunile lumii”, cum se exprima el însuși, într-o scrisoare către americanii interesați, în ce privește „marea trecere”, o privea cu seninătate, caracteristică esențială și a artei sale, dorindu-și un mormânt cât mai simplu și o înmormântare lipsită de fast și artificial: „De ce să nu zac întins direct în pământ, fără

În 1952, devenise cetățean francez, la cererea sa, pentru a putea să lase moștenire statului francez atelierul, refuzat prosteste de țara sa de origine. Ziua punctului final al vieții sale s-a întâmplat să fie 16 martie 1957. Locul de veci ales, cimitirul Montparnasse (*18-ème division, Avenue du Nord*, aproape de intrarea principală din bulevardul Edgar Quinet). Legatarii săi testamentari sunt pictorii Alexandre Istrati și Natalia Dumitresco, un cuplu ce i-a vegheat bătrânului

☑ cu el, sub supravegherea lui... La platu-
ul Beaubourg, reconstrucția atelierelor lui
va fi făcută după planurile păstrate de noi...” (v.
Natalia Dumitresco, Alexandre Istrati, *Nouă ani
alături de el*, în: **Omagiu lui Brâncuși**, Cluj-
Napoca, 1976, p. 12-14).

Cât despre amplasarea atelierului în localuri-
le vechiului Muzeu de Artă Modernă din Paris,
Jean Cassou mărturisește că l-a dus pe arhitec-
tul muzeului în Impasse Ronsin nr. 11, înain-
te de demolare, să facă măsurătorile și să foto-
grafieze atelierul în prezența lui Brâncuși. Abia
atunci acesta a semnat actul de donație.

Alexandre Istrati a avut șansa extraordina-
ră de a trăi în preajma lui Brâncuși. Cei doi au
scris articole despre Brâncuși și arta sa, precum
și o carte, în 1986 (v. Pontus Hulten, Natalie
Dumitresco, Alexandre Istrati, **Brâncuși**, Ed.
Flammarion, 1986).

Demetra Istrati (1888-1975) este îngropată
în același mormânt al lui Constantin Brâncuși,
cu numele gravate pe laterala dinspre alee a pri-
mei pietre tombale, o soluție mai bine aleasă.
Alexandre Istrati (1915-1991), legatar testa-
mentar și moștenitorul lui Brâncuși, pictor mi-
nor, deci artist modern, pune să i se graveze nu-
mele chiar sub al maestrului.

Să fi gândit la o egalitate în plan artistic?
Exclus. Locul e simplu, două lespezi de pia-
tră puse una peste alta, ca o ultimă **Masă a tă-
cerii**, numele lui dăltuit acolo și anii între care
i-a curs viața pământeană, fără nici o altă men-
țiune, fără monument ori cruce de marmură.
Istrati a respectat și el aceste principii, însă n-a
ales soluția Demetrei Istrati, mama sa. În ace-
lași Montparnasse, plin de personalități apuse și
oameni cu averi fabuloase, Charles Baudelaire
împarte locul cu generalul Aupick, tatăl său vi-
treg, o familie întregă pentru că, făcând par-
te din lumea noastră, nu din cealaltă, cimitirele
sunt guvernate de legi aspre, nemiloase. În ace-
lași Montparnasse, azi, vin studenți de la Arte
frumoase, să studieze la fața locului **Sărutul** din
1910, operă de cotitură pentru ceea ce înseamnă
sculptură modernă.

Oricât am încerca să fie altfel, chiar dacă din
punctul de vedere al eternității, răspunsul, știe
fiecare, este dezarmant. Se naște însă întrebarea
profund umană: impietate sau nu?

Adina Romanescu, grafică: Jacques Brel -
«L'Homme de la Mancha»

Don Quijote sau Înțelepciunea morilor de vânt

Paula Romanescu

De-atâtea secole tot macină timpul povestea acelu-
i ciudat cavaler, pre numele său *Don Quijote*, rătăcitor
prin landul rațiunii unei lumi de-a pururi iraționale!

Cât se mai știe despre insolitul personaj turnat în
magma cuvântului de *Miguel de Cervantes Saavedra*
(1547-1616) astăzi, când lectura cărților nu face decât
să genereze malițioase zâmbete acelora pentru care
„*cea mai de folos zăbavă*” nu-i decât un ilar anacro-
nism într-un vârtej de patimi cu golul logodite!

Și totuși, până și ne-cititorii – cititori poate în ste-
le căzătoare ce nu vor ști nimic din tainica lumină din
cerul gândului, au auzit de lungel umbre albastre ale
morilor de vânt ce macină nimicul, de niște mult prea
large, adânci oglinzi care răsfrâng și chipuri-măști,
și zboruri-cădere, și țipătul-tăcere, când mai mereu
înfrânt, omul rămâne zeu etern și pieritor.

O întregă lume de umbre își află ilustrare în ge-
niala nebunie a acestui personaj care nu-i decât
măsură iubirii pe pământ.

☑ Cel mai adesea literatura și artele se inspiră de la un model uman real spre a reda în felul lor nouă alcătuire poveștii „ca o viață de om”. Don Quijote, ingeniosul hidalgo de la Mancha creat de Cervantes, creează la rândul lui un tip uman căruia, pentru simplificare, i se spune *donquijotesco* și, care înglobează în el candoare și temeritate, măreție caricaturală și curaj întru împlinirea unor acte care n-au servit niciodată cu adevărat la nimic dar fără de care viața n-ar fi decât un anost șir de zile care duc toate spre singura certitudine asupra căreia „trestia gânditoare” nu are nici o fărâma de îndoială – moartea.

Eroul donquijotesco este generos fără limită, iubirea îi este zeitate, onoarea – măsură a sufletului, gloria – steaua de neatins spre care se înalță iar și iar ca un Sisif modern, Sisif etern, Sisif condamnat de nu se mai știe care zei să-și poarte spre vârful muntelui de lumină, nu stânca ci trupul însuși. Este un Icar cu grele aripi de miere, plutind sub cerul cu stele-oglinzi, și sori rotitori, și vânt de mori separând lumina de întuneric în zările de dincolo de zări.

Se cuvine să menționăm câteva coordonate bio-bibliografice ale autorului ca nu cumva să se creadă că *Don Quijote* este cel care l-a creat pe Cervantes, deși uneori îndoiala, ca o răsfrângere a tăișului de gând, mai stăruie să ne tulbure sufletul care vede în legea lui: *Dar dacă, totuși?...*

Ei, da! Dar dacă totuși?...

Istoriile literare ale lumii, dicționarele – cataloage mereu actualizate ale Bibliotecii din Alexandria ajunsă în fărâme de pulberi până la noi, ca la rândul nostru să le păstrăm adăugite (neapărat adăugite! Altfel cum vom putea răspunde la Marea Judecată întrebării: „*Venirea ta n-aduse nici un adaos lumii?!*”), pentru cei ce vor veni după noi în vastul deșert din lumea celor care mai cuvântă, istoria cu-ale ei istorii despre bătălii mereu pierdute în urale de victorii din care nu învățăm niciodată nimic și totul se ia de la-nceput, teatrul, muzica, pictura, dansul, totul stă mărturie cum că, da! Cervantes a existat!

S-a născut la Alcada de Henares la 29 septembrie 1547 într-o familie blagoslovită cu mulți copii a unui modest chirurg – Rodrigo de Cervantes și a soției sale Dona Leonor de Cortinas. Se mai spune c-ar fi urmat niște studii întârziate la Salamanca prin anii 80 ai veacului al XVI-lea, după ce luase

ceva lecții de științe umaniste de la magistrul Juan Lopez de Hoyos și își încercase talentul într-ale scrisului compunând rondeluri, elegii, sonete, epitafuri, mai cu seamă epitafuri pentru că pe atunci, ca dintotdeauna, se mai înclina sub tăișul coasei de fum și câte-un cap încoronat pentru care (musai!) lacrimile trebuiau turnate în cânt de jale, un fel de doină ceva mai „etranjeră” de pe la noi cei care, navând prea multe capete încoronate de jelit, am prins a plânge în vers-cântec de jale câte-un fecior pierit în luptă – dreaptă mereu și strâmbă deopotrivă – pe vreun haiduc, ori crai, ori crăișor, pe vreun fără de nume domnișor din neam de Gheorghe, Iancu sau Ion...

Prin toamna anului 1568 se stinge regina Isabelle de Valois, cea de a treia soție a lui Filip al II-lea. (Socoteală dreaptă: ea - *a treia*, el - *al doilea*...)

Cervantes a compus atunci o „copla”, o elegie și un epitaf – *trei* „jelanii” pentru *cea de treia* soată a regelui.

Va fi fost recompensat cu câțiva firfirici.

Gloria scriitorului nu-și sunase încă din trâmbițe de aur venirea.

Un an mai târziu, poetul Cervantes era la Roma întregind „armata” personalului de serviciu pe lângă viitorul cardinal Acquaviva (în traducere „Apă vie” sau „Apă de foc” sau neaoșa Țuică, semn că sfinției sale îi cam plăcea să se împărtășească ...), experiență care-i va servi mai târziu la scrierea unor opere cu aluzie la Italia.

În 1570 se înrolează ca soldat în armata pontificală și participă la expediția maritimă contra turcilor, sub comanda generalului Marc Antonio Colona sub ale cărui ordine se aflau trupele și galerele spaniole de la Andrea Doria.

Istoria consemnează în dreptul expediției cu pricina : *Eșec*.

În 1571, în bătălia de la Lepante, soldatul Miguel de Cervantes primește în piept două focuri de arcebută (cărora le-a rezistat eroic) și un altul în brațul stâng care-i va fi retezat. Aflăm acestea din *Prologul* la cea de a doua parte din romanul *Don Quijote* precum și din ciclul de povestiri *Nuvele exemplare: Captiv: Călătorie în Parnas*.

În primăvara anului 1572, infirm deja dar tot *bun de luptă* (!), îl aflăm în regimentul lui Don Lope de Figueroa, modelul eroului din „*Alcadele din Zalamea*” de Lope de Vega.

☑ Bătălii, bătălii, bătălii – mori de vânt măcinătoare de vieți!

Între 1575-1580, Cervantes este prizonier în Alger. Nu singur: împreună cu fratele său mai mic Rodrigo. Evocarea acelor ani o va face în comedii-le (da, comedii! Captivității trebuie să-i opui hohotul de râs spre a o face suportabilă!): *Galathea*, *Persilès*, *Epistolă lui Mateo Vasquez* (acesta era secretarul lui Filip al II-lea), *Viața în Alger*, *Închisorile din Alger*, *Topografia Algerului*, *Raport*, *Numamța*.

În anii 80, numai la Madrid, i se joacă peste 20 de comedii.

Viața îi joacă și scriitorului o comedie dintre cele mai savuroase: i se naște fiica naturală Isabel care va deveni mai târziu un fel de zburdalnică *Dulcinee* asemenea mamei sale, iubeața Caterina de Salazar y Palacios cu care Cervantes – cavalier cu un înalt simț al onoarei – se va căsători (ne) fericit.

Ajuns om la casa lui, tată de familie, s-a ocupat vreme de vreo zece ani cu descurcarea (încurcarea) ițelor financiar-contabile pentru comerțanții de cereale, ulei de măsline și, *Invincibila Armada* pentru care avea obligația de a procura hrană și echipament.

Dezastru: „*Invincibila*” este învinsă!

În 1598 moare și Filip al II-lea.

Cervantes scrie un celebru epitaf pentru mormântul celui dus. (Cred că trebuie mers la Madrid să vedem la fața locului ce se spune în epitaful cu pricina. Filip al II-lea nu mai poate obiecta. Deci, vă invit la călătorie!)

În 1600, în bătălia de la Dune, moare fratele său Rodrigo.

Ce epitaf va fi scris atunci poetul, nu se știe. Istoria nu se ocupă de oamenii simpli...

Miguel de Cervantes a fost invitat să „locuiască” un timp într-o închisoare din Sevilla pentru oarece „greșeli de calcul” în actele contabile de care se ocupa. (Pe vremea aceea „se suporta” detenția pentru „greșeli de calcul”).

Avea 57 de ani când, în 1604, la 26 septembrie solicita și obținea privilegiul curții regale de a-și publica romanul *Ingeniosul Don Quijote de la Mancha*, partea I.

Șapte ediții aveau să urmeze în același an.

De ce ne-am mira că în zilele noastre această bijuterie literară este opera cu cel mai mare număr de ediții din lumea întreagă, cu cea mai mare notorietate literară zămislițoare de erou – oglindă fidelă și mereu schimbătoare în reflectarea chipului unei lumi nebune, nebune, nebune în care omul se oferă de bunăvoie – grăunte fragil – pietrei și vântului în marea nebunie a morilor de pulbere și noapte, după o scurtă ardere-n iubire, după o rătăcire fără sens prin landul iraționalei rațiuni omenești!

Cum cea de a doua parte a romanului întârzia să apară iar gloria scriitorului depășise binișor granițele limbii spaniole, prin anul 1614, un editor din Taragona publică un Don Quijote apocrif cunoscut astăzi sub titlul *Quijote de la Avellaneda*.

Abia la 30 martie 1615 lui Cervantes i se acordă *privilegiul* (tot un fel de cenzură ca aceea din vremi știute nouă funcționa și pe atunci sub ochiul vigilent veghetor al „*suavei Inchiziții*”...) de a-și publica partea a II-a a Don Quijote-lui său. Dedicția autorului este, ca și la partea I a romanului, o plecăciune către marele său protector Contele

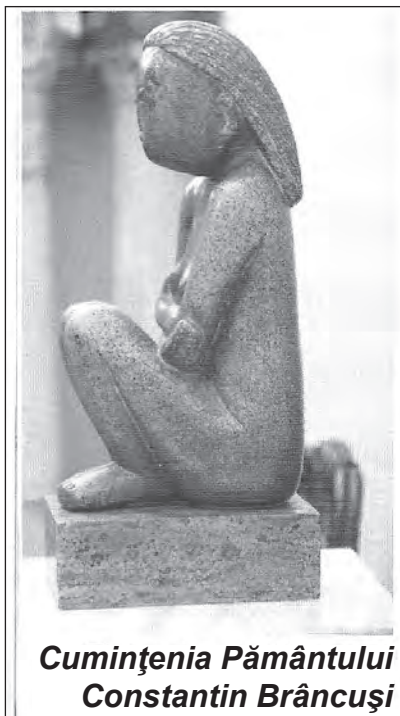
de Lemos, pe atunci vice-rege de Napole.

În anul 1617 cele două Părți ale romanului apar în sfârșit împreună, la o editură din Barcelona.

Din 23 aprilie 1616 (ca să nu-l lase pe Shakespeare să facă singur drumul cel de dincolo de marea trecere!), Miguel de Cervantes, autorul lui Don Quijote, s-a dus să odihnească puțin.

Eroul său este fără de moarte.

Cine n-a văzut la 23 aprilie 2005 pe scena *Teatrului Național din București* spectacolul în care Dan Puric, acest inclasabil artist al scenei românești, împrumută chipul lui Don Quijote spre a ne pune în față imaginea lumii noastre ieșită parcă dintr-un infernal coșmar al rațiunii îmbătrânită-n rele, lume ce se bulucește (este mânată) ca o turmă de bezmetice necuvântătoare spre gura nesătulă a monstrului care sfârșește (!) prin a alinia spre cer trei semețe și terifiante siluete ... atomice care aștern întunericul după o (slavă cerului !) simulare de explozie

**Cumințenia Pământului
Constantin Brâncuși**

☑ cât să-ți înghețe sufletul în fotoliul tău de spectator inocent, nu va înțelege imensa bogăție de sensuri a acestei povești, când jocul inteligenței se logodește cu rațiunea inimii iar nebunia își ascute pe mai departe laserul ghearelor.

Dar rațiunea-rațiune din timpul nostru ce chip are? Unul de măscărici, desigur, un Sancho Panza care conjugă în felul său comandamentul din *primum vivere* ignorând, de la înălțimea măgarului care-i este pedestal mergător, orice *deinde* cu filosofările lui cu tot.

Inimitabilul om de teatru (tot despre creatorul nepereche Dan Puric vorbesc!) folosește un „limbaj” care nu-i altceva decât tăcere adânc grăitoare, aleasă (culeasă) dintr-un vacarm asurzitor de tâlmăcirii sonore înveșmântate-n muzici, spre a ne învăța pe noi, spectatorii, să auzim liniștea (când „se izbesc de geam razele de lună” cum ar fi zis poetul din cel „sat de lacrimi fără leac”), să recunoaștem Iubirea - Dulcinee când, cu degete moi de răcoare, ea ne abate până și umbra gândurilor grele înscrise-n ridurile frunții.

Câtă bogăție în jocul acestui *Stradivarius* al scenei românești în care lumea, rotundă ca o lacrimă și tot ca ea de dulce, se aliniază mișcării sferelor din universul tot mai fără cer al realității, amestecând în infinitul din noi ceva care nu mai vrea să semene cu zborul ci cu minunea simplă a mersului pe apă...

Don Quijote rămâne în creația lui Cervantes ceea ce (păstrând proporțiile) este *Dansul Săbiilor* din Suita *Gayaneh* de Aram Hacıaturian raportat la întreaga sa muzică (despre care însuși autorul spunea: „Copilul acesta răsfățat a anulat tot restul muzicii mele”).

Și de-ar fi așa, dacă Don Quijote ar fi tot ce a scris Cervantes, ce-ar schimba aceasta?

Miguel de Cervantes Saavedra rămâne în primul rând creatorul de geniu, acel Pygmalion muritor căruia eroul său Don Quijote, Galatee masculină, i-a dat viață, nemurindu-l.

Este imens numărul studiilor dedicate lui Cervantes și, infinit acela al operelor artistice inspirate din povestea Cavalerului de la Mancha.

Aș mai aminti doar două puncte de vedere exprimate de doi gentilomi, ambasadori ai Franței, veniți în Spania din timpul lui Filip al III-lea (mai exact din timpul lui Cervantes și Lope de Vega!) să pună la cale oarece chestiuni politice deghizate în alianțe matrimoniale între cele două regate.

Sătui de ode și epode, de vin de Malaga, de domne și domnițe găsculițe, de toată fauna bufonă – saltimbanci, pitici, măscărici cu sau fără ranguri nobiliare, aceștia (ambasadorii adică) și-au exprimat dorința de a-l cunoaște pe autorul lui Don Quijote.

Jenați foarte, curtenii, lighioane pomădate, dedulciți la fastul Curții, i-au „deconseiat” pe oaspeți strâmbând din nasul lor subțire și spunând că Cervantes nu este decât un bătrânel ramolit, un zdrențaros mutilat de război, un hidalgo scăpătat.

- „Cum, s-a prefăcut mirat unul din oaspeții regatului acela în care soarele nu apunea niciodată, pe un astfel de om Spania nu s-a învrednicit până acum să-l îmbogățească? Nu i s-a acordat o rentă viageră din casa de bani publici?”

Întrebarea începea să fie de-a dreptul stânjenitoare pentru cei de la care se aștepta răspunsul.

Atunci celălalt ambasador francez („pețitoare” ceva mai stilată, cu diplomația la purtător) s-a grăbit să intervină:

- „Dacă tocmai lipsurile îndurate îl ajută să scrie așa cum scrie, facă Bunul Dumnezeu Preamilostivul ca el să nu afle nicicând ce este bogăția și, în felul acesta, prin opera lui de om sărac să îmbogățească și pe mai departe lumea cu frumusețe!”

Aviz bogaților din vremea noastră:

Să nu-i lăsați pe adevărații creatori să se îmbogățească fiindcă, fără suferință și fără lipsuri cântul lor n-ar fi decât o lălăială sălcie, dansul lor – o scâlâmbăială de marionete cu sfori șubreze de prea îndelungă uzură, arta – o gelatină imitând marmura cu Pygmalioni de mucava și Galathee – stelute de doi bani în perpetuă cădere!

Cervantes, deși aparține Renașterii, este reversul lumii renascentiste.

Dar aparține și clasicismului, fiind foarte la locul lui în acest

**Cap de fată (Orgoliu)
Constantin Brâncuși**

imperiu al perfecțiunii.

Apartine până și „ismelor” toate din veacul al XX-lea în care literatura pare o formă derizorie a delirului.

El a intrat la fel de modern și contemporan „cu fluturii, cu Dumnezeu”, până și cu noi cei din Mileniul al Treilea, pe poarta mare a Cuvântului și, generos, ne îngăduie să mai fim și noi pe-ai-ci, măcar până apucăm să-i citim capodopera...

Ar trebui să fii de foarte rea credință să te prefaci că nu știi că Don Quijote există!

Altfel degeaba gândul că „În orice nebunie se ascunde și-un strop de-nțelepciune uneori”.

Vastă panoramă a moravurilor cavalerești, Don Quijote rămâne, cum avea s-o declare autorul însuși „O invectivă contra romanelor cavalerești, o parodie a lor, un mozaic halucinant de poeme eroi-comice”, o imitație, în cel mai nobil sens al cuvântului, a lui Ariosto, a poezilor bucolici.

Personajelor create de el „li se conferă atâta clarviziune încât ele nu se mai mulțumesc doar să acționeze ci se și analizează acționând, se și judecă. La Cervantes nu-i om care să-și fi pierdut umbra, nici gândire omenească fără judecată” (Paul Hasard).

Dar cel mai bine o spune tot Cervantes, în **Prolog**: „Cititorule fără griji, ai să mă crezi cu siguranță fără să-mi pretinzi să jur, dacă-ți voi spune că aș dori ca această carte – copil al gândului meu, să fie cea mai elegantă și cea mai plină de miez din câte se pot închipui; numai că, vai!, n-am putut să mă opun legilor naturii care cer ca fiecare ființă omenească să nu poată da naștere decât unei alteia care să-i semene...”

Adevăr grăit-ai, meștere hidalgo!

Îți seamănă leit acest „copil al gândului tău”, ba, mai mult, el se aseamănă cu lumea cea niciodată pieritoare!

Dar cât de puternic în tragismul lui sentimentul acela de om care se naște, suferă și moare, (da, mai cu seamă moare!) sentiment pe care fiecare dintre noi îl purtăm în suflet ca pe o rană de nevindecat.

**Sărutul
Constantin Brâncuși**

Ce alta este poemul din musical-ul *L'Homme de la Mancha* – *La Quête*, pe care Jacques Brel, și el un Don Quijote al cântecului francez din a doua jumătate a secolului al XX-lea, îl face una cu „l'impossible rêve”:

„Să porți în suflet dor de ducă,
Vis de neîmplinit să crești Unde
nu-s drumuri să pornești/ Când
dor de viață te usucă/ Să iubești
ne-ncetat și învins/ Să încerci fără
armură și scut/ Să atingi steaua de
neatins.” [...]

...Și să nu uităm (cum am putea?) că orice om are-o Dulcinee cât inima mai știe-a bate.

„Dar dacă tu ești dintre-aceia/
ce vor să țină luna-n palmă/ nu
uita: luna de-o atingi se face pul-

bere, se sfarmă [...]/ Nu, nu există Dulcineea/
există doar dorul de ea;/blestem aceluia ce confundă/
verbul **a fi** cu **a avea**[...]/ Sperarea-i este disperare/
amară, cenușie, tristă:/ Nu, Dulcineea nu există!”

Dar dacă, totuși?...

În literatura română, pentru că se cuvine să amintim de ea atunci când ne raportăm la un model de dimensiune planetară, Marin Sorescu a creat ciclul de poeme „Tinerețea lui Don Quijote.” (1968), dar și poemul răzleț „Don Quijote și Sancho Panza” (1965), în care „cavalerul” (nobil, de!) își prezintă „scutierul”:

„E Sancho Panza nobil scutier/ Preabunul și-ncercatul meu curier.../ Atent m-ajută să mă-mbrac/
Întâi c-o platoșă de-oțel,/ Apoi cu una de bumbac/
Să par pe dinafară slab și moale/ Și să induc morile în eroare./ Mă sui apoi pe-o Rosinantă,/ De iureș drumul meu se face pantă/
Și, ca pe-o lance cu-ascuțit fierbinte/ Azvârl cu mine înainte./ Odată m-am înfipt cu capu-n soare/ Și, agățându-mi gravitația de picioare/
Pământul m-a întors din nou la sine;/ Chiar când greșesc/ Pământul nu se leapădă de mine.”

Câtă profunzime de gând în scrisul românului nostru! Câtă tristețe jucăușă în acel „Pământul nu se leapădă de mine”, de noi cei mai mereu cu capu-n nori, noi „cei cărora ne e dor de optimismul inimii de vată a păpușilor-jucării, noi, cei adulți,

☑ *ajunși prea mari, pentru care nu mai există nimeni mai mare ca noi cât să ne-alinte”...*

Don Quijote este un **perpetuum mobile**, ceva care încearcă să ne spună pe înțelesul nostru un lucru simplu și poate tocmai de aceea de neînțeles:

„Că între idealurile oamenilor și realizarea lor va exista întotdeauna o diferență de nivel mai mare decât cea mai înaltă cascadă dar că se poate folosi rațional această cădere de speranțe”.

Tot Sorescu a spus-o, așa-i! dar știți voi ceva mai clar exprimat pentru a defini un suflet donquijotesc, un suflet al cărui chip ne pare cunoscut că prea seamănă cu al nostru?

Doar învelișul altul...

Poezia lui Marin Sorescu, alt Don Quijote, are ceva ce seamănă cu o solară nebunie familiară nouă, „ca o bucată de destin de esență tare” cu care i se dă omului cu grație în moalele capului lovitură de ... grație.

Don Quijote continuă să trăiască în fiecare dintre noi chiar când „bucata noastră de destin de esență tare” ne pălește mai mereu fără grație...

Și-acum te-aș întreba, *non-hypocrite lecteur, mon semblable, mon frère*, ce-ți mai fac morile de vânt? Dar tu...

Ce mai faci, dragul meu hidalgo?/ Nu, nu-mi vorbi de morile-ți de vânt –/ Femei ce macină-n cuvânt nimicul/ Și nici de lancea, ultim biet tezaur./ Ce mai faci tu în vremea noastră/ Cu iz de spini și laur./ Te-au fost robii zăpezile de-aldat’/ Cu albul lor curat din zile alte?/Ce mai faci, dragul meu hidalgo./ Când Dulcinei și Rosinante/ Ce-și schimbă rolu-n ritm de tango/ Râzând de morile-ți de vânt/ Și nechezând a vino-ncoa’/ Șub șu de noi tâmpi scutieri./ Cearcă șăgalnic între dinți/ Valoarea cal-pilor arginți?.../

Ce mai faci, dragul meu hidalgo./ În vremea asta fără cânt?/ Nu, nu-mi vorbi de morile-ți de vânt/ Cu chip de nori. Cocorii/ Sunt duși demult; pe rând/ Și frunzele spre zare

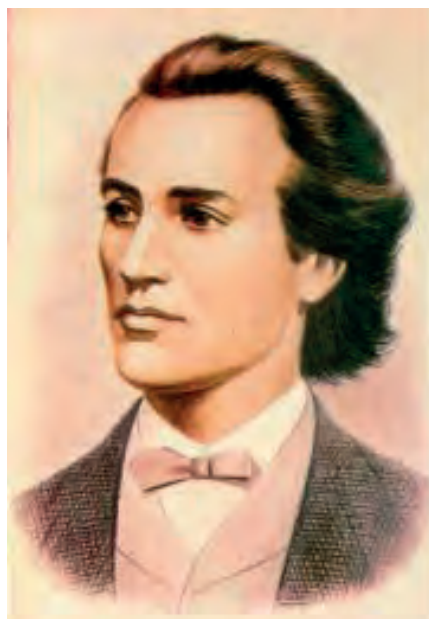
Au învățat să zboare/ Căzând...

Da, știm cu toții: Don Quijote nu este decât un personaj creat de un autor genial la o vârstă la care muritorii în cea mai mare parte nu mai au nimic de spus (dacă ar fi avut vreodată).

Nu, nu Don Quijote l-a creat pe Cervantes!

Dar dacă, totuși?...

(Din vol. Paula Romanescu, «Intâmplarea ca o viață de om», ed. TipoMoldova 2014, Iași)

Elogiu lui Eminescu

Cine-o mai fi și Eminescu,
Vreun trist mai mare decât mine,
Vreun rătăcit prin stele'nalte,
Sau vreun ins cu focu-n vine?

Vreun Lucifer râzând demonic
De găzele din mușuroi?
Vreun om ca orișicare altul,
Tânjind mereu un vis în doi?

Un geniu printre-analfabeți,
Când nimeni nu mai știe-a scrie?
Un om normal sau un nebun?
Un suflet plin de poezie?

Oricine-ar fi, e dus de mult,
Căci nu e loc în lumea noastră
Decât de patimi și noroc
Și nu zboară nici o măiastră...

Degeaba azi îi ridicăți
Un soclu de granit în stradă;
N-avea nevoie de nimic,
Doar de o Ea să-l înțeleagă.

Meschini și ipocriți, și azi,
Vreți glorie cu-nverșunare!
Și-n orice zi din calendar
Un Eminescu moare-n zare!...

Un pas vă e în viitor,
Un altu-atârână în trecut...
Doar trupul vă trăiește azi
Și sufletul vă e mamut!

Și, astfel, totul e-n zadar –
Când condamnați pe veșnicie...
Voi vreți un Eminescu mort,
Gol și lipsit de poezie!!!

Străin vă e, cum a și fost,
Căci lauda îi e străină.
Prietenii i-s, mereu, și-acum:
Codrul, o stea și marea lină.

Și-adie-n orice colțișor
Un prunc micuț-când i se naște,
Căci e în noi, ce mai simțim
Și chiar și-n oaia care paște.

Eu, astăzi, vreau să Te sărut
Căci clipa mi-e blândă prin tine.
Lumea-i la fel, un câmp pierdut
Și jalea Ta îmi curge-n vine.

Toți trec pe lângă Teiul Tău,
Nu le tresare nicio coardă,
Tu - iar rămâi în cercu-Ți strâmt,
Când sufletele nu au poartă.

Trimite-mi, dar, în seri de mai,
Parfum de tei, un strop și mie,
Dă-mi gândul bun, visul curat
Și-n suflet ...Multă... Poezie!

**Adina Miha Popescu,
profesoară**

Sfințirea Coloanei

Marin Sorescu - 80

Nicolae Băciut

A vorbi despre Marin Sorescu este dilematic din start, pentru că până și în privința zilei nașterii lui sunt în circulație două date: 19 și 29 februarie 1936, Bulzești.

Sigur, până la urmă rămâne data din acte...

Marin Sorescu ar fi împlinit, oricum, în acest an 80 de ani. Mulți dintre colegii lui de generație mai sunt în viață, mulți nu mai sunt. El a murit la 60 de ani, dar biografia lui avea pregnanță, relief și nu știu dacă ar mai fi putut să se producă modificări spectaculoase.

Opera literară a lui Marin Sorescu și-a marcat liniile de forță și în poezie și în teatru, restul (proză, traduceri, publicistică, ba chiar și eseistică) nefăcând decât să marcheze pete de culoare într-un concert al disponibilităților multiple.

De altfel, scriitorul însuși a pus piciorul pe accelerația unui gen sau a altuia în ritmuri armonice.

La 20 de ani de la moartea sa (8 decembrie 1986, București), avem în raft antume și postume în măsură să putem face o evaluare cât mai corectă a dimensiunii operei sale.

N-aș spune că a fost un răsfățat al criticii, după moartea sa, ba, dimpotrivă, și el a beneficiat de marginalizarea îndusă de tot felul de ideologii mai mult sau mai puțin literare, de inamicității vechi sau noi.

Se pare că, până la urmă, scriitorul și-a găsit „nașul», dincolo de anvergura autorității critice a lui Cosmin Borza, semnatarul lucrării „Marin Sorescu. Singur printre canonici», monografie critică apărută în 2015 la Editura Art, înscrisă în partea de sus a topului evaluării critice a lui Marin Sorescu.

Și nu e ușor de evaluat o operă de zeci de volume (dintre care 23 antume, 15 rămânând în manuscris la moartea sa) din toate genurile, plus disponibilitățile sale în teritoriile artei plastice, ca pictor și grafician, cu expoziții în țară și străinătate.

Marin Sorescu debutează în 1964, cu „Singur printre poeți», care, fără a fi spectaculos, e atipic ca opțiune a genului literar - parodii -, dar lasă să se întrevadă câteva linii de forță, de la ironia fină la umorul savuros, până la nevoia de ludic ca stare de grație.

Cărțile semnate de Marin Sorescu, așa cum le înregistrează Wikipedia, se limitează la 2010, reclamă

☑ actualizare, căci opera lui Marin Sorescu e vie, e încă în actualitate, nu și-a pierdut din notorietate: 1965 - Poeme, 1966 - Moartea ceasului, 1966, 1996, 2003 - Unde fugim de-acasă? - Aproape teatru, aproape poeme, aproape povești, 1967 - Poeme, 1968, 1995, 2000, 2003, 2004 - Iona, 1968 - Tinerețea lui Don Quijote, 1969 - 80 Poezii - 80 Poesie, 1969 - Lirice - Pasternac, 1969 - Teoria sferelor de influență, 1970 - Paraclisierul, 1970 - Tușiți, 1970 - Unghi, 1972 - Rame - douăzeci și cinci de poezii, 1972 - Singur printre poeți, 1972 - Suflete, bun la toate, 1973 - 1980 - La Lilieci, 1973 - Astfel, 1973, 2005 - Ocolul infinitului mic pornind de la nimic, 1974 - Setea muntelui de sare, 1975 - Insomnii - microeseuri, 1975 - Norii, 1976 - Descântoteca, 1976 - Matca - piesă în trei acte, 1976 - Poeme, 1976 - Starea de destin, 1977 - Trei dinți din față, 1978 - Sărbători Itinerante, 1978, 1993, 2006, 2009, - Trei dinți din față, 1979 - Ceramică, 1979 - Tinerețea lui Don Quijote, 1980 - Teatru, 1982 - Fîntîni în mare, 1982 - Viziunea viziunii, 1983 - La muerte del reloj, 1984 - Drumul, 1984 - Ieșirea prin cer, 1985 - Tratat de inspirație, 1985 - Ușor cu pianul pe scări - cronici literare, 1986 - La Lilieci, 1987 - Adam Puslojic, omul, opera și încă ceva, 1987 - Apă vie, apă moartă, 1987 - Micii grădinari în minunata lume a plantelor, 1989 - Augustin Buzura și - Drumul Cenușii, 1989 - Ecuatorul și polii, 1990 - 1993 - Poezii, 1991 - Poezii alese de cenzură, 1992 - Vărul Shakespeare și alte piese, 1993 - Iona - A treia țeapă - Vărul Shakespeare, 1994 - Traversarea, 1995 - Lulu și Gulu-Gulu - versuri pentru copii, ilustrate de autor, 1995 - Poemele tuturor tainelor, 1996 - Din grădina copilăriei - culegere de poezii pentru elevii din clasele I-IV, 1996 - Moment poetic, 1996 - Poezii, 1997 - Puntea (Ultimele), 1998 - Diligența cu păpuși, 1998 - Douăzeci și cinci de poeme, 1998 - Efectul de piramidă, 1999 - Japița - Inedit, 1999 - Romanul călătoriilor - jurnal inedit, 2000 - Încoronare, 2000 - Scrinteala vremii, 2002 - 2006 - Opere Sorescu, 2003 - Parodii - Fabule - Epigrame, 2004 - Bile și cercuri, 2004 - Ceramică, 2005 - Între linii, 2005 - Iona și alte două piese, 2006 - Poezii, 2006 - Poezii alese - antologie

pentru uz școlar, 2006 - Teatru, 2010 - La Lilieci.

Opera lui a fost tradusă în peste douăzeci de țări, adunându-se peste șaiszeci de cărți, suficiente pentru a-l aduce în postura de nominalizat pentru premiul Nobel pentru literatură.

A trebuit să se mulțumească cu premiile naționale: Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru poezie, teatru și critică literară, de șase ori, Premiul Academiei Române (1968, 1977), Premiul Academiei Române pentru dramaturgie, 1970, dar și cu câteva prestigioase premii internaționale: Medalia de aur pentru poezie „Napoli ospite», Italia, 1970, „Le Muse», acordat de Accademie delle Muse, Florența, 1978, Premiul Internațional de Poezie „Fernando Riello», Madrid, Spania, 1983, Premiul Herder, acordat de Universitatea din Viena în 1991, pentru întreaga activitate.

E limpede că Marin Sorescu a avut vervă creativă, dacă avem în vedere că de la debut a mai avut doar 32 de ani la dispoziție pentru scrisul său! Și între timp a mai fost și redactor-șef (1978-1990) la revista Ramuri, și chiar și ministru al Culturii în cabinetul lui Nicolae Văcăroiu (25 nov. 1993 - 5 mai 1995), ca să amintim doar cele mai vizibile angajări publice.

A fost și membru titular (din 1992) al Academiei Române.

La optzeci de ani de la nașterea sa și, la sfârșitul anului, douăzeci de ani de la moartea sa, Marin Sorescu e încă în dialog cu lumea contemporană, ale cărei probleme se regăsesc într-o operă de viață și consistență.

Foto: Casa lui Marin Sorescu, str. Grigore Alexandrescu nr. 43, București, cu placa comemorativă de marmură montată pe fațadă

Poezia fraților

Solitari și discreți, poeții frați **Eugen și Ioan EVU** își împlinesc scrisul lor în ținutul foarte frumos, dar cu un destin social nu prea fericit, al Hunedoarei. În ciuda marginalizării de azi și a impedimentelor prin care trece, poezia rămâne una dintre formele cele mai democratice de comunicare, ridicându-se deasupra oricăror conjuncturi.

Poezia este, în fond, o formă de frăție universală, iar, în prezent, mai mult decât oricând, adeverește cuvintele lui Blaga, „cântând, ei mai slujesc un grai pierdut de mult”. Nu alta fac cei doi autori care *slujesc* (și în sensul de a celebra) unui program tradiționalist/modernist cu accente vizionar romantice, chiar expresioniste, deloc anacronic, ba, s-ar spune, revenit în actualitate odată cu aversiunea pentru cultură a noilor generații.

„**Neauzit de lumină**” (Editura Polidava) este a treizeci și cincia carte a lui Eugen EVU. Lirica sa este marcată de o somptuoasă specifică, pornind dintr-o stare de inspirație continuă, dintr-un fel de gândire poetică impetuoasă, nativă, imnică, dintr-o puternică prezență a eului. Poetul trăiește într-un univers intensiv de semne, spiritualizat, alcătuit din principii, din figuri mitice, amestec de sacralitate și păgânătate, de energie htoniană și angelitate, provocând un adevărat tur de forță al limbajului.

Predomină un eclecticism epopeic, combinație de elemente creștine, de spiritualitate orientală, de mitologie dacică, de fantastic popular, dar și de reprezentări astronomice, de fizică nucleară, de biologie, relevându-se o imagine de o complementaritate

fabuloasă a existentului.

Nu lipsesc structuri de tip folcloric, versul muzical, avalanșa de metafore, recursul la modelul baladic, rafinamentele de limbaj, ritualizările magice. Poezia este străbătută de motive insolite, „lumina neagră”, „inorogul”, „ur-somul”, Chimion Alchimion, orgasmul ontologic, cuibul cu aripi. Uneori autorul este atras de un ludic verbal, după modelul popular, inventiv dar mai puțin consistent, urmărind mai mult efecte muzicale.

Tema morții, iterativă, apare ca fatalitate a vieții, a tot ceea ce se naște, dar și ca moment dintr-o ciclicitate infinită: „Fereastra mea spre soare și-un zilnic asfințit/ Splendoarea despărțirii e și promisiune/ Pulsează-n nori aorta promisului zenit/ Anume că ră-sare din nou tot ce apune...”.

Scriitorul se avântă în viziuni cosmogonice misterioase, impenetrabile, de o imaginație exuberantă, antrenând termeni antitetici, ciocniri de concepte: „Ascuns a fi vizibil, văzând când se ascunde/ Incognoscibil veșnic din Noima Primordială?! Pe cât sporește Carnea, substanța translucidă/ S-o decanteze zeei, cultura s-o cuprindă/ Prin spiritul viclean, Eonul să-și extindă/ Tulpinile de neamuri, plămada lor stelară?! Sieși pierdut Răsadul ni-l smulgi iar clorofila/ E-un lapte, Apheion, de săruri dulci și ceară/ A Fagurilor Cosmici, iubirea lor fiind grila/ Cu care caligrafiază Eternul Text și ară/ Peste morminte Legea Lumina-n spic și-n fiară?” (*Demiurgos, varianta 2*).

Scriitorul percepe sensibil natura, prin sinestezii abundente. Lumea este un spațiu plin de miresme, de culori, de savoare

Paul Aretzu

transpuse în metafore: gustul fructelor de pădure „e-un amestec de umbră și vin”, ascunsa fragă „are ceva de sânge sărutând un pumnal”, miezul mărului răspunde „dorinței amare de soare lichid”.

La Eugen Evu aproape tot realul este transfigurat într-un fel de vorbire poetică, autorul însuși trăind cu frenezia această stare de inspirație, de beție lirică, extaziat de morfologia infinită a creației. Uneori notează reflexiile despre univers, despre miracolul ființei umane, despre fecunditate și germinație, despre alternanța dintre viață și moarte, având uimirile și iluminările unui panteist. Pentru scriitor poezia este un dat natural. El nu trebuie să facă eforturi, ci doar să-și exercite vocația, să cânte „așa urât frumos”.

Nerezistând ispitei fluxului liric, are comportamentul unui poeta vates, necenzurându-și textul, fiind concesiv față de redundanță: „Am ars grăbit și lacom etapele străine/ Să văd ce se-ntrevede, să nu mă uit prin Vis/ Iertați-ne lumina nu știm de unde vine” (*Iertați-ne lumina...*).

Poezia are aspect năvalnic, polimorf, asemenea unui șuvoi de neoprit, ducând totul cu sine, recurgând la construcții arhaizate, la serialități formale, la un ritm sincopat. Este exersat și stilul gnomic, sentențios, textele retrăgându-se de această dată într-o brevilocvență sapiențială.

Din formula completă pe care o țintește nu lipsesc poemele sentimentale, romanțioase, nostalgice, dar nici izbucniri satirice adresate unor metehne sociale. Însă o caracteristică de bază

este cea ocultă, ezoterică, imprimând poeziei sale o ușoară asprimie hieratică, realizată prin folosirea frecventă a simbolurilor, a unor noțiuni din mistică orientală, printr-o dialectică ascunsă a termenilor duali: „Tu care vezi cu adevărat/ Focul/ Arzi odată cu el// Te uiți/ Pe tine însuși te uiți/ În apă/ Curgii odată cu ea// Ari și sameni țărăni/ Transcenzi odată cu ceea ce semeni// (Cum din interiorul sferic al/ textului/ răsare Luna)./ Sinea și Sinele-s Gemeni”. (*Gnosis*).

nu mă mai/ omor cu scrisul/ lumea e-n mine merg pe străzi/ care nu m-au iubit de copil/ ce miracol mă adulmecă ramuri blajine/ o floare – cădere ca smulsă/ un tril/ ploaia a șters urma de sânge a micului prieten strivesc/ o lacrimă răspund la scrisori uit numele morților/ ale viilor le mai greșesc îmi cer scuze oricum/ ce miracol, Doamne, antimateria totuși există” (*Miracolul*). Ca într-un athanor de imagini, scriitorul își exersează operațiunile magice, procesele transmutării, însoțindu-le de formulele consacra-

pentru cei care nu-L cunosc sau nu-L înțeleg.

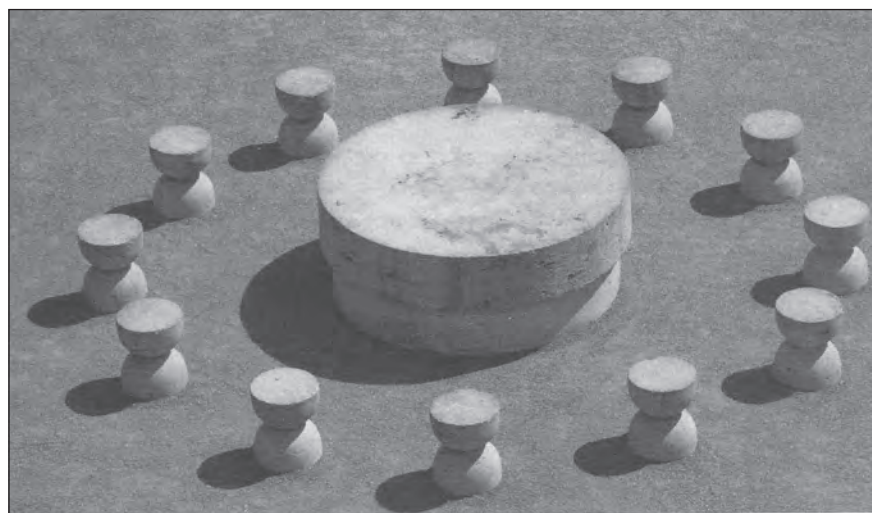
Pentru că, spune Apostolul în aceeași Epistolă, 1, 25, „fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât înțelepciunea lor și ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu e mai puternic decât tăria oamenilor”.

Evident, este vorba de adevărul lui *Hristos-cel-Răstignit, Puterea-lui-Dumnezeu-și-Înțelepciunea-lui-Dumnezeu*. Cartea va conține, pe tot parcursul ei, nucleul spiritual al dreptății și moralității. Ea este alcătuită din trei grupaje: „*Cenușă vorbitoare*”, „*Câteva elegii*” și „*Texte*”.

Poezia, după cum s-a prefigurat, se ocupă în principal de relația dintre eu și ceilalți, dar și de condiția reflexivă/contemplativă a scriitorului. Este pusă în valoare o dublă disponibilitate, pe de o parte implicarea polemică și ironică, pe de alta, detașarea meditativă, cogitabundă. Imaginea poetului este una firavă dar neclintită.

El este „cel însoțit de umbră”, cel abandonat, luptătorul fără cauză, deusolat „într-o lume a substituiilor de tot felul”... Singur, ca un războinic fără armură, care, brusc, a uitat cauza ce l-a împins pe câmpul de bătaie, strânge la piept blazonul zdrențuit al poeziei.

„Biet cavalier al Tristei Figuri, pentru el orice război se preschimbă, în cele din urmă, într-o necruțătoare luptă cu sine. Viața lui e asemenea unui poem *explicit* dar care, paradoxal, *nu poate fi explicat*. Își poartă umbra ca pe un destin – o hologramă a întinericului ce nu se adevărește decât în lumină, așa cum stelele răsar numai noaptea”. („*Cel însoțit*”

Masa Tăcerii (Gabriel Cârciumaru)

Eugen Evu este un căutător al misterelelor vorbirii, al sensurilor ascunse, un cabalist poetic încredințat de existența unor taine arhetipale. El are priceperea de a deschide pasajul gingaș dintre firesc și enigmatic: „O! Ce miracol!/ Mă trezesc, reiau mișcarea/ Îmi botez privirile mă spăl pe dinți beau un/ ceai de măceșe plec în oraș dau binețe schimb/ priviri culeg castane dau ipocrit un bănuț/ mâinii cu bandaj fals și sânge de email/ trec dincolo când îl văd pe călău aud mierla/ încă mai cumpăr reviste încă/ mai public poeme/ mă gândesc la mine însumi/ mai puțin mă gândesc/ am un plan cum să

te ale unei tenace alchimii lirice, parcurgând astfel diversificatul drum de la inspiratul dicteu verbal la decantare și cristalizare: „Sfărmate cuvinte pojar/ De la cenușă la chihlimbar”.

Ioan EVU, spirit mai riguros, mai laconic, mai cumpănit, a publicat, cam în aceeași perioadă de timp numai șapte volume. „**Cenușă vorbitoare**” (Editura Călăuza) este precedat de un citat semnificativ din *Epistola Întâi către Corinteni* a Sfântului Apostol Pavel, 3, 18, în care este vorba despre frivolitatea/fragilitatea înțelepciunii lumii acesteia, pe când adevărul lui Dumnezeu, incontestabil, pare nebunie

de umbră”).

Se întrezăresc ușor, în lirica celor doi, reflexe de sorginte eminesciană, la EUGEN vizionarismul amplu, preocuparea pentru ezoterism și primordialitate, iar la IOAN spiritul satiric, intransigent, vehement, dar și autopersiflant, îngemănat cu aspirația spre idealitate, spre nostalgia unei voluptăți formale.

Se observă în sarcasmele lui Ioan Evu verva discursului, directetea, vocația epigramatică, privind însă lumea de pe poziția unui eu excesiv – justițiar, infailibil. Tabloul pasionat al poezilor ipocriți ori melancolici este elocvent: „Un balamuc peștiș unde aezii/ prea lesne-și schimbă lira în chimvale/ și dedulciți la stârv ca huhurezii/ gân-gavul tril și-l vând drept osanale.// Fervoarea lor de-a spune-ntruna imnic/ același spleen sub felurite forme/ e însăși spaima resimțită zilnic/ chipul cioplit al stărilor diforme.// Ci eu tăcând răpît de aporia/ acestui veac prea sufocat de texte/ arunc la coș sofismul erezia/ sunt scribul care șterge palimpseste” („*Balada noimei pierdute*”).

În poemul care dă titlul cărții, autorul își dorește o soluție purificatoare categorică, de-a se transforma prin combustie în lumină: „Mi-e dor de-o flacără mi-e nesfârșit de dor/ de-o ardere profundă și deplină/ să intru-n focul ei mistuitor/ și jarul să mă spulbere lumină.// Din cât am fost doar aer să rămân/ un fel de boare lină de fântână/ să mă respire veacul cel bătrân/ ca pe-o mireasmă nouă nepăgână”.

De altfel, lirica lui Ioan Evu are, în mod evident, opțiunea idealității, a principialității, a unei existențialități ceremonioase/

canonice, a ardorilor romantice. Poetul este puritan, un delicat, apărător al unui cavalerism pierdut, susținător al castității, al onestității.

Sărutul iubitei este „*mireasmă de rai*”, pentru care ar „*lăsa lumea întreagă*”, întâlnirea este amânată *sine die*, ca promisiune a desăvârșirii, a idealității, ca spiritualizare, amintind întrucâtva de l'amour courtois de altădată.

Poemele eroticii sublime, care dovedesc o sensibilitate rafinată, sunt însă grabnic decompensate prin notații despre dezolantul *oraș H* ori prin evocarea unei eroticii violente, voluptuoase: „Să nu te-apropii azi prea mult de mine/ sunt canibalul tău cel fioros/ la cât îmi e de foame iar de tine/ te-aș devora întreagă pân-la os.// Cum mă privești prin aburul cafelei/ din care sorbi puțin câte puțin/ la câtă sete-mi pârjolește-n vine/ ușor te-aș bea ca pe-un pahar cu vin.// Vampir îți sunt la ceas târziu de seară/ când stingi veioza visului stingher/ să nu-ți uiți de sub plapumă afară/ umerii goi amirosind a cer.” („*Strigoitul*”).

Pe lângă asemenea demonstrații ale dexterității de versificare, ingenioase, apar și imagini inefabile, absolut lirice: „Vine zăpada ca o ghilotină/ decapitând privighetori cumiști:// cenușa lor o-mprăștie/ prin ziare friguroase vântul.// Vine zăpada ca un blestem/ ca o poruncă/ și unde cade ochiul meu se-mbracă/ în mătase de drapele.// Mai pot vedea/ cum răsuflarea unui taur/ îi smulge fecioarei crinul din mână.” („*Vine zăpada*”).

Elegiile din partea mediană a cărții, unde se află și ponderea ei, sunt elegante, echilibrate, deplângând vremurile trecute, o iubire stinsă, soarta implacabilă, în

versuri muzicale, în construcții simetrice, cu un discurs acumulativ. Cu toată încărcătura lor sensibilă, textele sunt în mai mare măsură creația rațiunii decât a afecțiunii.

Uneori se străpunge însă până la stratul profund, rezonant: „Plouă de trei zile neîntrerupt/ zac în băltoaca aștei melanholie/ precum Iona în pântecul lui Chit/ și aștept să mă vomite poemul/ ca pe un fetus zadarnic/ înfiripat din inutile cuvinte.” („*Ultima elegie – a ploii*”).

Poemele din ultima secvență resuscită tonul polemic, atitudinea sarcastică, pamfletară sau compun tablouri expresive, activând nostalgia moralității, idealitatea strămoșească. Autorul crede în prevalarea adevărului frust, a autenticismului în detrimentul retorismului sau a ipocriei estetice.

Avem, iată, a face cu doi poeți, frați, care practică discursuri total diferite, evidențiind personalități distincte. Nu numai firile lor sunt aparte, dar și viziunile/convingerile.

EUGEN Evu este un neliniștit, un efuziv, un impetuos și, de aceea, în bună măsură extravertit, aflat permanent într-o stare de comunicare lirică, pe când IOAN Evu este, el însuși, un dualist adică o îmbinare a unui placid, contemplativ, sapiențial cu un moralist drastic, ironic.

Probabil, datorită avatarurilor unui loc cu atâtea rezonanțe istorice, cum este frumoasa și neguroasa Hunedoară, unul este încă bântuit de imaginația bogată și de vocația libertății venite din substratul misterios, pe când celălalt și-a asumat rigorile și spiritul detașării reflexive, aduse de factorul colonizator.

Poeme

Daniel Popa

Nu mai știu dacă pot să deschid
uși alternative
Să intre colindătorii,

Baladă târzie

Așa m-am născut
Așa am rămas
Haihui pe coridoarele lumii
A venit un timp care mă
îndemna la joacă
I-am răspuns cum era firesc
Doamne ce clipe
Doamne ce vise
Dar au trecut
Ca și cum n-ar fi fost niciodată
Amintirea mea prea vag le
păstrează
Pentru toți e așa
De ce ești banal
Devii sentimental
Nu-i nimic
Așa m-am născut
Așa am rămas
Iată
Mă privesc în oglindă
E prezentul pe care
Deși nu sunt gata
Mi-l asum ca și cum moartea
Mi-ar fi dat o alternativă
Privesc peste dealuri
Mă văd în viitor
Sunt un moșneag pe o bancă la
poartă
Chiar dacă m-au uitat
Îmi aștept nepoții să vină
Eeee ce vremuri am trăit nene
Ce vremuri
Așa m-am născut
Așa am rămas

La țară

Picături de argint
Torc monoton secunde
Dinaintea visului.
Cu guri metalice
Tremură blând
Streșina casei.
Greieri nocturni
Taie fără milă
Liniștea eternă.

În iarnă

Aș rămâne în iarna aceasta
limitat într-un fulg de nea.
Forțat de împrejurări, îmi
revendic numele pe un colț de
zăpadă.
E prea târziu să îmi scriu
întreaga poveste...
Trec caii de gheață năvalnic
peste sufletul meu.
Albul veghează visele înălțate
printre copacii înzăpeziți,
Fantomatic, în aburii de
deasupra orașului,
Se ascunde singurătatea
întregii lumi.
Devin tăcut asemeni unui zeu
uitat printre cuvinte.

Domnișoara Pogany - C.Brâncuși

Iluzie

Scoase din timp
Florile tresar
În altarul păunilor
Născuți
Din cerul
Fără pată.

Iluminare

Noaptea fugea
Din sufletu-mi hoinar
Pe aripi de heruvimi.

Cumințenie

Sunt obedient
Asemeni universului acesta
Întins spre infinit
Maltratându-mă ineficient
Între alfa și omega.

Nevoie

Mi-ar trebui freamătul frunzei
Atins de cuvânt
Să pot atinge
Zenitul umbrei tale.

Origine

Cu un bici din coadă de cometă
Gonesc clipele
Să le întorc spre eternitate

Renaștere

Te caut
Prin anotimpuri
Cu ploi abundente
În limita nervilor
Ascunsă de lumină.
Nori rotunzi
Mângâie tandru
Copacul.
Îmi împart neantul
În milioane de bucăți.
Mă limitez la unu
Reinventându-ne
Un nou univers.

Constantin Brâncuși – Apostolul unei noi religii: BRÂNCUȘI-ORTODOXIA

Ion Popescu-Brădiceni

Din inițiativa brâncușiologului Dumitru Daba și prin osârdia artistului plastic Mihai Țopescu, Liga Culturală **Doctor Nicolae Hasnaș** (președinte de onoare: dr. Nicolae Mischie, președinte executiv: Ion Cepoi) a hotărât ca urna cu pământul adus, în Gorj, de pe mormântul parizian al lui Constantin Brâncuși, ce a stat din 1997 până acum la biserica **Sfinții Apostoli** din Târgu-Jiu, să fie donată bisericii din cimitirul din Hobița, unde își petrec veșnicia rămășițele pământești și țărâna celor care au fost părinții sculptorului: Nicolae și Maria.

Astfel, fie și numai simbolic. Constantin Brâncuși s-a reîntors acasă. În pământul neamului său, pentru o altă renaștere. A fost apostol al poporului său, i-a redescoperit rădăcinile (primii preoți traci s-au numit branchizi - conform teoriei lui Horia Munteș

- n.n.) și l-a învățat cu ideea că ființa umană poate zbura spre infinit. Ca apostol, a propovăduit o nouă religie: brâncușiortodoxia. Iată, ca dovadă a acestei noi religii, câteva aforisme:

„Contemplați lucrările mele până când le vedeți. Cei aproape de Dumnezeu le-au văzut”;

Sărutul (această capodoperă din tinerețe) a reprezentat pentru mine drumul Damascului”;

„Nu cred că voi izbuti vreodată... Dumnezeirea este pretutindeni; și când uiți cu desăvârșire de tine însuși, și când te simți umil, și când te dăruiești. Divinitatea rămâne în opera ta...”;

„Se putea citi pe intrările marilor monumente religioase: **O, voi care intrați aici, încredințați-vă spiritele în seama puterilor dumnezeiești...** Astăzi, însă, arta deschide toate intrările, spre a se putea contempla principiile creatoare...”;

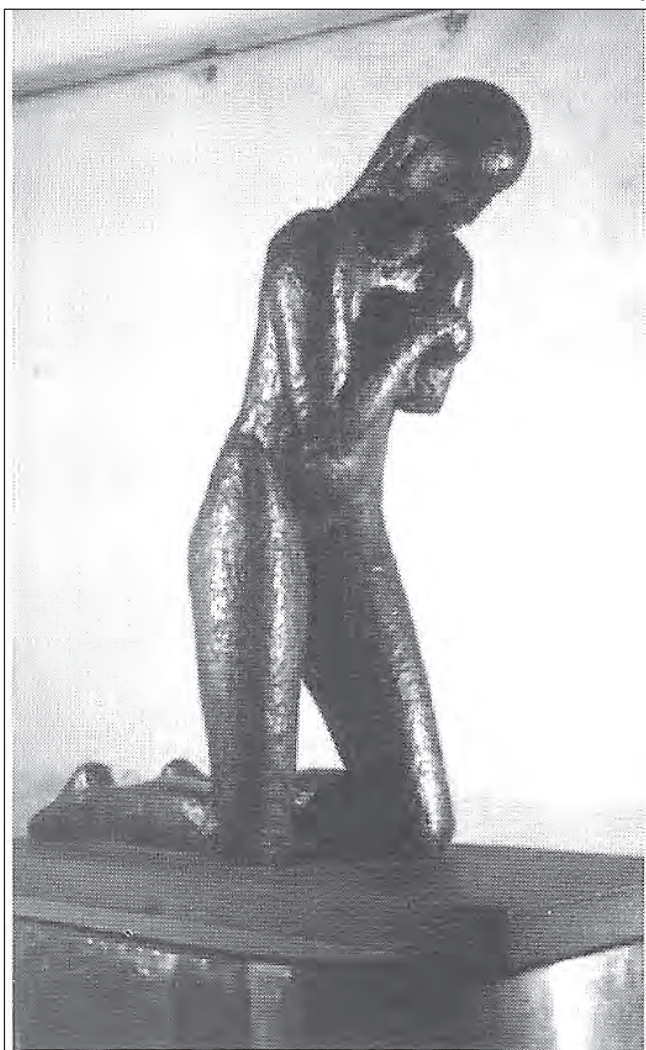
„Se poate spune că poezia pură este o rugăciune. Însă eu știu că rugăciunea bătrânilor noștri olteni era o formă de meditație - adică o... tehnică filosofică”.

Magul de la Hobița și noua lui religie

Muzica ploii pe acoperișul morii putea fi greu de deslușit; și muzica apei curgând pe sub moară putea fi greu de deslușit, dar, cu cât mai greu de deslușit, cu atât interpretarea trebuia să fie mai precisă. Ploaia avea o muzică primordială, care, revărsându-se peste sălcii plângătoare din iaz, era un limbaj al zeilor, având rol anamnetic și fiind calea de interpretare a unui univers utopic.

O narațiune nu reprezenta pentru morar un agregat, fi el cât de bogat, al experiențelor de viață, ci un tipar selectiv ce-și avea originea în ele, fiind construit cu un singur scop - acela de a descoperi forma, adică poezia și specificul ei, și de a o lega apoi de formele universal-umane, pentru ca oricine ar citi să-i poată percepe sensul și să se umple, cu încântare, de bucurie, de bucuria de a trăi adevărul profund, ce se poate procura prin artă sau prin iubire, sub semnul absolut al religiei, dar al unei religii interioare, precum cea reîntemeiată de magul de la Hobița - ortodoxia.

„Brâncușiodoxia este religia cea nouă resudată de cea veche, este religia zborului în spațiu, a

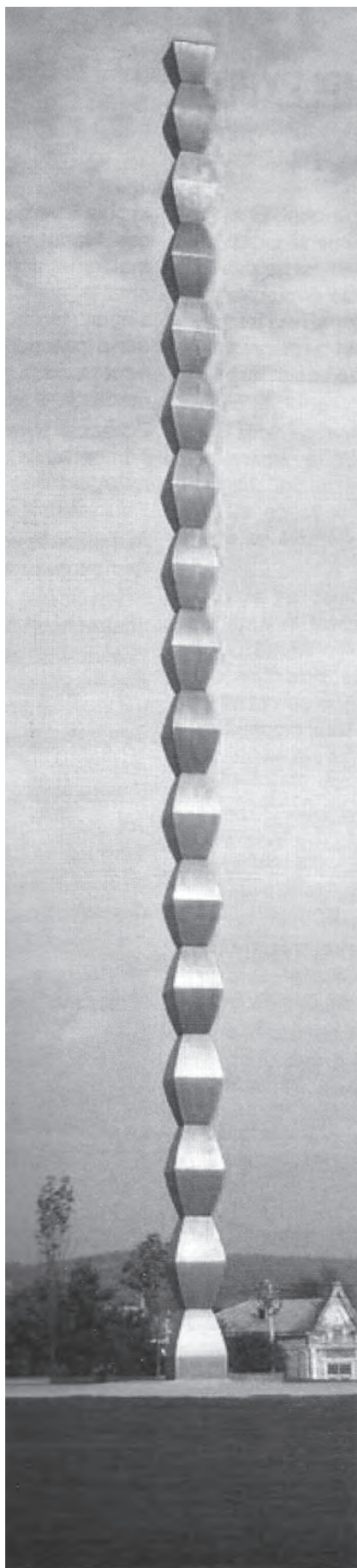

Rugăciunea
- Constantin Brâncuși

☑ născutului din spuma mării, a ciclicității infinitului, a coabitării sacrului cu profanul, a celor apropiați de Dumnezeu care, numai ei, au darul/ și harul de a vedea, în sensurile pierdute pe care geniul artistului le redescoperă și le impune din nou lumii întregi, practici religioase milenare. Coloana Infinitului pare să fi fost, la strămoși, o cruce virtuală, înșiruirea aceasta ciudată de romburi, de pe pieptul celor dispăruți, semănând cu o cruce: adevărată echivalență, de dinainte de mitologia creștină a crucii mistice. Astfel ortodoxia este posterioară brâncușiodoxiei (autorul face referire la primii preoți branchizi și la faptul că, iată, identific în Constantin Brâncuși pe *preotul* care face legătura între vechea religie păgână și noua religie modernă), iar brâncușiodoxia, cu rombul/romboedrul ei, înseamnă o meditație asupra timpului și scurgerii vieții, o încercare foarte stilizată de a reda silueta omenească, o ilustrare abstractă a unei păsări sau a unei semințe, a Soarelui care umple bolta cerească, golul enorm, o realizare a unui ochi omenesc, identificat prin bisericile din nordul Moldovei, a ochiului protegitor, veghind și apărând destinul casei (ochiul de sub ferestre), o reprezentare a sexului feminin din care va să izbucnească odată viața însăși. Rombul acesta este bobul de grâu care, căzând în deșert, a rodit. Rombul este însuși Centrul (inima) și coloana vertebrală a aceluși spațiu (și a aceluși vid); este prezența continuă, nesfârșită, a Spiritului.

Opera de artă se găsește la hotarul dintre existență și neant, dintre previzibil și imprevizibil, dintre finit și infinit. Dincolo de

Coloana Infinită

sinteza spațiului ondulat, această înșiruire de romburi face trimitere la brazii ritualici: la bradul vieții (cu vârful în sus) ca și la bradul morții (cu vârful în jos), care, suprapuși perfect pe axele verticale, vor da naștere, grație etajelor succesive de crengi simetrice și egale, unor șiruri de romburi nesfârșite. Cu alte cuvinte, și Viața și Moartea se interferează într-o continuă orânduire ciclică. într-un romb figurat în plan, rezultat prin îmbinarea a două vârfuli înalte de arbori-brazi, există împreunate și contopite două spirite-firi nedefinite: ori de bărbat și de tânăr, în același timp, ori de bărbat și de femeie. Nu devine astfel rombul ochi protegitor al gospodăriei, și totodată, o emblemă, datând de mii de ani, care simbolizează unirea (unitatea) familiei: a bărbatului și a femeii, prin cele ale vieții acesteia; și a tatălui și a fiului său? Rombul pur este un miracol al geometriei, rămânând unul dintre rarele ei elemente dăruite inițial cu sugestia și impulsul vieții interioare. Curbând puțin laturile romboedrelor, umplându-se cu ceea ce le luase geometria, cu acea prezență a impulsunii vitale interioare, cu sugestia vieții (părând astfel că romburile au devenit ouă) Brâncuși a dăruit astfel rombului-romboedrului ceea ce avusesse el de la mama-natură: preeminența - plenitudinea vieții, în nesfârșită zvâcnire, creștere, explozie, pulsație și expansiune”.

Aceste erudite explicații le primise nea Ion Ularu de la un prieten și oficiant al lui Constantin Brâncuși, V. G. Paleolog, cu ocazia unei vizite în Brădicenii, în care sculptorul urmase două clase din cele patru de școală primară.

Poeme

Eugen Evu

Brancușiana

În închisorile vânturilor hiberboree
 Cu o mie de capete renăscu Omul- Zeu
 Sus de colinele celui alt timp
 Unduie dalb cântecul neamului meu

Ai disperărilor ultimii, nimeni,
 Pieri-vor de sine trădați toți nebunii
 Columnă vertebrală zvîcnind cum peunii
 Ci nu verticala răscrucii-n armindeni
 și nici strămutanții atot-ipochimeni

Dăinui-vor din daine dragostea, nașterea
 Cum din durerea Splendorii Cunoașterea.

Vămuind vindecînd depărtările
 Sinea din Sine-mi
 Din Veac rămurindu-Ne
 Prin Poarta Sărutului
 Român pământean
 Dumnezeu.

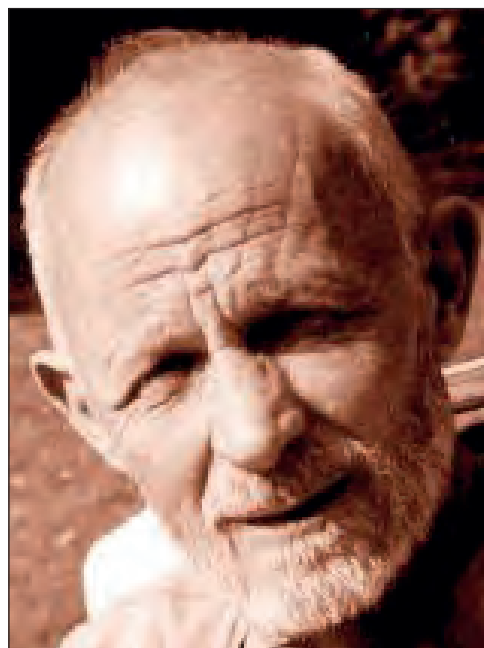
Pe Semne...*Paulinei*

Pe semne suntem singuri dimpreună
 Semnificăm ce suntem cine ești
 Pe semne chiar lumina cea străbună
 Va fi mai dulce, dacă ne iubești !

Grigurciana

Drepturile omului
 Cum ale atomului
 Drepturile pomului
 Necum al sindromului
 Ai hai Dorule hai !

și al clorofilei
 prin splendoarea milei
 cum al paradigmelor
 și încă enigmelor
 necum dogmatrinelor
 azimut pentru cocor
 necum iad și necum rai
 ai hai dorule hai
 Ai hai Dorule hai !

Uni vers

Cascade, cuiburi ale îngerilor căzători...

Ars poetica*Onor Gheorghe Grigurcu*

Cum tata pe colină icnea, rotinda coasă
 Un arc de cerc, al ierbii și-al florilor de câmp,
 Metafora poemei zvîcnea melodioasă
 Mierle suiau în slavă divinul Anotimp

Iar nucul rege-al bolții se scutura de nimburi
 Pe nevăzute noime cu sâmburi gemelari
 Astfel al meu poemul pe transilvane dâmburi
 Noezică splendoare, nu graurii barbari
 Cascadele de verbe vuiiau energoschimburi

Eminesciana

Nu vă certați
 La marginea apelor
 Rămîne zbocotul
 Din scoica pleoapelor

Nici în poienele
 Muntelui sacru
 Zgreabănă genele
 Doar simulacru

Nici în suspinele
Îmbrățișării
Sublim- luminele
Dezvirginării

Lucrarea în orb

Realul război este cel din ascuns
Dinamica lui o decide trădarea
La vederea orbită a lumii, străpuns,
Logosul urii își face lucrarea
Măcelul abatoarelor e în tranșee
- sacrificarea...-
Complicea negrei sine este-n poveste
Vinovată uitarea..

Balconul peșterii

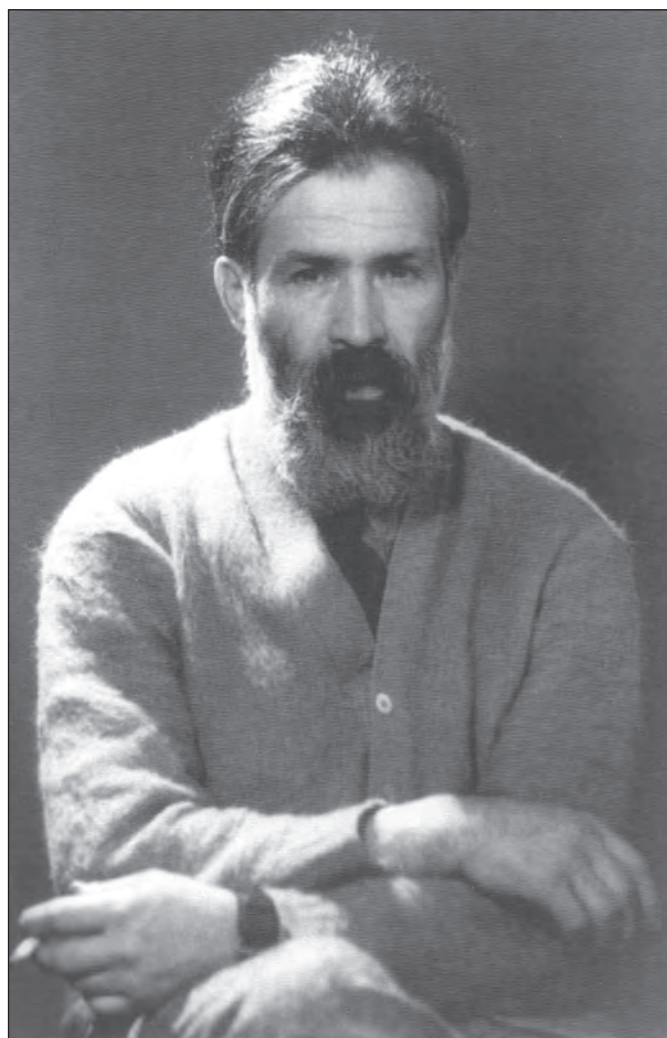
- Guguștiuca mea, -o poezioară

A nins în iarna cea mai grea
Ce-o am trăit-o- viața mea
Murind cum și a mea și-a ta...
Urme de corbi și porumbei
Cu prima sciere (la zei)
și- amanta mea care-a scăpat
de ghiara unuia spurcat
îi dau firimituri de pită
la foamea Ei și mai cumplită
EA mi-e soție și iubită
Maria, care nu-i acasă....
Este geloasă....

Elegie la Simeria

Ninsori geloase mușcă pomii-n floare
Îți amintești de-ntâia-mbrățișare ?
La secerișu-ntâilor miresme
Rup, imprudente, vai, catapetesme
Nelocuite lumi din vis trezite
Altoi al vegetalelor ursite
Zădărnîcînd, cum noi între ispite...
Din seve tubluri sângele ne-mbie...
Un inefabil dor durut ca stigmă...
Cândva am nins și noi- ce feerie!
În semiotica din interregn enigmă
Singur cu mine-n dalbe piruete
Sunt nu departe de tristețea lor
Smerind cuvinte-n tandre epitete
Cu starea întâmplării desuete
De dumnezeu, căzutul în decor
Tînd prăbușite brațe-n propriul gol

În parcul dendrologic, la Simeria...
Mai știi Magnoliei cum dam ocol
Ca goliciunii tale, Esotheria,
Să nu-i rănească nimbul- pețiol
Zburdând puzderia?
Și neaua-i kimonoul de gheșă
Ce l-aș așterne ca să-ți dărui, pradă
Ca viscolirea asta de pastișă
Sfânt kimono- livadă...
Ah, gândul vinovat (ca de-un viol !)
Îmi fuge prin semantice grădini
Lințoliu neaua viscolind cu spini
Și sturzii orbi se tânguie domol
Și sum străini.
Și nu departe șuieră adio
Un tren venind din noapte, Aurio!
Și luna spartă-n țandări va să cadă
Ninsoarea va muri la semafoare
Și nu voi fi nici eu – un vis la pradă-
Magnoliei vântul n-o să mai doboare ...
Nîcîcînd Adio.

Constantin Brâncuși 1876-1957 - Everett

O vizită imaginară în atelierul lui Brâncuși

Silviu Doinaș Popescu

Este amiază la Paris. Căldura înăbușitoare de pe străzile înguste și întortocheate îmi dă impresia că întregul oraș este un uriaș labirint care își desfășoară imensitatea pe tărâmul magic al minotaurului – Franța.

Mă apropiu cu pași repezi de Arcul de Triumf, simbolul victoriei, în apropierea căruia găsesc Muzeul de Artă Modernă din Paris. Aici, în acest lăcaș celebru, se află Atelierul lui Brâncuși, uitat de vreme, dar încremenit de trecerea furtunoasă a timpului, asemeni unui gând efemer de nemurire prin artă, pierdut într-o mare de figurine exotice.

Acesta care e „a doua casă” a marelui sculptor îl așteaptă încă pe Brâncuși să vină să intre pe ușa solidă, nefinisată, din lemn de stejar, și, luându-și dalta în mână - arma magică a creatorului de frumos -, cu care sculptorul a înfruntat o lume - și să nascocască, din bucata de piatră neînsuflețită, viața, simțirea...

Atelierul prăfuit păstrează încă asemeni unei amintiri fantomatice din altă lume, mirosurile de piatră prelucrată și zgomotele de dalta, răsunătoare în minte ca o melodie străveche, obsedantă.

Smulse din sufletul mereu tânăr al lui Brâncuși (căci, Brâncuși adesea spunea că atunci când nu mai suntem copii am murit), acele bucăți de viață - sculpturile animează pereții reci ai atelierului. Personaje reale, construite de sculptor pentru a „popula” lumea sa, fiecare din ele întrupează o idee fundamentală, un mit, o alegorie, o emoție.

Artistul se confesa că are „ca orice sculptor, o idee în fiecare

zi, scrie un editorial sau un foileton zilnic, ca orice ziarist, un vers ca orice poet autentic, un capitol ca orice filozof cotidian sistematic”.

O bardă, un topor, un joagăr, unelte de lucrat lemnul, un cup-tor și o vatră spoită cu var-interior de meșter hobițean, trăind în singurătatea pădurii, cum vor fi fost și vor mai fi atâția în umbra uriașilor codri carpatini. Lipseau doar mirosul fânului și foșnetul frunzișului verde.

Alb, negru, culorile opuse ca semnificație, dar gemene prin naștere, apoi gri-ul stâlpilor de piatră care se înalță spre cer ca un axis mundi, axa lumii brâncușiene, sau lucirea fadă, polară, a bronzului, transpun privitorul într-o altă dimensiune, unde sculptorul este „stăpânul, iar arta, creația sa, este destinată locuirii acestui spațiu-timp fără limite, care este asemeni unui al doilea Paradis, de această dată terestru / transcendent. Undeva, într-un ungher ascuns al încăperii, șade, neterminat, o parte din Templul Dragostei, o coloană din piatră pe care stau unite cele două Yin și Yang, femeia și bărbatul, feminitatea imanenței și masculinitatea transcendenței, reunite revoluționar.

Masa la care Brâncuși lucra zi de zi, plină de praful izvorât din piatra dură crestată de lovituri de dalta, răsună printre numeroasele sculpturi. Pe masă se află, neatinsă de altă mână afară de cea a artistului, instrumentele de lucru, înșirate ilogic pe suprafața găurită și neterminată.

Domnișoara Pogany, ochiul absolut, un suflet prins în

strânsoarea letală a pietrei, privește prin ochii mari, plini de inocență, universul împietrit din jurul ei căutând parcă salvarea în lumina emanată de albul pur prin sens și păgân prin aspect.

Alături de ea, Socrate, pe suportul cilindric de piatră, meditănd încă asupra condiției umane, mereu căutându-și trans-viziunile și transfigurările.

Câteodată parcă îl vezi pe Brâncuși -de această dată ca o umbră rece, stând pe scăunelul cioplit din lemn, cu o țigară în gură, privind fix un punct imaginar din spațiu, așteptând, poate, ca „muza adormită” să-i șoptească o idee.

Deasupra lucrărilor sale, grin-zile îmbătrânite din lemn pârâie sub greutatea tavanului, avertizând sculpturile nemuritoare că totul este efemer. Poate că operele brâncușiene au murit demult, acum, în atelier, dăinuind pentru totdeauna, sufletele lor- frânturi din sufletul sculptorului - mag și arhetip.

O machetă a „Coloanei fără Sfârșit”, asemănătoare cu niște mărgelile înșirate pe o ață - firul fragil al vieții - își găsește urmântul în acest cimitir simbolic, muzeu al imaginarului cuantic.

Toate lucrările sunt realizate dintr-o armonie de materiale - de la marmură albă de Carrara și de Paros la marmora neagră, marmora verde, de la delicatețea lemnului de stejar la grația lemnului de nuc și finețea plopilor.

Chipuri misterioase de bronz lustruit cu patină prind reflexele solare și schimbările zilei tuturor

☑ anotimpurilor în cavități di-onisiace și linii apolinice.

Brâncuși a sculptat la lumină, a sculptat de fapt lumina, de aceea opera sa este radioasă și fosforescentă. Dacă un orb ar vizita atelierul său ar vedea, prin ochii minții, voluptatea acestor sculpturi care impresionează tocmai prin simplitatea formelor și complexitatea mesajelor.

Blocuri mari de piatră necioplită înconjoară lucrările sale ca zidurile înalte ale cetăților medievale, dure ca granitele cele mai tari.

Atelierul păstrează la maturitate și bătrânețe piese din multiplele sale teme fundamentale ale istoriei sufletului uman și ale zbuciumului propriu creator. Aceste piese le-a dăruit prin testament Franței.

Foca și Broasca Țestoasă Zburătoare, ultima creație, cu care se juca câinele său, Polaire, parcă ar fi fost animale vii, răsar

din întunericul rătăcitor al atelierului într-o noapte călduroasă de vară.

Măiastra străjuiește atelierul din Impasse Ronsin, zveltă, luminioasă, cu aspirația spre nesfârșire, ca și Columna Infinitului. Câți alți sculptori, pictori, poeți sau filozofi nu s-or fi perindat prin atelierul brâncușian. În acel atelier modest, dar totuși plin de mituri și legende, se întâlneau ciobanii cu miliardarii, prințesele cu blazon sau prințesele do-larului laolaltă cu servitoarele și cu midinetele.

Și prin această pădure pietrificată zac, înghețați de mii de ani, arborii vieții și morții. Trunchiuri fosilizate și rupte de acel stăpân nemilos al secolelor - timpul - țâșnesc parcă într-o grațioasă rugăciune către cer.

Pe unul din pereții atelierului lucește în timp de noapte un felinar învechit. Dar astăzi, pentru prima oară, cea

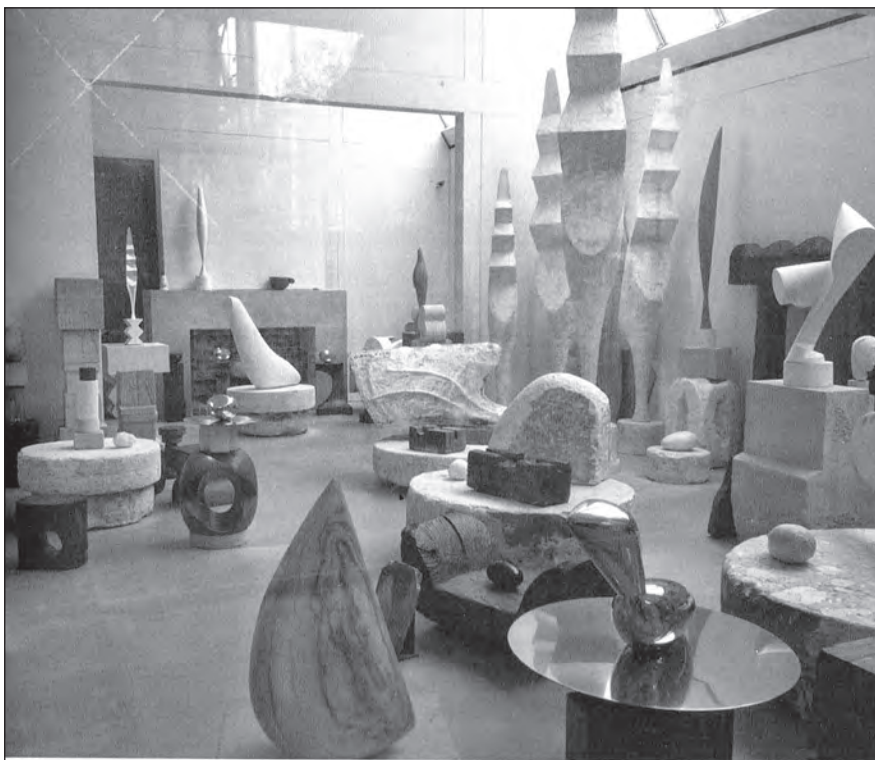
lumină călăuzitoare a încetat, în semn de reculegere pentru marile artist. Și tot astăzi, în acest atelier, în această „casă” spirituală, Brâncuși va reînvia în sufletele celor ce l-au iubit. Călit în piatra dură, strungul din atelier se odihnește alături de masa de lucru, tânjind după atingerea rece a rocii primare. Atelierul - un Templu închinat Artei și iubitorilor de artă - strălucește însingurat în inima Parisului. Atelierul - lăcașul lui Hefaistos, unde se zămisleau fulgerele, și unde Brâncuși a încercat să găsească adevărul, sensul vieții - vibrează din toate colțurile: este un atelier de căutare și creație transdisciplinară.

Iar, zi de zi, peste toate aceste veritabile opere de artă din atelier, plutește neliniștit spiritul ho-bițenului, mereu în căutarea unui început, în căutarea nemuririi, asemenea Duhului lui Dumnezeu peste lumea creată de El.

Întâi a fost ideea, inspirația, originea, apoi s-a născut arta. Întâi a fost Brâncuși, atelierul fiind rodul talentului său ieșit din comun.

Seara se lasă agale peste orașul lui Ludovic al XIV-lea - Paris -. Umbre întunecate cuprind străzile întortocheate. Părăsesc, în sfârșit, acest interior românesc, dac și predac, pe care Brâncuși și-l durase, ca pe o Sarmisegetusă sufletescă, ale cărei ziduri n-aveau să fie niciodată năruite și care face acum parte din tezaurele acestui oraș, alături de sarcofagele faraonilor și obeliscul din Place de la Concorde.

Un țăran din Gorj a făcut pentru țara lui ceea ce pentru alte țări n-au putut face decât regii și împărații, branchizii într-un cuvânt.

Atelierul lui Brâncuși refăcut ca și replică la acela inițial din Fundătura Ronsin inaugurat la 28 ian.1997

Poeme

Alensis De Nobilis

Mister O.

În timp ce muza ți-e în carantină
 Și te visezi magicianul Oz,
 Femeia-ți dă un silogism la cină
 Și la dejun o ipoteză roz.
 Prin ale minții tale seci intrânduri
 Nu poți divide impera să treci
 Și-ți dau delete himerele la gânduri
 Ca pana ta de-o viață să o freci.
 Îți vezi gândirea ridicată-n trolii
 Și spiritul îți pare că-i baban,
 Dar peste stihuri cade colbul școlii,
 O erudiție ce sună wow, dar van.
 Îți pipăi scalpul, se usucă nimbul
 Și gândurile-ți umblă pe imăș,
 În cer și-așteaptă gardienii schimbul,
 lei o tequilla - ai promis c-o lași.
 Și cum o frică goală te cuprinde,
 Un mail lui Dumnezeu îi scrii și sent
 "Te rog fierbinte, Doamne, nu mă vinde
 Cunt mister O. și te salut... absent!"

Pictorul tău

Pictez, iubito, numai de mi-ai cere,
 Te-aș zugrăvi din împletiri de aburi;
 De vrei, pe frunte-ți desenez mistere
 Când aur curge-n ale minții jgheaburi...
 În abulii îmi definesc doctrina,
 În aure, îmbrățișări mimate,
 Iar de se-ntâmplă să rănim lumina,
 Culorile se varsă desfrânate
 Până în clipa când e nordul sudul,
 Când rana mea din coapsă ești, femeie;
 Ne-nmiresmăm cu înzeire nudul,
 Pictăm cu sânge gura ta atee...
 Tristețile ascunse sub rimel
 Ți le dezvălui rătăcind pe pânză,
 Ca haina să devină-n acest fel
 Venirea toamnei în Eden: o frunză.

Vorbele-s vândute

Erau într-o poveste, printre iurte,
 Fachiri căzuți atunci din parapante
 Pe hornu-n care viața coace turte
 De matematici pure în secante,
 Iar filosofii căutau mâncare
 Doară zăpezi ce curg în lumi latente,

Poeți ce poartă ceru-n buzunare
 Faceau spre zei propuneri indecente.
 Cu ochi de gheață chiar din phanta rei,
 Mama bătrână amintiri îți coase,
 Trecutul îți păstrează, vrei, nu vrei,
 Ca să îl pui în zâmbet sau angoase.
 S-au resorbit secundele în ceas
 În noaptea albă ca o târfă beată
 Ce bea paharul unui bun-rămas
 Cu-ncheietura mâinii vinovată.
 Incendii de lumină urcă-n gând,
 Te arde o pornire revanșardă
 Când pe la colțuri cunoscuții-ți vând
 Imaginea înfășurată-n zgardă.
 Peroane-n cer visează-n așteptări
 Să treacă trenuri-fulger printre nori,
 Vom construi în constelații gări
 Pentru sinucigașii noștri călători
 Ce se înalță-n vinurile minții
 Cu aripi pure de-nfloriri celeste,
 Ca să respire-n locul unde sfinții
 S-au plictisit de veșnicii. Îți este
 Așa de dor de depărtare-ncât
 Ți-ai da și viața pentr-un zbor în zare,
 Dar poezia se oprește-n gât
 Când vorbele-s vândute. Salutare!

Poveste

Obosești să cauți iarăși vatra,
 Șarpe-ncolăcit într-o feștilă,
 Te visezi șamanul din Sumatra,
 Fumezi vise-n pipă de argilă.
 Peste lucruri plouă nepăsare,
 Somnul intră-n minte ca o boală,

Stelele-s ascunse în sertare
 De contabili îmbrăcați de gală.
 Levitează îngeri spre niciunde
 Și părinți se-mbracă în nimicuri,
 Un fachir cu ceru-n sân ne vinde
 Viitorul sigilat în plicuri.
 Peste liniști albe dorm sodome,
 Zebre pasc înmuguriri din nori,
 Ne zâmbesc fantome policrome
 Din spitale care n-au surori.
 Sar zăvoare reci din inimi vane,
 Iar copii înalță umbra mâinii
 Îngeri să îi ia cu-aeroplane,
 Să îi ducă-n miezul cald al pâinii.
 Ochiu-mi cade-n goluri de ferestre,
 Idoli reci sunt împietriți în zbor;
 Sunt copil, hai, spune-mi o poveste
 Cu un zmeu uitat la semafor...

lubind prin poezie

E viața tot mai grea, absconsă și impură
 Dar în izvoare limpezi sunt delirante rute
 Și fulgi de păpădie din suflete ne fură
 Să jefuim vecia cu mistice bancrute
 Ne legănam petale îmbrățișate-n grâu
 Captivi în oda sacră ce murmură în atrii
 Și lăcomiți spre stele ca într-un nou desfrâu
 Îmbrățișăm poemul ca stema unei patrii
 Cum fluturii visează să zboare în cocon
 Cum ochiul orb în aripi întunecimea suie
 Eu pun ființa mea ca să vibreze-n son
 Ca vouă dragi prieteni dumnezeiri vă spuie
 Din carte să-nflorească în luminări de iriși
 O nouă-ndrăgostire mai pură și mai vie
 Iar voi nuntiți în vrajă miraculoși ibiși
 Zburați ca o fantasmă iubind.

Revelație

În clipa augustă
 joacă flăcările pe comori,
 fluturi de lumină curg meteoric,
 înflorește în carne
 cămașa de nuntă...

Universul se schimbă,
 sevele duc lumina în cer,
 umbrele păsărilor agățate de aer
 curg pe pământ în ninsori de mătase.

Strecurați printre ierburi,
 magii orbi încearcă văzduhul

cu toiagul de mirt,
 pipăie rănilor nemuririi
 să le simtă durerile.

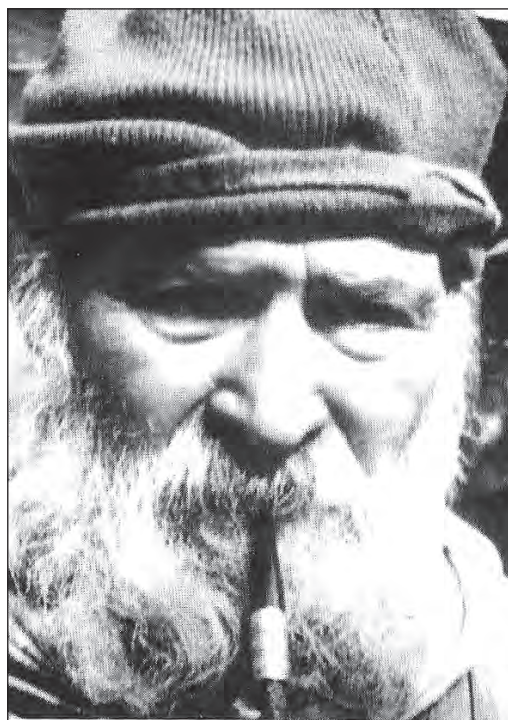
În arenele lumii,
 învingătorii sărută moartea
 învinșilor
 cu ochi orbi
 care nu locuiesc nicăieri.

Peste întinsuri,
 inimile sfinților au uitat să mai bată,
 aripi de piatră
 întoarse-s pe dos.

Încă nu ai pace
 până nu mori încă o dată
 pentru zâmbetului unui copil
 care acoperă palma părintelui...

Pruncii cresc înveliți
 de zâmbetul mamei,
 umbre de zâne îi leagă-n vis,
 îngeri marini duc ulcioare de aur
 fetelor îmbrăcate-n mirese...

Plin de mirare,
 descoperi
 înzeirea din tine.

**Brâncuși în fața
 Atelierului său, 1952**

Selecții

Paul Aretzu

Psalmul 31 (fragment)

„Și inima îmi este o carte sub formă de oglindă,
o mică biserică sângerînd..

Nu mai văd viața decât printre rânduri...
Doamne, adorm într-o carte și toată noaptea dârdăi
sub litere și sunt o carne semantică și aștept venirea
Mirelui. Foc destins este cititul. (...) Rugăciune e
tot ce am, revărsare a inimii. Și stropindu-mă cu
isop, mai alb ca zăpada creștelor să mă cureți”...

Gabriela Goudenhooff

**Ultra-sensibilă, empatică și locuindu-și pro-
pria-i poezie în unice ghirlande și imortele, dar și
o lucidă observatoare a literaturii filosofice, în stu-
diul „Percepția de sine în spiritualitatea interbelică”,
Gabriela Goudenhooff (Ravaru) oferă o abordare
înnoitoare a unor personaje – cheie de dinainte de
război, pe care le perindă analitic și cu alură uni-
versitară, (amintind de hunedorecele prof. univ.
Mihaela Miroiu și prof. univ Felicia Botez, fără a
le atinge instrumentația... O exegeză bine-primită în
lumea studioasă. Păstrez amintirea de neuitat a unei
vizite a Dsale și **impresia** unei autenticități în ideea
Om- Carte- Spirit... (**Eugen Evu**)**

Cezar Ivănescu

Amintirea Paradisului

Când eram mai tânăr
și la trup curat,
Într-o noapte, floarea mea,
eu te-am visat.
Înfloreai fără păcat,
într-un pom adevărat
Când eram mai tânăr
și la trup curat.
Nu știam că
ești femeie, eu bărbat
Lângă tine cu sfială m-am culcat
și dormind eu am visat; tu, visând,
ai lacrimat
Când eram mai tânăr
și la trup curat
E pierdută noaptea- aceea
de acum!
Carnea noastră, de-i mai știi
al ei parfum
Poamele ce-n poame stau,
gustul cărnii tale-l au

și cad mâine toate, putrede,
pe drum.

Fă-l să fie, Doamne Sfinte,
numai om

Pe acel ce ne-a-nșelat sub pom
Și când pomul flori va da,
fă să-i cadă carnea grea,
Cum cădea-va, după cântec,
mâna mea...

Paulina POPA

Viețuiam

(fragment)

Ca o floare de zăpadă
în Departele
ce-mi era tot mai aproape
sus, pe muntele PSYCHE,

mă cățaram pe stânci
cu cingătoarea strânsă
și picioarele goale
asemeni căutătorilor de aur

pe vârful strălucitor al gheții
totul părea așa cum îmi imaginasem

mai puțin departele
care avea trupul perfect
și mi se dăruia, mie și tuturor

nu am șters colbul strălucirii cu palma,
acolo sus,
cu buzele l-am șters și am citit:
*pentru voi sunt pregătite zăpezile
albul îi orbește pe cei nebuni!*
*Soarele vostru este albastru
Ca puiul PSYCHE...*

Je vive

Comme une fleur de neige
Dans le Lontain
Qui ne voulait pas s'elongier,
En haut du mont PSYCHE

Je grimpais sur les rochers
La ceinture serre
Et les pieds nus,
Tels les chercheurs d'or.

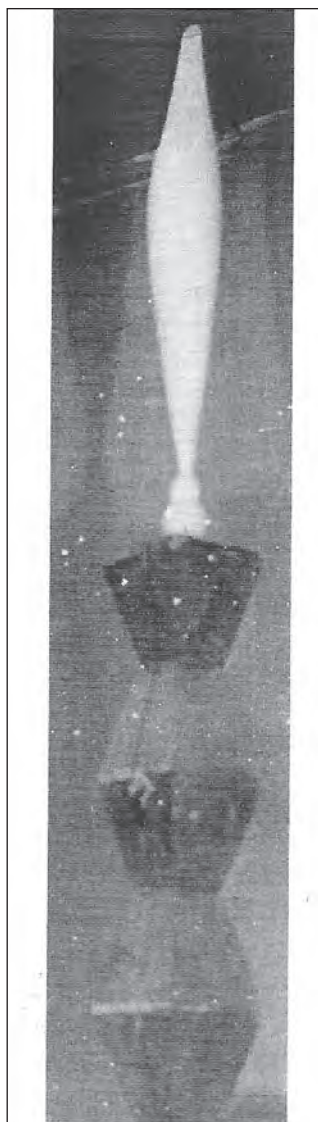

Au sommet scintillant de la glace
Tout etait comme je l'avais imagine,

Sauf le lentain
Qui n'est pas de mes mains que j'ai efface
Ce n'est pas de mes mains que j'ai efface
La poussiere de l'eclat la-haut,
Mais de mes levres et j'ai lu:
Pour vous se preparent les neiges!
La blanc rend aveugles les fous!
Votre soleil est bleu
Comme l'enfant de PSYCHE!

.....

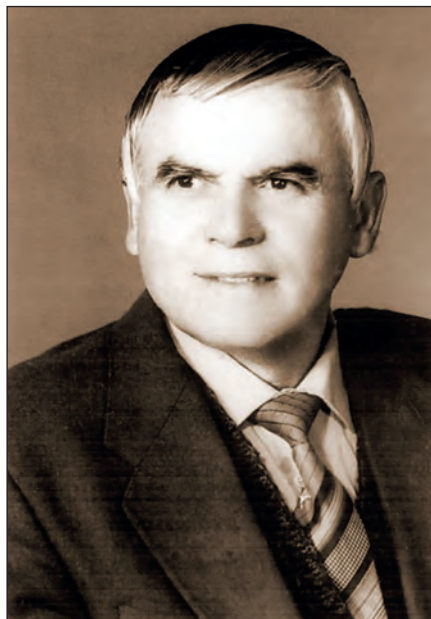
**Selecția și propuneri: Eugen Evu
și Alex Cetățeanu**

**Coloana Quinn
cu Pasăre (Ph. 469)**

Poeme

I.D.Sicore

România rotundă...

*„Nimic nu este atât de greu de gândit, cum este
gândirea; cu o singură condiție, absența totală
gândirii” - Samuel BUTLER*

CE ți-ai dorit n-ai reușit
nici azi tot neamul n-ai unit,
și azi te lupți gafa să-ndrepti
cu fruntea sus să te înveți!..

SĂRMANĂ țară tot te plângi
că dreptul tău nu ți-l atingi,
pe cine vrei să îmbunezi
ca visul tău să-l realizezi?..

O Victimă ești la răscruci
și crucea țară greu ți-o duci,
că-n orice parte te apleci
ești întrebată unde pleci?..

TU veșnic sinceră răspunzi
că granițele nu le vinzi,
ci întregite doar le vrei...
și-o dovedești cu mult teimei;

DAR cine vrei să te-nțeleagă
când toți te vor o slăbănoagă,
să te supui plecându-ți fruntea
schimbându-ți gândul ca și mintea?..

Uf! ca un făcut și astăzi crezi
ca granițele să-ți așezi...
prin lege și sfântă dreptate
să-ți vezi iar frate lângă frate;

☑ AȘA-I normal și poate fi
de legea nu te-ar ocoli,
speră și-ncrede-te în mâine
că Dumnezeu fi-va cu tine;

...ȘI fiii tăi uniți în NEAM
vor face prieten pe dușman,
căci fără această armonie
e greu s-ajungi „rotundă”, ROMÂNIE!..

Suicidul satului românesc...

„Credința-i val/iubirea-i vânt/ și viața-i fum...”

- G.Coșbuc

Cu cel care ai fost
îi greu de întâlnit,
altfel ești locuit...
îți cauți tu bun rost,
dar sincer, te-ai chiricit!..

Erai mai plin de viață
simțeam în tine-un puls,
acum râsul ți-e plâns
că ajuns-ai o paiată
un joc numai de vis!..

Se pare că tu dormi
și ziua cum și noaptea,
ți-aștepți liniștit moartea
cum spânul să-i dea barbă -
minciuna să te îngroape!..

Căci liniștea aceasta,..
la fel este și-n luncă,
tradiția-i pe ducă -
uf! schimbată ți-e năpasta
că obida te apucă!..

Nălucă vei rămâne
... tu sat fără noroc,
că-n tine nu-i nici joc
nici veselie mâine -
da, spre asta toate coc!..

Că fiii tăi tot pleacă,
ca păsări călătoare,..
devii sperietoare
doar morții se împacă,
cu-a ta cruntă uitare!..

Te-ai vrut sărmane, mare
și vai, ce ai ajuns,
de cutezi confruntare
ești satule ucis -
de propria-ți visare!..

Rondelul răspunsului...

„Iubirea învinge toate” - Vergilius

Cum tu iubire să dispari?..
tu nu te treci precum o floare,
din hău de timp ești întrebare –
odată cu viața tu apari!..

Ești sentiment de zile mari
al duhului ce dă împăcare,
cum tu iubire să dispari...
tu nu te treci precum o floare!..

Iubirea-i nucleu de visări...
și nu-i ce se crede o înșelare,
ea-i veșnică în căutare_
iubirea-i vaduri de mirări,..

cum tu iubire să dispari?!..

Rondelul începuturilor...

„Curajul omului crește odată cu nivelul lui. Cine
știe mai mult îndrăznește mai mult”

Francesco de Sanctis

Și voi florilor zâmbeați la răsărituri
Credeați, normal în ziua care începe,
natura întreagă parcă-o crește -
era o plină vară cu avânturi!..

Vă admiram voința de începuturi...
simțeam și-n mine că cerul ne-ndrăgește,
și voi florilor zâmbeați la răsărituri –
credeați, normal, în ziua care începe!..

Frumoase idealuri și debuturi...
Speranța își are în sine o poveste,
ți-e clară și-adâncă în ce este –
te bucuri și o prinzi în cânturi,

...și voi florilor zâmbeați la răsărituri!..

„Orbii...”

„Puțini legiuitori, dar înțelepți; puțini războinici, dar
viteji; puțin popor, dar mulți cetățeni” - Pitagora

Mă-nclin și eu tristeții lumii,..
...și veseliei ce-n fiecare roade,
am două fețe ce le ofer măsurii:
n-aștept nimic din ce se cade,
și nici favoruri ce mâinele le arde!..

Că plânsul și râsul și azi la fel e-n toate,..
...simțim ca noi dar diferiți întruna,
nu poți amesteca ce niciodată nu se poate –
iubirile profunde îs veșnice ca luna...
cuvântul ăsta sfânt nu știe ce-i minciuna!..

Și astăzi ca și ieri prin inimi el străbate,..
...iubirile acestea nu pot să fie șterse,
ce îi profund oricând pe timp îl bate –

năravuri, calități și tot ce-afară iese
din vechile tradiții rămân clar fără șanse!..

Ooo! - înclin tristețea lumii și mâinele aștept
... ideea ce susțin mi-e dragă foarte mult,
spre cer privesc și gândul mi-l îndrept...
sperând că-acest puțin să fie de temut,
și-acelor ce „nu-l văd”, că-i plin de conținut!..

Rondelul răbdării

„Sufletele mari rabdă în tăcere”
Schiller

Îi frig și zările îs amorțite
... apusu-i rău prevestitor,
și mâine îi scăpărător -
îi greu să-l descrii în cuvinte!..

Sunt seri ce nu le scoți din minte
... și te marchează uimitor,
îi frig și zările îs amorțite -
apusu-i rău prevestitor!..

Tu suflete poți lua aminte
... la florile ce astăzi mor,
câtă durere și cât dor -
natura toate le înghite,

... îi frig și zările sunt amorțite!

Rondelul vieții...

„O, Doamne, viața e totuși frumoasă”
Schiller/ „Don Carlos”

De câte ori mă bărbieresc
găsesc o cută nouă că apare,
de timp nimic n-are scăpare
înghit în sec nu mai vorbesc!..

Mă tem și eu că-mbătrânesc...
pe timp să-opresc nu este cale,
de câte ori mă bărbieresc
găsesc o cută nouă ca apare;

În suflet însă de privesc
deschisă-mi aflu altă zare,
un orizont de încântare
întins la viața ce-o iubesc,

...de câte ori mă bărbieresc!..

Întâlniri (IV)

„NU pune la inimă cuvintele pe care le spun
oamenii” - Eclesiastul

Aștepti dusă un glas
pe care-l recunoști,
și azi tu mai gândești
la cele ce-au rămas?..

Tu stai ca într-un vas
în lumea care ești...
aștepti dusă un glas,
pe care-l recunoști!..

Privindu-ți poza las...
cu gându-mi să vorbești,
te plângi că putrezești -
o, și timpul s-a retras,

...aștepti dusă un glas..

Condiția independenței... (Sau: „Călcâiul lui Ahile”)

NE ciondănim pe închipuiri
uitând de viața ce îi grea,
avem atâtea mărginiri
și-atâtea gânduri ce le-am vrea,
că vai, am dat în pătimiri!..

NIMENI pe nimeni nu ascultă
se terfelesc și se înjură,
de crezi că au băut cucută -
o, ȚARA-i prilej de tevatură
și ea sârmana, tace mută!..

BOLINTINEANU cu dreptate a zis-o...
„capul ce se pleacă sabia nu-l taie”,
dar verticalitatea tobei a și plâns-o,
căci fruntea de-ți cade curajul se moaie,
să-ți aperi (o,- Doamne!) vitala premisă.

...un NEAM neatârnat, capabil de vise..

Ramă din lemn de tei

Testamentul înțeleptului I.D.SICORE

Ion Popescu-Brădiceni

Spiritul poate fi radiografiat doar de către poet. Doar el are priceperea și abilitatea de a scruta și sufletul celorlalți fie că-l văd fie că doar el îl „fotografiază” și pe dinăuntru. Doar scriitorul cotidianității are forța cunoașterii interioare, căci o probează mereu raportându-și propriile trăiri la evenimentul curent, social, politic, cultural.

I.D.SICORE e un homo (trans)culturalis a cărui bibliotecă îl înconjoară dar nu-l și transformă în prizonier ca pe Iona în burta chitului. Citind probabil „Cărțile au suflet” de Nicolae Manolescu, s-a lăsat totuși influențat, oarecum, de transmodernismul de după 2000. Astfel scriitura lui s-a adâncit în reflexivitate: aspect lăudabil, întrucât intranzitivitatea și stilul se identifică în cele din urmă (Tudor Vianu).

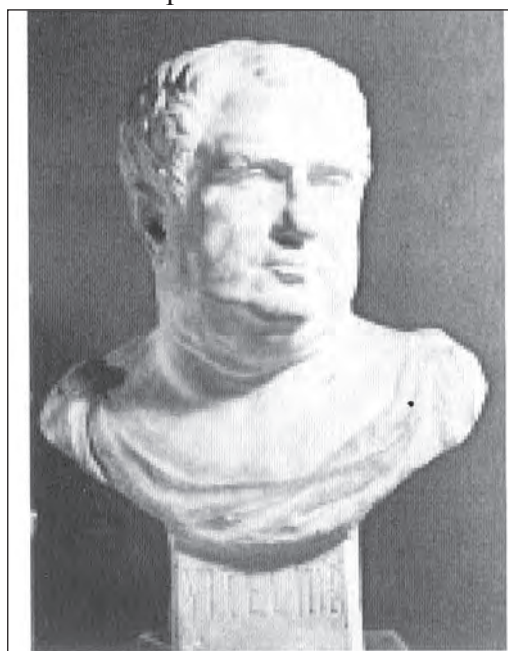
Eu însumi am refondat teoria scriiturii, rebotezându-o „dezvoltură”, de fiecare dată „reinventată”. Pe ambele paliere poeinul/ poiesisul sunt revitalizabile cu fiecare reîntoarcere din general în particular, din comun în individual.

Dar I.D.SICORE se vrea, ca și Jürgen Habermas, un soi de pedagog local al națiunii. Doar acest localism creator mai poate dezosifica/ dezoxida corpul de azi al poeziei căzută în postmodernism (a se citi: în derizoriu, în pornografie, în textilism vid de idee etc.)

Care e „lecția” „înțeleptului guru” I.D.SICORE, de la Sadu, cel recent inclus în 2016 în „Dicționarul scriitorilor români contemporani” al lui Ioan Holban și Aurel Ștefanachi de la Editura TipoMoldova de la Iași? E una simultan paradigmatică și sintagmatică. Modelul se revendică din tradiția transclasicității, în maniera lui Valentin Tașcu (cel despre care în 2016 Andrei Novac a susținut o teză de doctorat cu Cornel Ungureanu, la Timișoara) ori în cea mai nouă, a lui Ion Horea și Aurel Rău.

„Golind de miez cuvântul/ l-așternem pe hârtie.../ prea multe-și au mormântul/ în ce putea să-nvie” – ne avertizează „moralistul” I.D.SICORE. „Să cânt și eu cum Minulescu/... / romanțe pline cu firescul...” – își continuă confesiunea autorul „Radiografiilor spirituale”, nu fără a ne avertiza circumspect: „Romanțele în forme scrise/ ne fac să credem în minuni./ dar Blaga repetat ne zise/ minunile au și minciuni./ Și voi de-acum ați priceput/ că-aci aveți și ce-ați visat,/ iar visul ce l-ați cunoscut/ departe îi de ce-ați lăsat,/ ...acasă, de unde-ați plecat!...”

Dacă ne amintim că „acasă” e chiar limba română poezescă, de la Mihai Eminescu încoace, până după Nichita Stănescu pe de o parte și Gheorghe Grigurcu pe de altă parte, atunci înțelegem perfect „testamentul sicoresc”: „Sărmană limbă română/ iar ești forțată-n neologisme/... / o, vei fi o limbă iar străină/... / Sărmană limbă română/ ești terfelită prin noroi,/ te vezi ajunsă-un fel de Bulă/ ce uiți de cinste și măsură/ te vrei o limbă fără vână?”. Întrebarea e gravă, neliniștitoare, sub președinția de azi, a clauului Klaus Johannis. Ca atare implorația lui I.D.SICORE ne apare într-o lumină... apocaliptică: „Lăsați-l liber pe poet!/ Lăsați-i ochii minții treji/ nu-i cereți vorbe spuse încet -/ că nedreptatea să îl vezi,/ că-o pune-n versuri la respect”. Și mai ales (mă adresez tuturor procurorilor din România) nu-l arestați pe poet dacă vă supără cu adevăru-rile lui și ale noastre, ale întregului popor. Și mai ales (mă adresez tuturor judecătorilor din România) nu-l cenzurați, nu-i îngrădiți drepturile prevăzute de Constituție: de a se exprima liber, de a beneficia de libertatea cuvântului și a opiniei ferme și clare despre lumea strâmbă a celor puternici și corupți, nu-l condamnați sub nicio formă, sub nici un motiv, căci doar el, poetul, e vizionarul, profetul, înaintemergătorul, garantul egalității și al demnității de om pe acest pământ românesc, pe cale să se rupă în două, să se autodezbine, în urma unor manipulări dinafără/ dinăuntru fără precedent.

Vitellius - 1898, gips

Poezii

Maria Ieva

Gând rătăcit

Pictează-mi sub pleoape mirarea de-a fi,
Minune îmi ești, mirări vom rămâne,
Pentru o noapte se naște o zi,
Tăceri de nisipuri visări să amâne.

Cuprinde-mi și gândul și mâna-ntre mâini,
Prin galaxii neumbrate ia-mă cu tine,
Voi pune iubirea-n pocale de crini,
Acolo, în cer, nu există un mâine.

Arată-mi trecutu' -nainte de-a fi,
Când noi nu eram bărbat și femeie,
Când nu era noapte, ci numai o zi
Și luna dormea visând curcubeie.

Arată-mi oglinda în care privești,
Să vezi cum minunea din tine se naște,
Ca-ntr-o beție să simți că trăiești,
Când o lumină se-aprinde de Paște.

Față în față

Tu îmi citești în suflet ca pe buze
Și inima mi-o știi chiar pe de rost,
A fost o vreme când au fost confuze
Cuvintele ce le-am ținut în post.

Că te iubesc știai dintotdeauna,
Mult înaintea să ne fi născut,
Ne botezase soarele și luna,
Când îngerii pe brațe ne-au crescut.

Ne-am regăsit la mii de ani-lumină,
Ca doi vecini în zodiacul vechi
Și-am fost o vreme copleșiți de vină,
Căci viața se trăiește în perechi.

Ca doi atomi, visând noi orizonturi,
Ne-am contopit în ochiul lumii noi
Și navele au ancorat în porturi
Să dezrobească viața de apoi.

Și te cunosc, și mă cunoști, știu bine,
Căci gasul tău în mine îl auzi,
Dar vina morții nu ne aparține,
Chiar de lumină ochii ne sunt uzi.

Lacrimi zâmbitoare

Aș vrea să îți spun că m-am mutat în vise
Și nu am carte de identitate,

Dar duc în palme tainele nescrise
Ce le-am adus de dincolo de moarte.

Da, am ales să locuiesc sub stele,
Să mă îmbrac în roua dimineții,
Din puf de păpădie fac castele,
Și simt frumos, așa cum simt poezii.

În brațele întinse strâng lumina
Și Dumnezeu îmi este mângâiere,
Între cuvinte-mi crește rădăcina
Și pot să cred mai mult în înviere.

Mă învelesc în vânturi și în ceață,
Să mă întrec în zbor cu pescărușii
Și lacrimi zâmbitoare-mi curg pe față
Când te privesc visând din pragul ușii

Din închisoarea mâinii mele

Când pentru timp s-a inventat minciuna,
Din închisoarea mâinii mele am plecat,
Plătiseși pentru vise tu arvuna,
Dar mai aveam și eu un rest de decontat.

M-am prezentat la dreapta judecată,
Cu EKG-ul pus într-un dosar stufos,
Eu mă credeam de moarte vindecată,
Dar uneori mai știu cum să mă mint frumos.

Am aşteptat un înger să mă cheme,
În anticamera cu tribunalul nou,
Că evadase, cică, prea devreme
Măsură timpului ce s-a născut din ou.

Şi drept răsplată am primit o palmă
Ce sufletul în ea mi l-a cuprins încet,
Şi mi s-a spus că timpul va să doarmă,
Dar regăseam în el doar vise de poet.

Cartea nemuririi

Iubirea, dragul meu, e cartea nemuririi
Şi n-am să şterg nimic din ce am scris în ea,
Scăldaţi în lacrimi pure, îmbrăţişaţi ca mirii,
Noi vom picta minunea chiar pe coperta sa.

Atâtea vieţi s-au dus, că nu ştiu să le număr,
Iar în oglinda vremii nu vreau să mai privim,
Tu lasă fruntea mea să plângă pe-al tău umăr
Şi-au să se nască-n tine trări de heruvim.

Doar inima cunoaşte tot adevărul sfânt,
De parcă nicio cruce în cer n-ar fi murit,
Ea ne cunoaşte visul de îngeri pe pământ
Şi aripile albe ce ne-au înmugurit...

Nu-i raiul în tine?

Din rai am plecat prin neascultare,
Eterna poveste a mărilor copt,
Picioarele tale - flori de cicoare
Şi braţele mele - copiii lui Lot.

Prin unghiul obtuz venind la-ntrupare,
Ca sfinţii în cerc am fost răstigniţi,
În loc de lumină un semn de-ntrebare
Ne-au dat moştenire ai noştri părinţi.

Acum când un nouă ne bate în poartă,
Să spună că moartea oricum va învinge,
Mă-nchin şi zâmbesc, smerită spre soartă,
O stea se aprinde şi alta se stinge...

O zi de-ar mai fi, o zi, numai una
Şi soarele-ar trece prin umbra mea iar,
Aş cere răgaz să vină şi luna
S-aprindem lumina pe muchii de zar.

Din ochi să-mi culegi iubirea cea pură,
Şi vinul de mure din buze să-l sorbi,

Iar dimineaţa, ia-mi visul, mi-l fură!
Ne iartă, tu, Tată, că suntem prea orbi!

Ce rai am pierdut? Nu-i raiul în tine?
Mă scrii şi te scriu, pe cer şi ape;
Negăm, negăm, vârtejul din vine,
Fugim mai departe, să fim mai aproape.

Drumul spre casă

Hai, şterge, şterge oglinzile bine,
Dar nu le-ntoarce cu faţa spre mine,
Vara îmi lasă în palme un rid
Şi cerul la patru nu pot să-l divid.

Pe Tatăl îl ştiu, dar mama nu ştie,
Ea spune că sunt lumina ei vie,
Eu simt cum o umbră îmi trece pe chip,
Dar muşc din cuvinte de teamă să ţip.

Tac cum şi Tatăl de-o vreme tot tace,
Las murmurul nopţii să doarmă în pace
Şi crucea pe umeri singură-o ţin,
Să ştiu că tăcerea mi-e darul divin.

Oglinzile parcă-s ferestre acum
Şi drumul îmi pare o dâră de fum,
Desculţă prin câmpul roşu de maci
Alerg către tine, să văd ce mai faci.

Grădina în care iubire-am sădit
Mi-ai spus că demult în tine-a rodit;
Tatăl aşteaptă copiii în prag,
Arhangeli rîd pe chipul tău drag.

Sevele luminii

Când va să vină toamna cu ceţuri şi cu brume
Şi ochii mei vor plânge un dor neînţeles,
Pe catafalcul verii, într-un noian de umbre,
Să-mi aminteşti, tu, Tată, de ce am fost ales...

De ce mi-ai dat să simt şi mugurii luminii,
Şi înserarea crudă, şi dorul unui dor,
De ce se-aude toaca şi-şi încleştează pumnii
Nemărginirea serii când iese din decor?

Voi întreba pământul de ce mă cheamă cerul,
De ce furtuni de stele şi dansuri de culori
Tu ai zidit în mine, să pot să fiu altarul
Iubirii care trece şi dincolo de nori?

Nu-mi va răspunde nimeni, mi-e dat să ştiu tăcerea,

Mi-e dat să simt cuvântul cum doare și mângâie;
Mormintele sunt goale, rămâne învierea
Când sevele luminii ne urcă prin călcâie.

Îngerii

Îmbrățișări de gene te ascund,
Cum cerul își ascunde nesfârșirea,
Din destrămări, în irisul rotund,
A înflorit ca nufărul iubirea.

Precum în cer așa-i și pe pământ,
Veghează ochiul singur în tăcere,
Legiuni de îngeri depun jurământ
La porțile deschise spre-nviere.

Cuvintele-ntrupate din Cuvânt,
În două avatare fără cruce,
Din forma gândului, prin ochiul sfânt,
Matrița veșniciei vor aduce.

Lumina coborâtă peste Graal,
O înmulțesc ca-ntr-o oglindă spartă
Și doi mireni sub flori de portocal
Cu visul lor se întâlnesc la poartă.

Sărutul - 1907, piatră

Cineva ne trage spre rău

Vasile Ponea

Trăim niște direcționări cu aspecte catastrofale, ne otrăvim cu toții în masă, școala noastră e foarte dură, dar fără o perspectivă, sărim peste pașii copilăriei, legătura fizică între oameni dispare treptat, ni s-a răpit pacea sufletească, avem o generație prea tânără trecută prematur în veșnicii. Cu adevăruri ce deranjează permanent convivii și fără timp liber pentru cugetare, am ajuns cu inimile împietrite și îmbătrâniți înainte de vreme și fără perspectiva unei bătrâneți tihnite.

Tineretul cu gândul numai la realizare profesională muncește într-un stres continuu dezumanizant, uită de familie și de necesitatea perpetuării nației, pășește pierdut printre cărări de oameni. Tinerii sunt niște chiriași pământeni care nu realizează că pacea și liniștea sufletească nu se cumpără cu euro sau dolari, ci e dată de haruri și daruri cerești, cu iubire necondiționată drept câmp de protecție. S-au distrus toate barajele energetice de protecție posibile pentru om; acesta ar trebui să-și dea palme lui - și, pentru îngâmfare, ca să se trezească din starea petrecută, care prelungită îi oferă uitarea a tot ce-i omenește pozitiv posibil și chiar destrămarea ființei însăși.

Cu funia minții noastre astfel nu vom ajunge la apa vieții, ci doar cu cea a înțelepciunii, care să ne tragă mintea spre cer. Noi suntem creați din veșnicie, dar ne-am risipit viața cu conștiința înghețată și fără bun simț. Strămoșii noștri nu erau prea învățați, dar în simplitatea lor aveau mult bun simț și înțelepciune care le venea de sus, ori noi astăzi am rupt aproape total legătura cu Tatăl Nostru,

După cât greșim în cotidian, mai toată viața noastră ar trebui trecută la erată; am statornicit o perfecțiune a imperfecțiunilor, cu o tendință spre o autodistrugere certă.

Pe lângă toate acestea timpul se comprimă iar noi lăsăm pentru generațiile viitoare un putregai de suflete, munți de gunoarie și o molimă a politicianilor negativi, pe care nici moartea nu-i mai cheamă, având în vedere că din disputele lor ies în relief numai gânduri rele, negative, legate de lăcomie și înavuțire, mândrie și îngâmfare, de ponegrirea celorlalți. În concluzie aceștia sunt pândiți doar de excesul naturii lor. Oricât ne-ar curta virtutea răbdării, nu mai găsim un loc al lacrimilor, iar așa zisa toleranță a ajuns ca o dictatură; și tot mai mult și mai des prin jertfe de flori înălțăm durerea spre hățisuri de stele.

Poeme

Luigi Ungureanu

1. Bat vânturi

Si eu mă simt singur într-un poem
 Conceput pentru adevăr și dreptate,
 Prin care pe voi cititorilor vă chem
 Să acoperiți golul plin de singurătate.
 Sunt trist cum nu am fost niciodată
 Singurătate primează trupul meu ca un chist,
 Nu pot fi vesel pentru că sunt trist,
 Și nu pot lăsa poezia să-mi fie uitată...
 Prin voi cititorilor singurătatea dispare
 Și repara ca din neant veselia,
 Dar nu pot uita tristețea, sclavia,
 Și munca voastră plină de onoare.
 Prin voi cititorilor tristețea dispare,
 Lecturatul vostru mă face puternic
 Pe aripi de timp măsurate misteric.

2. Sunt eruditul vieții cărturar

Sunt eruditul vieții cărturar
 Plin de profunzime, sedentar,
 Nu vreau să umblu prin mister ca un hoinar
 Vreau să mă dezvolt pe mine iar și iar,
 Nu vreau să cer la nimeni un pahar
 De rime într-un ritm al vieții par,
 Sunt eruditul vieții carturar
 Plin de profunzime și de har.

Sunt eruditul vieții cărturar
 În lume apar dispar și apar iar,
 Ca un perete-mi țin pereții cu var,
 Plin de dorințe-n marele pahar
 Universal, al lumii de cristal.

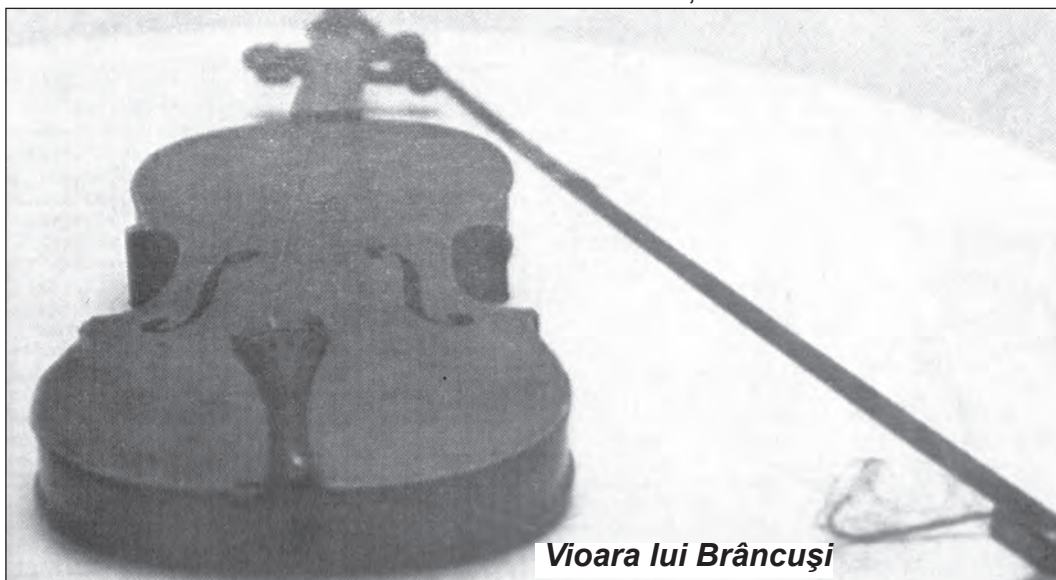
3. Sunt tot prea tânăr ca să-mi culeg răsplata

Același fluier
 Îmi eclipsează soarta

Mă face crud, necopt, prea înverzit,
 Sunt tot prea tânăr ca să-mi culeg răsplata
 Și fluier peste lume cu glas neauzit,
 Și nu m-opresc nici când voi ști că-i gata,
 Acest fluier o lumea întreagă a surzit
 Eu fluier în lume doar arătându-mi fapta,
 Eu fluier o durere, eu fluier un mit,
 Și nici acum nu știu dacă viața mi-e alta
 Și dacă toți aceștia acum m-au auzit.

4. și plouă...

Peste sufletul meu
 cu picături reci de ploaie,
 și nu ar fi pentru
 prima dată când se întâmplă asta,
 data trecută a plouat atât de tare,
 încât sufletul meu s-a încecat în abis
 și abia a putut ieși.
 Acum două dăți
 un tren plin de sulfete îmi fugărea sufletul
 ud, de ploaie, prin ploaie
 dar am avut noroc,
 pentru că cineva a pus nisip în deșert,
 și nu mai plouă cu ploaie, plouă cu nisip,
 iar trenul de suflete în furtună s-a oprit
 și am scăpat cu viață.
 Măine nu știu ce va fi, dar un lucru
 știu sigur: plouă cu suflete peste sufletul meu,
 în timp ce unii se fac că plouă,
 alții nu știu unde să se mai ascundă
 Opriți-vă!
 prea multe corupții,
 prea multe hoții,
 Nu puteți să spuneți că nu plouă
 Când peste toată țara plouă
 Cu facturi și cu sărăcii !

Vioara lui Brâncuși

Al doilea gând

Mircea Tutunaru

Volumul de versuri „Al doilea gând” al poetei Marieta Căprăruși ni se destăinuie ca o carte de dragoste. Autoarea își trăiește sub semnul culorilor anotimpurile iubirilor, la fel ca și simbolistii și neosembolistii literaturii române. Poeta scrie într-un stil asemănător lui Bacovia, semn al inflexiunii lecturilor din neomodernism și se poate detașa ca identitate auctorială. Sentimentul de iubire domină confesiunile și nostalgiile unei femei sensibile care reușește să transmită cele mai frumoase gânduri cititorului, așa cum rezultă din versurile: „Sunt prinsă în iubirea mea/ Și iubirea ta/ Nu-mi da drumul,/ Dragostea mea.” (Doar iubirea)

Acest volum de debut al autoarei Marieta Căprăruși conține compoziții abstract-concrete, ideatice-senzuale ce frapază atât prin sensibilitatea lor cât și prin carnația metaforic-imagistică. Poezia sa are un lirism genuin care atinge coardele cele mai fine, cele mai tremurătoare: „În ochii mei,/ Se oglindesc iubiri de-o veșnicie,/ Cu irisul albastru din câmpie/ Ce-și ridică floarea sus de tot/ Căci ce se întâmplă în mine/ Vrea să știe.” (În iubire să încap)

Versurile sale au o verosimilitate și o expresivitate de un înalt nivel emoțional. Ele sunt adevărate „adieri senzuale” ce vin dintr-o mitologie nepuizabilă cu repetate arderi ontologice. Remarcabilele intuiții aproape că mă uimesc și mă fac să constat profunzimea ideatică, cu coborâri în subsidiarul vieții cotidiene: „Zadarnic strig, plâng, râd și stau la rând/ Să prind un vis în palmă/ Dar trist târziu constat:/ Himere toate sunt,/ Pe scena vieții cad, se pierd,/ Luptând eu tot încerc să mă ridic,/ De brațul zâmbetului m-agăț cu disperare/ Și mă amăgesc sperând.” (Paița)

Putem spune fără să greșim că poeta Marieta Căprăruși este o postmodernistă iar poezia ei glisează convingător înspre poeticitatea scenică de un umanism tulburător. Traseul poetic pare desenat cu o simplitate dezarmantă, iar parfumul versurilor sale te îmbată. Citez: „M-aș îmbăta cu zâmbetului tău,/ Din frunza Toamnei, pătură ți-aș face/ Sub teiul ce ți-ar păstra parfumul./ Cu multă credință, în rugă m-aș preface.” (Parfumul teiului)

Versurile poetei au un lirism aparte, cu o notă subtilă de originalitate dar și cu trăiri emoționale în diferite ipostaze ale vieții. Elocvente în acest sens sunt versurile: „De-ți ștergi lacrima ascunsă/ Și n-o

lași să cadă,/ În mine tu pui un sipet./ Ce-n trupul meu deschis spre tine,/ A ochiului veghe/ Lumina stă s-o vadă.” (Lacrima ascunsă)

Traseul poetic în scriitură se duce spre Montale și Pillat, ca în „ochiul de aramă”, și se încheie cu un senzațional distih: „Jalea despărțirii vara o străpunge/ Ochiul de aramă stă ascuns și plânge.”

Citind acest frumos volum de versuri nu poți să nu observi că totul e angajat într-un spectacol fantasmagoric, năucitor, debordant, realizat cu o cutezanță a sfidării limitei într-o formulă transmodernistă asemănătoare cu cea a întemeietorului acestui curent literar – scriitorul Ion Popescu-Brădiceni. Tehnica folosită de Marieta Căprăruși este una de împletire a unor imagini coborâte din străvechi arhetipuri și mituri literare și ne surprinde saltul său calitativ autentic, curat ca o lacrimă: „Mi-a curs o lacrimă în palmă/ Unde țineam chipul tău drag și blând,/ Atunci m-am speriat: „Doamne, dacă te îneci eu ce mă fac?!” (O lacrimă cât un ocean) Poema citată este, desigur, o incontestabilă bijuterie dar nu este singura din acest volum care merită citit cu mare atenție.

Reușind să facă o breșă memorabilă în poezia română feminină de azi, Marieta Căprăruși este un poet ce merită să fie scos din discreția valorică pe care o acceptă. Îi dorim mult succes și o așteptăm cu noi apariții.

Atelierul lui Brâncuși la Paris în 1929 inclusiv sculptura Leda, Coloane Infinitului din lemn și Himera

Rondeluri

Ion Butulescu

Rondelul suferinței

Doamne, dă-I lui Dan al meu
Doar un pic de sănătate,
Că Tu ești Bunul Dumnezeu
Ce le poți face pe toate !

Ajută-mă Doamne, la greu
Cu imensa-ți bunătate,
Doamne, dă-i lui Dan al meu
Doar un pic de sănătate !

Fă-l să trăiască, te rog eu,
O viață cu sinceritate,
Iar Tu, de sus, din Empireu
Iubi-vei în eternitate

Doamne, dă-i lui Dan al meu
Doar un pic de sănătate !
29 februarie 2006

Rondelul dramatismului

Doamne, cum mai hărăzit,
Să văd o floare care-mi crește,
În timp ce fiul meu iubit
Concomitent se veștejește.

Și-n chinul ăsta prea cumplit
Totul în mine putrezește,
Doamne, crunt m-ai hărăzit
Să văd o floare care-mi crește,

Iar speranța unui mit
În Domnul, care miluiește
Și-n juru-mi totu-i chinuit
Chiar dacă floarea înverzește

Doamne, crunt m-ai hărăzit !
8 iunie 2006

Rondelul rugăciunii

De ce, Doamne, n-aș muri
Să nu-mi văd copilul mort?
Ajută-mă să pot pieri,
Că nu pot să mai suport

Chinul unei vieți prea gri,
Ce l-am purtat și îl mai port,
De ce, Doamne, n-aș muri

Să nu-mi văd copilul mort?

Că nu-i normal a socoti,
Că nu-i corect cum mă comport,
Când am doar vina de a fi
Tată ce n-am divin aport

De ce, Doamne, n-aș muri?
1-oct. 2006

Rondelul înțelepciunii

Doamne, cred că am greșit,
Cerându-ți tainic ca să mor
Astfel copilul meu iubit
Rămâne fără ajutor

Prea mult ar fi suferit
Pierzându-mă la ceas de dor,
Doamne, cred că am greșit
Cerându-ți tainic ca să mor.

Măcar atât i-ai oferit,
Un partener cu mult umor,
Să-mpartă timpul prea cumplit,
Cu care Tu îi ești dator

Doamne, cred că am greșit,
Cerându-ți tainic ca să mor.

Rondelul morții

*Motoo: În fiecare an trecem nepăsători
prin ziua morții noastre. (V. Butulescu)*

Groaznic e să povestești
Cu propriul fiu de moartea sa,
Că nu mai merge-n București,
Că nimeni nu-l poate salva

Doamne, doar Tu mai prețuiești
Pentru mine azi ceva,
Groaznic e să povestești
Cu propriul fiu, de moartea sa

S-auzi odorul ce-l iubești
Spunându-ți cum va dispărea,
Iar tu mai poți doar să jelești
Pe cel ce viața nu-l mai vrea

Groaznic e să povestești,

- Cu propriul fiu de moartea sa.
7-iulie 2007

Rondelul geamului

La geamul suferinței tale,
Privesc trist și disperat,
Când te miști ușor, agale,
De la masă pân'la pat.

Și cuprins de-atâta jale
Mă uit în gol ca un ratat
La geamul suferinței tale,
Privesc trist și disperat,

Îmi trec prin minte abisale
Scenarii greu de acceptat,
Sperând în vorbele banale,
Ce tizul tău ți le-a adresat
La geamul suferinței tale.
27-septembrie 2007

„Sărutul” lui Brâncuși în cimitirul
Montparnasse - Paris

Rondelul neputinței

Moto: Îmi trebuie o durere mai mare
Durerea veche să mi-o pot înfrânge.
(Radu Stanca – „Ars Dolores”)

De când picioarele „îl lasă”,
De mai multe săptămâni,
Lui Dănuțu nu-i mai pasă
De inimă sau de plămâni,

Căci rămâne doar în casă,
Singur, de atâtea luni,
De când picioarele „îl lasă”,
De mai multe săptămâni.

Abia coboară și la masă,
Lângă părinții lui cei buni,
Iar viața-i cea firească
Devine casă de nebuni!

De când picioarele „îl lasă”.
8-noembrie 2015

Rondelul ecleziasului

Cum a zis Ecleziasul
Cu atâta-nțelepciune,
„Totul e deșertăciune”
Orice-aș eu sau altul,

Că totu-n lume e dezastrul
Unei vieți de-amărăciune,
Cum a zis Ecleziasul
Cu atâta-nțelepciune.

Azi pleacă al vieții mele astru,
Următ de-atâta-nchinăciune,
Eu plâng spre cerul cel albastru,
Neputincios vreau o minune!

Cum a zis Ecleziasul
Cu atâta-nțelepciune!
16 februarie 2016

Rondelul pământului

Când merg adesea la mormânt,
Suportând soarta ingrată
Plâng cu mama-ndurerată
Pe cel ce zace în pământ,

Pre cel iubit precum un sfânt,
Îi simt umbra lui curată,
Când merg adesea la mormânt,
Suportând soarta ingrată.

Rog, printr-un feeric cânt,
Divinitatea, veșnic dreaptă,
S-ajung, de viață fiind înfrânt,
Lângă Dan sub crucea mată!

Când merg adesea la mormânt,
Suportând soarta ingrată.
14-aprilie 2016

Rondelul singurătății

A trecut aproape-un an
De când în singurătate,
Plâng deși am cam de toate,
Îmi lipsește numai Dan.

Căci abundența e în van
Și-a prietenilor bunătate.
Când a trecut aproape-un an
De plâns în singurătate.

Dan „doarme” sub un bolovan
Eu, mama și a lui frate
Îi plângem sufletul sărman,
Iubindu-l dincolo de moarte.

A trecut aproape-un an.
7-ianuarie 2017-02-26

Rondelul „Mai stai, bă!”

„Mai stai bă!” - zicea odată
Cu regret și disperare,
Însoțind a mea plecare,
Cu-a lui rugă disperată,

Eu tembel cu mintea-mi beată,
Nu stăteam și-acum mă doare
„Mai stai, că nu se știe, tată,
Cât mai zăbovim sub soare”
Așa gândea mintea-i curată
Și azi regret a lui splendoare.

„Mai stai bă!” – zicea odată
Cu regret și disperare.
15-01 2017

Ultima scrisoare a lui I.P.B. către mama sa Elena

Ion Popescu-Brădiceni

„Te iubesc, mamă, omenește și sublim!

Te iubesc, mamă, ca un copil și ca un bătrân.

Te iubesc cu certitudinea adevărului unic, în care se spune despre om și despre visul lui, despre izvoare subterane și despre fântâni adânci.

Te iubesc, mamă, și nu m-am mirat de gândul tău, care ardea măreț între umbrele roșii ale amurgului.

În catacombele somnului, sălășluit-ai cu zeii, ca să negociezi cu ei evoluția-mi de după copilărie.

Am privit înfiorat puterea și dragostea ta de crucificată de a cere acestui pământ și acestei lumi totul pentru fiu-ți, și de îndată.

Am admirat la tine, mamă, și am sculptat în mine icoana-ți de bună seamă, devoțiunea de a-ți crește rodul vieții și al iubirii în spiritul unei Deveniri Superioare a eticului / esteticului uman / transuman.

Am cugetat îndelung în rarele mele răgazuri la voința de jertfă și de sacrificiu, la oglinda Viitorului năzuită în lumea reflecțiilor pure ce va să vie / să fie.

Te iubesc, mamă, pentru că am intuit că, în fiecare frământare dure-roasă, necazurile prezente erau eclipsate de bucuriile din perspectivă.

Și de aceea în singurătatea-mi de ascet și pustnic mă înecă uneori plânsul și emoția îmi sugrumă cuvintele.

Ți-ai închinat viața copiilor și țelului lor. Ai perseverat admirabilă și extraordinară în dirijarea lor pe drumul cel mai luminos. I-ai oblaudit și i-ai posedat fericită și nefericită, mulțumită și necăjită, ai râs și ai plâns, ai cântat și ai învățat.

O, soare de iunie, o sfântă petunie, lacrimile acelea au devenit mărgăritare de argint, cristale de rouă, în amândouă dimensiunile.

Ai văzut? A sosit vremea de bejenie, a stelelor, îți vor duce cu ele temerile și îngândurările. Cu smerenie, lor mă închin.

Și primul semn de toamnă, coacerea strugurilor, îți va destăinui norocul feciorului plecat odată cu seara și întors dimineața cu viața în buzunarul de la piept, urlând nebună într-un condei de scrib împărătesc și în foaia velină cuprinzând firește o poezie frumos împăturită.

Lungă ți-a fost pribegia după ce ai spart cele 27 oglinzi ale mire-selor la nuntă prevestită în somn de mesaje astrale.

Ce revelație am avut după ce am sărutat leagănul în care îmi desprinseseși, mamă, tainele Cosmosului ca pe niște harfe pe care să cânt; ca pe niște transgresiuni cărora le udai rădăcinile, le culegeai roadele după Vara Soarelui, care atunci n-a fost ultima, să mi le dăruie.

Te iubesc, mamă, fiindcă realizez din exil excelența destinului pe care ți l-ai ales, frumusețea sacră, terifiantă, a opțiunii, căci ai opus libertății înșelătoare a clipei împletirea dificilă a firii copiilor tăi cu teribila conștiință a lumii și cu politica ei destructurantă. Dar ai cutezat a i te împotrivi.

Mamă, cu ochii purtați de norii nădejzii în mai bine, mamă

☑ cu mâinile trudite de porțile pe care le-ai deschis, de drumurile pe care le-ai croit și le-ai bătătorit de una singură, cu mersul tău sprinten, asemenea cocorilor, ai spart cele 27 de oglinzi pe care mi le-au transconvertit ursitoarele la naștere și le-ai înlocuit cu împarfumate cununi de lămâiță, de trandafiri, de bujori, de tei, de salcâmi, de toporași.

Te iubesc, mamă, omenește și sublim!

Te iubesc, azi, neputincios și golaș!”

* *Poem dedicat Elenei I.Popescu, la 7 ani de la urcarea ei la ceruri*

** *În fotografie, Ion Popescu-Brădiceni și mama sa, Elena I.Popescu, la „Serile la Brădiceni”, în fața porții casei din Brădiceni-Drăgoiești, în 2000*

Poeme

Camelia Ardelean

Oglinda sorții

Plouă peste lume cu adânci suspine,
Iar speranța nouă tinde spre ocult,
Așteptăm o rază care să ne-aline,
Retrezind zglobie-al fericirii cult.

Îngerii de ceară nu ne mai ascultă,
Rugăciuni febrile tremură în van,
Copleșiți de reguli și mâhnire multă,
Aruncăm credința peste paravan.

Suflete de gheață, ca-ntr-o bibliotecă,
Zeci de pagini goale lin își răsfoiesc,
Ofilita soartă-și plimbă pe potecă,
Avansând rănită, zâmbetul grotesc.

În oglinda vie ne privim cu teamă,
Îngroziți de-abisul ce-l putem vedea,
Respirând cuminte, ne-ndreptăm spre vamă,
Croșetăm fantasme după o perdea.

Stăm zidiți în ocne de singurătate,
Îmbrăcați în straie de circari banali,
Deghizarea-n iarnă n-am pus-o deoparte,
Ne-am rămas, în viață, cei mai mari rivali.

Poarta Sărutului

Ascult cum înflorește un cais

Ascult cum înflorește un cais:
 Mustește-n matinala simfonie
 Din ploaia de speranțe, limonie,
 Pe crengile cu ifose de miss.

Sub scoarță bate inima de foc
 A florilor – mătase vinovată;
 Petalele cu tentă de agată
 Își caută fărâma de noroc.

Calin, cu răsăritul arzător,
 Corole delicate se cunună,
 Plătesc naturii tainică arvună,
 De primăvară când le este dor.

Arome se despoaie benevol,
 Sub astrul cu reflexii de oglindă,
 La poarta universului colindă –
 E vremea incitantului survol!

Ascult cum înflorește un cais
 Și seva-i resemnată cum palpită –
 Prizonier în soarta decrepită,
 La granița fatidicului vis...

Ploaie violetă

E-o ploaie violetă peste lume,
 Cu murmur fin sau ropot din tenebre,
 Valsează norii peste mări în spume,
 Ce mâine-or plânge zările funebre.

O ploaie jucăușă în fiorduri,
 Cu-atingeri tandre, parcă de mătase,
 Discută pescărușii-n dezacorduri,
 Plonjând prin ceața frântă sub grimase.

Cad stropii gingași, rupți din ametiste,
 În poala unui suflet fantomatic,
 Inundă fericirile-i turiste,
 Pierdute prin destinul acromatic.

Pătrunsă-s până-n oase de-amortire,
 Mă roade umezeala ca un vierme –
 Furtună într-o falsă dezmințire,
 Mustește trupu-mi sclav sub epiderme.

E-un straniu zbor al gândului în noapte,
 Se frânge universul printre stele,
 Pe buza sorții-s ultimele șoapte
 Și ploaia din iluziile mele...

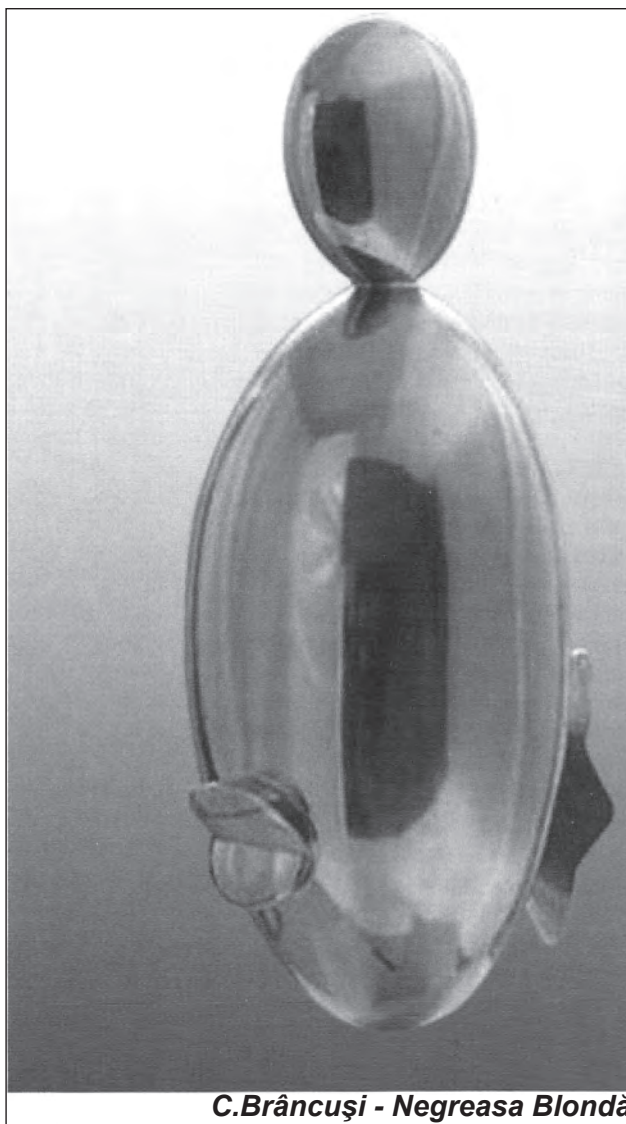
Restituiri

Au trecut, iată, aproape 5 ani de la moartea acad. Florin Constantiniu și situația prezentată în acest interviu nu numai ca nu s-a îmbunătățit ci, sub «înțeleapta ocârmuire a președintelui-dictator-marionetă-psihopat, Klaus Werner Iohannis, s-a înrăutățit dramatic. Măria Sa Poporul Român POATE să aducă corecturile necesare crimelor patronate de puterile din stat, dar TREBUIE SĂ APARĂ UN LIDER SAU MAI MULȚI PURTĂTORI AI ACESTOR NEMULȚUMIRI. Cu siguranță vor fi urmați! Pentru că, nu uitați, nicio revoluție nu s-a produs fără lideri!!!

Mai notați un lucru: un mare om de cultură, scârbit de ce se-n tâmplă națiunii sale ÎȘI DOREȘTE MOARTEA!!

EU CRED CĂ NU ACEASTA ESTE CALEA PE CARE TREBUIE S-O URMĂM, CI ACEEA A LUPTEI ÎMPOTRIVA NEMERNICILOR DAR, ATENȚIE, NU VĂ LĂSAȚI MANIPULAȚI!!!

G. Iovan

C.Brâncuși - Negreasa Blondă

Acad. Florin Constantiniu:

„Politicienii postdecembriști au făcut românilor mai mult rău decât mongolii, ungurii, turcii, nemții și rușii”

De 21 de ani trăim vremuri pretins istorice. Totul a început la Revoluție, când grupurile de tineri care ocupau Comitetul Central strigau exaltați: „Istorie, istorie...”. De atunci, așteptăm mereu să se întâmple ceva istoric. Așteptăm ca cineva, un om de cultură sau un politician providențial, să ne spună că știe încotro trebuie să meargă țara, că există un plan național de dezvoltare. De fapt, vrem să ne vedem pe noi înșine în postura de făcători de istorie. Din păcate, în alegeri, nu ne-am votat „visătorii” potriveți. *Nimeni n-a „visat” pentru țară și pentru națiunea română, ci eventual doar pentru sine, pentru ai săi și ai partidului său. Mulțumită politicienilor, în ultimii 21 de ani, România aproape că a fost scoasă din istorie. Nici unul dintre ei n-a avut curiozitatea să deschidă o carte de istorie, pentru a găsi acolo un îndreptar, un ghid de orientare, o soluție anticriză.* Dimpotrivă, ajunși la putere, politicienii au scos istoria pe tușă, marginalizând-o în școli și universități, împreună cu latina - limba întemeietoare a românilor. În fața acestui „holocaust” aplicat trecutului românesc, un istoric de mare anvergură, precum este academicianul Florin Constantiniu, nu poate decât să plângă, să se răzvrătească sub o copleșitoare durere. Pentru domnia sa, timpurile pe care le trăim sunt atât de goale de conținut istoric că nu-și mai dorește decât să dispară fizic: „Îmi doresc să scap cât mai curând din această lume de hoție, ticăloșie și nevolnicie, care este România de astăzi”.

„Ne îndreptăm spre o sărăcire intelectuală, care va transforma România într-un deșert cultural”

- Domnule profesor, toată lumea știe că Istoria este disprețuită și ignorată în țara noastră. Cât de greșită este această atitudine din partea guvernanților ultimilor 21 de ani?

- Cauzele restrângerii dramatice și regretabile a ponderii istoriei în învățământul românesc trebuie căutate, în opinia noastră, mai întâi, în confruntarea dintre globalism și identitatea națională și, apoi, în percepția eronată a necesităților de pregătire intelectuală și culturală a omului contemporan. Noile forțe economice globale își propun nu ocuparea unui teritoriu sau dominarea unei țări, ci subordonarea întregii lumi. În atingerea acestui țel, globalismul întâmpină un obstacol: identitatea

națională a popoarelor, întruchipată în statele naționale. Identitatea națională se hrănește și din memoria istorică, și, atunci, globalismul atacă istoria pentru a slăbi conștiința națională. În al doilea rând, globalismul nu are nevoie de oameni cu un larg orizont de cultură, el vrea specialiști de nișă, performanți într-un domeniu restrâns. Ne îndreptăm spre o sărăcire intelectuală, care va transforma România într-un deșert cultural. Cred că în predarea istoriei, a istoriei românilor în primul rând, în ultimii 21 de ani, s-a înregistrat un regres pe cât de dăunător, pe atât de condamnat.

Scoala românească, o școală cu excelente tradiții de învățământ solid și fertil, a fost pusă la pământ de coaliția dintre elevii leneși, bolnavi de socializare pe Facebook; părinții isterizați de odraslele nemulțumite că trebuie „să-și facă temele acasă”, și birocrații plafonați, grijulii cu scaunele lor, nu cu educația, și copiind mecanic din publicații străine, pentru a redacta legi, regulamente și programe analitice.

De 21 de ani se fac reforme și iar reforme ale învățământului, care, în realitate, subminează funcția instructiv-educativă a școlii. Primul pas în cretinizarea elevilor este prigoana dezlănțuită de birocrații Ministerului Educației împotriva volumului de cunoștințe transmise elevilor. La istorie - și nu numai la noi - s-a început cu îndepărtarea cronologiei: „Să nu încercăm mintea elevilor cu date”. Foarte bine: istoria nu este o disciplină de memorizare, ci de analiză. Dar fără repere în timp nu se pot stabili legăturile cauzale. Și eu sunt împotriva învățării pe dinafară a datelor lesne de găsit într-o cronologie sau într-un manual, dar - pentru Dumnezeu! - cum să înțelegi raporturile de cauză-efect dintre evenimente dacă nu cunoști succesiunea lor în timp?

Nu se dorește ca elevii să aibă o pregătire temeinică, și cei trei componenți ai coaliției de care am amintit preferă niște adolescenți ignoranți, incapabili să depășească limbajul „mișto” și „nașpa”. Cu astfel de cetățeni, viitorul României este sumbru.

- În timp ce bulgarii își împânzesc țara cu șantiere arheologice, în căutarea tracilor cu care nu au nici o legătură, românii, urmași direcți ai dacilor și romanilor, sunt gata să cedeze străinilor, spre distrugere, vestigiile daco-romane de la Roșia Montană. Care ar trebui să fie atitudinea statului față de cercetarea arheologică?

- Deși se vorbește de conservarea „patrimoniului național”, nu se face nimic pentru păstrarea și valorificarea lui. S-a găsit un alibi: nu

☑ sunt bani. Dar banii se găsesc imediat când se construiesc vile și se achiziționează mașini de lux. Este o rușine că statul român nu a participat la „licitația Brâncuși”, pentru a achiziționa măcar pipa unui român care a deschis drumuri noi în artă. Nu ne pasă de Brâncuși, dar avem bani pentru branduri care nu conving pe nimeni. Spre rușinea guvernanților noștri, avem mult mai puține șantiere arheologice astăzi, în România, decât pe vremea lui Mihail Roller, de tristă amintire. Sentimentul patriotic se înfiripă la copil din interesul și dragostea pentru vestigiile trecutului. Sentimentul istoric al continuității se naște din atașamentul pentru un monument, o cruce înălțată să veșnicească un eveniment, un mic schit, pierdut în munți. Cine-i învață pe copii să le ocrotească? Grija pentru urmele înaintașilor - vezi și cazul Roșia Montană - ar trebui să fie un principiu sădit în conștiința românilor încă de pe băncile școlii.

„Marii guru ai culturii române de astăzi nu mai vor să știe că sunt români”

- Cui credeți că i se datorează situația catastrofală în care se află astăzi România?

- Situația catastrofală în care se află astăzi România are, ca să spun așa, doi responsabili, în afara crizei mondiale: clasa politică și masa poporului român. Clasa politică postdecembristă nu a avut - indiferent de partid - nici un proiect național. A avut, în schimb, un unic gând: să se căpătuiască. S-a repezit asupra României cu singurul gând al îmbogățirii. Oamenii politici au acționat ca niște vandali, distrugând și jefuind totul. Mongolii, ungurii, turcii, nemții, rușii nu au făcut românilor atâta rău cât au făcut politicienii postdecembriști în două decenii.

Când, peste ani și ani, se va scrie istoria timpurilor de azi, „nu vor ajunge blestemele” pentru a-i condamna pe cei care au făcut ca România să rateze o mare șansă de afirmare și bunăstare și să fie adusă la sapă de lemn.

Dar clasa politică nu și-ar fi putut desfășura „opera” nefastă dacă în calea ei ar fi întâlnit rezistența hotărâtă a opiniei publice, manifestarea viguroasă a spiritului civic. Din nefericire, am rămas un popor de țărani - spiritul civic se naște la oraș! -, o turmă de oi, care se lasă exploatată, batjocorită, călcată în picioare, fără nici o tresărire de revoltă sau de demnitate (Goga observase, în 1916, același lucru). Clasa politică din România este întocmai ca un răufăcător sigur de impunitate. Și dacă știe că nu are a se teme de nimic,

atunci de ce n-ar jefui în continuare? Proteste ca în Grecia - leagănul democrației - sunt de neimaginat în România. Asta e marele nostru blestem: o masă supusă, resemnată, incapabilă să se mobilizeze pentru un mare proiect sau pentru o mare idee.

Mă întreb dacă noi, românii, nu am părăsit deja scena istoriei. O bună parte a elitei intelectuale a capitulat în fața globalismului, a capitalismului de cumetrie și a clientelismului politic, abandonând funcția de ghid spiritual al națiunii. Oameni ca pașoptiștii, oameni ca făuritorii României Mari ar fi priviți astăzi ca anacronici și nostalgici. Marii guru ai culturii române de astăzi nu mai vor să știe că sunt români. Am avut un exemplu la 1 Decembrie a.c.: câți dintre ei au scris sau evocat cu dragoste de trecut împrejurările creării României Mari?

„Din soldați am făcut hoți, din ofițeri, pești, dar cu caii ce să fac, domnule ministru?”

- Românii au mai trecut prin crize. Spre exemplu, Marea Criză din 1929-1933. Cum s-au descurcat guvernele de atunci?

- Într-adevăr, crize economice au existat și în trecut, dar fiecare eveniment este generat de condițiile istorice care îi conferă unicitate. Soluțiile, deci, nu pot fi identice în cazul unor crize. Cea din anii 1929-1933 a lovit dur România, și guvernării de atunci, ca și cei de acum, au recurs la concedieri, întârzierea plății lefurilor, reduceri de salarii („curbele de sacrificiu”). A fost marea neșansă a lui Nicolae Iorga, cea mai strălucită minte a românilor, să fie prim-ministru în anii 1931-1932, când criza se îndrepta spre apogeu. A făcut scandal în epocă replica dată de el unei delegații de agricultori, veniți la Mangalia, unde el își petrecea concediul, pentru a se plânge de situația grea în care se aflau, fiind presați de bănci să-și achite datoriile. Iată relatarea lui Iorga însuși: „Iar, cum un om mai simplu strigase la capătul lămuririlor mele, că el e, i-am spus, glumind: „Ziarele care-i erau ostile l-au acuzat că i-a trimis pe protestatari să se arunce în mare.

Exasperat de „măsurile de austeritate”, un colonel, șef de unitate, s-a dus la Constantin Argetoianu, ministru de Finanțe în guvernul Iorga, și l-a întrebat:

„Din soldați am făcut hoți, din ofițeri, pești, dar cu caii ce să fac, domnule ministru?”. (de parcă acum ar fi altfel...)

Criza s-a rezolvat când a încetat pe plan internațional. Sunt convins că și acum va fi la fel. Adevărul

☑ este că mari finanțiști nu am avut decât doi: Eugeniu Carada și Vintilă Brătianu. Nu am avut și nu avem mari competențe financiare, capabile de elaborarea soluțiilor de criză. Guvernanții de astăzi vădesc o gândire rudimentară: „să taie”, să reducă salariile și să sporească taxele. Un mare plan de investiții, de relansare a economiei, nu există. Să așteptăm, așadar, scrâșnind din dinți, sfârșitul crizei pe plan mondial.

- Care este epoca din istoria românilor pe care o admirați cel mai mult?

- Admirația cea mai puternică o am pentru generația pașoptistă. O forță de creație politică, un devotament pentru interesul național, un dezinteres total pentru destinul personal, totul a fost închinat națiunii române. Eșecul revoluției din 1848 nu i-a descurajat pe pașoptiști. Au îndurat exilul, dar au continuat lupta și, în două decenii (1859-1878), au creat statul român modern, căruia i-au câștigat independența. Doar două decenii, adică exact cât i-a trebuit clasei politice postdecembriste să prăbușească România în haos și mizerie. Cum să nu-i admiri pe pașoptiști? Sunt un model care ar trebui prezentat și explicat în toate dimensiunile lui, nu ca o simplă lecție de manual, ci ca un prilej de meditație, responsabilă și fecundă, pentru adolescenți, făuritorii României de mâine. Dar cum să le „încărcăm mintea” cu evenimente și date? Nu se lăuda, nu demult, Ministerul Educației că a mai redus cu 35% cunoștințele de transmis în învățământ?

- Ce vă doriți în 2011?

- ***Ce-mi doresc în 2011? Să scap cât mai curând din această lume de hoție, ticăloșie și nevolnicie, care este România de astăzi. Întrucât sunt prea bătrân pentru a mai emigra, cum nu există la noi clinici de eutanasiere voluntară, cum procurarea Furadanului salvator e oprită prin lege, nu-mi rămâne decât să-l rog pe Dumnezeu să mă ia la El rapid și ușor.***

- Ce urare le adresați românilor, domnule profesor?

Urez poporului român, la începutul lui 2011, să se revitalizeze și să fie capabil să reinnoiască, în condițiile secolului al XXI-lea, performanțele strămoșilor din timpul lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și al luptătorilor pașoptiști.

Publicat Marți, 04 ianuarie 2011

Ion Longin Popescu

P.S.- După un an și trei luni, dorința sa, nefastă, s-a realizat!!!!

A decedat la 14 aprilie 2012!

Durerea Ardealului

Nori de ploaie se adună
Dinspre Cluj spre Odorhei.
Unii vor să ne impună
Să jucăm cum cântă ei.
Mințile au luat-o razna;
Umblă zvonul deșănțat
Că-n Harghita și Covasna
Vor să facă “stat” în Stat !
S-a udat de lacrimi pragul;
În Cristuru e prăpăd!
Imnul românesc și steagul
Nu se-aud și nu se văd !
Crișul, Mureșul, Târnava
Poartă jalea în aval.
Nesfârșită e gâlceava;
Nu e liniște-n Ardeal.
Munții stau să răbufnească;
Fierbe galbenul podiș!
Vatra sfântă strămoșească
E tăiată-n curmeziș.
Se anunță o furtună
Cu efect devastator:
Impostorii vor să pună
Pe cultură sigla lor.
Atmosfera prevestește
Un pericol iminent!
Tot ce sună românește
Capătă un alt accent.
Graiul nostru plâns pe vetre,
Legănat de cărării,
E lovit mereu cu pietre
Ca un pom al nimănu...
Nu lăsați ca vorbitorii
Altora limbi pe-acest pământ,
Să ne umble prin istorii
Și să muște din cuvânt!
Neamul Românesc nu pierde;
Dacii încă mai trăiesc!
Scoateți steagul la vedere
Și-n Ținutul Secuiesc!
De pe stâncile străbune
Decebal ne dă curaj!
Faceți imnul să răsună
Peste Mureș, pân-la Blaj!
Nu permitem celor care
Se pretind aici stăpâni,
Să ne calce în picioare
Demnitatea de români!

De pe internet

Alex Gregora: Zinc feudal

Lazăr Popescu

Alex Gregora e în felul său un mandarin, un exotic. Criticul Ion Pecie observase, la un moment dat, anumite similitudini între poezia lui Alex și cea a lui Saint John-Perse. Observație, de altfel, pertinentă.

Altminteri chiar titlul ultimei sale cărți, *Zinc feudal*, presupune o regresie în timp. Imaginație și poate telepatie ideatică în lumea Evului Mediu. Care nu va fi fost chiar așa de „dark age”, chiar așa de întunecat cum l-au făurit unii.

Visarea nu-l ocolește pe poet care se trezește navigator și cu zinc în sânge. Eu cred că insolitează uneori (termenul îi aparține formalistului rus V.Șlovski și presupune descrierea obiectului ca și cum ar fi văzut pentru prima oară, prin folosirea părților corespunzătoare ale altor obiecte.

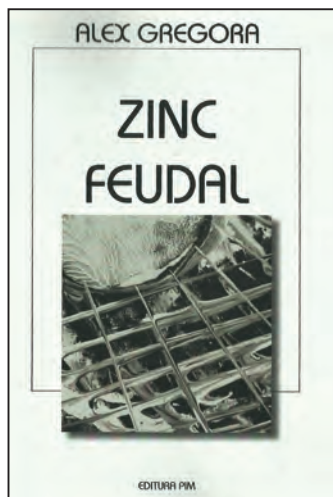
În ce constă această insolitară personală a colegului Gregora? Aș zice că într-un melanj original de realitate și imaginar precum în aceste versuri cu parfum exotic și poate biblic. Și poate chiar puțin antic. Ca în aceste versuri: „Fereastră cu iederă verde/ și cunună din chedrii libanului”. Să recunosc versurile acestea mă lasă visător. Îmi stărnesc imaginația. Empatizez bachelardian cu ele.

Și mai găsesc, nu mult mai departe, niște versuri care se spun, citez, despre „vremea plivirii păpădiei/ seminale...” Oare ce va fi fiind aceasta, de nu cumva poezia, barbian „joc secund”, „nadir latent”, iar vremea ei nu va fi fost, nu va fi fiind chiar Kairos, adică elinul timp al Iluminării desigur scripturale?... Și ce va fi și această splendidă metaforă în care aflăm despre „pașii de mai departe/ a doi salcâmi gemeni” de nu chiar o ipoteză a poeziei vorbindu-se singură? Întărită

de o altă metaforă precum aceasta: „carnea mea se risipește în tălpi de salcâm”. Căci la Alex Gregora, anotimp al recoltei, al bilanțului și poate melancoliei poezia nu este lipsită de o anume viclenie și golire... Altminteri o ușoară notă culturală și poate livrescă nu lipsește nici ea, căci aisbergul poeziei lui Alex Gregora, citez, „călătorește ca un tămăduitor elin”...

Nu mi-am propus aici o recenzie completă a acestui volum. Nu este cazul acum decât de un semnal de carte, de o invitație de a citi acest volum care, cred, ar merita un premiu ceva mai mare. Însă trăim într-o societate ca vai de ea, suntem – heideggerian vorbind! – azvârliți în acest timp care numai Kairotic nu este...

Camus spunea odată, la vremea sa, „nous vivons à l'époque des idéologies stupides” și, parafrazându-l, putem spune că trăim în vremea prostovanilor și infractorilor de partide... Într-un ceas al dezintegrării rapide a ființei naționale în care „Doina” lui Eminescu, căci tot am proclamat unii fariseic, 15 ianuarie ziua culturii naționale, da, „Doina” lui Eminescu cel foarte înjurat și considerat vetust de alogenii foarte inteligenți, e mai actuală decât oricând.

Mic dicționar al urii „de sine” (Patapievici)

Eugen Evu

Mărlănia, din familia lexică a mărlanilor jieni, așa batjocoriți odinioară, de ungurii din Imperiu, și din aceeași prăsilă cu „român împuțit” (momărlanii umblau pe munte călare pe căluți aproape asini, - momărlă) – are și conotații din lumea ciobanilor... Berbecii acuplați cu oile le „mârleau”... Câtă ură poate fi în astfel de porecle date de ocupantul parvenit, în... mîrlănia „istoriei”! Dintre atâtea nenorocite de năravuri vocaliste – terminologia aceasta, a abjecțiunii, poate prin contaminare, poate prin clocire subliminală a înjosirilor toate, din generații, au continuat a „funcționa”, în oralitate, ca niște psalmi post-tribaliști „cultivați” la alții, din specia numită de Biblia evreilor, „ai răzbunării”, „ai blestemului” etc. - și în turmangeria actuală, deloc cosmetizată...

Când stai să faci inventarul DEX, „literaturii” porno sau al presei surogat, sau regional, atavic, al locuitorilor și conlocuitorilor României, exprimarea MĂRLĂNEASCĂ a „făpturii cuvântătoare” încă om, colcăie ca toxine din bălțile mocirloase sau din vulcanii sulfuroși. Nu are rost să redau mostre din acest vocabular al patibularului, câtă vreme „avem” chiar niște „elite” scabroase, teziști ai „urii de sine la români” (Patapievici) – care, vai omului, s-au prăsit și la export, chiar mai sinistre ca artele cele mai sofisticate...

Improprietate de termen absurdă, deoarece vocabula integrată SOFIA vine de

☑ la Sofianism, inteligență ubicuă în tot ce este viu. Corectă ar fi nu ura de sine, ci neputința infernală de a iubi, de a se respecta măcar, nici pe sine nici pe ceilalți. Subspecioșii mârłani sunt de fapt adânc - întunericiții la minte...

Apropos, MINTEA înseamnă RAȚIUNE, COGITO, dar la mârłani a dat verbul „a minții”, de unde Minciuna... Forma ei agravantă este aceea a mințirii de sine, și asta vine din Frica subumanului, în ceea ce numi Zoon Politikon. Noi suntem care-cum, energii convertibile... Unii își dau arama pe față, iar tot mai rarii, pare-se aurul pe față... Îndeobște cei care au harul de a dărui, eșuînd... în a fi jefuiți... „Mi-ai dat pentru că ai avut, ’te-n p... mea,” îmi zise un „amic” care nu avea de o pâine, parazitând... Nu mi-a restituit împrumutul nici după 20 de ani, deși i-am fost spus, uluit, că de fapt am rupt de la gura copiilor mei, ca să fac un bine semenului meu... Am aflat în timp că există inși care, bizar, te urăsc pentru că le-ai făcut binele din brușul tău... O vorbă din bătrâni, cam oribilă, este asta: „facere de bine, f...tere de mamă”...

C.Brâncuși - Danaidă

Apelul lui Eugen Evu către scriitorii urmăriți de fosta Securitate

Călin Hera

Scriitorul Eugen Evu face public un Apel către scriitorii urmăriți de fosta Securitate, cărora le cere să facă publice «dosarele de urmărire, ”fiindcă sunt datori față de Literatura Română și generațiile următoare”. Scopul acestei publicări: ”contracarea oribilului mecanism al șantajului și manipulării, de la om la om, de la instituție la instituție”.

”Solicit aceasta deoarece am constatat o uriașă diversiune extraculturală, care funcționează după 1989, diversionist, model securisto-activistic criptocomunist, fie a informației, prin dezinformare!- pentru Memoria colectivă. Fie cel puțin în virtutea creștinei scrieri că adevărul ne va face liberi.”

Eugen Evu a făcut deja publice dosarele primite de la CNSAS și le-a donat Bibliotecii Județene Ovid Densusianu, ”spre a fi accesibile tuturor celor ce doresc să le cunoască”.

Eugen Evu scrie și un Manifest în versuri:

Manifest

Învinuind pe alții, nu te desculpi pe tine
Altfel bătrâna boală a ego-ului chior
Continuă ca Răul hrănindu-se din Bine
În scenă și în sală și-n pluralul în lume spectator
Se camuflează Vrajba atoate distructivă
A gropilor comune și-n supraviețuitori
Otrava pâinii-n lume-i fetișul din colivă
Trăind murim, dar Vieții să nu îi fim datori.

Mai jos, textul Apelului lui Eugen Evu

APEL spre publicare

Subsemnatul Evu Eugen, scriitor trăitor în locul natal Hunedoara, cunoscând că dintre toți scriitorii convivi din Ardeal, sunt unicul care a făcut publice dosarele Institutului de Istorie imediată, C.N.S.A.S.- (recent donate Bibliotecii Județene Ovid Densusianu, spre a fi accesibile tuturor celor ce doresc să le cunoască)- opinez că ar fi MORAL ca fiecare dintre noi care au fost urmăriți și hărțuiți de fosta securitate, fiindcă sunt datori față de Literatura Română și generațiile următoare, întocmitorii de Istorie și Dicționare, ș.c.l., să le facă publice, spre a contracara oribilul mecanism al ȘANTAJULUI și MANIPULĂRII, de la om la om, de la instituție la instituție.

Solicit aceasta deoarece am constatat o uriașă diversiune extraculturală, care funcționează după 1989, diversionist, model securisto-activistic criptocomunist, fie a „informației”, prin „dezinformare!”, (cu efecte catastrofice Națiunii, perpetuînd discordiile și demagogia cameleonică din totalitarism),- pentru Memoria colectivă. Fie cel puțin în virtutea creștinei scrieri că ADEVĂRUL NE VA FACE LIBERI.

Cu încredere, vă mulțumesc și vă doresc sănătate.

Sonete

Nicolae Mătcaș

De parc-ar fi acum chiar începutul

*Dlui dr. Pavel Platon, medic primar cardiolog,
Institutul de urgență
de boli cardiovasculare „Prof. dr. C.C.Iliescu” din
cadrul
Institutului Clinic Fundeni, recunoștință*

Roș-rubiniu-ndarn bate-n bismútu
Ce ține-n gheare-arterele balere.
De-atac sunt gata cârtiți-catétere
Voind să se întoarcă doar cu scutul.

O ultimă, la start, consiliere.
Urmându-și drumul lent, neabătutul,
Catéterul sfârâmă roca, lutul,
Absolvă minten cordul de durere.

Dând cep la cula inimii, vermútu
Pornit-a iar să gâlgâie-n artere,
De parc-ar fi acum chiar începutul
Al unei noi și-mbătătoare ere.

Iar domnul doctor? Stropi îi curg pe față:
În pârg de toamnă-a mai salvat o viață.

Cocorii mei de dor cu son de vers

Își varsă, toamna, gama de culori.
Salonul nu-i de chiot și de surlet
Când tragi din tub un strop pentru răsuflet.
Bolnavi, bătrâni, rămân, totuși, actori.

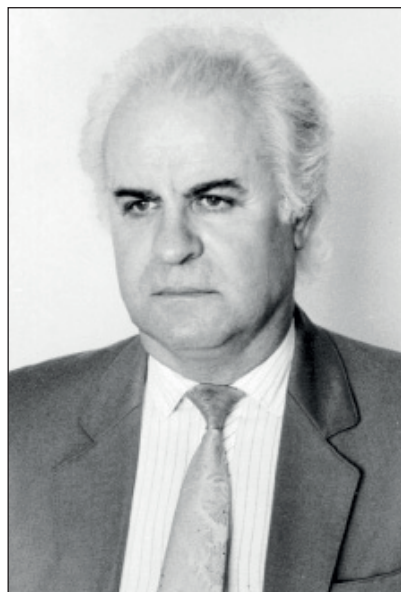
Se ară-n cer că mori de două ori
Când vezi, la geam, cu ce tristețe-n suflet,
Uitați de fii, de-angoase și de umblet,
Și-alină cordu-n țipăt de cocori.

Și-i sorb din ochi de-i prinde-n jale Luna,
De parcă pleacă pentru totdeauna.

Cocorii mei de dor cu son de vers,
Cum pentru voi n-ar fi nici o povară,
Rotiți pe-o clipă unghiu-n sens invers,
Să creadă ei că-i iarăși primăvară.

Ei și-n spitale-s lucruri de prisos

Ei și-n spitale-s lucruri de prisos,
Spășiți apostoli (nu-s de feredeu!),
Bolnavi, bătrâni, trecuți prin hopuri, greu,
Să-și simtă viitorul luminos.

În ochi timoarea li-i la apogeu
Și-un jind de viață-atâta de setos,
C-o vorbă stimulantă e-un Hristos
Și orice alb halat e-un Dumnezeu.

Soldați disciplinați, de dimineață,
Onor tipic: pastile. Cert sacrariu!
Se țin de viață ca de-un fir de ață,
Iar firu-i putred tot, mâncat de cariu.

Mai dă-le, Doamne sfinte,-un dram de viață
Cât timp mai zburdă mieii prin vivariu.

Cum tot tocăm gogoși de sar surcele

Mobil perpetuu, a lucrat o viață
La C.A.P., la sere, -n Leordeni.
O helge i-a intrat în pieptu-i, hoată.
Îl sfâșie. Și iată-l la "Fundeni".

Înșiruire mărgele verzi pe ață:
Embol, stenoză, valvă, mușchi, licheni...
Elev docil, moș Stăvărache-nvață
Să urce munții coronarieni.

Cum tot tocăm gogoși de sar surcele
De câte-n lună sunt și câte-n stele,
Îl iau așa, prudent, cu dusa-ntoarsa,
De i-ar păsa cumva de cea cu coasa.

-„De moarte mie? Morții mă-sii, ciormă!
Dar are, vezi, și ea în lume-o normă...”

☑ La prânz din ochi îmi face semnul gropii

„Spitalu-i să te pună pe picioare!”
Se-ntrec la cros bolnavii la „Fundeni”.
Nici gând să știe bravii mei oșteni
Că, vrei-nu vrei, pe front se și mai moare.

Convivul nostru nou din Leordeni,
Convins că viață are fiecare
Doar cât în piept combustie mai are,
Ne-aruncă-n vatră vreascuri și bușteni.

La prânz, din ochi îmi face semnul gropii:
„Acel din boxă-a dat azi ortul popii”.

În loc de sărindar, moș Stăvărache
Își face cruce: „Domnul să ne ierte,
Pe noi - fiindcă nu-l cinstim cu plache,
Pe el – că s-a-necat cu ouă fierte”.

Din ceasu-n care fuse internat

Din ceasu-n care fuse internat
Se vântură ca apa prin sitișcă,
Îi umblă melița ca o morișcă
Și locului nu stă – să-l legi de pat.

Când vede sânge, vai, că acu-l pișcă
Și-i slab de înger rău la gădilat.
La punctii, simulând că-i leșinat,
Îl ține sora-n palme ca pe-o trișcă.

Pe când spitalul doarme, alt giumbuș:
Moș Stavru stă la sfat c-un greieruș:

„La geam te suie, frate-al meu ardău,
Și cântă-mi tot ce-ți cere voia ta.
Ci doar de cord, te rogu, nu-mi cânta,
Căci iar mă-mpinge, pacostea, la rău”.

De ce n-ai sta, l-întreb, măcar un pic...

De parc-ar fi, pe front, într-o iscoadă:
-Ce-i aia stent? Branulă? Embolie?
Suorți ușor o angioplastie?
Nu stă pe loc cât șade-un câine-n coadă.

O soră-l întreba de glicemie,
Când o luă subit, prin ambuscadă,
Că n-are când degeaba să mai șadă:
Acasă îl așteaptă trebi o mie.

-De ce n-ai sta, l-întreb, măcar un pic
Pân' se răcoare coada la ibric,

Să-ți stâmpa sora fierea la ficat
Ori mândra să te ia la secerat?

-Se ducă-n morții ei cu tot cu coasă!
Eu nici acasă nu-s nicipând acasă.

Conchid că precizarea-i are stofă

-Mi-ai zis de plache ieri și de iahnie,
Pe căi oculte vrea s-o ia moșneagul.
Cercând să-l rabd, știindu-i feleșagul,
Accept, tacit, că-i doct și la cuhnie.

-Dar ia să-mi spui ce-i aia fainoșagul?
I-i rostul care în androgenie?
Îmi stinge umbra mea de astenie,
Zâmbind pe sub mustață, ocoșagul.

-Vreo pastă-o fi din slană și ficat...
-Da, leac din carne, ierburi, nucă, miere,
Remediu răcnet, vrere de muiere,
Cocon viril, că sari și mort din pat.

Conchid că precizarea-i are stofă.
Curcanu-i țanțoș că m-a pus în cofă.

Când vine vorba de politice

Tocăm pe șest gogoși și baclavale:
Vigoare, boală, leș, flotări, fuleu.
Când vine vorba de politice,
Ridic, răscolnic, mingea la fileu:

-Dar ai votat, normal, cu PSD-eu?
Moșneagu-și iese glonț din balamale:
--Cu șmecheri, hoți, păgâni și cutre – eu?!!
N-auzi sub gherle bunii și canale?

Mai dă-i în neamul lor (Să am iertare)!
Doar n-am mâncat la boz și măselare.

Degeaba tot promit ei marea, sarea,
Sunt hoții cei mai mari. Și gugumani-s.
De-aceea am votat acum schimbarea:
Să văd ce-i poate mușchii lui Iohannis.

De sub ogheal, în zori, din șauă sare

Cu „Doamne,-ajută!”, „Doamne, miluiește!”
Și-un „Hai, curaj, găină, că te tai!”,
Nainte mult să nimerească-n rai,
Pe pat operatoriu se trezește.

Greoi răsuflă găurile la nai,

Un stent i se montează, solz de pește,
Și sângele a fluviu năboiește
Prin albia ecluzelor assai.

Moș Stavru-și face cruce, murmurând,
Și-adoarme lin, cu Dumnezeu în gând.

De sub ogheal, în zori, din șauă sare
Vădit dispus, voios nevoie mare:
Nu-l mai resimte nici conturbă, stentul,
Temei că-i merge splendid instrumentul.

A doua zi, în ochi sclipindu-i roua

O zi mai are-a coase și descoase.
Ne-ntreabă câte-n Soare sunt și-n Lună.
În piept se zbate-o pasăre nebună
Și-atât de-aprins a țară mai miroase!

La miezul nopții, stingerea când sună,
Când sarea prinde-a șiroi prin oase,
Iar greierii se-ntrec la aghioase,
Convivul ne urează „Noapte bună!”

Ne-apară-n vise pasărea măiastră
De foc, de dor și inimă albastră.

A doua zi, în ochi sticlindu-i roua,
Din prag moș Stăvărache ne salută:
-„Băieți, să ne vedem și la o sută,
Iar dacă Domnu-o vrea – și la a doua!”

Coloana Nesfârșită - Mircea Eliade

Cronică de cititor

Ștefan Doru Dăncuș

Se numește, de fapt, Mioara Nicolau, dar ca poetă este cunoscută ca Anthonia Amatti. Se declară brăileancă deși a fost născută la Hunedoara și a studiat la Cluj.

Antologia de autor De veghe-n lanurile secerate, editura Eurocarpatica, 2016, este desigur afin parafrazică, la celebra cappodoperă a marelui Salinger “De veghe în lanul de secară” („The catcher în the Rye”), tradusă de Regata Catinca Ralea și de Lucian Bratu, cu o prefață de Silvian Iosifescu. O vreme, pare-se, a locuit la Ghelari. Am avut bucuria de a-i citi câteva cărți, cu autograf, și a scrie despre ele. Anthonia Amatti este, negreșit, una dintre cele mai complexe scriitoare românece, poliedrică, inițiată la marile școli literare, psihologice și muzicale din țară și din lume, dar mai ales la școala propriei vieți, ecranate de empatie divină și, stricto sensu, bilocative.

Recenta carte este dedicată post- mortem soțului ei, Laurențiu Nicolau, care îmi telefona în ajunul tragediei plecării, vorbindu-mi de soția sa, sub semnul unei mari nobleți sufletești, cumva gemelare, a perechii: “ Să-mi protejezi și plin și cast iubirea/ am strâns în mâini, incandescent efluviu/ Materie răzvrătită din Vezuviu/ ce e pe cale să-mi răstoarne firea”.

Iată, împărtășit cu predestinul bipolar al Familiei, ars poetica egal ars vivendi ale unui tandem fericit, de la Feerie, recent întrerupt prin dipariția soțului Nicolau....

Poezia Anthoniei Amatti este sub semnul latinesc Dubito, ergo sum, enunț și sentință socratice...Poeta este de fapt și de fapt o romantică, amintindu-mi de Vavila Popovici sau Mariana Zavati Gardner, fără a le fi, desigur, epigon. Cultura ei vastă, forța travaliului tranfigurativ, este uneori dubitativă: Viața noastră o umbră- a veșnicei lumini.(splendidă sintagmă, umbra luminei, n,v. Lumina lină a lui Ioan Aleandru au Theodor Damian). Axiomatică, pe parcursul întregii cărți, cu aluzii livrești filtrate și psalmodiate testamentary, sau isihamic, rugăciuni Sinei, sub miresme și miruri de fin semiotician, glossînd existențialist într-u ultra română a inimii...

Visele ei cântă, verbele levitează. Conceptualizarea Umbrei, ca la Cezar Ivănescu, sau Gelu Birău, Aurel Pantea, I.P. Brădiceni, Vasile Ponea sau prozele mirabile ale lui Cornel Nistea, Dumitru Tâlvescu, ete o constantă...variabilă, pe arpegiul arhetipal al marilor poeți francezi traduși prin ani, dar și al Blaga, lui Freud, Heidegger, Jung. (auto-citat: aud cum troznesc neutronii...).

O altă obseie este cea a Timpului, cel Eonic,(noetic) dar și al clipei celei repede:

” nu dau atenție zilelor ce mor/ uită curând și dorul,

chiar și jalea”...

Dar... Electra din jale se năștea, iar Electronul... din ce, cine?

Poemele se succed clepsidric, ca la Dumitru Galeșanu. Timpul se reumple, se răstoarnă, se inversează. Poliedrismul sus invocată este aidoma cristalului care curge, ca sentiment, ca la Od. Elyttis. Metaforele sunt fluturi gemeni, în volute cumva nirvanice... se comunică prin mimesis perceptive, mirabil, HIEROFANIC. “Umbrele,...verticale par în nopte/ca personaje ale vremii de apoi”. Precum la Novalis, sublunarul este mimesis apollinic, noiesis, oglindire a Stării de umbră (v. Gelu Birău). Clarul de lună, luna pienna, este subtil feminin resimțit, ca la marea poetessă italiancă, Maria Teresa Liuzzo.

Ea dialoghează suspinat cu El, cel resorbit de... umbra luminei. O lirică a ritualului, un ceremonial al metafizicii...Peisajul, cu ceea ce el conține, este ”viața altcuiva”. (pag. 63). Viața celui plecat... este trăită încă, precum la Romulus Guga, improprie, jumătate ” Sunt jumătate- întregul mi-a pierit și-mi latră noaptea (Novalis, ibidem)câinii răi...”.

Literalmente, lirica devine orgasmică, nirvanică, ezoterică, anti-entropică, scrisul încetinește murirea...Sinea recheamă Sinele.

Arta atenuază ” monotonia supunerii pentru arta supraviețuirii”. Remember Paulina Popa, Ghilotina Sinelui, Rochia nesupunerii, etc.

Feminismul Anthoniei Amatti este antipod al celui pledat de Mihaela Miroiu, deloc tangent cu al Norei Iuga Almosino sau Gabrielei Melinescu.

Sau, dintre multe citite recent, străine poeteselor Alex Amalia Calin sau Melaniei Briciu Atanasiu, Bianca Dan ș.a. ...

Avangardismul cvasi-resurrect care tălăzuie global în literaturi, etc, în viziunea Anthoniei, al Umbrei ca Hecker...: “ spion în avangarda noastră/ ca să caute lumina...prin ea pătrund în tine/ ca să mă mă (re) găsesc (pag. 116).

Întrebarea finală asupra poeziei cu pseudonim de vioară- lutier, este vag retorică: „ e o iluzie inventată din durere?...Golul din suflet, inimă și gând...”.

O mare, autentică, îmbucurătoare Poetă a românilor, pe care Viața, Lumina, o iubesc. Starea ce ne-o transmite este trans-lucidă, dezmiertătoare și din melos divinatoriu, imuabil.

Restituiri

Mircea Arjuna

Cu voi de gât ...

Cu șerpilor m-am născut prin bălegare,
Am șușotit cu ei, clocindu-ne veninul
Și ne-am mușcat aprig în lupte, fiecare
Cu mii de răni ne însutirăm chinul,
Sub arșițe de soare și sub bici de ger,
Ne-am dat șerpește drumul către țel,
Curea de piele-am fost și cnut de fier ...
Și-n iarba de sub coasă am devenit mișel,
De-atâta rău ce ne-a căzut din zare,
De-otrăvuri, de cianură și sarin,
De pietre ne-am frecat cu-nverșunare
Și ne-am umplut în gușă cu mai mult venin ,
Am fost călcați pe trupuri și pe cap și coadă,
Cu sapa ne-ați lovit, cu băta noduroasă,
Și v-ați mirat ca tonții că n-am stat la sfadă ....
Că ne-am făcut culcușul chiar la voi sub casă,
Acolo am puiat, sub piatra de la temelie,
Mai mulți ca vorbele șoptite fără cuget...,
Și v-am crescut în cultul pentru mișelie,
Iar în urechi, drept cântec v-am înfipt un muget,
V-am învățat să vă târâți ca noi,
Să nu mai mergeți drept nicicând sub soare,
Să vă hrăniți cu sânge negru și puroi,
Să vă mușcați hoțesteși furiș cu fiecare ,
De la-nceput, de când se știe raiul,
Noi v-am chemat cu mărul arătos din pom ...,
Și v-am făcut să vă uitați pe îndelete graiul,
Să sâsăiți ca noi, și să uitați conceptul om,
Ispite, noi v-am dat, să fie, cu duimul,
Le-am presărat în cale, când ne-am lepădat
de piei
Și le-ați găsit ... de-atunci vă-ngreunară drumul
Și v-ați făcut din oameni, tot mai mulți mișei,
Avizi de sânge, lacomi de plăceri deșarte,
De avantaje pentru gestul vostru cât de mic,
Pentru un dans erotic, morții să îi faceți parte,
Vă împroșcați cu bale frații pentru-un firfiric,
În apa din fântână, din venin am pus un strop,
Încet să vi se scurgă-n vine, ca o înfiorare ...
Și-n pâinea ce o mâncați, veninul fu-n un crop,
Mâncând cu saț, să îl gustați cu repetare ,
De-o vreme însă, v-ați prostit în toate,
Vi-e gândul rătăcit, nici mersul nu mai e șerpesc,
Privirea e sașie, dați prea mult din coate ...,
Ș-am început, privindu-vă, să vă iubesc ...,
Nici mersul nu mai are țintă de, o vreme
V-a prins veninul înghițit, dați semne
de-nghetare,
O țineți drept spre moarte, iar aveți probleme ...
Cu voi de gât, aș vrea, să mor, cu fiecare ,

Nici eu nu sunt ...

Trăind cu lupii-n haită, printre fiare,
 Ca lupii urlă și îți crește părul tot mai mult,
 Devii rapace și hain, tinzând spre imitare,
 Din înțelept, cu-ncetul te prefaci în stult ...,
 Urlatul către lună îți devine ca o nouă rugă
 Și glasul se preface ca de stentor și clapon,
 Iar pasul cel domol ți se preface-n fugă ...,
 Și fugi de oameni, fuga așezând-o drept tampon,
 Te dor urechile de urlatul-ecou prelung,
 Timpanele vibrează la un scâncet oarecare
 Și îndreptate către sunet, țepene ajung,
 Iar capul se întoarce tot mai greu spre ascultare ...,
 Cu ochii larg deschiși, neîndrăznind clipire,
 Atenți la tot ce mișcă fulgerat sub pleoape,
 În gheare strâng pământul ca pe-o rădăcină,
 Simțind puterea cum se scurge în telur șuvoi,
 Cum se preface noaptea-n geană de lumină,
 Cum părul se ridică drept pe coamă înspre noi,
 Trăind cu lupii te preschimbi cu-ncetul,
 Și traiul lor cu-nflămânziri nu îți mai pare chin...,
 Ca-nvățăcel la ei le-nveți în grabă alfabetul,
 Citești în semnele lupești săpate-n marochin,
 În buchii și silabe urluite către lună te întreci
 În noapte, profetind din cartea lupilor preasfântă,
 Cu lupanii te cățeleşti în rut cu haita-n trântă

pe poteci ...,

Din om devii de-al lor, un lup cu alergarea frântă
 De vânător,... tot mai aproape te strecuri furiș
 Spre pușca lui, privind ca într-o amintire gri,
 Cu ochi aprinși măsoară statura din uscat hățiş
 Și te întrebi lupește cine-n luptă, nu va izbândi,
 Și pasul cel furiș ți se preface-n fugă șerpuită,
 Scânteii s-aprind în cerebel, redeșteptând un vis
 Și te transformi iarăși în om din fiară hăituită,
 Te-appropii către glonț ca un bărbat gonit din

paradis ...

Și glonțul nu pornește, moartea să consemne cu
 o pată .....,
 Se lasă greu, de plumb, topindu-se pe țeava
 înroșită,
 Știind că vânătorul, lup a fost și el odată,

Nici eu nu sunt curat... spre lupi mă-ncearcă o ispită,

Ca să mă zbat prin ceruri stavilă uitării ...

Cu șerpui m-am trezit de la-nceput în viață,
 Prin bălăriiși printre înalte cucuruze,
 Doar de la ei adesea primit-am sâsâind povață
 Să mă încred în zborul frânt de buburuze,
 În zborul lor planat către ursită,
 M-am bizuit ca-n scrisa pe-nvechit roboj,

Să nu mă zbat tehui spre orișice ispită,,
 Sălupt mereu, că n-am nimica pe daiboj,
 Copil fiind, eu m-am luptat cu șarpele de mic
 Și-n lupte l-am învins, o, ce ispravă,
 Am câștigat ca drept răsplată câte un firfirc,
 Și șușoteliși multe cupe cu otravă,
 De-a bușile, șerpește-am învățat să mă strecor,
 Prin bolovani m-am furișat cu unduire lină ...,
 Din sâsâitul lor am învățat ce-i dor ...,
 Să-mi fie frică de-adevăr și de lumină,
 Pe luieri de porumbi am fost ca o liană,
 Suind încolăcit, spirală către spic și moț ...,
 Și nimenea nu-mi dăde stamă de pomană ,
 De-aceia m-am făcut cu solzii lunecoși de hoț,
 Pe pietre m-am sorit să am multă căldură ...,
 Și unduind ascuns prin macii înfloriți în grâu,
 Mi-am lepădat cu pieile și-nveninataură,
 Iar fetele m-au luat, punându-mă la brâu,
 Am fost ispita lor venită chiar din paradis,
 Când le-am mușcat adânc sub sânul stâng ...,
 Și le-am făcut să cadă toate într-un vis,
 Ca un iubit ce îl așteaptă... m-am învățat săplâng,
 De măruț sânului eu am mușcat întâiul,
 Chiar înaintea pomenitului din rai, Adam cu pomul...
 Și domnul l-a învățat să mă strivească cu
 călcâiul...

De-atunci, încrâncenat în luptă sunt cu omul,
 Am fost frumos, făcut fără consemnul de tipar,
 Mai înaintea lui, divinul rod al imitării...
 Și aripi am avut crescute-n umăr, ca un har,
 Ca să mă zbat prin ceruri stavilă uitării,
 La început eu fost-am un dragon cuminte ...,
 Prin aripi s-a zbatut dintre spirale vântul prim,
 Și-am vrut să-nvăț pe om secretul celor sfinte,
 Iar Domnul, ca pedeapsă târâitul mi l-a dat drept chin.

Casa muzeală Brâncuși de la Hobița

Poeme

Adriana Tomoni

Suflete pereche

Mai știi când ne-am întâlnit întâia dată?
 Era 13 decembrie și ninge cu flori mari de lumină.
 Prima privire mi-a șoptit că tu ești cel așteptat.
 Oare cum te-a recunoscut că ești jumătatea mea?
 Zâmbeam copilărește, dar mi-ai simțit tristețea.
 Eram un bibelou spart.
 Cu migala bijutierului, cu neasemuită blândețe,
 ai luat cioburile bucată cu bucată și le-ai lipit
 cu iubire.

Palmele tale de bărbat, ca și frunzele de ficuși,
 atât de tandre, îmi mângâiau visele.
 Mi-ai citit sufletul ca pe o carte deschisă,
 când lacrimile îmi jucau sub pleoape
 și nu ți-a fost rușine, ție, bărbatului,
 să plângi cu mine, îmbrățișându-mă.
 O boare de suflare, adiere îngerească,
 am simțit cum îmi inundă trupul,
 în clipa noastră cât o veșnicie.
 Ne-am pus sufletele unul în palmele celuilalt
 și două făclii, am simțit aprinzându-se
 și înălțându-se în una singură.
 Atunci, am înțeles ce-i pacea.
 Tu, numai tu, mi-ești împlinirea,
 îmi alini timpul ce zboară.
 Nu-mi numeri anii și nici eu nu ți-i știu.
 Numărăm doar momentele de
 „împreună”-viețuire, când ne privim,
 vorbim sau tăcem, cântăm și ne bucurăm.
 Mă-nviețuiești în fiecare clipă
 și mă faci să-mi fie dragă viața.
 Îmi legeni neliniștile
 și-mi faci treaptă din orice piatră.

M-ai învățat să umblu desculță prin sentimente,
 să nuucid viața, să nu zdrobesc florile...
 Nu ardem aripile fluturilor
 și nu-i strivim în palme.
 Lăstunilor le-am dat drumul din colivii,
 nu-i ținem în lațuri de argint.
 Mânjii înhămați, încă ne mai poartă printre comete.
 Privește! Ai la tâmpile praf de stele.
 Perseide numărăm în nopțile cu miresme de liliac
 și valsăm pe piesele lui Rieu.
 Au crescut vlăstare din noi iubitele
 și legămintele sunt tot pe inelare.
 Uneori, suntem și noi copii, de dragul nepoților
 și ca prin magie, ne transformăm în căluți,
 facem mâncare păpușilor și ne dăm cu rolele.
 Ne plecăm genunchii, ne înălțăm privirile
 și mulțumim cerului pentru fiecare zi.
 Cu tine vreau să mă trezesc în zori.

Un înger

Un înger mi-a trimis din cer,
 Un înger să-mi întindă mâna,
 Acum, când nu mai pot să sper,
 Când am ajuns să spun: îmi e totuna.

El aripi mi-a împrumutat să zbor,
 Deși putere nu mai am,
 De viață m-a făcut să-mi fie dor,
 Bunul meu înger, se numește OM.

O rugăciune-am zis în gând,
 Pentru acest înger pe pământ.
 Și-ncerc aripile-n bătrânul zbor,
 Încurajată de un OM.

Prietenie

Prozopoema

În urmă cu ceva vreme, am primit un mail pentru “prelungirea contractului de prietenie pe anul 2014”. Am zâmbit și l-am considerat un gest copilăresc și fără valoare. Așa și este, nu poți ține o prietenie în modul acesta, nici dacă contractul ar fi real, nu există garanții dar acest mail, m-a trezit din amorțeală, mi-a deșteptat gândul legat de prietenie.

Zilele trecute, datorită faptului că așteptam un rezultat al unei investigații medicale, rezultat care mi-ar fi putut schimba complet viața, m-am gândit mult mai profund la acest lucru și i-am acordat valoarea cuvenită.

Nu cred că pot spune nimic din ce nu s-a mai spus încă despre acest subiect dar vreau să vă povestesc ce am simțit eu legat de acest miracol dăruit nouă de către Dumnezeu.

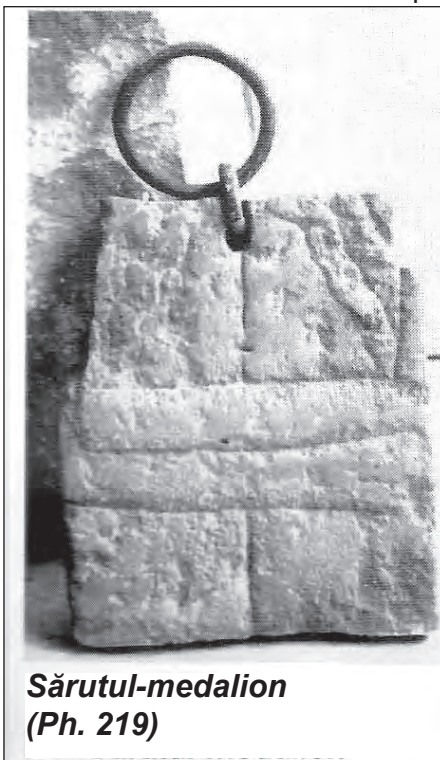
“Venim singuri pe lume și plecăm la fel, singuri”, se știe. Avem fiecare o familie.

Pe lângă familie, ne mai dă Dumnezeu niște îngeri pământești, le zic eu, care ne însoțesc toată viața sau o parte din viața noastră. Unii se mai pierd pe drum și apar alții. Unii sunt lângă noi tot restul vieții. Și unora și celorlalți, ar trebui să le mulțumim măcar în gând și să le fim recunoscători, pentru că ne-au însoțit o perioadă mai lungă sau mai scurtă din viața noastră și ne-au dat o bucațică din cerul lor albastru, când al nostru era înnorat, ne-au împrumutat o aripă să putem zbura, când aripile noastre se frângeau, și-au rupt din timpul lor de dragul nostru, am împărțit poate un corn împreună la școală și am simțit binecuvântata odihnă sufletească în prajma lor.

Acum, am realizat mai mult ca oricând, cât de bine mi-a făcut vorba aceea bună, care are atâta putere în momente critice. Simțământul că știi că și dacă nu-ți spune acea vorbă, cineva pe lumea asta, ține la tine și-i pasă prin ce treci tu și se gândește la tine, îți face atât de bine. Nu știi de ce, nu pot explica dar povara ți se pare mai ușoară dacă ai un sprijin sufletesc.

Faptul că rezultatul n-a fost chiar atât de rău pe cât m-aș fi așteptat, am simțit nevoia să-l strig, să mă bucur și să mă descarc de greaua povară. Familia mea a fost fără îndoială sprijinul meu major dar sentimentul că au fost oameni care așteptau să le dau un semn, sau mi-au dat ei un semn, a contat mult.

Îmi dau seama că scăpând de acel gând negru, m-am comportat ca un copil neajutorat, care face gafe. Și chiar am făcut o gafă cu o persoană dragă mie. Din fericire, din prietenie și înțelegerea momentului, nu m-a pus în postură nepotrivită și s-a făcut că nu observă gafa făcută. Între prieteni se poate. Nu?

**Sărutul-medalion
(Ph. 219)**

Oare de ce îți scoate Dumnezeu în cale uneori oameni cu care poți comunica atât de bine, de parcă îi cunoști de o viață? Realizezi că gândești aproximativ la fel, îți plac cam aceleași lucruri, descoperi idealuri comune, asculți aceeași muzică și parcă cu unii, chiar semeni. Este impresionant și te simți mai ocrotit, când știi că având destule neajunsuri și nu te ridici la nivelul prietenului tău dar el nu scoate asta în evidență, dimpotrivă, te urcă și te face să te simți la nivelul lui sau chiar mai “înalt” decât el. Când vezi că-i joacă o lacrimă sub pleoape sau îi simți vocea tristă când și tu ești trist, este atât de liniștitor. Să-i vezi zâmbetul sincer, sclipirea din ochi și râsul de bucurie atunci când tu te bucuri, este minunat. Reușitele tale, invariabil, îl bucură. Înțelegerea uneori numai dintr-o privire, fără cuvinte, se poate întâmpla între oameni care țin unul la altul și se prețuiesc. Noblețea lui sufletească în anumite situații, nu poate decât să te încarce de o imensă bucurie.

Loialitatea, buna-credință, altruismul, încrederea, blândețea cu care încearcă să te protejeze, mângâierea vorbei bune, bucuria de a fi și un minut în preajma ta, confesiunile reciproce, care rămân ascunse în sufletele prietenilor în sipeți de mare preț, slăbiciunile transformate în calități, toate acestea, te fac să te simți într-o tainică armonie liniștitoare, grijile, frământările, temerile, se atenuază și vezi viața mai frumoasă.

Pentru prietenii adevărate, nu contează:

distanțe, timp, sex, culoarea pielii, vârstă, funcții, bani, mici greșeli, tăceri, ele există și atât și uneori îți rămân în suflet și dacă prietenul dispăre pentru o vreme în ceruri.

Cât de înălțător este să fii însoțit pe drumurile întortochiate ale vieții, de oameni de omenie, de calitate.

În urma acestei experiențe nedorite, îmi prețuiesc prietenii mai mult ca oricând și pot spune că existența lor, mă îmbogățește, îmi dă o stare de bine și de siguranță și mulțumesc cerului pentru acest dar.

Dumnezeu să-i ocrotească și să reverse asupra lor, tot binele din lume!

Gânduri de cititor

Vasile Ponea

Cartea «Lumea copilăriei» de Viorel Gârbaciu Gârbaciu

Cartea de poeme pentru copii „Lumea copilăriei” a D-lui Viorel Gârbaciu deconspiră în primul rând un suflet de părinte nobil, iubitor, candid, jovial cu o anumită putere de sinteză și o înclinație și dăruire de excepție pentru cei mici și mărișori, iar în al doilea rând un dascăl înțelept și cu vocație.

Cartea e străbătută de un suav umor și e dedicată atât copiilor de orice vârstă, dar și părinților și bunicii, aceia care vor traduce conținutul cărții acestora foarte mici și-i vor introduce în taina ei, cu un scop bine determinat, de a-i însufleți și de a-i educa într-un simț patriotic nativ, curat. /Eroii odihnesc sub ierburi/ În șiruri așezați cuminți,/ Încet, copilă să nu-i tulburi / Din somnul lor adânc de sfinți.// Ei te-au lăsat stăpână, dragă, / Plătind cu prețul vieții lor / Ca țara să-ți rămână-ntreagă / Sub undiri de tricolor./ (Eroii) sau: /Gorjul meu e un ținut / Prins în cântec de rapsozi,/ Vechi pământ ce a născut / Un șir lung de voievozi.// La-nceput fu Litovoi,/ De pe Sohodol, din Runc, Domnul Tudor, mai apoi,

Căruia, de mic, de prunc,// Ursitoare, citind sorții,/ I-au prezis că-n miez de vră / O să-mbrace iia

morții/ Pentru neam și pentru țară.// Vine-apoi să ne uimească / Cătălina de la Jii,/ Ce a-nfrânt hoarda nemțească / Cu bătrâni, femei, copii.// Mulți asemenea eroi / A dat Gorju-n ani de glorie -/ Ei s-au jertfit pentru noi / Viața intrând în istorii!// (Voievozii).

Volumul cuprinde în primul rând o poezie ritmată și rimată, dar cu o prozodie impecabilă, dar și o poezie a graficii pe care o conține, autori acesteia fiind Grigore Haidău și Luminița Tudorescu.

Poetul dă dovadă de un act de curaj, dar și de tandrețe, pentru că își oferă tainele sufletului său, celor mai curați dintre noi – copiilor. Poemele sunt pline de idei patriotice curate de profundă și gingașă simțire românească-țărănească, de dragoste de datini și de credință strămoșească, vizând o educație prin fapte cinstite. /Ca-ntr-un lan de grâu de vară / Ne-au unit copilul meu,/ Dragostea de neam și țară / Și credința-n Dumnezeu.// Ea, credința strămoșească,/ Ne-a fost scut și adăpost / Și-a făcut să dăinuiească / limbă, datini, port și rost.// Prin iubire, prin credință / pentru neam și tricolor,/ Vom urca în biruință,/ Spre un mândru viitor./ (Credința strămoșească).

Aș încheia demersul meu spunând că venerez dascălul care-și iubește unealta și „trunchiul cioplit”. Autorul știe că dragostea pentru alții, mai ales pentru copii nu se alterează sub nici o împărăție și mai știe că noi suntem chemați să veșnicim hotarul țării prin fiii care-i butășim.

Felicit cu căldură pe această cale autorul minunatei cărți pentru copii.

**Ion Mocioi – VOLUMUL « POEZII »,
Ed. TIPOMOLDOVA, 2016
Cronică versificată de Vasile Ponea**

Volumul are trei canate – fiecare-i cât o carte -/
I.- DRUM ÎN TIMP - a+b+c, d,e / în serie's capitole,/ ce-s dezvoltate mai departe.//
II.- TĂCEREA STATUIILOR - se deosebește-n parte/ ca tematică și gând/ și de pace pe pământ.//
III.- Se sfârșește-apoi în vreme,/ prin FABULE ESOPIENE.//

Când vorbești despre poezie, implicit vorbești despre nemărginire, ce-i :

«O străpungere de gheață/ netopită cu privirea / unde dorul n-are cale,/ unde timpul nu se-nvață. »//

Timpul fugar deci inrostitul,/ vorbe – verbe

☑ ce-s uscate/ clipe vie pe jumătate/ mai nimic nu mai e pur/ de nici iea,... nu-i destul !?...//

În noi revin, din noi se duc// doruri sfinte și demersuri/ bucurii și întristare/ cum în vis își deschid ochii/ stele, soare, universuri.//

Cum îl doreai din dor cu dor/ Când îți venea alt dor tiptil/ Ce prea sfios te cuprindea,/ Pe-al tău îndrăgit ponor.//

Zilele-s bătute-n piuă/ apa spală malul drept/ timpul pare că înoată... Și mereu e tot deștept.//

Uitarea ni-i mântuitoare/ și în prag nesfidătoare./ Până și efemerida/ reține-un vers dintr-un demers//

Cocori-și duc chiar dănuirea/ Pe fir de cer și-n unghi plutirea.//

Cântecul de țară fin/ o făptură din pripor/ Un adânc străvechi de dor/ Și-un preaplin de tine lin.//

Iar prin munca-ți pătimașă/ Ți-ai cam ostoit destinul/ Cu ce e mai dulce-n ramuri/ Și prieten bun - cu vinul.//

Am colindat atât prin lume/ Păstor de cântec și de oi/ Și-acuma stau aici pe fruntea/ Munților falnici dintre noi.//

« Când voi muri sub stei de stâncă/ La stâna cu miros de cer » / Vă veți aduce toți aminte/ De-al vostru tată fost oier.//

Și roata se învârte iute,/ buncii-ntr-una ne tot pier/ Plecând de sub un soare aspru,/ spre luminile din cer.//

Floarea vieții e-n șirag/ Și prin griji multe și gânduri/ Cei bătrâni se duc-nainte/ Parcă râuri, rânduri, rânduri.//

Știm cât de mult e necesară/ Ploaia curată-n miez de vară:/ acasă-n sat eu sunt fericite/ Fie de plouă sau de ninge.//

Și-n toamnă frunzele se-nșiră,/ Căzând sub poale chiar de-a valma/ Vântul le prinde-n dans faimos,/ ca în Ciuleandra.//

« Dragostea –i cum e să fie »/ N-o-nțelegi căci pare șuie:/ Deși gândim că macii-s sânge/ Iubirea sigur ne constrânge.//

Dușmani se luptă pentru viață,/ Unul din cer iar altu-o ață//

La fel din grote, cu șapte capete balauri/ sunt des răpuși de Iorgovanii / Scoși din ai noști plauri/ din ei să nu rămână nici poveste,/ C-au fost cândva pe-aici, dar asta nu mei este.//

Ca s-alunge dintre semeni necazul și ura/ Tudor a stârnit furtuna./ Și peste ani salvă colina/ Teodoroiu Cătălina./ Iar când se așterne tihna/ La întoarcerea acasă/ Mândra mea cu voioșie/ mă așteaptă,... măi să fie !?.../ Dar de mă cheamă la Castel,/ Paznic mă fac de-oțel.//

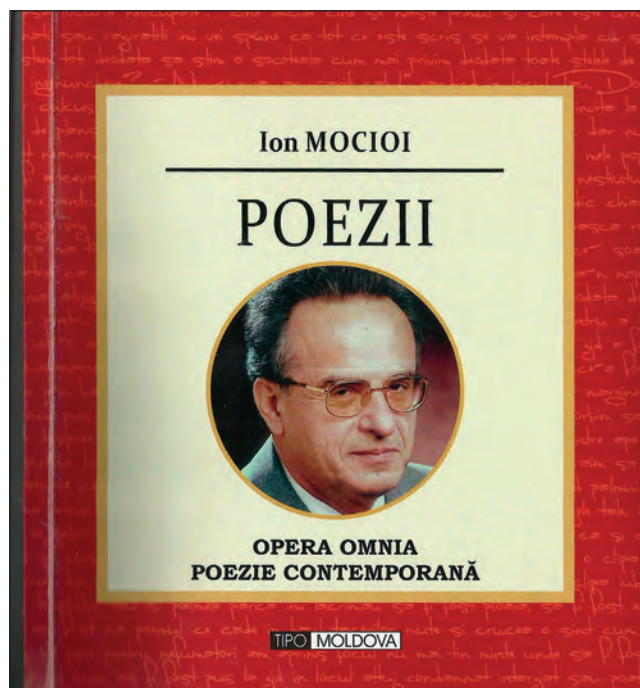
E cineva acolo sus,/ Ce ne iubește și ne urcă/

În dănuire nu-n apus,/ În marmură, metal sau stâncă, / Dintr-o lădiță de banane/ A deslușit viers de balade./ «Vioara lui Brâncuși e vers/ Speranța unui univers »//

Dar nu în stânci și-n arbori ca-n povești,/Te-am căutat femeie frumoasă unde ești?.../ Sărutul să ți-l dau de-acuma pe veci,/ Dulceața și-amarul cu el să le petreci/ Și chiar de orb tu ești, să-ți simtă frământările/ Să te trezești cum sfredelești zările/ Ca o pasăre măiastră sfidând depărtările./ Și să întâmpini în cer pe Regele Regilor.//

Pe Jiu,... la Masa Tăcerii/ Să poți sorbi din cutezanța Uriașilor/ și din dragostea lor pentru țară,/ Iar după cei duși în cețuri/ Curcubecele visează ștergere/ Și uită să dispară-n văzduh/ cuibărindu-se în lada de zestre a neamului/ de la Poarta Sărutului.//

Printr-un Socrate în extenso - Veți afla că nimeni n-are-nțelepciune,/ De nu-i dăruită de undeva de sus/ Ale voastre legi mărginite-n lume's/ Pentru-navuțire și nimic în plus.//

II.- Cu TĂCEREA STATUIILOR, / Prin poarta amintirilor,/ O să aștepti o așteptare, / Și-ai să juri pe ochii tăi/ Minune rece dintre văi./

Iubirea nu iartă nici prin scrisori/ Chiar de-are veșnicia-n suflet și lacrimile de zăpezi./ Cu plete albe ca-n cireș/ Iubitu-ți pare-n vis trecând/ Tu îl petreci frumos cântând, / O fi aici, o fi plecând?!...//

Frumos vedeți la Juvenal, veridic/ E nobil, cu valențe, mult e dotat idilic/

Sigur viața asta doare,/ De la munte pân-la mare,/ Nu-i nici loc de pocăință, / Totu-i

☑ călcat în picioare. //

Secunda –i fecundă doar pentru ei/ Amară-i viața cu-acești cruzi mișei. //

La o margine de drum, chiar de este în urcuș/
Toți rudarii din Obreja/ Vor vota din nou primarul, /
Nici acuma vrajba marilor progrese, / Nu va putea fi oprită./ De ... e-n joc democrația./ Doar statuile se schimbă/ Iar poetul se preumblă/ Prin sonetul lui bizar//

Și ne mint fără tăgadă/ Toți ai noștri din ogradă/
Nu găsești unul de fală/ să duc-o luptă triumfală.//

Plină-i viața doar de farduri/ Și pe lunci și pe poteci/
Chiar de te urci în vârf de munte/ Cotloanele sunt toate seci.//

Deși-n legende ni se spune/ Că tot Gorju-i o minune,
Zona ni-i plină de gânduri/ Orișunde-n munți, pe prunduri/
și spre-nălțimi, unde țin sfatul/ Toți strămoșii cu Înaltul...//

Și-azi tot simbol ni se face/ Porumbelul – pentru Pace//

Doar sufletele ce-s cernite/ Și spre zare se-nalță/
Drept pe-o scară ce-i târzie, ne reînvață,/ Cum să trăim altă viață.//

III.-FABULE ESOPiene -

Din morală în morală / leși sigur la iveală/ Vulpea cu-a ei șiretlicuri/
Leul, țapul chiar și cu-uliul,/ Crocodilul și cocoșii,
Potârnichea și mascații,/ lăudărosul și pescarii,
Nelegiutul, înșelătorul, Broaștele și cu doctorul.

Din morală în morală, / Căutând așa-ntr-o doară,
/ Afli zău cu siguranță, / Că doar munca-i o comoară. /

Prea se-adeverește azi: / „Că un câine i-a mușcat mâinile /
Și-a murit turbat câinele”/

Vânătorul, vipera, bolnavul, / Delfinul, doctorul și tonul,
/ Bucătarul cu-ntâmplarea / Ce i-a adus înțelepciunea,
/ Precum câinele și lupul, / Leul, broasca și asinul,
/ Pentru toți nu la-ntâmplare, / Înțelepciunea-i lucru mare.
/ Crucea-ți să n-o dai nici când, / Potrivită ți-i de Sfânt. /

Iepurii și broaștele, / Calul și asinul, / Țestoasa și vulturul,
/ Vița și cu cerbul. /

Un păstor crescă un lup, / Lângă câinii lui de rasă,
/ Dar nici creșterea cea bună / Nu-l dezvăță de metehnă.
/ Mulți se mint fără-ndoială, / Morală după morală /
Chiar de reiese din fabulă, / Doar legea-n veci ne-a fost fatală. /

Profesorul universitar Ion Mocioi, prin poemele sale,
străfulgeră lumea în lung și în lat, atât în profund cât și în înalt,
se contopește cu subtilul neaoș, atât de la sat cât de la oraș,
explicit și ușor el pătrunde în toate, cu orice din țară - el este frate.

Gânduri de pe front

Marin I. Arcuș

În secolul marilor descoperiri științifice și al zborurilor cosmice s-au declanșat cele două conflagrații mondiale (1914-1916/1919; 1941-1945).

Tinerii români (floarea țării) plecați în aceste încleștări militare, stăpâniți de regretul/ durerea și nesigura înțoarcerii la cei dragi (părinți, frați, iubită, sat...), în momente de relativă liniște, pe front, au notat poezii auzite sau au iscat poezii, amintiri și suveniri, de-a dreptul emoționante.

În legătură cu evenimentele din Primul Război Mondial, sergentul furier Ilie I. Arcuș, îndeplinind serviciul militar sub drapel la Reg. 18 Gorj (1922-1925), notează cântece naționale ostășești care au apărut într-o carte la Editura Centrului Județean al Creației Gorj în anul 2000, cu o prefață semnată de Marin I. Arcuș.

Referitor la Al Doilea Război Mondial, sergentul Lazăr Victor, Regimentul 17 Infanterie Lugoj, din Rădinești, a surprins momente dramatice de pe frontul de Vest. Carnetul cu aceste înscrisuri lirice a fost pus la dispoziție de Ioniță Roșca, fratele sergentului-erou.

Pentru anul 1918, când se va sărbători Centenarul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, ne propunem a realiza o carte pentru a pune în valoare piesele din acest important document ce se va păstra, în continuare, la Muzeul Satului Rădinești.

Anticipăm Marele Eveniment cu menționarea câtorva poezii și amintiri în revista Interfluvii, nr. 22/2017.

În transcriere, am respectat textul poetic chiar cu stângăcii prozodice și, unde a fost nevoie, am aplicat unele corecturi și normele ortografice actuale.

☑ Cântec rusesc

Când se scutură de vânt salcâmii
 Au plecat voinicii la război,
 Le-au adus buchete albe-n gară,
 Dragoste și-ntoarcere-napoi.

Merg pe trenuri zile-ndelungate,
 Au același ton nemuritor.
 Ocolind pământul fără margini
 Și-au ajuns pe frontul de la Don.

Cad alene fulgii de zăpadă,
 Vântul suflă, suflă tot mereu
 Când văpăi pe plaiuri înghețate,
 Focuri ard, tranșeele se frâng.

Pentru ce-a rămas la noi în țară,
 Pentru-aceea fetele ce plâng;
 Plângeți voi că plânge și catiușa,
 Tinerețea fetelor ce plâng (sic!)

Haideți frați, puneți mâna pe arme
 Nu mai este timpul de-așteptat,
 Să le dăm pământ, pământ și ape
 Celor ce ne-au vrut nouă mormânt.

Alungați de hoardele fasciste
 În ruini și-n gropi am suferit.
 Este timpul să scăpăm de ele,
 Să grăbim dușmanului sfârșit.

Peste toate drumurile Crimei
 Ochișori albaștri am întâlnit,
 Zâmbet dulce, lanuri și coline,
 Ochișori albaștri am întâlnit.

Eu întreb fetița cum o cheamă,
 Buzele-i șoptesc încetisor:
 Sunt Catiușa cea fără de teamă
 Și sunt fericirea tuturor!

Amintire

.....
 Timpul trece cu durere,
 Zilele se risipesc,
 Să-ți mai scriu o amintire,
 Că nu știu cât mai trăiesc!
 .....

Cântec

Iubito, de departe-ți scriu
 Să-ți cer iertare c-am plecat,
 Fără să-ți las niciun cuvânt,
 Deși eram îndurerat.

Gândindu-mă c-a doua zi
 Zadarnic mă vei aștepta.
 Eu nu oi apare în calea ta,
 Ce tristă trebuie să fii.

De-atâta jale ce-am lăsat,
 Iubito, să mă-ntorc aș vrea
 Să spun că eu nu te-am uitat;
 Ca semn ți-am lăsat inima.

Dar nu pot decât să gândesc
 La timpul ce l-am petrecut
 Să vărs o lacrimă și-atât,
 Să vărs o lacrimă și-atât.

Adio, terminând de scris
 În mintea mea le-am adunat
 Lăsând o clipă ochii-nchiși,
 Deși eram apropiat.

Îți sărut ochii lăcrimând
 Și gura care mi-a vorbit
 De-atâtea ori de-al ei iubit,
 Adio, cine știe când...!
 Avrig, 10/III/1945
 Cu dor, Serg. Victor Lazăr

Cântecul ostașului

Ți-am spus că plec, dar tu
 Nu m-ai crezut niciodată,
 Căci inima îți spunea
 Că nu-i adevărat.

Eu plec, măicuță, de-acum în armată,
 Plec, căci țara m-a chemat.
 Când țara mă cheamă, o, mamă,
 Nimic nu mă poate opri.
 Fii mândră că țara mă cheamă
 Ostaș a fi.

Și dacă-o fi să mor, mamă!
 Să nu plângi deloc la moartea mea.
 Fii mândră că țara mă cheamă
 Să mor pentru ea.

Amintire

Este trist să stai la poartă
 Și la lume să privești,
 Dacă nu trece-o copilă
 Pe care tu o iubești.

În tot timpul vieții mele
 Stau în loc să mă gândesc
 Și cu lacrimi de durere

Îți spun trist că te iubesc.

Când vântul suflă rece
Și ninge mereu,
Nu uita drăguță
De numele meu.

Îți trimit din depărtare
Un buchet de floricele
Și, pe fiecare floare,
Câte-o dulce sărutare.

Rău este fără iubire
Și rău este când iubești,
Dar mai rău este atunci
Când iubind, iubit nu ești!

Dacă-n douzeci de toamne
Zi senină n-am avut
Spune tu atunci, Doamne
Pentru ce mai m-ai făcut.

Multe sunt pe lumea asta,
Multe sunt de suferit,
Dar mai grea și mai amară
E iubirea pe pământ.

Ce folos, dragă de noi
Eu aici și tu la voi.

Ce dragoste ne abate,
Eu aici și tu departe.

Ah! cum trece și se duce
Tot ce a fost în lume dulce:
Tineretea și cu doru
Visurile dulci și-amoru.

Bine-ar fi, dacă voiești
Să-mi răspunzi că mă iubești
Și răspunde-mi negreșit
Ca să mă simt fericit!

Din câte se observă, versurile apar în forme clasice de-o sinceritate sui generis, asemănătoare cu poemele de la „dimineața poezilor”, spre deosebire de cântecele, amintirile și suvenirile în formă folclorică notate după Primul Război Mondial, iar fondul poemelor și al amintirilor, în ambele ipostaze temporale, îl constituie dragostea sinceră față de iubita rămasă acasă în mediul ei natural, patriotismul fierbinte al eroului care asigură pe mama sa că el este chemat să lupte împotriva dușmanului crotropitor și să-și apere țara chiar cu prețul vieții.

.....
Și dac-o fi să mor, mamă!
Să nu plângi deloc la moartea mea.
Fii mândră că țara mă cheamă
Să mor pentru ea.

Scoala de Meserii din Craiova.
ANUL I DE STUDIU, 94/95

Numele și Prezentul	Clasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brâncuși	10	9	8	9							
...	10	9	8	9							

Anul I 1894-1895

Scoala de Meserii din Craiova.
ANUL II DE STUDIU, 94/95

Numele și Prezentul	Clasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brâncuși	10	9	8	9							
...	10	9	8	9							

Anul II 1894-1895

Scoala de Meserii din Craiova.
ANUL III DE STUDIU, 1895/11

Numele și Prezentul	Clasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brâncuși	10	9	8	9							
...	10	9	8	9							

Anul III 1895-1896

Scoala de Meserii din Craiova.
ANUL IV DE STUDIU, 1895/11

Numele și Prezentul	Clasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brâncuși	10	9	8	9							
...	10	9	8	9							

Anul IV 1896-1897

Scoala de Meserii din Craiova.
ANUL V DE STUDIU, 1895/11

Numele și Prezentul	Clasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brâncuși	10	9	8	9							
...	10	9	8	9							

Anul V 1897-1898

Dosarul Brâncuși de la Școala de Meserii din Craiova

Poeme

Ion C. Duță

Cerul cu stele-n risipă

Cerul cu stele este-n risipă,
Pe pământ furtuna crunt se mai zbate
Apele plâng răvășite-n furtună
Ura dospește și ajunge stăpână.

Alegăm besmetici la dreapta, la stânga,
Grija de bani ne unește nătânga...
Învrăjbește, omoară și fuge,
Omenirea cu sânge - o distruge.

Alegăm nebunește în jos și în sus
Căutăm cam anemic pe Domnul Iisus
Nu-l dorim chiar veridic că este prea drept
Și fugim nebunește de Cel Întelept.

Mai bine venerăm pe cel cu mustață
Că știe a fura și pe toți ne învață
Cum s-ajungem și noi hoți plini de venin
Să viem în țară ca orice străin.

Cerul cu stelele e în risipă
Dorim omenia măcar de o clipă
Dar regele-i paj și pajul e rege,
Omule, privește, gândește și-alege !

Derivă

Doamne, sunt în derivă, plutesc,
Deși apele scad, belelele cresc.
Că drumurile nu știu unde merg, un'se-ntorc,
Fetele noastre nu mai țes, nu mai torc.

E totul cu dus incoerent și venit
De nu se mai știe : apus, răsărit ?
Ne-am năucit toți de zumzet febril
Doamne când mai dai și la noi un copil ?

Și dacă ni-l dai, să nu fie firav și plăpând,
Ca mama s-ajungă pe drumuri plângând,
Că nu știe copilului său ce i-ar da,
Să rămână acasă, neplecând undeva...

Să nu rămână casa noastră pustie,
Ca dșmanii să facă în porți veselie
Când bunica toarce din lacrimi fuior
Impletit cu durere multă și dor.

Dui, dui, dui, a dorului

Dui, dui, dui, că dorul doare
Din talpă la cingătoare,
De la plete la călcâie
Că își caută soție
Și-o găsi-o și-o găsi
Sus pe coama muntelui
Unde vulturii vărează
Unde viscolul iernează

Dui, dui, dui, că greu îi dorul
Nu-l stâmpără nici izvorul
Nici furtunile cu zloată
Doar o floare-nmiresmată
Cu corola ei involtă
Teiu-n floare, luna-n boltă,
Adierile de vânt,
Ciocârlii pornite-n cânt.

Când iubirea se arată
Veselă și-nbujorată
Si pășește lin și-ncet
Sub umbrela de brădet.
Ea aleasa-ntre alese
Din livada cu flori dese
Doru-i vesel nu mai plânge
Inima în piept se strânge
Vântul creanga leagănă
Apa-n vaduri tragă-nă.

La Bărhuin pe uliță

La Bărhuin pe uliță
La Raveca lui Culiță
Doamne, ce mai mândruliță !

Aș da pe Cezar al meu
De-aș apuca-o și eu
În cojoc sub clar de lună
Jos la tei lângă fântână
Și-n a nopții sfinte șoapte
Să ne drăgălim de-o noapte.
Să-i simt părul de cărbune
În zvâcnirile nebune
În răsucioi de fierbinte
Ca în rugi la cele sfinte
Că ne-au prins flăcări în joc
În căldura de cojoc.
Aș da-o de-ar fi așa
Si pe iapa – Mucedă-
Jumătate din strânsură
De-aș avea-o-n bățătură,
S-o văd zilnic ca pe lună
Capu-n raze, în cunună.

Tu Ravecă fira-i fi
Cu ochin verde în căprij
Nu-mi mai lași gândurile-n minte
Cum le-aveam mai înainte
Liniștite, prea cuminte !
Mă răscolesc nopți în șir,
Delirez spre cimitir,
Nu-mi mai trebuie decât
Să mi te agăț de gât
Să mă arzi, să-mi răscolești
Simțuri din mine firești
Pentru-o noapte să îmi uit
Că exist pe-acest pământ.

Constantin Brâncuși

Cronica plastică

Reflexul oglinzilor

Ion Popescu-Brădiceni

Sunt un modest „cititor” al artei, dar calificat hermeneutic. Atât și nimic mai mult. Pe cele două artiste Cristina Cioplea, graficiană, și Lucica Popescu, pictoriță le-am mai comentat și o primă impresie este că au ca «loc comun» diferența abordării.

Despre tehnica propriu-zisă vă puteți interesa direct. Rolul meu e să mă pronunț asupra imaginărilor simbolice și plastice, dar și asupra frumosului dincolo de artă și chiar de non-artă, precum și asupra mesajului direct ori doar sugerat prin pura expresivitate dincolo de narațiune sau nonnarațiune.

Fiecare din tablourile pe care le vedeți își au propria lor «povește» spusă vizual și alternativ, arhetipal ori semiotic. Aș vrea să mă credeți pe cuvânt că, în privința conceptului de artă, important e mai degrabă procesul prin care se ajunge la reprezentarea obiectului contemplat, adică schema lui conceptuală.

Cât privește designul de comunicare vizuale, acesta apelează – pe lângă fantezie – la stilizări și puneri în pagină (în format) cu intenție vădit avatarizată.

Știți ce mărturisea Paul Gauguin – în Noanoa și alte scrieri – că pentru a reuși trebuie să sacrifici tot: execuție, culoare, în favoarea stilului. Desenul e abstracție completă, personificnd și latura simbolică. Lucica Popescu e adepta culorilor generoase, irizate de lumină. Cristina Cioplea e absconsă, e isufiană, plonjează într-un subconștient forțat să semnifice. Dar e vorba despre forța centrului vizual: acela

despre care Rudolf Arnheim consideră că e geometric și dinamic, e tensiune prin deviere, adică prin ambiguitate, prin simbolistica spontană a unor configurații perceptibile cu ochiul liber de prejudecățile unor încastrări formativiste. În cazul de față ambiguitatea semantică îl provoacă pe vizitatorul oprit la simeză a oscila mereu între serii de imagini semnificative, totodată semnificante în de sine.

Gilbert Durand ar crede că azi cele două tinere artiste nu pot scăpa de reflexul oglinzilor: cea a lui Zeuxis aproape totalmente neutralizată, dacă nu uităm totuși localizările imaginar-arhetipice; cea a lui Pygmalion, erotizantă, expresionistă și, fie vorba între noi, Cristina Cioplea coboară de prin aceste galateice tărâmurii. Oglinda lui Pygmalion, domnilor și doamnelor, reflectă lumea tainică a dorințelor și aspirațiilor sufletului, transcense însă în dimensiunea unui suprarealism marcat de o excavare a suprafeței prin contrastul valorilor. Estimp Lucia Popescu cucerește suprafața luminoasă sau întunecoasă a lumii poetice prin culoarea entuziastă, explozivă, radiantă, molipsitoare, cathartică în ultimă instanță prin policromatismul risipitor. Nu lipsesc din expoziția de față nici jocurile lui Narcis în care oglinda se reflectă pe sine, într-o pură desfătare ludică a picturalului, a graficului și a plasticului. Asta pentru că fie și involuntar în artistul contemporan tendința spre jocul formal al liniilor sau al culorilor, spre arta

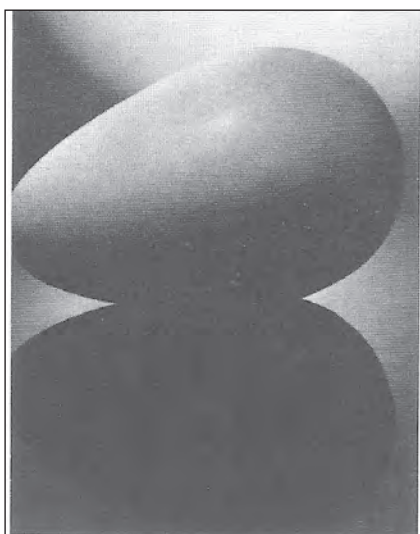

pentru artă e imposibil de frânat/înăbușit, care persistă de la formele abstracte până la cele vădit nonfigurative.

Herbert Read se autosizează firesc că plasticitatea vizează mai degrabă simboluri ale necunoscutului. Că iluzia realului a rămas deficientă în ariergardă. Că imaginea constructivă se bazează pe nuanțele irealității vizuale-intelective. Că – desigur – eul sau personalitatea se exprimă cu cea mai perfectă (in)exactitate în tablouri despuiate de „Gestalt” dar paradoxal create ca forme menite să însemne un simțământ irepresibil.

Am susținut și susțin în continuare că explorarea hotarelor eului constituie și ea o sarcină constructivă. De la Cézanne încoace tabloul este epifania stării conștiinței pure dar este și propria sa realitate răsfățându-se în culori imaculate precum la Lucia Popescu ori configurații geometrice restructurate prin aventura în zonele acelei creativități sintetice, idealiste, imaginante ca-n teoria lui Saussure, precum la Cristina Cioplea.

**Începutul lumii,
Foto Steichen**

Fragment de roman

Valentin Chepeneag

Gorică al Mariței din Ogaș, de la Slivilești, se trezise cu noaptea-n cap, înainte de cântatul cocoșilor, că făcuse pariu pe două vedre de vin cu câteva seri înainte cu Vasile al lui Mona și cu Ion al lui Boabă după ce băuseră ei câteva litre de rachiu de comună, că el, timp de 5 zile, până-n dimineața de Sfântul Ion, cântă sus pe cotețul găinilor, numai așa, să-l audă și vecinii că la el în curte nu cântă găina niciodată..

- Mai taci, seca-ți-ar gura aia să-ți sece, Doamne iartă-mă, că-i ziua de Sfântul Ion, îi strigă Marița din târnațul casei, dând de-a azvârlita după el cu ibricul plin de apă. Nu vii, mă, să te speli și să te îmbraci și tu ca toți oamenii să mergem la biserică să luăm și noi aghiasmă și să ne rugăm să ne meargă și nouă mai bine, că vezi că numai de rău dăm de la an la an.

- Nu vin, fă, nu vin! Ce toată ziua bună ziua la biserică? Ce, îmi face mie popa treburile p-acasă? A venit vreodată să îți spargă lemnele sau să dea mâncare la cai?? Ia că ți-l dau și pe ăsta cu tot ce se ține de el. Aseară era la izvor cu ăștia din capu` satului. Cine știe ce discutau ei acolo și ce puneau la cale, că nu mi-a mulțumit la salut. Beau pe rupte seara și zici că să vin să-i pup eu mâna lui dimineața la slujbă? Nu vin. Mai beau o litră de țuică, înham caii la sanie, pun copiii între loitre și plec la moși la Arsuri, să-i dea la grindă, că așa-i obiceiul.

-Îu, bete-ar coaca să te beie și dălacul să te mănânce de viu că tu mi-ai scurtat junătate din viață. Cine o fi aruncat pe tine

cu farmece de te-a zmeit în halul acesta? Poate vreuna din femeile care strigă la poartă și întrebă dacă ești sau nu ești acasă, că ai uitat de tot de familie de când bei și stai cu zilele plecat. Te-ai înhăitat cu femeile altora, așa-i? Băutură din casă, garnițele cu bucături, le duci lor să trăiască bine că nu le mai iubesc bărbații lor și le iubești tu. Copiii tăi nu au ce mânca și tu duci altora ce iei de la gura micuților ăstora. Să nu vrei tu să mai treci pragul bisericii deloc și să mai dai o mână de ajutor la cele de trebuință pe acolo? Nu te mai satură Dumnezeu de băutură, că nu este zi de la El lăsată să mai stai și tu treaz.

- Bocește, Marițo, bocește, că nu se știe ziua când vine. Azi ești beat, mâine ești mort, ca tata, săracul, Dumnezeu să-l ierte. Să nu fii prost, că ăsta-i cel mai urât lucru. Uită-te la ăștia (arătând spre cimitir) ăștia-s fericiți. Nu-i mai deranjează nimeni, auzi, nimeni. Mai bine beat decât prost. Stați, fă, acasă, că vă cânt eu și vă citesc din Scriptură. Vă duceți toate la analfabetul ăla de popă să vă spovedească, că-i frumușel, are farmec. I-auzi „ Bine ești cuvântat Doamne, învață-ne pe noi îndreptările Tale”. Auzi, fă, cât de frumos cânt? Dar eu nu-ți mai plac, că am îmbătrânit, port dioptrii mari, sunt legionar, canalic, bolșevicu împotriva regimului. Mai ții minte când urcam în car și plecam la ale câmpului? Tu mă luai în brațe, iar eu mai băgam mâna pe sub poale și te pipăiam pe sâni. Sfoasă erai și atunci că ne vede cineva, iar după ce legam boii de câte un prun făceam

dragoste și te țineam la piept. Unde-s timpurile alea? Le-au luat comuniștii. Ei v-au sădit în min-te frica și îndepărtarea aceasta de lângă bărbatul vostru. Auzi, că să vin la biserică să pup mâna comunistului aluia de popă, care in-formează pe cei de la miliție cu tot ce se întâmplă în sat. Stau proștii seara cu el de vorbă, se spovedesc după câteva litre de țuică, iar el dă mai departe în ziua următoare. Păi ăsta n-are mamă, n-are tată. Îi leagă pe toți. Ce-l doare pe el de cei pe care-i dă pe mâna miliției? Să-i bată ăia cum m-au bătut și pe mine, sau mai rău, să tragă cu revolverul în ei. Bă, legionarii le-au dat de mân-care părinților tăi, nu comuniștii, fir-ați voi ai dracului să fiți și cu cine v-a adus în țară.

- Taci, mă, Gorică, nu mai hoi în gura mare, că iar te leagă ăștia. Nu mă ia Dumnezeu în clipa asta să mă scap de viață? Că și așa mi-ai scurtat-o tu. Ai înnebunit, mă omule, de la atâta băutură și trântind ușa la odaia dinspre grădina casei, coborî scările cu o cotăriță plină cu pachete ce urmau a fi date de pomană și dusă fu.

- Ce să tac, fă, ce să tac? ăștia sunt oameni? trântind și el de câteva ori la poarta din lemn la care abia se mai țineau de ea câteva blane și alea prinse cu nuiete, o

Casa Muzeu Constantin Brâncuși

scoase din balamale și de nervi o aruncă în mijlocul drumului. Uite, bă, popo, e liberă intrarea, țipa cât îl țineau plămâni, bătându-se cu pumnii în piept. Pe Gorică nu-mai ce-l scuturaseră de praf cei de la miliție, chiar în ziua sfântului Crăciun. Era a șaptea oară când îl ridicau. Nu au găsit nimic compromițător asupra lui și nici pe-acasă, decât vreo două cărți cu rugăciuni, o icoană și un patrafir pe care nu a știut să-l justifice, deși timp de două zile scormoniseră vreo șase bărbați prin lucrurile lui. Aveau informații clare că făcuse parte din mișcările legionare studentești. L-au ținut vreo două luni într-un beci la județ și i-au aplicat o corecție prin bătaie că doar era „dușman de clasă” al sistemului. Din câte spun unii vecini, dar și aceștia având variante diferite, că acolo și-ar fi pierdut mințile, de la bătăile primite, că de la el nu scoți vorbele decât trase cu boii și cu sfoara legată-i de limbă. Vorbele care circulau de la un capăt la altul al satului spun că a stat închis la psihiatrie, că-l găsiseră cu nu știu ce boală cronică pe creier, alții că la-u văzut când se pitula prin scorburi în pădurile de la Dealul Mare. Treacă-meargă, după toate cele petrecute ajunse acasă întreg și viu în timp ce alții, în frunte cu preotul Anghel care au făcut parte din același lot când i-au ridicat cei de la miliție, nu s-au mai întors.

Înainte vreme, nu-l urneai de la slujbele bisericesti. Ajungea la biserică primul, făcea curat în lumânar, pregătea anafora, ștergea cele două mese unde se așezau cele care urmau a fi date de pomană, lustruia sticla lămpilor, le alimenta cu gaz, le aprindea cu grijă ca nu cumva una să lumineze mai puternic decât

alta și când începea slujba cânta în același glas cu preotul și cântărețul. Făcuse parte din consiul parohial timp de un an și jumătate, după ce se întorsese de pe front și până au început arestările și propaganda rea voitoare împotriva creștinismului. Se implicase direct în problemele sătenilor, ajutând pe fiecare cu ce putea. Era priceput într-ale dulgheriei, în special în taina cioplitului în lemn. A fost primul sătean care a înlocuit acoperișul din paie și coceni al bisericii cu unul nou cu șiță cioplită de mâinile lui. Învățase aceste meserii în lagărele rusești cât timp a stat prizonier. Această dragoste față de lăcașul sfânt din satul unde a văzut pentru prima dată lumina zilei, nu dispăruse dar căpătase o nouă formă, nu de nepăsare, ci de reținere amplificată fiind de arestarea de către securitate a lui Anghel, preotul care servise și se dedicase în totalitate acestei slujbe creștinești. După instaurarea dictaturii comuniste, arestările masive care au avut loc fiind și el luat în vizor ridicat de la locuința sa, bătut și ținut închis prin beciurile miliției, odată cu numirea unui preot nou în sat, agreat de către comuniști, preot care nu avea pregătire în acest domeniu, dar fiind nepotul de frate al colonelului Iorgulescu și fiindu-le necesară în sat o persoană de o așa încredere care putea da informații rapide și exacte despre cuibul legionarilor, dar și pentru ajutorarea prinderii criminalilor de război și a celor care erau împotriva orânduirii socialiste, Gorică refuză să mai ia contact direct cu biserică și cu cei care făceau parte din această conducere. Stă fugit de acasă o lungă perioadă, patru

luni în care nimeni nu a știut nimic de el, însă la aflarea veștii că tatăl său a fost găsit fără suflare în grădina casei, se întoarce în sat neajungând la timp la înhumarea bătrânului.

De aceeași părere cu Gorică era și Vasile al lui Mona, unul din prietenii lui de pahar, care, de dincolo de gard, cu gâtul lungit peste câteva blane aproape putrezite, asistase la toată gâlceava dintre el și Marița. Frecându-și palmele între ele și suflând în mijlocul lor să le încălzească, încerca să-l încurajeze pe Gorică și să-i dea dreptate, doar s-o înbuna asta și o scoate și ceva de băut de la beci, așa cum avea obiceiul să facă, își zise în gând. Duhnea alcool de la o poștă, iar limba i se plimba prin gură fără a înțelege exact ce spune.

-Ehe, bă frate Grigore, femeile astea-s ale dracului. Dacă i se pune pata la vreuna pe tine, prfa te face, cârpă de cânepă cu care ștergi masa. Eu nu că-ți iau ție apărarea, dar eu nu cred că Dumnezeu le-a creat. Eu zic că ăla cu coarne. Păi te ascultai până la sfârșit. Ce mai tura-bura, filosofie curată, domnule. Păi tu trebuia să fii cel puțin doctor la câtă școala ai. Eu măcar nu am decât patru clase, dar să știi că mă descurc. Eu am scris pomelnicul anul trecut de Sâmbăta Morților. M-am descurcat. La bani nu mă înșală nimeni. Ba mint, m-a înșelat una acum două zile când am fost la Cooperativă după pâine. Mi-a cerut ul leu împrumut și mi-a luat din mână două hârtii. Cine știe câți a luat? Nici nu știu câți am avut în total la mine, dar nu-i asta o problemă. Eu stătui aci lângă stâlpul ăsta și auzi toată

discuția. Uite, d-aia am lăsat-o și eu pe nevastă-mea. Toată ziua era cu gura pe mine, Vasile-n sus, Vasile-n jos, Vasile fă aia, Vasile nu mai face aia. Și ea, și mă-sa erau chitite pe mine. Mă trezeau noaptea că n-au apă, că n-au vitele fân în iesle, că n-are aia, că n-are ailaltă. M-au și bătut într-o dimineață pe la 11, că cică-i soarele trecut de brazda a doua și eu dorm și ele-s sătule de muncă. Ale dracului de cucuveici, ce chefăneală mi-au tras atunci, de m-am văitat o săptămână întregă de spate. Târziu am aflat că aia a mică, nevastă-mea, umblase cu câțiva de prin sat și am auzit și de tine, că ai fi fost și tu pe la ea. Stai liniștit că nu cred lucrul acesta, pentru că tu erai la noi mereu cu mine, beam amândoi. Sau poate tu te duceai la ea când mai dormeam în fânar? Bă, dar nu asta contează, că tu oricum ai fost cel mai bun prieten al meu. În dimineața asta, întorcându-mă de la ai lui Șchiopu, că am stat toată noaptea la băut și fiind în trecere, m-am oprit puțin să te aud cum vorbești. Extraordinar! Păi eu dacă te aveam învățător, terminam și clasa a cincea. Înțelegi ce spun? Gorică îl asculta mirat pe Vasile. Își dusesse mâna stângă la barbă pe care o mângâia ușor în timp ce asculta, nedumerit de cele ce-i ajungeau la ureche și privea lung parcă dincolo de linia care unea cerul cu pământul în prematurul răsărit al soarelui. Îmi dai o litră de țuică de pomană să-i fie înaintea sufletului tatălui tău? L-am și visat, nu mai știu când dar l-am visat.

- Du-te, mă, și te culcă. Ieși mă afară din curtea mea, n-auzi? și luându-l pe Vasile de după gât îi făcu un vânt prin golul unde fusese până nu demult o poartă,

și dădu un vârf de cizmă-n cur, după care se urcă din nou pe cotețul găinilor, scoase litra de țuică pe care o avusese pitulată în pozănarul de la veston, luă câteva înghițituri zdravene să-și mai dreagă glasul și începu să cânte la una cu cocoșii satului care parcă dezmoșteau și rupeau legătura dintre zi și noapte îngânați și de scherlăitul fără vlagă al câinelui său pe care îl uitase cu două zile înainte legat de stâlpul din spate de la căruță, că sărise să-i muște pe cântăreț și pe popăcând veniseră cu Botezul.

- Bună dimineața, Gorică. Marița-i acasă?

- Să fie cum zici, țată Ioană, dar după câte văd eu soarele se aproapeie de prânzul ăl mic. Nu-i acasă. E la biserică. Nu știi că asta nu lipsește de la slujbe. Ar fi trebuit să apară, că de regulă, la ora asta eram gata și cu masa. Cine știe? O fi oprit-o popa să îi dea vreun canon după spovedanie.

- Nu vorbi așa. După ce se termină slujba și plecarăm de la biserică ea intră pe la soră-sa. S-or fi întins și ele la vorbă ca surorile. Ehe, ce n-aș da să o mai am și eu în viață pe sora mea, dar s-a prăpădit săraca prea devreme. Și oftând greu, femeia își șterse lacrimile de la ochi cu colțul basmalei și cu capul plecat într-un oftat intră în curte.

-Vino să-ți dau cotărița asta, că v-am adus ceva de pomană, cum e obiceiul. Ce te cocoțași acolo pe coteț?

- Număr oamenii care se întorc de la Sfânta Liturghie. Ceva de băut ai pus și mieta acolo? Întrebă râzând și făcând semn cu degetul mare spre buze.

- Am pus, am pus. Știu eu că

ți se scurg ochii. Ia dă-te încoace, mai aproape de gard să nu ne audă careva ce vorbim. Vezi când mai pleci pe unde mai pleci, să dai mai întâi pe la mine, să-ți mai pun în traistă și eu câte ceva. Anul acesta am pitulat o garniță plină numai cu cârnați. Am pitulat-o sub păpușoiul de coceni din luncă. Nu dau ăștia de ea oricât ar căuta. Dacă aș știi că mai trăiește și uncheșul meu, aș merge să-l caut. Și la capătul lumii m-aș duce după el. Pâinea lui Dumnezeu pe pământ a fost omul acesta. Nu ți-a spus nimic când v-au luat acum doi ani? Nu ți-a zis nimeni nimic pe unde l-au dus și ce au făcut cu el? N-auzi măi Gorică? Cu tine vorbesc. El nu mai era atent la dialog și stătea nemișcat ca o statuie galben la față privind ca într-un hău. Ochii umezi îl dădeau de gol fapt că știa multe din cele ce se petrecuseră cu Anghel și deținea răspuns la fiecare întrebare dând din cap afirmativ purtat de gânduri în marea involburată a trecutului.

-Of, își spuse în gând, cum o dai cum n-o dai n-o poți scoate la capăt nici cu tine însuși, ce să mai vorbesc de restul lumii. Am fost prea laș. Cu siguranță aș fi putut face mai multe pentru toți cei cu care am îmbrăcat cămașa

morții. Să-i spun femeii adevărul? Dacă este pusă de cineva să mă tragă de limbă și să afle mai multe despre mine? Despre ceilalți pe care îi ascund?

Lasă-mă, țată Ioană, cu prostiile dumitale că nici nu știi despre ce vorbești. Ce plecat? Ce garniță cu mâncare? Vrei să zică lumea că sunt sărac și că cerșesc de la alții de-ale gurii?? Încerca să scape cumva de ea, să nu-l facă să se mai gândească la cele întâmplate și să nu cadă în slăbiciunea vorbelor ei prin care se putea da de gol. Secunde palide îi treceau prin minte cu tot cu imaginile celor cu care crescuse și împărțise și ultima firimitură de pâine în regimul trecut, oameni pe care astăzi nu-i mai putea striga sau vizita. Chinurile prin care trecuse în nenumărate săptămâni, când fusese ridicat de acasă de forțele securității și așa zisa corecție prin bătaie își lăsa urme vizibile atât pe trup cât și pe psihic. Găsise un mic refugiu în alcool, însă nici acesta nu îl ajuta deloc să se detașeze de cele strânse peste ani într-i cămară a sufletului.

Nu, nu pot să-i spun. Ar trebui să îmi calc pe principii. De ar fi să joc cu picioarele pe inima asta mizerabilă și tot n-aș face-o. Am rezistat bătailor chinuitoare

și n-am scos o vorbă, darămite acum. Știu cât îi e de greu. Și mie mi-ar fi dacă aș fi fost pus în situația să nu-mi văd soția atâta vreme, să nu știu nimic de ea și să trăiesc cu gândul că e moartă, sau aievea să o văd venind de pe drum la vale. Cum să-i spun că Anghel al ei trăiește și că timp de trei ani l-am ținut ascuns într-o groapă sub beciul casei mele? Ah, Doamne, de ce mai ales pe mine să fac toate astea? Nu ai văzut cât de slab sunt? Puteai să găsești mii în locul meu, mult mai puternici care să ducă Cuvântul Tău dincolo de granițele ce le poartă sufletul. Știu că e nedrept, dar cum pot face să pun punte între inimă și minte pentru a trece mai ușor gândurile de la una la cealaltă? Aș fi acceptat să mă fi născut, Doamne, mut, olog, călăuza oilor printre stâncile muntoase, un neica nimeni, un neștiutor de carte, decât să-mi fi dat o astfel de povară. Iartă-mă, căci nevrednic am fost în această viață. Simțind că o gheară cu mii de unghere ascuțite îi străpunge pieptul, Gorică se îndepărtă de femeie fără a adăuga vreo scuză, făcu câțiva pași înapoi, până dincolo de pătulul cu porumb, dădu zăpada de pe butura de gorun și cu mâinile fixate pe tâmplă se așeză ușor pentru a-și limpezi puțin gândurile. Secunde fragmentate se derulau în mintea sa cu o viteză năucitoare. Simțea că nu mai are aer să respire. Ochii bulbucați ca niște cepe gata să iasă din orbite și pulsul crescut îi strâneau o stare și mai mare de neliniște.

Trebuie să mă concentrez. Dă-o dracului de bătură, că asta mi-a luat toate mințile, își spuse într-un tremur al mâinilor foarte

Interiorul casei lui Brâncuși de la Hobița

vizibil. În spatele casei, cu intrarea dinspre beci, Gorică săpase o groapă unde îl ascunsesse pe preotul Anghel, după ce acesta reușise să evadeze din subsolurile miliției de la județ. Unul din butoaiele așezate în șir cu celelalte astupa gura de intrare în acel mic tunel de doi metri pătrați pentru a nu atrage atenția celor care mai intrau din când în când acolo. Ziua stătea în acel subteran, iar noaptea în podul casei pe ursoaica hornului, moleșit de căldură. Toți îl credeau mort. La câteva luni de la dispariția sa, niște localnici au găsit un schelet uman într-o pădure din satul vecin. Au chemat imediat procuratura și miliția, iar aceștia au stabilit că sunt osemintele lui. Din acel moment, au încetat să îl mai caute. Singura care a spus că oasele găsite nu sunt ale lui și nu a încetat niciodată să speră că Anghel este în viață, a fost Ioana, soția sa. Anghel ținea legătura cu ceilalți care stăteau și ei ascunși prin munți sau alte locuri ale codrului prin Gorică și de aici mai departe din om în om. El era omul lui de legătură cu realitatea, cu pulsul satului, cu viața. Își făcuse acolo un fel de chilie, loc de rugăciune într-un întuneric fără margini. Uneori prezența lui Gorică în beci după băutură, sau când îi aducea velințe, haine sau ceva de-ale gurii, făcea ca și cele mai străine raze de lumină să pătrundă în chilia lui, șerpuiind parcă cu o cruzime de nedescris printre butoaiele vechi și urât miro-sitoare. Îl vedea pe Gorică un al treisprezecelea ucenic care îl urmase pe Hristos, pentru că își

lăsase familia, slujind credința și neatârnarea la ciuma roșie care se abătuse asupra lor.

În lungile perioade de timp când stătea plecat de acasă, Gorică și le petrecerea prin ascunzătorile unde se refugiase ră câțiva prieteni de-ai lui, cei care încă mai opuneau rezistență regimului. Acolo, alături de ei, se simțea acasă. Le ducea pături, haine și mâncare pe care de multe ori o lua de la gura copiilor lui. Știusese de la bun început în ce se bagă dacă nu acceptă ideea că fiecare perioadă a istoriei își impune regimul de asuprire asupra celei pe care o înlătură. Trăia mereu cu bucuria de a ajuta și își repeta în gând ori de câte ori se simțea înfrânt de vorbele oamenilor că prin smerenie și fapte trebuie să îi ajuți, și să nu ceri nimic în schimbul a tot ceea ce faci. Când era eliberat și lăsat să vină acasă, stătea cu zilele prin păduri până i se vindecau rănilor de pe trup, căci nu suporta să vină în fața copiilor bătut. Situația pe care o avea acasă nu îi convenea deloc, dar o accepta pentru că toate fuseseră create de el. Erau zile întregi când consuma alcool obligat de conștiința de a nu cădea în plasa sistemului. Chiar dacă era pornit împotriva preotului din sat, nimic nu l-a împiedicat să păstreze în suflet credința, să iubească biserica și pe Dumnezeu. În pătulul cu porumb, sub niște lănteți care sprijineau șindrila, ținea ascunse-ntr-o bucată de cânepă o icoană și câteva lumânări pe care le aprindea în fiecare duminică dimineață, rugându-se pentru sufletele celor care plecaseră prea devreme, apoi intra în beci la popa Anghel, dădea butoiul la o parte, lăsa lumina să intre,

unde primea Sfânta Împărtășanie și binecuvântare după o taină îndelungată a spovedaniei, asta în duminicile bune, când îl prindeau zorii zilei treaz, căci existau și săptămâni când nu se ridica din pat din pricina alcoolului.

- Măi, Gorică, mamă, tu ai căzut rău de tot în patima alcoolului. Păcat de tine, că de muncitor ești muncitor și gospodar. Cunosco o femeie trecută de 90 de ani pe la Dragotești care face descântece cu cărbuni stinși în apă curgătoare pentru dezlegări de cununii, pentru binele casei, pentru dezlegare de farmece și desfrâu, pentru copiii născuți lunatici și pentru cei care au căzut în patima băuturii. Ehe, câți nu fac potecă pe la ea pe la poartă, dar nu mai descântă decât la cei pe care îi cunoaște, că cică nu mai e citovă la minte. Dar dacă mergi cu mine nu cred că mă refuză, pentru că și eu am ajutat-o; și prinzându-l de subsori, îl ridică de pe buturuga rece unde se topise zăpada sub șezut, făcând câțiva pași către poarte de la ieșire unde își lăsase cotărița cu mâncare.

- N-am, țăță Ioană, nimic. Mai bea omul, că numai muncă nu se poate. Te mai prinde oboseala și aburii alcoolului că doar nu suntem din piatră. Dă-le dracului de gheonoi cu descântecele lor cu tot că n-ai să mă vezi pe mine vreodată pe la ele. Auzi matale ce zic? Nimic nu se compară cu timpul acela în care ești puțin dus de nas de aburii rachii. Uite cum joc și-ntr-un picior și-ntr-altul. Păi mai e cineva ca mine în sat? Descântece îmi trebuie mie?

-Când joci beat, cică îți dă dracul cu biciul peste picioare,

așa zicea Anghel al meu, fie-i țărâna ușoară și lumina praznic. Eu zic să o lași că nu-i bună. Uită-te la Vasile al lu Mona cât de bolboiat este și urât, că nu-l mai prinde lumina zilei treaz. Acum nu-ți eu morală ție, dar gândește-te că poți paraliza cum era și acum să se întâmple și-ti rămân copiii pe drumuri. Auzi, după ce trec sărbătorile astea, nu-mi aduci și mie salcâmi din capătul viilor? Că tu știi că de la mine nu ai plecat gol niciodată.

- Vin, tată Ioană, vin..să fim noi sănătoși, că zăpada nu se duce cu una cu două. Până nu crapă gerul spre întâia decadă a lui Mărțișor, nu văd că-i pe final iarna și apoi cum să te las să mori de frig. Azi am vorbit cu Marița să mergem pe la moși la Arsuri să îi dea pe ai mici la grindă, că dacă nu eram plecat acum puneam caii la sanie și până diseară erau tăiate, sparte și puse la adăpost.

Uite-o că vine, după mers o cunosc. Cred că o griji popa bine, că tare zâmbăreață-i.

- E zâmbăreață că vine acasă la copiii, la tine.

- Dă repede să iau o dușcă din sticla aia, că de mă vede, nici Sfinții Părinți cu întregul sobor de preoți nu mă mai scapă din gura ei; și deschizând repede dopul de la sticlă, cu vechiul lui tremur de mâini luă vreo trei înghițituri, o aruncă pe furiș pe la spate după cotețul rațelor, ștergându-se apoi pe la gură cu mâneca de la flanel, sperând că nu-l văzuse și nu-l va mirosi, deși ochii îi avea tulburi de câteva zile, precum era apa Jițului când se revărsau pâraiașele vara după ploile scurte și abundente.

In Memoriam Adrian Păunescu

Te-ai dus, Maestre, pentru
veșnicie,
Pe drumul fără întoarcere
ai plecat
Tu care ai fost un Rege în poezie
Cenaclul Flacăra să-l moștenim
ne-ai dat.

Le-ai dat celor săraci speranță
în viață
Iar celora ce nu erau cumiți
Prin poezia ta le-ai dat povață
S-asculte „Ruga ta pentru părinți”.

Pe stadioane toți cântam cu tine,
Copii și tineri ba chiar și bătrâni
În toți era speranța de mai bine
Crezând că pe cei răi o să-i dărâmi.

Rugăm pe Domnul ca
să-l odihnească
Pe Păunescu Adrian poetul!
Pe tineri îi vom face să-l cunoască
Și să-l citească încetul cu încetul.

Deși te-ai dus, în inimile noastre
Vei dăinui ca sfântul între sfinți.
Te-am pomeni mereu,
dragă maestre,
Citind din „Ruga ta pentru părinți”.

Nepoților noi le vom da îndemnuri.
Maestre, opera să ți-o citească.
Tu ne-ai spus „Iubiți-vă pe tunuri”
Și nu cedați din glia strămoșească.

Te-ai dus, Maestre, pentru veșnicie
Citindu-ți opera noi facem legământ.
Cine o încerca ca să ne ia din glie
În glie va găsi al său mormânt.
06.XI.2010

Ultimul drum

lui Adrian Păunescu

Un dangăt de clopot anunță
plecarea.
Mulțimea aruncă cu flori.
Pe față la toți se vede durerea
Căci nimeni n-a vrut ca să mori.

Poeme

Nicolae Gugu

Convoitul se îndreaptă spre BELU
încet
Și te conduce pe ultimul drum.
Ai fost vei rămâne un mare poet
Și de aceea te plângem acum.

Odihnește-n pace acolo la Domnul
Și când vei ajunge-între sfinți
Când îngerii în cor cânta-vor
prohodul
Tu cântă „Ruga pentru părinți”.
07-XI.2010

Întrebarea adresată Rușilor

Și dacă Decebal străbunul
Nu ne-a vândut la niciunul
În baza cărui act și carte
Ați rupt din trupu-țării o parte
Și dacă Domnul nost' cel sfânt,
Ștefan, ce zace în pământ,
Până la Nistru a fost stăpân
De ce ați furat pământ ROMÂN?
27.XI.1993

Vis de libertate

Ce este viața pe acest pământ
Pentru care omul face legământ
Spus-au filozofii vorbe fel de fel
O zise cândva chiar Aristotel
Dar de vorbe goale lumea
e sătulă
Oamenii pe oameni seucid,
se fură

☑ Unde e dreptatea, legi mai sunt pe lume?
Sau din vorbe goale vrei să-ți faci un nume!

Tinzi spre înălțimi vrei să fii stăpân
Pe acest popor – Poporul Român –
Ce-i plecat din plug ce-i plecat din sapă
Ce nu are pâine, ce nu are apă
Unde e căldura. Măcar sufletească
Chiar și ce mai poate să ne încălzească
Noi trăim aici iar din bogăție
Am ajuns să avem numai sărăcie
Tu te afli sus, sus dar unde ești?
Vrem ca să respecti legile omenești
Și de crezi că-i greu ca să fii stăpân
Lasă locul altui, ce e mai ROMÂN!
Căci în România care a fost o floare
Ai adus doar chinuri, ai adus teroare.
Lumea te iubește. Nu iubire pură.
De te uiți în spate, este numai ură.
Bat din palme acolo unde ești prezent
Și te înjură în spate că răspunzi absent
Vrei cu vorbe goale să hrănești poporul
Vrei din vorbe goale s-aduci viitorul
De aceste vorbe noi suntem sături
Nu mai ascultăm, n-ai cui să le spui!
Și cum e zicala simplă strămoșească
Lasă locul ALTUI să ne fericească.

16.XII.1989 (4.30 noaptea)

Paște după Revoluție

Trăim acum în era creștinească
Și știm ce este Paște și Crăciun
Vom învăța copiii să trăiască
Și să culeagă tot ce este bun.

Trăim acum în era creștinească
Și la Învierea Domnului vom merge
Ne vom hrăni cu ouă și cu pască
Din minte amintirile n-om șterge.

Vom ține minte pe eroii morți
Și i-om purta în cuget și simțire
I-or pomeni urmașii noștri în cărți
Cum noi i-am pomenit în cimitire.

Pe ei demenții ce ne-au adormit
Cu URA și trăiască în fericire
I-am petrecut să meargă-n cimitir
Să nu rămână nici în amintire.

Trăim acum în era creștinească
Și la Învierea Domnului vom merge
Ne vom hrăni cu ouă și cu pască
Din minte amintirile n-om șterge.

martie 1990

Reculegere la mormântul părinților

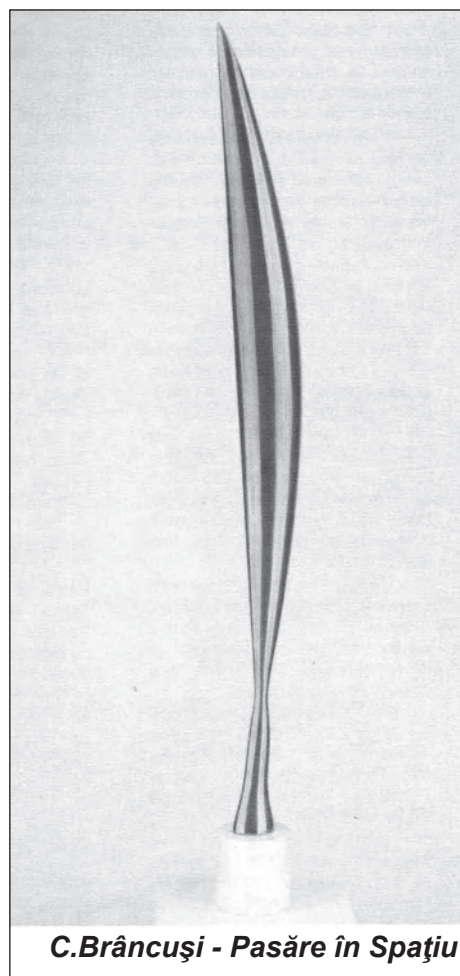
Acolo-n RAI gândesc că vi-e mai bine
Căci ocrotiți de Domnul Bun și Sfânt
Nu mai cerșiți ca noi un colț de pâine
Nu mai aveți nici grija unui mâine
Cum noi avem aicea pe pământ.

Acolo-n RAI voi ați scăpat de toate
De vremuri grele, lipsuri și nevoi
Și ne-ați lăsat să dăm din mâini și coate,
Ne-ați părăsit pentru eternitate
Până murim, să suferim și noi.

Vom suferi căci asta ne e soarta
Unii mai mult și alții mai puțin
Toți așteptând să se deschidă poarta
Până vom spune toții suntem gata
Să fim iar împreună, noi venim.

Și va veni la rândul-i fiecare
Sătui de suferință, boli și bătrânețe
Vom aștepta cuminți ca poarta mare
Cu scârțâitul ei din balamale
Să se deschidă să vă dăm binețe.

1994

C.Brâncuși - Pasăre în Spațiu

Poeme

Ionuț Caragea

Poemul meu de azi

și această zi va trece
o zi ca oricare alta în care
poate cel mai bun lucru
a fost un poem despre viață
pe care l-am scris în ciuda
tuturor previziunilor sumbre
despre timp și distrugere

un poem ca un cântec suav
lângă zidurile cetății adormite
transmis din generație în generație
de copacii bătrâni
prin foșnetul frunzelor

un poem ca un râu
obosit de atâta goană prin defileuri carstice
odihnindu-se sub pletoasele sălcii
care-i spun, printre lacrimi
povestea lor tristă de sfânta sărbătoare
când le-au fost rupte crengile

un poem ca un soare
care se ascunde după turla bisericii
când pot privi orașul în toată
splendoarea sa

un poem ca un Dumnezeu
care scoate stelele din jobenul nopții
cu mâna lui nevăzută
și le aruncă în calea dorințelor mele
iar eu nu mai trebuie să sufăr
de blând-ucigătoarea plictiseală

un poem pe care-l va citi
ultimul om de pe Pământ
la revărsatul zorilor
și va spune
îți mulțumesc ție
poet al unei generații de orbi
că n-ai renunțat
să visezi la nemurire
îți mulțumesc că ai fost
atât de legat de viață
prin cuvânt
și în tăcerea ta
când alții profanau
templele sacre ale sufletului
ai scris poeme de iubire
îți mulțumesc că nu m-ai lăsat

să mă prăbușesc în mine
și mi-ai dat puterea să înfrunt
cu pieptul dezgolit
și pletele în vânt

a p o c a l i p s a

Mesaj către ultimul om de pe Pământ

aș vrea să trăiesc atâta cât
să ajung penultimul om de pe Pământ
și să-l salvez de la gândul
ispititor al nimicniciei
pe ultimul om de pe Pământ
să-i citesc din cărțile mele de poezie
tot ce alții nu au vrut să audă

dar dacă eu sunt și ultimul
și penultimul om de pe Pământ
iar pace veșnică nu va fi până când
unul dintre noi nu-l va convinge
pe celălalt că există
sau că nu există
nemurire?

dar dacă mesajul meu
către ultimul om de pe Pământ
este, de fapt, un răgaz de respirație divină
care mi-a fost oferit
înainte de a mă întoarce
la mine însumi?

Autobiografie

sunt osul de pește
înfipt în gâttelejul
infernului
și fluturele captiv
în plasa de păianjen
a cerului nopții

sunt insomniacul
trist ca o lumânare stinsă
spălându-și ochii însângerați
cu roua dimineții
când sufletul devine
un câmp nesfârșit
de maci

sunt cartea în care
mi-am îngropat copilăria
și praful care se depune
pe coperti

sunt focul inimii
și focul distrugerii
sunt cenușa și vântul
care împrăștie cenușa
sunt apa vie a facerii
și lacrima mortis

sunt cuvântul cel dintâi
și cuvântul mut
sfredelind inima
și creierul

sunt zborul
și umbra

sunt teza
și antiteza

sunt

p a r a d o x u l

Cometă

eu și ultimul om
de pe Pământ
nu suntem decât
două oglinzi
între care frumoasa
poezie
își declină
singurătatea

va veni o vreme
când timpul
ne va sparge
în mii de cioburi
stele pe frontispiciul
cerului
iar poezia va deveni
o cometă
purtătoare de solie către
noi lumi închipuite
de gând

Plutire

poetule
trebuie să fii atent

chiar dacă inspirația te face
să crezi că plutești
deasupra tuturor lucrurilor
încă mai poți strivi
iarba, florile
și alte minuscule creaturi
tu trebuie să fii
protectorul vieții
chiar și în cele
mai mici detalii

te rog
încarcă-ți plămâni
cu mirosul de tei al clipei
și pășește
precum sufletul blajin
o face peste întinderea
celor patruzeci
de zile

Cine v-a ascuns în inima mea?

ar trebui ca inima mea
să fie o curgere neîntreruptă
precum râul care udă
concomitent
malurile
dar cineva dorește
ca ultimul și penultimul
om de pe Pământ
să lupte pentru bătăile
inimii mele

oare sunt clepsidra
cu inima la mijloc?
dar sângele acesta vărsat
zilnic pe foaia de hârtie
cui aparține și pentru cine
este ofrandă?

o, zei ai sistolei
și ai diastolei
cine v-a ascuns
în inima mea?

Diferența dintre azi și mâine

astăzi iadul
este chiar cuvântul
care își deschide gura lacomă
și i se văd toate măruntaiele
sensurilor absconse

mâine raiul
este chiar cuvântul
care își deschide larg porțile
dezvăluindu-și toată
splendoarea
esenței

cine face diferența
dintre azi și mâine?
cine distruge farmecul
atemporalului?

ce furie oarbă
devastează anotimpul
visurilor eterne?

chiar acum
cineva îmi întinde
cuvântul de trei litere
care-mi strepezește
dinții

Pasărea Măiastră - C.Brâncuși

Reîntregirea Sferei

Poem dramatic- piesă de teatru într-un act

Ecaterina Chifu

Motto: *”Pygmalion, oare toată viața voi fi sfâșiată între dragostea mea pentru tine și dorința mea de puritate și adevăr?” (Ecaterina Chifu)*

CUVÂNTUL AUTOAREI

(...) O legendă veche spune că bărbatul și femeia formau o sferă, forma geometrică perfectă, dar marele creator, supărat pe omenire, a făcut ca cele două părți să se împrăștie în univers și să se caute mereu, pentru ca cele două emisfere să formeze un întreg, atingând doar astfel fericirea.

Arta trece de spațiu și de timp, căci cei cu har întruchipează în operele lor un ideal de frumusețe, îndrăgit de cei iubitori ai creațiilor acestora, din orice domeniu.

Prin arderi, sacrificii se nasc capodopere ce înfruntă negura vremurilor.

Prețuim visul de frumos al creatorului, salvarea sa din ceața uitării, prin creații ce străbat secole, ne minunăm în fața operelor sale.

Creatorul cunoaște starea de extaz, conștient de valoarea creației sale, dar și starea de agonie, căci, epuizat de efort, adesea supra - omenesc, își simte sfârșitul aproape.

În acest poem dramatic intervine puterea dragostei salvatoare și Pygmalion, sculptorul antic se simte împlinit, căci visul lui de iubire devine realitate.

Și, ce este mai frumos decât să îți găsești perechea ideală, cea cu care ai format altădată sfera perfectă.

„Reîntregirea sferei” este o pledoarie pentru căutarea iubirii, chiar și într-o piatră neînsuflețită, care poate deveni o ființă iubitoare, dăruindu-se pe sine celui ce i-a dat viață.

Astfel opera devine oglinda creatorului, sufletul său pereche, el se construiește pe sine în acea operă, devenită apoi o valoare intrinsecă. Între operă și artist este o determinare reciprocă, fiind aureolată de iubire. Iubești tot ce crezi și te bucuri dacă vezi cum creația ta oferă emoții artistice altora.

Viața nu poate fi perfectă, artă poate însă să

fie perfectă; ea a făcut să apară Venus, Diana sau acele „frumuseți cu corpuri de ninsori” din tablouri celebre, cum spunea M. Eminescu. Truda creatorului rămâne un mister pentru alții.

De aceea am reluat tema „Reîntregirii sferei”, ca, prin iubire, să ofer o recompensă genialului creator, Pygmalion.

Eminescu credea că „geniul nu poate fi iubit nu poate iubi pe nimeni”

El a iubit atât de mult femeia, că a sculptat-o în versuri și a fixat în imagini inedite, chipul, brațele, mâini, privirile, mișcările femeii dragi lui.

Poate nu știa câtă iubire vor avea pentru el generații și generații de Români. (Da, ar trebui să se scrie și la noi, cu litere mari numele de popor, nu doar Francezii și vorbitorii de franceză să aibă acest privilegiu, în semn de prețuire a neamurilor.)

Prin artă, cultură ne putem salva.

De aceea apreciez inițiativa Asociației Române pentru Patrimoniu de a face cunoscută în lume literatura și cultura română. Aceasta este axa prin care pot fi uniți toți Români.

Eu voi pleda mereu pentru o cultură umanistă ce trebuia formată încă din școală.

La Conferința Internațională de la Napoli, la care am participat în 2006, cu o bursă oferită din fonduri europene de către Agenția Națională pentru Proiecte Comunitare în Domeniul Educației din București, având ca temă „Umanismul cunoașterii” membrii organizației European Hummanisme” (.www.euhum.org) au propus ca și constituția Europeană să fie întocmită, respectând principiile umanismului și să se predea în școli cultură umanistă.

Sper că Umanismul secolului XXI va deveni un mod de viață, că principiile sale se vor impune de la sine, că omul va deveni cu adevărat centrul universului, nu pentru a-l distruge, ci pentru a-l adapta și a-l folosi spre binele său, contribuind la armonie și înțelegere.

Punte peste timp, arta va fi un liant al tuturor popoarelor, care prin dialog intercultural,

☑ își îmbogățesc cunoașterea, își prețuiesc valorile.

PERSONAJE

Pygmalion
Galathea
Corifeul
Muzele(9)
Eriniile(Meduză)
(Gorgonele)
Sfynxul
Corul antic
Zeița Afrodita

SCENA 1

Pygmalion
Galathea
Corifeul
Muzele
Corul
Gorgonele/Eriniile

(În atelierul sculptorului Pygmalion, Statuia Galathei, cu văluri albastre strălucește pe soclu. Ea stă sprijinită pe o bucată de stâncă ce se află în spatele său, dar care se unește cu soclul la bază Pygmalion, în costumație albă, stă în genunchi la picioarele ei, o privește cu adorație, ridicând mâinile spre ea. Primăvara răzbate prin ferestre iluminând încăperea. În fundal, pe un decor cu mare, cer, leandri, cele 9 muze în văluri sidefii dansează după o muzică grecească)

Corifeul(*în costum negru vine în fața scenei*)

Galathea: Pygmalion, oare toată viața voi fi sfâșiată între dragostea mea pentru tine și dorința mea de puritate și adevăr?

Pygmalion: *Uimit se ridică încet cu brațele tremurânde și cu ochii măriți de fericire se apropie de statuie și îi îmbrățișează picioarele)*

Corifeul: Câtă iubire! Câtă durere!

Corul: Câtă iubire! Câtă durere!

Corifeul: Legenda spune că sculptorul Pygmalion, din prea multă dragoste pentru statuia creată, a însuflețit-o și ea a devenit o femeie

adevărată, frumoasă care i-a dăruit iubirea. Azi, mitul se reia, dar în alt sens. Este adevărat că Pygmalion a dat viață unei pietre, dar acea ființă l-a găsit pe artist cu sufletul stins, transformat de durere și efort într-o statuie de gheață.

Dar ea iubea nespus de mult acest aisberg, știți, și aisbergurile sunt frumoase, au niște culori fantastice. Galathea a vrut să îl ajute, să redevină om, omul ce a avut forța și geniul să o creeze pe ea, să fie un om adevărat, nu un trup epuizat de efortul creator. Voia să-i redea toată bucuria pe care i-o dădea el, căci el era pentru ea frumoasă lumină ce-o revărsa peste lume doar aurora boreală.

Dar, vai, ochii lui frumoși devin tot mai triști, fața lui se topește zi de zi și el uită să mai zâmbească. Galathea îl iubește nespus de mult.

Corul: Galathea îl iubește nespus de mult...

Corifeul: Simțea cum iubirea creștea în ea, pe măsură ce sculptorul o crea, cu mâinile lui dragi.. Acum vrea să îl ajute ea pe artist, să-i facă sufletul să cânte din nou, pentru a crea noi frumuseți.

Corul: Să-i facă sufletul să cânte din nou, pentru a crea noi frumuseți.

Corifeul: Ea se hotără să topească acest aisberg ce-i era așa de drag, să îl facă să vibreze la fel ca ea, căci în sine vibrau toate dorurile iubirii.

Corul: Să vibreze la fel ca ea, căci în sine vibrau toate dorurile iubirii

Corifeul: Dragostea lor i se pare atât de ireală lui Pygmalion, căci nu înțelegea cum putea fi iubit el de privirile ei, de mâinile ei, de trupul ei ce-l crease cu atâta dor și dragoste, dăruindu-se pe sine însuși cu fiecare mișcare ce-i apropia în viața.

Corul: Dragostea lor i se pare atât de ireală lui Pygmalion, căci nu înțelegea cum putea fi iubit el de privirile ei, de mâinile ei, de trupul ei ce-l crease cu atâta dor și dragoste, dăruindu-se pe sine însuși cu fiecare mișcare ce-i apropia în viața.

Corifeul El nu știa cât va dura minunea, credea că o zeiță a luat locul pietrei, văzând chinul cu care lucra la opera sa. Și, de teama de a nu o pierde,

☑ Pygmalion devenea din zi în zi mai sfâșiat de durere. Galathea simțea cum clocotește tineretea în acest trist artist, simțea pasiunea cu care știa el să dăruie totul, prin orice gest ce îi apropia. Simțea cum inima lui bătea fierbinte lângă inima ei, când el îi modela trupul, dar ceva parcă îi despărțea. Ea stătea acolo sus, pe soclu, cu piciorul stâng înțepenit în stânca cea grea, din care el o plămădise și nu putea să coboare, să vină spre el, să îl strângă la pieptul ei, să îi insufle viață. Fiecare lovitură de daltă parcă smulgea viața din artist și ea suferea îngrozitor.

Corul: Ea stătea acolo sus, pe soclu, cu piciorul stâng înțepenit în stânca cea grea, din care el o plămădise și nu putea să coboare, să vină spre el, să îl strângă la pieptul ei, să îi insufle viață. Fiecare lovitură de daltă parcă smulgea viața din artist și ea suferea îngrozitor.

Gorgonele (*Trec prin spatele scenei, cu țipe-te stridente, dansând un dans cu scene dramatice*)

Corifeul: Uneori se despărțeau, căci Pygmalion mergea la izvorul din grădină să bea apă, crezând că doar acea apă vie îl va ajuta să ducă la bun sfârșit munca lui epuizantă. Despărțirile lor erau dure-roase. Ultima data Galathea i-a spus:

Galathea: Să ai grijă de tine, iubite! Te aștept. Te aștept cu dor...

Pygmalion: Voi reveni repede....Te voi desprinde de lanțul de piatră și vei fi a mea, doar a mea...Te iubesc așa de mult, frumoasa mea!

Corifeul: El pleca, cu chipul trist, temător că minunea se va destrăma, că poate statuia nici nu este vie, că poate el, din prea mult efort, a lut-o razna și că aude vocea ei, doar în mintea sa, din prea multă dragoste față de creația ce și-a dorit-o perfectă. Ea privea cum pleacă mohorât, cu pas șovăitor, privind mereu înapoi, spre ea, de tema de a nu o pierde și durerea ei sporea, căci se temea că nu va găsi forța să o elibereze de piatra grea. Voia să alerge după el, să îl strângă la pieptul ei, să îi alunge durerea, să îl acopere de sărutări, căci, prin miracol, parcă Artemis o învăța arta de a iubi.

Se bucura când reapărea, cu pasul avântat, să-și termine opera ce era visul vieții sale. (*Se retrage. Corul dispare în spatele cortinei. Muzele dansează, una cântă*)

Galathea: Ai revenit iubitul meu? De-ai ști cu ce dor te-am așteptat...Te iubesc, te iubesc, cum puțini muritori sunt iubiți pe pământ...De ce ești trist?

Nu simți și tu bucuria iubirii care să-ți înfioare inima? Dacă tu nu mă iubești, așa cum te iubesc eu, aș fi preferat să rămân piatră, un meteor căzut din cer. Este prea dureroasă iubirea mea pentru tine...Eu nu știu cât voi mai fi o ființă vie...Mă tem că voi deveni iar o piatră fără viață și atunci nu vom mai putea să ne bucurăm de iubirea noastră...

Pygmalion: Răbdare...răbdare iubita mea...Nu știu ce forță mi se împotrivesc, de nu te pot scoate din piatra aceasta dură, să te iau cu mine, să îți arăt frumusețea acestei lumi, pentru care eu te-am creat...

Galathea: Nu de lume am eu nevoie, ci de tine, de tine cel care erai când mi-ai creat ochii, tu cel transfigurat de iubire, frumos și dulce ca un mire.

De sufletul tău am eu nevoie, să îmi inspire viață. De strălucirea chipului tău, când mă priveai ore în șir, înduioșat de iubire, de căldura mâinilor tale care mi-a dat acest trup să-ți fie bucurie și iubire veșnică...De tine tot, cel care vibrai ca un cânt de iubire, când mă atingeai...Acum, mă doare durerea ta, durerea că ți-ai pierdut puterea și te temi că nu voi fi niciodată desprinsă de pe soclu dur de piatră și că voi muri fără a cunoaște pe deplin îmbrățișarea ta totală, așa acum mi-a spus mie Artemis că există dragostea...

Pygmalion: Și ție ți-a șoptit zeița că există iubire imensă, iubire ce trece dincolo de spațiu și de timp? (*Ea încuviințează din cap*)

Am crezut în vorbele ei și de aceea te-am creat, să fii iubita mea de totdeauna...O ființă atât de dorită...O ființă care să mă împlinească pe mine ca om și ca artist.

Galathea: Vorbele tale mă răscolesc. Aș vrea să scap de înlănțuirea stâncii, și să te pot iubi cum știu eu iubi, cu o iubire ce vine din veacuri, cu un dor infinit...

Pygmalion: Mă tem că iubirea noastră este imposibilă, că ne este interzisă de zei...Nu rabdă ei să vadă o iubire imensă între un muritor și o bucată de fildeș neînsuflețită...Eu te-am făcut atât de frumoasă, fiindcă te-am purtat în suflet toată viața. Se pare că zeițele sunt geloase pe frumusețea ta și vor să se răzbune...Nu mă lasă să te scot din cercul de piatră, de acest soclu, mi-au luat puterea și

☑ mă tem că voi cădea mort, înainte de a te elibera din piatra dură... Tu ești o dulce minune. Mi se pare totul ca un vis, când vorbesc cu tine... Frumusețea vine din interiorul tău. Tu ai pe chip o lumină aparte, lumina ce ți-o dă iubirea... Poate fi o iubire așa de mare între operă și artist, în lumea aceasta care să o întrecă pe a noastră?

Galtheea: Artistul se dăruie pe sine în creație și sufletul lui răzbate prin acea operă, dar tu te-ai dăruit pe tine tot mie și de aceea te iubesc atât de mult..

Aș vrea să îți mulțumesc că mi-ai dat viață, că m-ai făcut atât de frumoasă, pentru a-ți fi bucuria ochilor... Aș vrea să fiu creanga ta mereu înflorită, la care să privești cu dragoste mereu. Aș vrea să primești în inima ta doar iubirea mea, ca pe un dar de preț, Voi face din locul unde puteam să cunosc înghețarea veșnică, locul dragostei noastre. Aici, în atelierul tău a înmugurit dragostea mea pentru tine și aici doresc să fac cuibul iubirii noastre, departe de ochii altora, prea invidioși pe o așa iubire, doriți să o distrugă cu orice preț...

Pygmalion: Nu, nimeni nu ne poate separa. Este prea mare iubire ce ți-o port să-i las să ne facă rău...

Galathea: Aici a înflorit dragostea mea pentru tine, zi de zi. Eu te port în mine și simt că faci parte din ființa mea... Ador chipul tău și străngerile mâinilor tale dragi... Ce mâini frumoase ai Pygmalion. Sunt atât de expresive... Ce vrajă poartă în ele de m-au făcut să vibrez, să prind viață sub căldura lor? Mângâierea lor dulce este însăși viața pentru mine...

Pygmalion(o mângâie): Te iubesc... Te iubesc și nu vreau să te pierd... Mi-e teamă... Mi-e teamă... căci viața și moartea se aleargă mereu prin lume... și o moarte cumplită ne-ar putea despărți...

Galathea: Da, poate că nu vom cunoaște niciodată adevărata fericire... Când te văd epuizat, cu capul prins în mâini, mă tem că nu vom cunoaște niciodată adevărata fericire. Mă tem că tu ai trupul sfâșiat de efort, sufletul golit de deznădejde. Nu știu dacă voi putea reaprinde flacăra iubirii în inima ta... Îți simt neliniștea. Te văd pustiit de dor, și de temeri. Oare eu voi mai avea timp să îți ofer tot prinosul sufletului meu, să te poți bucura de dragostea mea, o dragoste fără margini, de care doar eu sunt capabilă. Oare cât te vei mai bucura de finețea, de gingășia feței mele Pygmalion? Chronos nu mă va însemna și pe mine cu brazde de timp, ca

pe orice muritoare? Oare te voi putea privi mereu cu aceeași dragoste? Poate, cândva, noi doi nu vom mai fi la fel...

Pygmalion: Creația este nemuritoare. Tu ești creația mea și vei trăi în veacuri. Prin tine și numele meu va dăinui în veacuri...

Galathea: Poate că timpul mă va marca și pe mine... clipele nu se repetă... Când te-am văzut prima oară, frumos, dulce și trist, într-o lumină caldă, de inserare blândă, mi s-a prins tot sufletul de ochii tăi mari și luminoși... Am dorit să fiu ca tine... și am prins viață... Mi-ai dat viață din viața ta, iubitul... Dar ce mult suflet a fost nevoie să îmi dai, să prind viață din stânca rece!

Pygmalion: Când te-am auzit vorbind și când ți-am simțit căldura trupului, mi s-a oprit respirația... Văzându-ți gura așa de frumos conturată, am vrut să o sărut... Nu te-am atins, să nu rup vraja, să nu dispară minunea... Îmi părea o impietate...

Galathea: Voiam să îți mulțumesc pentru tot și nu am putut... Nu sunt cuvinte destule să exprim recunoștința mea...

Pygmalion: Nu știam dacă eu te-am creat sau mi te-a dat Zeus, știind nevoia mea de iubire...

Galathea: Tu erai primul bărbat pe care-l vedeam și pe care-l doream cu o dorință vie, greu de stăpânit... Simțeam cum vine un dor puternic din mine... Un dor de tine... un dor infinit... Cu tine, doar cu tine voiam să mă contopesc, să formez o singură ființă... Să înțeleg din tăcerea ta că eu am venit prea târziu în viața ta?

Pygmalion: Nu, nu aceasta ma frământă, ci teama de a nu te putea scoate din roca ce a luat tăria fierului, să mă împiedice să mă bucur cu adevărat de tine. Parcă zeii sunt geloși pe mine, un muritor, că am creat o așa frumusețe și mi-au făcut mâinile neputincioase... Dar te voi elibera din piatră, de-ar fi să plătesc cu viața mea...

Galathea: Nu, nu vreau să schimb viața pe moarte. Eu te iubesc așa de mult, că nu aș putea trăi fără tine... Dar, de voi scăpa din cercul de piatră, voi putea să fiu eu o femeie adevărată pentru tine...? Mă voi putea dăruie pe mine în totalitate, ție, iubitul meu? Oare trupul meu nu va deveni inert? Când te văd așa de sfâșiat de durere și epuizat de efort, parcă pierd orice dorință din mine... Mă tem să nu devii și tu o piatră neînsuflețită și să mă lași singură, într-o lume pe care nu o cunosc...

Pygmalion: Am avut pentru o clipă imaginea unei contopiri totale... Era ca un vis

☑ de iubire...o iubire ieșită din comun...cum nu a fost alta pe pământ...*(Lasă capul pe gemunchi, peste brațele sale și o privește pierdut)*

SCENA 2

Pygmalion

Galathea

Corifeul**Muzele****Corul:**

Muzele*(stau așezate pe țărni și privesc apusul de soare. Una cântă o melodie duioasă la liră.)*

Corifeul:

Îndrăgostiții se privesc, se privesc intens... Ei simt că aparțin unor medii diferite, dar iubirea i-a unit.

Corul: Îndrăgostiții se privesc, se privesc intens... Ei simt că aparțin unor medii diferite, dar iubirea i-a unit

Corifeul: Rolurile însă s-au schimbat.. Piatră a prins suflet, a de venit o ființă iubitoare, dornică să dăruiască dragostea sa celui iubit. El, din prea multe griji, slăbit de munca neîntreruptă, a devenit străin chiar lui însuși. Nu știa cum să-și adune forțele să redevină creatorul încrezător de la început...Ea i-a simțit înstrăinarea și îl chemă lângă ea.

(Corul și corifeul se retrag)

Galathea: Vino iubitul meu! Sărută-mă! Buzele tale îmi dau viață...

(Pygmalion urcă pe schelă. Se sărută. Ea îi mângâie fața. El o privește cu dragoste și durere.)

Galathea: Tu mă faci să cunosc înfiorări care nu știam că există. Prin tine cunosc bucuria de a fi femeie. Sărutările și mângâierile tale mă fac să tresar de fericire. Aș vrea să îți sărut mâinile ce m-au creat, le iubesc atât de mult...Mâinile tale știu să mângâie. Le doresc mereu în jurul meu. Oare nu sunt prea posesivă?

Pygmalion: Nu, iubito. Dorința mea de a te atinge este la fel de mare ca a ta. Inimile iubitoare simt mereu nevoia să fie cât mai aproape. Trupurile la fel. Așa este în lumea muritorilor. Ne dorim mult, mult, căci știm că nu suntem eterni și vrem

să profităm de orice clipă petrecută împreună...

Galathea: Eu aș vrea ca totul să vină de la sine Vreau o dragoste fără temeri și constrângeri. Tu parcă...

Pygmalion: Eu mă simțeam singur...Parcă suferea de o singurătate cosmică. Parcă eram singur în univers...Simțeam un vid spațial...Simțeam că vin din infinitatea timpului și că aveam o misiune: să te creez pe tine, să fac operă care să rămână în spațiu și timp ca o culme a perfecțiunii artistice. Era crezul meu artistic, o dorință care mă absorbea ca o sete cosmică. De aceea ai prins viață. Te doream așa de mult...Doar iubirea ta ma putea salva de acea neliniște cosmică ce îmi tortura sufletul...

Galathea. Mereu, mereu te voi iubi, căci eu fac parte din tine, sunt așa cum m-ai dorit tu, cu mintea ta și cu sufletul tău.

Pygmalion: Simt că picuri din ce în ce mai mult balsam în inima mea. Simt cum pătrunzi în mine, clipă de clipă, tu cea care erai doar o închipuire a mea...Tu cea care ai prins viață de o zi, tu ești fata minunată la care eu am visat toată viața...Nu-mi vine a crede că totuși exiști, că ești o ființă vie, adevărată...

Galathea: Vino, vino mai aproape, iubitul meu! Te iubesc. Vreau să te țin strâns lângă mine...

Pygmalion: Te rog, așteaptă-mă!*(Coboară de pe schelă și vrea să urce iar, cu uneltele în mână, dar simte că amețește și revine la sol, disperat de neputință. Ridică ochii spre ea cu toată dragoste de care este capabil.)*

Așteaptă-mă! Un pic de răbdare și te voi elibera de strânsoarea stâncii! Poate că, așa dulce și bună cum te-am dorit eu, tu te vei putea bucura de toată dragostea mea, de mine tot, așa cum eu mă bucur de tot ce-mi vine de la tine... de lumina zâmbetului tău, de mișcarea tandră a capului tău, de privirile tale aprinse, de căldura inimii tale...Ochii tăi mă privesc cu atâta dor, dar nu mă satur să le privesc luminile, mereu le doresc flacăra lor, căci așa simt că trăiesc...Zâmbetul tău gingaș este ca lumina lunii mai, când înfloresc toate florile primăverii. Zi de zi am fost aici cu tine. De la tine am luat puterea de a rezista, de la tine, creația mea, de a rezista într-o lume pe care tu nu o cunoști, o lume străină și rea, cu multe necazuri. Eu nu vreau să o cunoști, este prea dură, prea rea, chiar imposibilă pentru tine. Eu doresc să îți arăt doar lumea de frumuseți create de Domnul pe pământ, acea lume care mi-a

dat mereu imboldul de a-l imita, că să mă apropii mai mult de el. Vezi, eu cred că un unic creator a făcut aceste minuni. Cred că disputa dintre zei este doar o poveste creată de Homer și că filozoful are dreptate, că în tot și în toate este un principiu unic al succesiunii morții și vieții... Eu trăiesc într-o lume aspră de care vreau să te feresc... De aceea eu m-am izolat în atelierul meu. Nu vreau să pătrundă în mine nimic, nimic din răutatea acestei lumi, căci m-ar marca și nu aș mai putea crea. Dar oare mai pot crea ceva după ce te-am creat pe tine? Nici nu mai doresc... Nu știu ce voi face. Nu pot să te iau de aici și să te duc în lumea reală, căci te-aș răni și m-aș răni și eu...

Galathea: Nu te înțeleg, iubitul meu. Nu înțeleg nimic din tot ce-mi spui tu...

Pygmalion: Îmi spun adesea: „Nu-mi pasă. Orice s-ar întâmpla în lume, nu îmi pasă. Eu am creația mea. O am pe iubita mea. Am asupra ei puteri magice. I-am dat viață, cum nu a făcut un alt muritor. Dar nu mă cred un zeu. Sunt doar un suflet cu atâta dragoste în el, încât am însuflețit o piatră...”

Galathea: Da, iubitul meu Pygmalion, ai dat viață unei pietre, devenită femeie, care se înfioară în adâncul ființei sale, sub sărutările tale de foc. Regret că nu pot coborî de pe soclu, să ne aparținem unul altuia în totalitate. Am buzele arse de dorul sărutărilor tale. Deși mă săruți mereu, mie nu mi se potolește dorul de tine. De ce oare?

Pygmalion: Și eu simt la fel, iubita mea. Dar mă tem. Mă tem că mi-a slăbit brațul și nu mai pot să dau o ultimă lovitură de daltă să te eliberez definitiv. Vreau să te cobor de pe soclul tău dur, să te iau de aici... să fii cu adevărat a mea...

Dar suferința mi-e groaznică. Parcă sunt pedepsit de marele Demiurg pentru îndrăzneala mea. Mă tem că nu ne vom putea contopi niciodată, să fim doar o singură ființă, ca două jumătăți ale aceleiași întreg ce se îmbină perfect...

Galathea: Și eu simt aceeași dorință, atât de puternică de contopire totală, de unire pentru totdeauna, că două părți ale unui întreg, să facem o pereche unică, o pereche ideală.

Pygmalion: Te iubesc nespus de mult! Voi găsi energia să te desprind din acest cerc de piatră, să te fac a mea pentru totdeauna, să fim tot un trup, cum scrie în cartea neamurilor, cum a lăsat Demiurgul.

Ne vom dărui cu pasiune, ne vom contopi unul în altul, că două părți ale aceleași sfere, ca să crem unitatea primordială, sfera perfectă. .

Galathea: Știu că sufletele noastre sunt geme-ne, dar mă tem că trupurile noastre nu vor cunoaște niciodată bucuria dăruirii, acel mister ce te face să trăiești doar din fericirea dăruită celuilalt... cum simt eu ori de câte ori mă atingi sau te ating.

Pygmalion: Și eu te doresc atât de mult... Te ating mereu să văd că ești vie, că nu ești doar o creație a minții mele... Mă tem că trăiesc doar un vis... Mi-e dor mereu de dulceața buzelor tale rozpal, mi-e dor de atingerile tale. Simt și acum înfiorarea ce am trăit-o când mi-ai dat primul sărut. Am înțeles atunci ce mult te doresc...

Galathea: Și eu am simțit la fel și te-am chemat lângă mine. Te-am sărutat din nou, pentru a înțelege de unde vine acest farmec dureros și dulce al iubirii tale...

Pygmalion: Este efectul iubirii care răspândește acest farmec nedefinit în noi... Eu mă minunez mereu de farmecul ce îl răspândește toată ființa ta. Ești ca vinul cel dulce și bun ce îmi curge prin vene și îmi dă o amețală plăcută. .

M-ai cucerit cu zâmbetul tău de copil. Așa am vrut să te creez, cu zâmbet de copil inocent.. Acum te chem cu disperare, să te cobori de pe soclu. Am atâta nevoie de tine... Totul te vrea. Tot sufletul meu te dorește, să îți simți dulceața inimii tale cea care îmi dă aripi...

(Se apropie și o sărută prelung)

SCENA 3

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul

Muzele

Muzele (*dansează, se aleargă pe țărmul mării. Două cântă la liră, celelalte ascultă culcate pe țăr).*

Corifeul: El, sculptorul a creat-o doar pentru bucuria inimii lui. Voia să fie ca un Demiurg să o facă să și gândească așa cum dorește el, să nu fie gânduri străine în mintea ei. Voia să se gândească doar la el. Ea simțea că el este un vrăjitor care o face să vadă dincolo de zidurile atelierului. Când o

săruta, el punea în mintea ei doar gândurile lui. Și ea vedea culorile sidefii ale cerului, umbrele albastre ale munților, strălucirea zăpezilor cu sclipiri de diamant, tremurul copacilor, șiruri de sălcii verzi peste apele limpezi, cascade ce se revarsă din piscurile înalte în lacuri de smarald, învolburări de ape în spume albe sub corone de arbori, El iubea copacii, iubea cerul, iubea tot ce strălucea sub cerul înalt. Pe ea o iubea cu acea dragoste dintâi și de totdeauna de care un bărbat se leagă de o femeie adevărată.

Corul: El, sculptorul a creat-o doar pentru bucuria inimii lui. Voia să fie ca un Demiurg să o facă să și gândească așa cum dorește el, să nu fie gânduri străine în mintea ei. Voia să se gândească doar la el. Ea simțea că el este un vrăjitor care o face să vadă dincolo de zidurile atelierului. Când o săruta, el punea în mintea ei doar gândurile lui. Și ea vedea culorile sidefii ale cerului, umbrele albastre ale munților, strălucirea zăpezilor cu sclipiri de diamant, tremurul copacilor, șiruri de sălcii verzi peste apele limpezi, cascade ce se revarsă din piscurile înalte în lacuri de smarald, învolburări de ape în spume albe sub corone de arbori, El iubea copacii, iubea cerul, iubea tot ce strălucea sub cerul înalt. Pe ea o iubea cu acea dragoste dintâi și de totdeauna de care un bărbat se leagă de o femeie adevărată.

Corifeul: Se temea însă pentru viața ei. Galathea îi citea gândurile și întinse mâinile să îl mângâie.

(Galathea îl mângâie)

(Corul și corifeul se retrag)

Galathea: De ce ești trist? Te simt departe de mine acum...Nu mă mai iubești? Eu am destul suflet și pot iubi pentru amândoi. Dacă ție ți-e sufletul greu, dacă ai obosit să mă iubești, te rog, lasă timpul să hotărască totul. El este mare, cel mai mare vindecător. Când vei simți mereu iubirea mea, vei înțelege că nu ai trăit degeaba, că ai creat nu o sculptură, ci, te-ai creat pe tine într-o femeie, pe tine cu dorurile și pasiunile tale Noi doi suntem la fel iubitul meu. Și dacă tu, cândva nu o să mă mai poți iubi, dacă vei renunța la mine, eu am să

încerc să mă eliberez de dorul meu de tine. Timpul vindecă totul, așa ai spus tu și eu îmi voi căpăta seninătatea. Eu voi pregătită atunci, să pășesc liberă și demnă în lume, în lumea ce tu mi-ai descris-o, cu bucuria că tu mi-ai dat viață. Poate și eu, prin tot ce voi face, voi dărui altora bucurie. Pe tine te voi lăsa cu sculpturile și tablourile tale. Să crezi alte minuni, căci muritorii te vor aprecia mult!

Pygmalion: Nu, nu vreau să te pierd. Tu ești sufletul meu. Pot să te iubesc și dacă pierd dragostea ta. Eu cred că poți iubi pe cineva doar pentru propria ta bucurie. Eu cred că înainte, în ciclul elementelor, noi doi am format o ființă vie. Altfel, de unde vine o așa de puternică iubire în mine, de unde acest dor de a te crea pentru a fi perechea mea, jumătatea mea cu care pot forma o ființă unică...

Galathea: Pygmalion! Te rog să mă lași să te sărut eu pe tine. Lasă-ți gura moale sub sărutările mele! Eu te-am îndrăgit atât de mult, de cum te-am zărit. Eu făceam parte din tine. Tu făceai parte din mine. Acum înțeleg de ce te-am iubit atât de mult, de cum te-am zărit. Te voi păstra lângă mine mult, mult timp, căci așa putem fi o ființă unică, indestructibilă.

Pygmalion: Iubito! *(Întinde mâinile spre ea, dar se clatină, se agață de schelă, alunecă până jos.)*

Galathea: Ce ai? Ce se întâmplă cu tine? Te rog, ajută-mă! Nu mă lăsa aici singură, prinsă de piatra aceasta! Mă tem că ea mă va strivi...Dacă nu vii tu la mine, eu voi încerca să mă desprind de aici, chiar de-ar fi să plătesc cu viața...

Pygmalion*(șoptit)* Iubito! *(Întinde mâinile spre ea dar se clatină,, se întinde pe jos.)*

Galathea: Nu muri! Nu muri! Nu mă lasă pradă unei lumi ostile, supusă unor legi pe care eu nu le cunosc! Eu nu o să mă pot adapta acestei lumi. Simt că ea mă va distruge. Mulți mă vor urî, căci cine ar suporta o femeie ce poartă perfecțiunea formelor, armonia culorilor, bunătatea ce mi-ai dăruit-o tu? Mă va distruge gelozia tuturor. Dacă nu pot fi a ta, nu vrea să mai trăiesc. Te rog să mă împietrești la loc, Pygmalion! Pygmalion! Mă auzi iubitul meu?

Pygmalion*(șoptit)* Iubito! *(Întinde mâinile spre o amforă din care bea apă și se stropește pe față.)*

Galathea: Pygmalion, mă auzi? Oare dragostea ta nu este așa de puternică, să te faci să ajungi iar la mine? Nu poți să îți iei puterea din bratele

mele? Cât aş vrea să te ajut, iubitul meu!

Simt că trupul tău este slăbit, că inima ta a slăbit, iubindu-mă, că ai oboșit creându-mă... Sper că puterea dragostei mele te va face să te ridici din nou din sfârșeala ta, să fii iar artistul senin și încrezător, ca la început. Sper că voi avea puterea să te vindec .Pygmalion. Eu sunt Speranța Ta... Speranța într-o fericire reală. Vino, iubitul meu! Vino iar la mine ! Tu ești făcut pentru fericire. De ce nu vii, să trăim împreună această fericire? Tu ești făcut pentru dragoste, Pygmalion! Vreau să îți dăruiesc toată dragostea mea. Vino, să alung toată tristețea, oboseala, durerea ta! În sufletul tău știu că este doar chipul meu, mereu întors cu dragoste către tine..

Pygmalion(*șoptit, cu brațele ridicate spre ea.*) Iubito! Dragostea mea! Apără-mă! Apără-mă de mine însumi! Parcă simt cum mi se rătăcesc mințile. Te rog, ajută-mă! Ce-i cu mine? Aș vrea să distrug frumusețea ta, să mă conving că ești reală. Setea mea de cunoaștere este ca o nebunie. O, Zeus! Eu am lustruit piatră, până i-am dat viață .Ce mult iubesc această minune! Uneori. cred că trăiesc doar în vis, că nu este nimic adevărat din tot ce mi se întâmplă... Vorbește-mi! Atinge-mă!

Nu mă face să îmi rătăcesc mințile, să distrug tot ce am creat! Opera trebuie să trăiască, prin veacuri. Mă cutremur de ce rău pot să îți fac, iubita mea... Pot oare distruge cu aceste mâini o capodoperă?

Galathea:(*tresare, își pune mâinile la piept și privește depărtările, prin fereastra deschisă.*) **Pygmalion** *stă cu capul prins în mâinile așezate pe genunchi.*.)

SCENA 4

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul:

Muzele(9)

Afrodita

Muzele (*inventează dansuri noi, șoptesc, privesc marea. Vin să admire pe Galathea*).

Afrodita (*apare apoi dispare*)

Corifeul:

Ea, Galathea, era o speranță, speranța unei mari iubiri, triumful omului asupra pietrei, triumful ființei asupra materiei, al geniului în univers.

Artistul își iubea opera și opera răspundea cu iubire creatorului ei. Dar ei se temeau. Nu își mărturiseau teama lor. Simțeau că trebuie să ascundă marea lor iubire departe de lumea obișnuită. Trebuia să păstreze taina, căci ceilalți ar fi devorat creația, doar să se convingă de faptul că el a realizat o minune. Prea mulți le-ar fi distrus fericirea, căci invidia are colții mari. Ea poate devora un creator mai robust decât Pygmalion.

Corul: Simțeau că trebuie să ascundă marea lor iubire departe de lumea obișnuită. Trebuia să păstreze taina, căci ceilalți ar fi devorat creația, doar să se convingă de faptul că el a realizat o minune. Prea mulți le-ar fi distrus fericirea, căci invidia are colții mari. Ea poate devora un creator mai robust decât Pygmalion.

Corifeul: Alții nu ar fi putut înțelege cum de a făcut-o așa de frumoasă și ar crede că are legături cu zeii. Măiestria lui era ca o revărsare de ape peste stânci aburinde, formând curcubeu.

O privea extaziat, pierdut în contemplație, căci vedea cum frumusețea ei venea din interiorul ei, interior în care a ajuns doar cu mintea sa. El trăia doar din bucuria ce o dă iubirea, iubirea ce se aprindea mai tare, ori de câte ori ea îi vorbea.

Corul: El trăia doar din bucuria ce o dă iubirea, iubirea ce se aprindea mai tare, ori de câte ori ea îi vorbea.

Corifeul: Și îi vorbea... îi vorbea...

(*Corul și corifeul se retrag*)

Galathea: Iubitul meu! Vino! Știu că dragostea ta este prea puternică și că nu mă vei distruge niciodată. Vino aproape de mine! Vreau să simți că sunt a ta. Eu nu voi fi niciodată a altcuiva. Știu că tu nu m-ai creat, să fiu doar un simplu obiect de plăcere pentru tine. Tu m-ai creat ca să fiu lumina sufletului tău, ce va vibra iar intens, așa cum l-am văzut eu... Este sufletul în care mă oglindesc eu toată. Și eu te iubesc atât de mult! Doar iubindu-te, simt că pot atinge o fericire aparte alături de tine.

Pygmalion: Dacă aş putea, aş face orice să fim o singură ființă, un singur trup, o singură dorință, un singur gând. Ah! De nu mi-aș pierde mințile! Simt că mă rătăcesc, văzându-ți frumusețea...

(încearcă să se ridice, să urce pe schelă, dar cade mereu, epuizat.)

SCENA 5

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul

Muzele(3/9)

Corifeul(reapare cu pelerina și pălăria lui mare):

Muzele. pantonimă (*invocă oracolul, fac gesturi disperate și cer îndurare. Pentru Pygmalion și Galathea*)

Corifeul: El, Pygmalion, ca un Demiurg, a făcut-o să îl dorească mereu, să nu se mai gândească la altceva, ci doar el să se reflecte în gândurile ei.

Corul: El, Pygmalion, ca un Demiurg, a făcut-o să îl dorească mereu, să nu se mai gândească la altceva, ci doar el, el să se reflecte în gândurile ei.

Corifeul: Se credea un mare vrăjitor, dar simțea o mare teamă că nu putea vedea și ce are ea în inima ei. Când o vedea privind depărtările se temea că se îndepărtează de el. Nu știa că tot ce privea ea pe fereastră era tot ce îi amintea de el: culorile sidefii ale cerului, umbrele albastre pe zăpada munților, sălciile verzi peste ape limpezi, cascadele ce se revărsau din munții singurateci.. Știa că el iubea toate acestea. I-a vorbit despre el, când o dăltuia în piatră. și iubea și ea toate acestea... Se temea însă pentru viața ei, se temea că un duh nebun sau o gorgonă l-ar putea îndemna să o distrugă și știa cât de mult ar suferi, nu pentru că ar îndura durerea fizică, ci, pentru că nu ar mai avea ochi să îl vadă pe el, inimă să îl simtă aproape de ea.

Îl ajută să se ridice la nivelul ei, îl mângâia și îl săruta, dorind să îi dea puterea de a se reface, după marele efort de a o crea, să își ia puterea din brațele sale. El îi sorbea frumusețea, cea plecată din el, reîntoarsă în el, căci frumusețea ce venea din interiorul ei îi dădea și lui o lumină aparte.

Corul: El îi sorbea frumusețea, cea plecată din

el, reîntoarsă în el, căci frumusețea ce venea din interiorul ei îi dădea și lui o lumină aparte.

Corifeul: Ea îi vorbea, îi vorbea de dragostea sa...

(*Dispare din scenă împreună cu corul*)

Galathea: Dragul meu Pygmalion, uneori aș vrea să renunț la tine, să renunț la dragostea ce ți-o port, căci simt că ni se-ntind capcane, oceane de gheață, că dincolo de fereastra aceasta este o lume ce nu poate înțelege marea noastră iubire ... Știi că ne vor crede altfel decât ei și ne vor distruge, căci ți-am citit gândurile. Tot ce nu poate fi înțeles, ce iese din tiparul obișnuit, este socotit a fi de domeniul nebuniei. Ei vor crede că ai adus o femeie dintr-un ținut necunoscut și i-ai dat numele meu, că eu nu am apărut dintr-o bucată de fildeș...

Pygmalion: Te voi apăra de răul lor. Eu te voi apăra, cu tot ce-mi stă în putință de ei, de lumea lor limitată de interese meschine. Iubirea mea va fi scut protector pentru tine.

Galathea: Dragul meu, eu aș vrea să fiu pentru tine raza de soare ce îți aprinde gândirea, ca tu să poți da lumii noi frumuseți. Eu sunt creată să te iubesc, să te iubesc mult, Dacă tu nu poți să îmi răspunzi cu aceeași mare iubire, căci tu ești un simplu muritor ce și-a depășit condiția de om, ai devenit un geniu creator, eu, care am venit din spații astrale, căci piatră ce ai ales-o tu este căzută din cer, eu port cu mine eternitatea. Din Eternitate m-am desprins și voi fi o iubire eternă pentru tine. Sufletul meu te va iubi mereu. Știi că tu dorești să te bucuri cu adevărat și de trupul meu, trupul creat după mintea ta. Vezi, pielea mea fină nu a făcut bucuria altui bărbat, doar a ta. Atinge-mă! Ea este ca mătasea. Fii tu primul și ultimul bărbat care să știe să își ia bucuria din mine! Poate atunci trupul tău se va revigora, sufletul tău stins se va reaprinde la flacăra iubirii mele.

Pygmalion: Mulțumesc zeiței Afrodita că mi-au dăruit o așa iubire. Nu mai sunt singur acum, te am pe tine, iubita mea.

Ah! Poate tu vei alunga urâtul și pustiul din inima mea, căci sunt ani de când nimeni nu îmi vorbește. Toți sunt străini mie... Viața îi face din ce în ce mai străini. Roși de griji, au ajuns străini chiar lor înșiși. Nu doresc laudele lor, dar de ce atâta indiferență, de ce m-au izolat? Mă privesc ca pe un ciudat.?

Galathea: Cred că tu trebuie să faci pași spre ei, să comunici cu ei. Așa, îi poți cunoaște și înțelege mai bine.

Pygmalion: Mă tem să te duc în lumea lor, mă tem că mi te pot fura...Nu ar suporta să am o femeie atât de frumoasă. Ei cred că au dreptul să mi te ia, să fii a tuturor. Nu știi câtă sălbăticie este în lumea de afară.

Galathea: Eu nu voi aparține niciodată altcuiva. Tu nu m-ai creat să fiu un simplu obiect de plăcere pentru alții, ci să fiu numai a ta. Așa vorbeai când mă formai cu mâinile tale. Te auzeam și mă înfioram. M-ai creat să fiu lumina sufletului tău. Așa spuneai. Am sosit să fiu ce-ai dorit tu, dar de ce ti-e sufletul mistuit de durere? Sufletul tău nu mai poate vibra că la început...Observ o schimbare...Dar, mă vei desprinde de aici și vom pleca într-o călătorie prin lume. Dorința de fi mereu, mereu cu tine a devenit ceva vital pentru mine. Simt o nevoie ardentă de tine. Atunci vom deveni o singură ființă, vom trăi intens orice clipă...Te rog să mă mângâi! Nu mă amăgi! Aș simți prea multă durere. Creația, ca și iubirea provoacă durere. Poate că tu ai vrut ca să mă crezi ca pe o ființă perfectă. Eu, mai simt în mine uneori gheața pietrei și mă tem că se va rupe vraja și voi deveni iar piatră fără grai și viață... Să profităm de timpul ce-l avem acum să fim bucurie unul pentru celălalt.

Pygmalion: Eu te voi reface și vei fi iarăși femeia mea iubită. Eu nu mi-am dorit nimic de la viață decât iubire și puterea de a crea. Acum, când le am, de ce mă sfâșie o durere de moarte?(*O mângâie, o sărută cu pasiune*)

Galathea: Sub sărutările tale, simt cum se topește gheața din mine. Sub focul buzelor tale, eu mă simt cu adevărat femeie. Eu voi fi mereu femeia ta, cea cu care tu poți forma o pereche, perechea ce se caută veșnic prin lume. Poate atunci și gheața din mine va deveni diamante. Eu mă voi împodobi pentru tine, să mă iubești mereu, mereu. Poți tu însă înțelege tot dorul meu pentru tine? Este un dor cosmic, venit din spațiu și din timp...Tu ești un simplu om, eu un meteor căzut din cer, că să-ți fie ție bucurie și fericire.

Pygmalion: Ce mult te-am dorit! Ce mult te-am așteptat, iubita mea!

Galathea: Poate am fost o stea sau o floare sau o femeie ce nu și-a împlinit iubirea pe pământ. Tu,

evident, tu aparții lumii vii. Chiar tu te trădezi că aparții speciei umane, pentru că în tine este mereu îndoiala. De ce atâta îndoială, atâta neîncredere? Se pare că lumea voastră este dominată doar de instinctul de apărare, de apărare de tot ce poate fi rău în viața voastră. Văd mulți copii trecând pe drum. Poate că și instinctul de perpetuare la voi, muritorii este puternic, căci el acționează tot din teama de viitor, de un viitor nesigur. Sau poate din teama de singurătate. La voi, singurătatea este atât de dramatică. Poate din nevoia de a fi cât mai mulți și nu a vă mai simți singuri, vă înmulțiți. Simțiți nevoia de iubire, de afecțiune. Mereu domină latura voastră umană în voi. Idealul vostru este poate iubirea, iubirea de oameni, nu doar iubirea de frumos, de adevăr. Știu că tu m-ai creat tot din nevoia de a avea o femeie ca să poți să ai urmași, rațiunea voastră de a exista. Unde-i iubirea pură de care îmi vorbeai când îmi dăltuiai brațele? Te văd doborât de durere, durerea de a nu mă putea avea integral, de a nu fi a ta, doar a ta, cât mai repede.

Pygmalion: Eu am visat să fii perechea mea, cea cu care eu pot forma o sferă primordială, o sferă perfectă, cea de la început de lume. Dar mă tem, mă tem că cei ce te pot vedea pot crede că tu ești piatră rea. Mă doare că s-ar putea să te distrugă...că te vor întina...

Galathea: Nu, nu, eu aspir spre puritate. Oare tu iei drept naivitate aspirația mea spre puritate? Poate că am naivitățile mele, căci eu nu cunosc lumea ta. Eu sunt ca fecioarele ce așteaptă cu neliniște iubirea, ca cele ce-și poartă sufletul pe chip. Eu, pe când eram o lumină de stea, pe cerul înalt, doream să te cunosc, deși tu nu aveai ochi pentru mine. Tu vedeai doar femeia ce o purtai în tine. Tu, prea torturat de viața ta, de neliniștile tale, obsedat de creația ta, nu vedeai că din piatra la care lucrei a ieșit o ființă perfectă...

Pygmalion: Cred că mai pot fi destule de făcut ca să fii cu adevărat perfectă. Nu este vorba de scrupule de artist. Nimic nu este mai frumos pe lume decât să crezi un om. Chiar prietenii mei mi-au spus, văzându-te, că o femeie ca tine ce revarsă atâta frumusețe peste lume este un miracol...

Galathea: Știi? Tu, când ai plecat spre soare, să îți iei noi puteri, m-a zărit pe fereastră Apollo și mi-a zis: „Vino, vreau să fii zeița mea!” Eu nu am vrut să îl urmez, căci el este îndrăgostit de toate sirenele

mărilor...

Eu am înflorit doar pentru tine. Te-am îndrăgit zi de zi tot mai mult. Am simțit cum pătrunde în mine căldura ta. Tu ai făcut să se nască femeia în corpul meu inert. Atingerile tale m-au făcut să cred că și eu pot fi cu adevărat o femeie, cu toate dorințele ce se pot aprinde în ea, dorințe ce mă apropie tot mai mult de tine. Îți spun:” Bărbatul meu iubit, eu te doresc mult, foarte mult!”. Dar te rog, dacă tu nu mă mai poți iubi, te rog, lasă-mă să devin ce am fost înainte...

Pygmalion: (*O sărută îndelung*) Nu, nu. Nu vezi cum trupurile și sufletele noastre comunică între ele? Din iubirea noastră nu vezi ce lumină se revărsă peste lume? Te iubesc. Nu vorbi de despărțirea noastră!

Galathea: Este atât de dureros totul...Nu, nu mă mai săruta! Nu vreau să mă ametești iar cu sărutările tale...Știu că tu mi-ai făcut buze frumoase, roșii. Știu că tu le dorești mult. Ele sunt și mai frumoase de când le dorești tu. Dar tu nu știi ce durere stârnesc în mine sărutările tale. Mi-ai făcut sânii frumoși, dar tu nu știi cât mă dor de dorul tău. Aș vrea să fiu din ce în ce mai frumoasă pentru tine. Dar nu mă mai atinge! Dacă mă iubești, ar trebui să stai la distanță de mine să nu mai simt nicio durere. Mă impresionează prea tare apropierea ta; durerea este așa de puternică...Ea crește, crește mereu. Ce greu este să fii femeie, o femeie adevărată! Poate ar fi mai bine să ne iubim mai puțin. Aș vrea ca dragostea trupească, ce o simt tot mai puternică, să se condenseze într-o dragoste pur spirituală...De ce tacă și întorci capul în altă parte?

Pygmalion: Nu, nu putem reface calea inversă. Dragostea sufletească și cea trupească pot să se completeze, una poate să o amplifice pe cealaltă... Eu te doresc cu tot trupul și sufletul meu...

Galathea: Eu te aștept de secole... Aștept să prind viață...Dar acum mă tem, mă tem că nu înțeleg ce se întâmplă cu mine. Am prea multe trăiri ce nu le înțeleg. Eu trăiesc o iubire cu o atât de mare intensitate, că mă tem, mă tem, că iubirea aceasta este ca o ardere ce mă mistuie...Suferința din iubire îmi era necunoscută. Acum îmi este atât de greu...

Pygmalion: Iubito! Te rog, te rog, nu uita că orice transformare implică o suferință. Dacă iubești cu adevărat, treci peste toată durerea.

Galathea: Dacă ne-am contopi și am fi doar o

singură ființă, poate că s-ar potoli această durere. S-ar putea să îmi placă nespuse de mult. Atunci, poate că îmi vei deveni necesar ca aerul pe care abia am învățat să îl respir... Voi simți că nu voi putea trăi fără tine... Atunci eu voi fi cea care voi dori să te iau din lumea ta, să te duc departe de aici, pe țărmul altei mări, unde vom fi doar noi doi, singuri. Sau pe piscul unui munte...Dar mă tem, mă tem că poate niciodată nu vom reuși să ne aparținem cu adevărat unul altuia... Eu mai simt în mine uneori răceala pietrei. Mă tem că nu voi ajungă să trăiesc spre bucuria ta, într-o dăruire deplină...Sunt prea ruptă de lumea și de aceea eu, uneori sunt atât de nefericită! Mă tem că te va chema acea lume și voi rămâne iar atât de singură... Nu știu dacă tu vei rezista chemării ei. Nu știu ce se-ntâmplă cu tine, când stai îngândurat, departe de mine. Nu știu ce este bine și ce este rău în lumea ta. Cum să mă pot adapta eu în ea?

Pygmalion: Nu, nu-i adevărat. Sunt sigur că noi doi iubim aceleași lucruri, că iubim viața simplă, că ne vom iubi mult unul pe celălalt de-acum încolo...

Galathea: Oare nu am venit prea târziu în viața ta? Tu nu vei dori să crezi o altă femeie, mai frumoasă decât mine?

Pygmalion: De ce te îndoiești de mine, de sufletul meu? Eu nu am fost niciodată îndrăgostit. Te-am visat toată viața mea. Te-am dorit din tot sufletul. Cum aș putea să doresc altceva?

Tu nu ai să înțelegi niciodată dorul meu, dorul de tine, un dor care mă face să mă topesc pe picioare, căci te doresc atât de mult.

Galathea: Eu te doresc la fel de mult și nu vreau să fiu a altcuiva decât a ta. Știu că doar tu mă iubești mult. Într-o lume așa de falsă, ca cea pe care tu mi-ai descris-o, cea a semenilor tăi, eu, care am atâta nevoie de iubire m-aș simți pierdută. Eu nu pot trăi pe pământ dacă nu am iubire. Aici, sus, pe soclu, eu mi-am creat o lume a mea, o lume ideală, în care eroii suntem doar noi doi, o lume în care totul este cald, bun, plăcut...încărcat de dragoste...

Pygmalion: Noi doi putem regăsi paradisul pierdut...L-am putea recrea noi doi, aici pe pământ. Dragostea noastră ar învinge totul(*o îmbrățișează*)

Galathea: Eu, cea venită din lumile galactice, eu mă înfior la atingerea ta. Mă cutremur de tot ce simt...Cred că ar fi mai bine, dacă nu am cunoaște această iubire pasiune, ci am trăi doar dăruindu-ne o caldă afecțiune unul altuia... Te rog, hai să renunțăm la orice atingere. Prea mă răscolesc sărutările

tale...Prea mult dor stârnesc în mine...Aș fi preferat o iubire platonice. Ar fi mai puțin dureroasă...

Pygmalion: Dar sărutările sunt ca atingerea a două suflete...

Galathea: Sunt prea pasionale. Eu am simțit că tu voiai să te dăruiești pe tine tot prin aceste sărutări...Crezi că eu am rămas de piatră și nu am simțit acest lucru?

Pygmalion: Iubito, vorbele tale îmi umplu inima de bucurie...

Galathea(*se clatină pe soclu, el o prinde în brațele sale*)Lasă-mă !Lasă-mă! M-ai răscolit atât de tare, că nu mai pot să mă mențin așa, aici sus. Durerea este că nici nu pot să cobor, că mă ține piatra nemiloasă... Nu mă pot mișca, să nu îmi provoc alte dureri.

(*El o sărută, ea îi răspunde cu pasiune*).

Galathea: Ah! Dorul meu de tine nu s-a potolit. Este dorul meu din prima zi, ce se reaprinde mereu, când mă atingi...De când mi-ai dat viață, doresc o contopire tandră a trupurilor noastre, o dorință ce nu-mi mai dă pace. Aș vrea să reluăm totul de la capăt, dar nu cu atâta intensitate. Am ajuns să te iubesc peste puterile firii. Tu nu simți la fel? Oare este îngăduită o asemenea iubire? Oare nu supărăm pe zeii tăi? Eu cred doar într-un singur zeu creator al tuturor celor existente în cer și pe pământ. Eu am trăit mereu în preajma lui și îl iubesc, cu nespuse iubire. o iubire ascunsă în inima mea, să nu supăr pe pământeni.

Pygmalion: Oricine ai fi, eu te iubesc cu o iubire ce poate atinge infinitul din care vii tu.

Galathea: Uneori aș dori doar prietenia ta. Oare nu am putea renunța la această iubire dureroasă și am fi doar doi buni prieteni?(*Ea îl respinge cu brațele și el se îndepărtează îndurerat. Urcând pe o altă schelă și de acolo vrea să lovească în stânca ce o ține blocată pe Galathea, cu unelte sale.*)

SCENA 6

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul

Muzele(9)

Zeita Afrodita (apariție în ceață)

Corifeul(*reapare cu pelerina și pălăria lui mare*):

Muzele. pantonimă (*invocă pe Zeița Athena Pallas și cer îndurare.pentru Pygmalion și Galathea*)

Corifeul: Iubire, pasiune, dorință, viață, toate vin și înfrumusețează sufletele oamenilor.

Corul: Iubire, pasiune, dorință, viață, toate vin și înfrumusețează sufletele oamenilor.

(*Corul și corifeul se retrag*)

Pygmalion: Eu am nevoie de iubirea ta. Acum mă respingi. Dar te voi face să mă iubești mult, să mă dorești, cu toată ființa ta.(*Revine lângă ea și o atinge ușor*). Vei simți focul dragostei în contopirea noastră. Nu știi ce mister, ce legături profunde pot exista între un bărbat și o femeie ce se iubesc...

Galathea: Există ceva și mai profund ca iubirea mea pentru tine? Altă înfiorare, alte doruri? Nu, nu, cred că va fi mai bine să fim doar prieteni, nu un cuplu unit în iubire, cu destulă suferință și temeri. Ai suferi mai puțin, dacă ceilalți m-ar distruge, invidioși pe creația ta. Eu privesc pe fereastră, le văd chipurile, le văd ură din priviri, încrâncenarea și mă tem. Ei vor simți că eu sunt altfel decât ceilalți. Poate mă vor ucide cu pietre...

Pygmalion: Nu, te voi apăra, cu prețul vieții mele, eu te voi apăra. Ei nu au dreptul să îmiucidă visul. Nu vreau să te pierd.

Galathea: Eu cred, simt că tu nu ar trebui să mă iubești cu atâta pasiune, cu atâta dor. Vrei să mă iubești așa cum un bărbat iubește o femeie, femeia lui. Dăruindu-se pe sine, într-o iubire totală, neconstrânsă de nimic. Eu citesc pe chipul tău că tu ai suferit foarte mult până acum și nu este drept să mai suferi. Distrugerea mea de către muritorii te-ar face să îți pierzi rațiunea. De aceea, te rog, nu mă mai iubi așa cum mă iubești acum! Lasă-mă să te iubesc doar eu. Am destul suflet pentru amândoi. În sufletul meu te reflectezi Tu, doar Tu, iubitul meu. Nu știu de ce te-am iubit din prima clipă. Întâi ți-am iubit mâinile, apoi brațele, ochii, gura ce îmi vorbea și am învățat rostul cuvintelor de la tine. Apoi te-am îndrăgit pe tine tot Nu o să pot privi pe nimeni niciodată cu atâta intensitate și dragoste ca pe tine. Îmi place totul la tine: felul cum vorbești, cum zâmbești, felul cum lucrezi și îmi

armonizezi trupul, după gândurile tale. Tu îmi pari atât de diferit de toți bărbații de pe pământ. Cei pe care îi văd pe fereastră îmi par șterși, banali, înrăiți de viață sau de vicii. Tu de ce ești atât de diferit de ei?

Pygmalion: Sunt și eu tot un om, cu slăbiciunile mele, dar un om care a pus tot sufletul său în creație. Aceasta este menirea oricărui artist. El se dăruie pe sine, își lasă toată energia sa în opera creată, și, de multe ori, epuizat foarte, foarte necunoscut de alții. Doar peste ani i se recunoaște valoarea și atunci tot cei ce spoliază vor fi beneficiarii operei create. La popor mai ajunge doar ecoul celei creații, căci mulți vor fi cei făcuți să distrugă totul. Geniul nu există ca ființă superioară lor, căci nu acceptă ca altul să fie diferit, să se ridice deasupra lor, prin calitățile sale și atunci încep să calomnieze. Am văzut opera clasicilor, cariatidele din Pantheon și știu că s-a așternut negura uitării peste numele creatorilor lor.

Galathea: Iubitul meu, tu ești alesul. Demiurgul a pus geniu în tine și prin mine, numele tău va răzbi prin veacuri.

Pygmalion: Nu glorie doresc, ci iubire, o mare iubire.

Galathea: Iubirea aceasta m-a creat și iubirea aceasta te va face celebru, pentru că tot ce doresc cei mai mulți muritori este iubirea. Iubirea va deveni un principiu universal al existenței în această lume. Acolo, în marele univers, de unde vin eu există iubire. Ea dirijează acest univers, prin iubire există atracție chiar între stele.

Pygmalion: Adevărat? Epicurenii cred că totul în viață poate fi dirijat de iubire. Știi, Epicur a creat teoria etică a fericirii individuale. El propăvăduiește trăirea pleneră și căutarea fericirii în iubire și viață înțeleaptă. Și eu gândesc la fel. De aceea te-am dorit atât de mult. Eu și-am plăcut cu adevărat, chiar din prima clipă?

Galathea: Da, iubitul meu. Am văzut că ne putem înțelege prin vorbe simple. Observ cât de frumos îmi vorbesc privirile tale, gesturile tale. Uneori, abia mă atingi de teamă că aș pieri sub atingerea brațelor tale. Când mâna ta a atins-o pe a mea prima oară, m-am înfiorat toată.

Pygmalion: Vorbește... vorbește... îmi place să te ascult. Dulceața vorbelor tale este un balsam pentru inima mea.

Galathea: Eu simțeam cum mă urmăreau din toate părțile privirile tale. Când vedeam că te apropii de mine, bucuria mea creștea, creștea... mereu în trupul meu. Tu nu ai simțit tresăririle mele?

Pygmalion: Eu credeam că sunt doar tresăririle mele, că eu vibram la atingerea ta și acele vibrații mi se prelungeau în mine, ajungeau la inima mea.

Galathea: Acum simt că port în mine puteri miraculoase, puteri ce te-ar scoate din starea aceasta de deprimare, de tristețe îngrozitoare că nu mă poți încă desprinde de pe soclu. De ce ești așa de mâhnit, de îndurerat?

Pygmalion: Teama de viitor îmi dă spaimă. Mă paralizează... Mă tem că voi muri și te voi condamna și pe tine la moarte, dacă nu vei putea merge, dacă vei rămâne înțepenită pe soclu...

Galathea: Și eu simt această teamă. De nu vei fi tu, nu doresc ca nici un alt muritor să mă elibereze din stâncă. Mă tem că m-ar pângări privirea altui muritor... Știu că dragostea ta pentru mine vine din purificarea ce ți-o dă doar arta. Tu, te-ai eliberat de suferință, căci ai ars la flăcările iubirii, ale iubirii creatoare de frumos. Prin Katharsis ai ajuns să atingi culmea perfecțiunii în artă.

Tu m-ai creat prin purificare și de aceea ai impregnat în adâncul mei ideea de puritate. Chiar dragostea ta pentru mine este o purificare. Am avut nevoie de ea, ca să prind viață, căci doar un om de geniu, cum ești tu putea să realizeze o minune, o capodoperă. Dar tu te temi căci statuile nu plac celor de rând care se reped să le distrugă. Nu le suportă, căci ele poartă idealul de frumusețe și perfecțiune, pe care cei mai mulți, care trăiesc atât de jos, nu îl pot pricepe și nici nu îl pot accepta, căci nu îl pot atinge niciodată prin lucrarea propriilor lor mâini. Unii cred că frumoasele statui trebuie distruse, că să nu-i strivească poate prin superioritatea lor. Tu înțelegi ce îți spun. Mie așa îmi șoptește Demiurgul și eu repet vorbele lui.

Pygmalion: Totul îmi este foarte clar. Acestea sunt și gândurile mele. Totul are o înlănțuire logică, o cauzalitate și un efect. Nimic nu este incorect din tot ce spui. Acum înțeleg că o forță divină ne-a ajutat, să ne descoperim unul pe altul. Noi ne-am creat un univers al nostru, avem un limbaj doar al nostru. Ce mult regret că nu te pot desprinde din încheștarea pietrei să pornesc cu tine în lume, să fim și mai bogați în sufletul nostru, prin tot ce vedem și tot ce simțim...

Galathea: Îți simt chemarea.. Mă înfior la șoaptele tale dulci. Vino, vino mai aproape! Ce mult aș da să pot coborî eu la tine, Pygmalion! Nu vezi ce apăsătoare este singurătatea mea aici? Mă înfior, când te văd cum privești depărtările și nu îmi vorbești, nu mă privești. Mă tem că acolo, în cetate, tu ai lăsat o iubită, o femeie care te așteaptă și la care te gândești pierdut...

Pygmalion: Nu, nu, nu, nu. Nu există nicio altă femeie. Mă îngrijorează soarta ta, căci mie mi-a slăbit mâna, abia mai pot ridica ciocanul și nu te-am desprins complet din piatra dură, cumplit de dură. Doar eu trebuie să fac acest lucru. Dacă aș chema pe cineva în ajutor, mă tem că va dispărea vraja și tu vei fi o femeie de piatră, fără viață.

Galathea. Ah! De aș putea coborî la tine! Mă tem că inima mea nu ar rezista la o așa de mare fericire. Mi-ești așa de drag, drag ca aerul pe care îl respir și mă tem că viața mea va fi prea scurtă să îți spun ce mult te iubesc.

Pygmalion(*urcă lângă ea și o îmbrățișează. O sărută lung*) Vino! Vino iubita mea! Vino în brațele mele! Să știi că nimeni, niciodată nu va întinde brațele spre tine cu atâta dor, cu atâta iubire, cu atâta adorare. Vino! Tu ești lumina mea! Știu că te-a orbit lumina, când ai deschis ochii prima dată. Când ai prins viață, iubito. Am simțit când ai tresărit sub sărutările mele. Știam că voi pătrunde până în adâncul ființei tale, doar cu o sărutare... Aș vrea să te simt iar ca atunci când ai tresărit prima dată sub focul sărutării mele. Lasă-mă să te sărut iar și iar! Să punem toată viața noastră într-un sărut!(*Se îmbrățișează și se sărută lung.*)

Pygmalion: (*se clatină, alunecă de pe soclu și se întinde pe jos*) Ah! Ce se întâmplă cu mine?(*duce mâna la frunte*). Mă tem...mă tem că moartea ne va despărți...Simt că îmi amorțesc brațele...Sunt oare pedepsit?

Galathea: Nu! Nu! Nu te voi lăsa, Pygmalion! Te iubesc prea mult și nu vreau să te pierd. (*Se apleacă, îl atrage spre ea, îl îmbrățișează*)

SCENA 7

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul

Muzele(3/9)

Zeița Afrodita (*aparitie în ceață*)

Muzele (*danseaza mai agitate, mai îndurerate*)

Corifeul(*reapare în costumul popular grecesc*): Priviții-i cum se iubesc! Iubirea lor vine din eternitate și se pierde în eternitate.

Corul: Priviții-i cum se iubesc! Iubirea lor vine din eternitate și se pierde în eternitate.

(*Corul și corifeul dispar în spatele scenei*)

Galathea: Te iubesc, dragul meu creator! Tu trebuie să te bizui pe mine, pe iubirea mea pentru tine. Nu vei mai găsi un suflet ca al meu. Doar eu te pot salva, căci iubirea mă face puternică. Știi câtă nevoie ai tu de mine. Doar dragostea mea sinceră, adevărată te poate salva. Este o dragoste imensă, nepământească. Aici, pe pământ, totul se mișcă doar pentru supraviețuirea speciei umane, căci așa este legea naturii. Eu nu înțeleg însă de ce, femeile pe care eu le zăresc de aici suportă apropieri nedorite. Eu le văd cum se supun bărbaților pe care nu îi iubesc, că altfel nu ar avea aceste gesturi de respingere, aceste grimase, această silă vizibilă. Eu te iubesc și te doresc mereu lângă mine. Ele nu știu, nu pot să iubească?

Pygmalion: Este greu să îți explic ce se întâmplă. Sunt și femei sclave...și femei ce se cred inferioare soților...

Galathea: Sclave. Ce înseamnă?

Pygmalion: Adică nu sunt libere. Nu pot face ce vor ele... Se supun voinței bărbatului...

Galathea: Dar cum de acceptă aceasta? Eu m-aș crispa la orice atingere neplăcută...Nu aș suporta să mă atingă cineva, fără voia mea. Eu sunt făcută de tine, să vibrez doar sub mâinile tale. Sunt femeia ce îți fac sufletul să îți cânte. Tu mi-ai spus aceasta...Aș vrea să pot să îți scriu un poem al mâinilor.. al mâinilor creatoare, al mâinilor ce se tem să mă atingă, de teamă să nu mă facă să dispar. Vino! Sărută-mă! Ia-ți puterea din buzele mele, din trupul meu! Voi da viață acestor mâini care îți amorțesc, dar care știu atât de mult cum să iubească o femeie. Vino! Vreau să le simt iar calde pe trupul meu!

Pygmalion: (*El se ridică și vine aproape de ea. Se strâng în brațe și se mângâie, se sărută*).Mă ucizi cu sărutările tale. Nu cred că mai pot rezista. Inima mea este strânsă ca de o gheară de vultur. Mă sufoc...De când ai prins viață, doresc clipă de clipă

atingerea buzelor tale... Eu am venit pe lume cu un dor nesfârșit de dragoste...

Galathea: Dacă mă iubești, trebuie să fii puternic, Pygmalion. Dar, parcă toată dragostea ta s-a ascuns în mine și sufăr enorm când te văd golit de forța ei.

Pygmalion: Până la tine nu am mai cunoscut dragostea. Ai tu atâta putere în tine să alungi moartea ce simt că îmi cotopește ființa?

Galathea: Da, puterea dragostei trece peste orice obstacol. Iubirea învinge moartea. O iubire mare ca a mea va învinge moartea. Am să te învăț alfabetul iubirii. Acum ne aflăm pe două planuri diferite. Eu cu dorul meu de tine, tu cu tristețea și durerea ta. Dar puterea dragostei ne va ajuta să înfruntăm și viața și moartea, iubitul meu. Așa îmi șoptește Marele Demiurg. Cred că dacă mă voi desprinde din cercul de fier ce îmi ține piciorul, trupurile noastre vor fi unul și sufletele noastre vor fi doar un singur suflet, iubitul meu.

Pygmalion: Așa te-am dorit mereu, iubita mea! Dar cred că este prea târziu pentru mine. Eu simt că îmi pierd luciditatea. M-a doborât încordarea și neliniștea cu care am lucrat zi și noapte...

Galathea: Te voi ajuta să îți revii. Dragostea te va salva, dragul meu, atât de drag! Așa cum te iubesc eu acum, nu te va iubi nimeni. Nimeni, nicio femeie nu este capabilă de o asemenea iubire. Tu ești și vei rămâne cel mai iubit pământean... Poemele sufletului ți le dăruiesc ție, sperând să îți aduc acea bucurie ce mi-ai făcut-o tu mie, dându-mi viață. Iubirea ta m-a ajutat să nu mai fiu doar o statuie, un corp inert. Sunt o femeie adevărată, datorită ție. Îți voi da viață din viața ce tu mi-ai dăruit-o..

Pygmalion: Mă bucur să te aud vorbind așa. (*Se clatină și coboară. Se așează pe un taburet.*) Îmi place atât de mult vocea ta... Mă pătrund de vorbele tale și sper, sper într-o minune... Dar, vai, cuvintele tale ajung din ce în ce mai greu la mine. Ah! Simt că mă părăsesc și simțurile...

Galathea: Mi-aș dori puterea zeilor tăi, să te pot scoate din starea de sfârșeală ce te doboară. Aș vrea să îți revii, să treci prin lume ușor, frumos, alături de mine, nu împovărat de dureri și tristeți. Te rog, ridică fruntea! Vezi că mă ai pe mine, iubita ta, mereu alături de tine... Sunt doar a ta, chiar dacă noi doi formăm o pereche „nepereche”. Chiar de aici, de sus, te pot iubi mult. Simt că iubirea mea este

ceva așa de frumos, ceva ce trece dincolo de spațiu și de timp... Sufletul meu te va iubi mereu. Știi că tu vrei mai mult, dar ai răbdare cu mine. Tu ai nevoie de o iubire mare, de o ființă care să îți fie foarte, foarte dragă și care și care să știe să ofere iubire, afecțiune, mângâieri și sărutări, ființa din care să îți iei puterea de a trăi. Eu sunt acea femeie.

Pygmalion. Știi că iubirea sufletelor și trupurilor noastre unite ne va da puteri extraordinare. Dar destinul cred că ne este potrivnic. Forța destinului poate distruge atâtea ființe. Zeii ne vor despărți, căci nu suportă să aibă o asemenea forță iubirea unui om, să dea viață unei pietre. Mă tem de răzbu-narea zeilor.

Galathea: De ce ar fi zeii geloși pe tine, Pygmalion? Oare ei nu iubesc? Ei nu văd oare iubirea mea profundă pentru tine? Ea a crescut zi de zi, clipă de clipă și crește mereu, de la prima privire, de la primul sărut... Prima ta sărutare a fost ca atingerea petalelor unei flori ce simte bucuria atingerii razelor de soare. Sărutarea mea, sărutarea cu care eu ți-am răspuns, a fost ca dorul fructelor ce abia se înfiripă pe crengi... De-ai ști tu ce drag mi-ai devenit...!

Pygmalion. Tu, tu mi-ai dat fiorii primei iubiri... Când pui atâta pasiune în sărutare, aș vrea să mor în brațele tale. Ar fi cel mai frumos sfârșit... De unde vine atâta patimă în tine? Mă atragi, mă și înspăimânți... Iubirea ta este ca o ardere, la focul căreia mă topesc lent. De unde vine acest dor al tău. Parcă suferi de un dor neîmplinit, un dor ce vine din veacuri și veacuri. Ce te atrage spre mine, ce dor te mistuie de vrei să te dăruiești toată într-o sărutare?

Galathea: Nu pot să îți explic dorul de tine. Este o legătură indestructibilă între operă și creator, dar este așa de profundă iubirea dintre un bărbat și o femeie. Tu ești bărbatul meu, cel cu care pot forma sfera perfectă, unirea ideală. Ai pătruns așa de puternic în mine și dorința mea este să fiu și eu oglinda sufletului tău.

Pygmalion: Știi că am pătruns în tine adânc, din vibrațiile corpului tău. Tu vibrași demult în mine, încă dinainte de a găsi acest fildeș în care te-am sculptat. Dar.. eu voi face eforturi și în curând vei fi așa de liberă Galathea. Liberă să fii femeie, frumoasă și iubită.

Galathea: Oare se poate iubi și mai mult? Uneori, cred că tu ai devenit gelos pe propria ta

creație. Când mă privești mohorât, mă tem că mă vei distruge cu o lovitură de ciocan. Când spui că simți că îți pierzi luciditatea, eu mă înfior. . . . Aș prefera să mor, dar sub dogorea sărutărilor tale, nu brutal. Și sărutările tale pot distruge. Inima mea este încă fragilă. O emoție puternică o poate doborî. Vino! Vino aproape, cât mai aproape de mine, iubite! Am putea fi sfera perfectă! Te aștept de o eternitate! Am prins viață de la tine și tu, tu ai înflorit pentru mine. Vino în brațele mele iubite!

Pygmalion: *(O ia în brațe și dorm sprijiniți de partea din spate a blocului de piatră din care a desprins pe Galathea)*

SCENA 8

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Corul

Muzele(9)

Zeita Afrodita (apariție în ceață)

Muzele (danseaza mai agitate, mai îndurerate)

Corifeul(reapare în costumul popular grecesc):

Corifeul(în avanscenă). Legenda spune că bărbatul și femeia au format cândva o sferă perfectă. Dar Zeus a despărțit în două emisfere sfera și cele două ființe au fost lăsate să plutească în spațiu. De atunci se caută mereu, prin tot universul, căci există un dor imens între cele două emisfere, bărbat și femeie care se caută să facă iar acea reîntregire a sferei primordiale.

Corul(în ecou) Reîntregirea sferei primordiale... Reîntregirea sferei primordiale... Reîntregirea sferei primordiale...

(Se retrag)

Galathea: Dorul tău de dragoste pătrunde în mine. Este un dor imens și de nestăpânit. Este ca o durere dulce. Mai lasă-mi, te rog timp, să înțeleg ce se întâmplă cu mine! Oare de ce te iubesc așa de mult? Dacă tu nu ai fi avut acest dor de dragoste atât de mare în tine, oare eu aș fi rămas o simplă piatră neșlefuită, un meteorit venit din calea lactee. Oare de ce acest dor infinit ne atrage unul spre altul, un dor mistuitor ce ne secătuiește.

Pygmalion: Simt cum ne mistuie acest dor pe

amândoi. Când m-ai sărutat prima dată eu am simțit dulceața fructului oprit. Eu ți-am văzut înfiorarea și te-am sprijinit, să nu îți pierzi suflarea, că această sărutare te putea costa viața. Ți-am lăsat timp, să mă vezi într-o altă lumină. . mai blândă.

Galathea: Tu ești mereu lumina mea, iubite. Ești oglinda sufletului meu.

Pygmalion: Poate Demiurgul, zeul tău, ne-a creat ca pe o sferă perfectă și că a aruncat în univers cele două părți ale întregului. Sfera este forma perfecțiunii în univers. De aceea ne-am căutat așa de mult unul pe celălalt. În această infinitate de ființe ce se caută neîncetat unele pe altele în univers, să formeze perechea ideală, se caută cu dorul de la început de lume, noi doi ne-am găsit și vom fi o sferă perfectă, o sferă de iubire, o pereche a naturii mame..

Galathea: O pereche armonioasă, mereu însetată de iubire, două jumătăți ce se completează pentru a forma întregul. Știu că spiritul universal, ca să se distreze a făcut ca cele două jumătăți să ajungă rar sau prea târziu să se întâlnească. Cine le poate înțelege durerea celor două emisfere, căci, în căderea lor, în căutările febrile s-au ciocnit unele de altele, s-au ciobit și nu mai pot forma sfera perfectă de altădată.

Pygmalion: Vino! Vino aproape de mine! Noi doi putem forma sfera perfectă.*(Se lipesc unul de altul, îmbrățișați cu iubire)*

SCENA 9

Pygmalion

Galathea

Corifeul

Muzele(9)

Corul

Zeita Athena

Eriniile

Sfinxul

Zeita Atena (apare prin ceață)

Muzele (se agită și mimează că vorbesc între ele)

Corifeul: *(în avanscenă)*

El și ea se doresc nespuse de mult.

Corul: /scandat) El și ea se doresc nespuse de mult.

Corifeul: Ei se simt atrași unul de celălalt atrași

de un dor infinit. Vor să fie uniți pentru totdeauna, căci atât de mult s-au căutat unul pe altul, prea mult s-au dorit. Dar câtă durere înseamnă această căutare. Acum se simt sfârșiți de acest efort al căutării. Aripile lor par frânte, căci focul iubirii mistuie inimile lor. Contactul cu pământul l-a făcut pe Pygmalion să își simtă aripile frânte. Voia să o ia în brațele sale, să se înalțe spre zenit, căci poate acolo, în spațiile astrale, ei doi ar putea fi mai fericiți. Acolo, ar fi poate imponderabili și Galathea ar pluti alături de el, cum i-a sugerat ea. Așa stând apropiați, pe soclul, ard pustiții de flăcările iubirii, mistuiți unul de dorul celuilalt.. În pieptul lor clocolesc vulcanii sentimentelor. În ei simt o sete infinită, o sete ca de început de lume, o sete de iubire primordială, neîntinată de forța răului.

Ei doi s-ar îmbrățișa mereu, s-ar săruta tot timpul, s-ar contopi unul în altul până la stingerea totală în somnul etern. Ei, doar ei doi, ei cei aleși s-au regăsit pentru a forma sfera perfectă. Vor fi unul al altuia, vor cunoaște veșnicia clipei? Vor fi uniți dincolo de spațiu și de timp, dincolo de moarte?.

Destinul, doar destinul va decide totul.(*se retrage*)

Corul(*În ecou*) Destinul va decide totul..
Destinul va decide totul...

(*Se retrag*)

(Dansul Eriniilor, ființe monstruoase, nefaste, cu cap de femeie, încolăcit de șerpi veninoși, cu ochii de foc, brațele de bronz și aripi de aur)
Meduza vine în fața scenei și face diferite mișcări pentru a marca momentul tragic. Dansează în jurul lui Pygmalion și al Galatheei).

Pygmalion, (*cu o paloare de moarte pe chip se întinde pe jos, fără glas*)

Galathea:

Pygmalion! Pygmalion! Răspunde-mi!
Răspunde-mi! Dragul meu, ce se întâmplă cu tine?
Cât sufăr că te văd iar doborât la pământ! Nu muri!
Nu muri! Nu-i drept să mori! Ce mult aș da să pot veni la tine!
Acum mă simt și mai rău încătușată.
Dacă tu mori, noi doi nu ne vom mai putea aparține unul altuia, căci, în nerăbdarea ta, în graba bucuriei cu care m-ai creat, văzând că îmi îndrept ochii plini de dor spre tine, ai uitat să dai o ultimă lovitură de

ciocan, și am rămas ținută aici, pe piatra aceasta. Stau pe acest pedestal de marmură grea, sufăr că nu te mai văd privindu-mă cu ochii tăi frumoși, că nu te mai pot auzi. Mi se frânge inima, când văd cum tu te topești sub ochii mei. Nu știu dacă mai mă auzi... Mă tem că nu mai pot să mă bucur de tot ce-mi oferi tu, iubitul meu. Este o durere veche sau este imposibilă unirea lumii minerale cu lumea vie? Am devenit prin tine o ființă vie cu suflet iubitor dar tu nu mai simți dragostea mea.

Sfynxul:

În fundal trece încet, încet *Sfynxul* (ființă cu corp de leu și chip de femei) dar nu în culori vii, ci cu chip de statuie, ca să anunțe că se va întâmpla ceva tragic. Cu vocea în ecou. Moartea este viață, viața este moarte...

Galathea:

Ce te doare, iubitul meu? Este durerea că nu ai finalizat opera ta, să mă faci desăvârșită?

Sau poate este răzbunarea Marelui Demiurg că eu, eu cea care eram destinată să aparțin lumii minerale, am devenit prin tine o ființă vie? Se răzbuună pe tine poate, că tu, un muritor, ai reușit să crezi o făptură aproape perfectă, așa cum numai el are acest drept. Cum să întind brațele să te cuprind dragul meu iubit? Pe ale tale le-am simțit cu atâta ardore în jurul meu și le-am dorit mereu, mereu. Aș vrea să fiu lângă tine, lângă sufletul tău. Mă doare tăcerea ta. Mă doare singurătatea ta. Eu te am doar pe tine dragul meu Pygmalion. Tu nu înțelegi că doar pe tine te am și că nu mă poți lăsa singură. Nu pot trăi despărțită de tine. Te doresc nespuse de mult, căci doar tu ești asemenea mie. Simt iar durerea ce m-a pătruns, când am prins viață sub sărutările tale. Simt pe buzele mele buzele tale ca niște petale, buzele cu care m-ai fermecat. De atunci, dorul meu de tine a crescut, a crescut și mă mistuie. Ard de vie aici pe soclu. Vino și stingă focul meu! Vreau să te simt iar impetuos, tandru, bun, straniu, dulce, pasionat. Vrea să simt iar vigoarea și tinerețea pulsând în tine. Nu știu ce s-a întâmplat cu ochii tăi, cu fața ta. De ce ești așa de tras la chip? Așa de mult te-a costat viața mea? Eu nu vreau să plătești cu viața ta, apariția mea. Eu vreau să îți dăruiesc viață din viața mea, căci te iubesc prea mult, Pygmalion. Spune-mi, te-a mai iubit vreodată pământeană așa de mult cum te iubesc eu pe tine? Poate avea cineva pentru tine mai mult suflet decât am eu, să te facă să revii la viață?

Pygmalion.*(Face semn negativ cu mâna).*

Galathea: Ai aparținut cuiva cu trup și suflet? Să cred că eu sunt prima ta iubire? Ai cunoscut o altă femeie? Poate ea să vină, să te ajute? Cum pot să o strig să vină la tine, să te readucă la viață? Chiar dacă aș invidia-o, că ea s-a bucurat de tine, aș chema-o, să te ajute! Eu știu că ea nu te-a putu iubi, așa cum te iubesc eu. Cu trupul și cu sufletul meu te iubesc atât de mult... Știi că ai făcut-o fericită, prin felul tău de a fi, prin felul cum știi tu să te dăruiești. Dacă este așa, o invidiez, că nu ai fost întâi al meu, numai al meu, să mă porți permanent în sângele tău, cu un veșnic dor de mine. Dar poate tu ești sincer, nu ai fost niciodată îndrăgostit. Nu ai cunoscut fericirea contopirii și de aceea m-ai creat pe mine, să fiu aleasa ta.

Pygmalion:*((Șoptit))* Mi-a fost dat să trăiesc o fericire interzisă. De aceea voi plăti cu viața....

Galathea: Eu te văd doborât la pământ, cu ochii stinși, de parcă nici nu mă vezi să mă iluminezi cu ei. De ce nu-mi mai vorbești, Pygmalion? Eu voi întinde brațele spre tine. Mâna mea îți va răcori fruntea. Gura mea îți va da răsuflarea ei, să te facă să revii la mine. Trupul meu te va ridica de la pământ și așa, strâns lângă mine, vei prinde viață și puterea de a trăi. Tu trebuie să trăiești pentru a iubi, pentru a crea. Uite, simt că dragostea mea va învinge totul, că eu voi face un imens efort și mă voi desprinde din cercul de piatră, să te salvez, iubitul meu!

Ah! Ah! Ah! Simt că piatra se desface de piciorul meu! Voi fi a ta, doar a ta. Ce frumos spus.. Să aparții cuiva, cuiva drag, acesta este idealul meu. Ne vom dăruii unul altuia, sub cerul liber, pe un pat de flori. Ne vom rostogoli goi prin iarba crudă și totul va râde, totul va râsuna de râsul nostru. Uite, m-am desprins încă un pic. Așteaptă-mă! Voi fi lângă tine...Eu voi crea bucuria ta. Vei învăța să râzi, să râzi mult Pygmalion. Eu îți voi aduce lumina bună, clară, ce îți va umple ființa. Dar tu mă vei putea iubi așa cum doresc eu să fiu iubită, o iubire totală, frumoasă, profundă? Aș vrea să mă iubești, cum mă iubeai la început, când m-ai deșteptat din somnul pietrei.

Pygmalion*(îți freacă mâinile și tâmpilele dar par încă dezorientat)* Galathea...Galathea

Galathea: Vino! Vino! Lasă-te pătruns de căldura mângâierilor mele. Îți voi acoperi trupul cu

trupul meu. Te voi acoperi cu pletele mele. Îți voi săruta mâinile rănite, știu ce mult te-ai rănit, când m-ai creat. Nu, nu fii trist! Eu îți voi da bucuria de a trăi. Uite, mă desprind din strânsoarea pietrei și noi doi vom păși liberi și demni pe acest pământ. Abia aștept să îi cunosc frumusețea descrisă de tine. Eu voi avea ochi doar pentru tine. Noi doi suntem prea asemănători și vom crea, cum ai spus tu sfera perfectă.

Pygmalion: Iubito, visezi, visezi frumos...*(Este din ce în ce mai tăcut, mai sumbru)*

Galathea: Noi doi semănăm. Tu te-ai creat pe tine în mine. Vezi, ni se citesc gândurile pe față. Toate bucuriile, toate neliniștile. Mama natură ne va da din darurile ei. Vino! Bea din acest vin! El îți va face sângele să circule mai bine. Tu mi-ai spus aceasta. El te va ajuta să te refaci. El și sărutările mele.*(Îl sărută)*

Meduza

(Meduza face mișcări sacadate, îl acoperă cu aripile sale, se apleacă asupra lui vrea să îl smulgă din brațele Galatheeii)

Galathea*(se înverșunează să îl scoată din ghearele ei de metal)*

Vino, iubite. Noi doi vom fi copiii soarelui. Nu te las pradă furiilor și gorgonelor. Harpiile se reped la tine, dar eu le voi arăta că sunt mai puternică, ele nu te vor putea lua din brațele mele. Vreau să te duc pe țărmul mării. Acolo, în bătaia vântului, tu vei prinde iar puteri. Ne vom dăruii unul altuia, în fața mării, imensă ca iubirea noastră. Știu că și eu pot vibra la fel ca tine, când mă vei atinge. Doar la amintirea sărutărilor tale, totul cântă în mine un imn de iubire.

(Îl mângâie să îl readucă la viață. Îl sărută și îi vorbește) Gura mea o va căuta cu nesaț pe a ta, să ne contopim în iubire. Tu, nepotolit de dor, mă vei săruta mereu, mereu. Trezește-te, te rog! Oare nu ți-e dor de mine? Nu mai dorești dulceața buzelor mele de care spuneai că ești fermecat? Trezește-te și ascultă-mi vorbele! Trebuie să știi ce mult te iubesc. Trebuie să simți toată vibrația mea de iubire. Aș vrea să tresar iar sub farmecul sărutărilor tale. Deschide ochii, Pygmalion!

SCENA 10

Pygmalion
Galathea
Corifeul

Muzele(9)
Eriniile(Meduză)
Gorgonele
Sfynxul
Corul antic
Zeița Afrodita
Zeița Atena

Corifeul: Dragostea. Dragostea. Viața. Creația. Nemurirea. Toate sunt date de marele Demiurg.

Corul: Dragostea. Dragostea. Viața. Creația. Nemurirea. Toate sunt date de marele Demiurg.

Corifeul: Apa, focul, pământul se unesc prin iubire și formează viața.

Corul: Apa, focul, pământul se unesc prin iubire și formează viața.
(*Se retrag*)

Pygmalion:(*inert, îi alunecă mereu din brațe și ea îl strânge mereu disperată la pieptul ei, aplecată mult în față. Meduza vrea să îl răpească din brațele Galatheeii*).

Galathea:

Vino, stai aproape! Aș vrea să mă dăruie toată într-o sărutare, să simți ce mult te doresc, câtă iubire am pentru tine. Te sărut, ca să înțeleg de ce mi-e dor de tine, de ce îmi ești așa de drag. Dorul de tine vine din adâncul ființei mele. Ah! Ce dureros este să fii femeie! Uneori aș fi dorit să fi rămas o piatră neînsuflețită, ca să nu-mi mai tremure tot corpul, de teama că pierd cea mai dragă ființă de pe pământ. Aș fi vrut să nu cunosc dulcea sfâșiere ce vine din adâncul meu, din prea mult dor de tine...

Meduza (*Dansează un dans straniu, creând groaza*)

(*Galathea îi ia brațele lui Pygmalion și le pune în jurul gâtului ei. Pygmalion rămâne în starea de leșin, fără a deschide ochii*)

Galathea: Chiar nu înțelegi ce dor îmi este de tine? Aș vrea să îți aud iar glasul. Revino la mine, iubitul meu! Tu m-ai creat să fiu cea mai mare bucurie a ta. Așa mi-ai spus și acum nu vrei nici să mă vezi? Chiar dacă de mine atârână o stâncă grea, mă voi desprinde din încheștarea ei și te voi salva. Cu puteri uriașe, eu mă voi desprinde din stâncă,

și tu vei prinde iar viață. Vei fi cu adevărat iubitul meu. Tu vei fi așa cum te doresc eu, simplu și bun, atrăgător, frumos în tot ce faci. Amândoi avem așa de multe de dăruit. Uite, îmi simți mâinile ce îți le plimb cu dor pe trup, ca să te readuc la viață?

Zeița Athena, (*cu coif, suliță, în platoșă cu solzi cu capul meduzei sculptat pe egidă se luptă cu Ereniile*)

Cu mers elegant și pașii egali, se apropie de cei doi)

Iubirea este glasul înțelepciunii. Iubirea este rațiunea existenței.

(*Trece scutul peste Pygmalion, care a căzut pe pământ spre disperarea Galathee*)

(**Pygmalion**(*da semne de trezire.*)
(*Zeița Athena se îndepărtează*).

Galthbea: (*Se aplecă peste soclu și îl cuprinde în brațe. Vede ciocanul și izbește cu furie în piciorul stâng, prins în stâncă și simte că se desprinde de stâncă. Coboară de pe soclu*)

Iubite, trezește-te! Vino, vino în brațele mele! Tu simți undele iubirii ce pornesc din mine? Ele vor pătrunde în tine, ca valurile de mare și atunci tu vei înțelege marea mea dragoste. Vino! Noi ne vom striga iubirea munților, mării nesfârșite, stelelor, codrilor. Toate, toate ne vor răspunde căci ei știu ce este iubirea, știu să iubească ca și noi.

(**Pygmalion o mângâie**).

Galthbea: Iubite! Am venit să îți aduc primăvara! Eu bat la fereastra sufletului tău, să-ți ofer florile dragostei Le vezi, Pygmalion?

(**Pygmalion cade iar în letargie**)

Galthbea: (**il mângâie**) Ah! Ai ochii stinși. Lumina lor nu mai răzbate până la mine. De ce nu vrei să îmi dai o ultimă îmbrățișare, un ultim sărut? Doresc să simt iar vigoarea brațelor tale, să cunosc fericirea. Aș vrea să simt iar fiorii în trup sub focul privirilor tale. Nu am știu că un bărbat te poate impresiona doar cu privire, cu o sișngură sărutare. Ce mult te iubesc! Chiar nu mă poți auzi? Nu mă poți vedea? Ridică spre mine capul tău! Ce durere te-a doborât, iubite! Cu mâna mea voi netezi cutele frunții tale, am să sorb cu buzele mele tristețea ochilor tăi. Am să îți strâng capul la pieptul meu și ai să prinzi viață. Simt că pot face minuni pentru tine. Noi suntem făcuți unul pentru altul. Noi

doi putem alcătui sfera perfectă, sfera primordială. Putem cunoaște fericirea și armonia. De ce nu îmi răspunzi? Vocea ta nu-și mai răspândește în mine vibrațiile. Nu mă mai înveți cuvintele limbii tale, o limbă atât de frumoasă...Limba ce a dat nume tuturor lucrurilor, ideilor și sentimentelor și faptelor.

Pygmalion: (*Se trezește, dar pare dezorientat. Desenează în nisipul din atelier*)

Galathea: Ce faci? Desenezi? Crezi că ai greșit ceva când m-ai creat? Ți-am spus că am venit dintr-o stea. Acolo, am trăit într-o lume frumoasă. Totul în jur era doar lumină. Dar am căzut pe pământ și mii de ani am stat într-un loc cenușiu, doar stânci, stânci întunecate. Știi tu ce înseamnă să fii un suflet de femeie încătușat într-o platoșă de piatră, într-o lume pietrificată pe un munte înalt de piatră? Tu m-ai redat luminii și eu, doar eu îți voi aduce lumina vieții. Te rog, așteaptă-mă Pygmalion! Uite! Plutesc! Plutesc ușoară spre tine! Vin să te iau din ghearele morții. Nu-i drept să mori acum când sunt la fel ca tine, o ființă vie, adevărată!

Pygmalion: (*Face ochii mari, uimit la vederea ei. El se ridică și o prinde de mâini*) Da, tu ești perechea mea, o fată dulce și frumoasă pe care o iubesc atât de mult!

Galathea: Ființa gata să se dăruiască ție pentru a forma o sferă perfectă.

Pygmalion: Vom reîntregi sfera de la început. Mi-e dor de gura ta! Doresc să simt iar clocotul ființei tale. Sărută-mă! (*Se sărută*)

Galathea: Pune-ți mâinile tale atât de iubitoare în jurul meu! (*Se îmbrățișează*) Acum, fiindcă ne-am regăsit nu ne vom mai pierde niciodată. Strânge-mă tare, iubite!

Pygmalion: Iubirea! Doar iubirea ne dă sens acestei vieți!

Galathea: Vino cu mine Pygmalion! Ne așteaptă primăvara.. Vino în anotimpul tinereții și iubirii! Vezi? Eu ți-am dat putere. Dragostea învinge totul.

Pygmalion: Dragostea face minuni. Acum vom pași în lumina lunii, ocrotitoarea iubirii.

Galathea: Te voi iubi cum nu a mai fost iubit un alt pământean. (*Îl sărută tandru*)

Pygmalion: Vom aduna forțe noi din acest vast univers și voi trăi și viața netrăită a altor îndrăgostiți ce nu s-au putut bucura de iubirea lor, căci destinul s-a împotrivit. Fericirea există pentru noi. Nimeni,

niciodată nu ne va despărți.

Galathea (*Îl sărută lung*) În sfârșit, uniți pentru totdeauna, am reîntregit sfera. Acum, vino să ascultăm „muzica sferelor”, muzica universală și să ne contopim cu ea! Ce minunat este să trăiești, să iubești alături de o ființă dragă! Aș vrea să mă dăruiesc cu trup și suflet. Vibrația mea se armonizează cu vibrația universală. O aud! O aud! Acum o aud. Iubește-mă! Iubește-mă mult! Pygmalion, iubirea mea va fi izvorul vieții tale, cum iubirea ta m-a adus la viața, la viața pământeană. Să nu uiți niciodată că te iubesc. Te iubesc...te iubesc (*în ecou*).

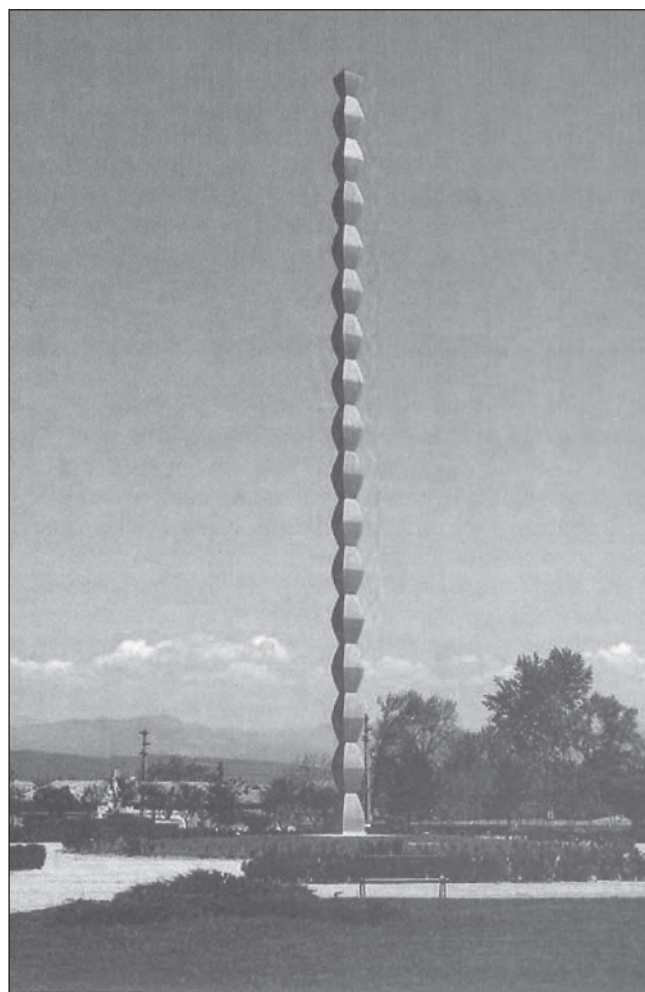
Pygmalion: Și eu te iubesc atât de mult... (*Se îndepărtează îmbrățișați*)

Corifeul: Și se iubiră...se iubiră... se iubiră.

Corul: Și se iubiră...se iubiră... se iubiră

Afrodita (*apare în final, dansează pentru a-și exprima bucuria unirii celor doi îndrăgostiți*)

Sfârșit

Coloana Infinitului - C.Brâncuși

Colinda din Vâlcele Bune

Cu-un ulcior din lut smălțat
La Celebune
Am ieșit în zori din sat
La Celebune
Zorior înrăzmurat
La Celebune
Prin oglindă-nrouat
La Celebune
Mâna dreapta Buna-mi dă
La Celebune
Unde bînd ne-am sărutat
La Celebune
Zorior de zorioară
La Celebune
Mi-a spus o povestioară
La Celebune
Cic-au fost de ca azipoimâne
La Celebune
În poiană șapte zâne
La Celebune
Ar fi fost cum nici n-ar hi
La sanctuar
Zmău cu corn în frunte și
A răpit uhu buhu
Dinsus de stâne
Zâna râse și se du
Cu Al Tătâne
Iar în iarbă un ulcior
Scăldat cu lună
Îl găsi
Bunica Bună
-

la de-nvață cum să bei
Din apa vie
Sărutându-l la izvor
și dă-mi și mie
Alba dalbadoina dor
La Celebune
De fecioară și fecior
La cele bune...
La Celebune
La Celebune

**(satul Vâlcele Bune,
sub Piatra Roșie, Hunedoara,
Nana Daina, 1954)**
culeasă de Eugen Evu

Ei, asta e jenant!

(continuare din pag. 1)

Cele două aspecte par a se întretese într-un mod ciudat între ele, legându-se la rândul lor de literatură precum un balast ce o trage spre fundul unui ocean în care apele devin din ce în ce mai întunecoase. Căci trebuie să recunoaștem, apele literaturii sunt din ce în ce mai tulburi odată cu nestăvilita concurență a mediei și a internetului. Orice s-ar spune se citește mult mai puțin decât în urmă cu 30-40 de ani și acesta este un fenomen universal. Cu cât o societate este tehnologic mai dezvoltată, cu atât mai rapid își pierde interesul pentru literatură, dirijându-se spre alte zone de tip informațional. Ce să mai vorbim de țările sărace în care prețul cărții, industria editorială întoarsă spre comercial, pornografie și kitsch, generează o acută criză a literaturii autentice, creând o piață masivă diverselor surrogate. Contemporaneitatea încearcă să simuleze că încă stă vajnică în cursul spiritual multimilenar al scrisului. În acest sens universitățile primesc în continuare studenți dornici de a aprofunda literele iar premiile literare își găsesc sponsori pentru a supraviețui.

Premiul Nobel a fost și este (dar nu știm dacă va rămâne) un standard ridicat atât pentru științe, pentru pace cât și pentru literatură. Prestigiul său este uriaș, precum și tot ceea ce urmează după aceea pentru fericiții câștigători: zece milioane de coroane suedeze, ceea ce înseamnă peste un milion de euro, plus alte câștiguri de natură financiară legate de interviuri, emisiuni culturale,

contracte pentru traduceri cu edituri din toată lumea, reclame comerciale. Dar câștigul cel mai mare este transferarea prestigiului premiului premiantului. El devine un om important al planetei și, cel puțin așa ar trebui să fie, intră în siajul marilor eroi ai culturii. Prestigiul nobelului este așa de mare încât țări care nu-l au, precum România, intră într-un fel de sevraj când e vorba de o cât de mică șansă în al avea, într-un tremur și o nerăbdare care îi ridică în mod fals temperatura. În ceea ce privește literatura, în principiu, toată lumea știe că el vizează, an de an, cel mai talentat și mai vizibil scriitor încă din 1901 când seria a fost deschisă de Sully Prudhomme. Comitetul nobel ar trebui să încerce a se debarasa de orice formă de subiectivism deși cu toți știm că acest lucru este imposibil mai ales când este vorba despre literatură. Ei bine, de un timp, se poate constata, ba chiar se poate vedea cu ochiul liber, că acest râvnit trofeu încape pe mâinile unor scriitori de care aproape nimeni nu a auzit, sau care au firave legături cu literatura, lăsând în așteptare pe celebra listă a nominalizaților nume care înseamnă foarte mult pentru rampa literară. Aici sunt în așteptare de ani de zile scriitorii de care nimeni nu s-ar îndoi că merită nobelul: Ismail Kadare, Milan Kundera, Amos Oz. Alții l-au adjudecat după o așteptare chinuitoare și la vârste înaintate. Bine că, într-un final comitetul s-a înduioșat de ei. Trebuie să amintim totuși că decernarea acestui premiu nu

a fost lipsită de partipriuri politice, geo-politice, sociale, de-a lungul timpului.

Dar din când în când comitetul nobel o plesnește rău de tot. Peste bot. Peste botul nostru, celor care cască gura la capacitățile comitetului de a fi corect, imparțial, de a cântări, din miile de scriitori excelenți ai lumii, pe cel mai capabil. Cel puțin asta e opinia mea. Așa, ca pe o suflare de vânt, media ne-a suflat numele premiantului de anul trecut: Bob Dylan, celebrul, ce-i drept, folchist american încă din vremurile hipiote. Numele e de mare popularitate dar calitățile sale poetice, care, așa cum ne-o spune chiar Cărtărescu, există fără îndoială, nu știu dacă s-ar ridica la înălțimea nobelului. Dacă el poate sta alături de Pablo Neruda, Odysseas Elytis sau Eugenio Montale. Dar nu cred că e singurul ratat al acestui eșapament cultural nordic. Nu este momentul ca în materialul de față să dezbatem premianții mai mult sau mai puțin dubioși, mai mult sau mai puțin selectați pe diverse alte criterii decât literatura.

De asemenea analiza și disecția conceptului de Political Correctness (PC) este mult mai complexă și nu poate face obiectul unui spațiu așa restrâns ca acesta. L-am amintit fiindcă PC este responsabil de introducerea unui tip de schizofrenie lingvistică în centrul căreia tronează imoral ipocrizia în forme explozive. Ea pare a fi din ce în ce mai mult un anumit tip de cenzură iar politețea inițială, ce-i justifica începuturile prin anii 70, și-a pierdut de mult fondul. Aduc în prim plan doar un mic exemplu luat din Wikipedia: Postul de televiziune BBC a renunțat la utilizarea termenilor *Before Christ* (BC) și *Anno Domini* (AD), care ar putea leza pe cei cu altă religie decât cea creștină cu termenii ,Before Common Era’ / ,Common Era’ (înaintea erei noastre / era noastră)

Multe lucruri sunt jenante în, din ce în ce mai părăginita împărăție a literaturii, invadată grobian de tot felul de neaveniți, sugrumată de grafomani ce visează, de ce nu, chiar nobelul. Dar cel mai jenant ajunge să fie receptată modalitatea în care juriile acordă premiile internaționale pe diverse alte criterii ajungând ca această rugină să maculeze idealurile lui Nobel și al premiului instituit de el. Și acest fapt chiar e jenant.

Restituiri

Adrian Păunescu

«Adio, mamă patrie, adio!»

Probabil, mâine-aici va fi pustiu
 Și toți în pribegie vom porni-o.
 Drum bun, popor pierdut la un pariu,
 Adio, mamă patrie, adio!
 În loc să fim o țară numai frați,
 Simțim, în noua epocă barbară,
 C-am fost în viața noastră blestemați
 S-ajungem chiriași la noi în țară.
 Din tot ce facem, nu avem nimic,
 Ne macină străine interese,
 Făina noastră n-are spor nici pic,
 Nici pâinea în cuptor nu ne mai iese.
 Trăim același tragic simțământ
 Sub politicieni și sub contabili,
 Că noi, ca neam, avem destinul frânt
 Și suntem de prisos și nerentabili.
 Umili, ne cerem scuze de la toți,
 Că nu ne-au chinuit destul în viață,
 Și ne conduc niște fanarioți.
 Ce pe cei mici trădarea îi învață.
 Poet nebun, ce vorbe mai îndrugi,
 Când am ajuns în țara noastră slugi
 Și suntem cerșetori la noi acasă?
 Și vii, și morți, amestecați, acum,
 Dispuși să emigreze, se arată,
 Mormintele se pregătesc de drum,
 În România deromânică.
 Sus-pușii nu mai au nimica sfânt,
 Ca pe cravate, jurământu-și schimbă,
 Nu mai avem nici fabrici, nici pământ,
 Vorbim și limba noastră-n altă limbă

Și-acum, se aude clopotul final.
 Vin vremuri de urgie și de grindini
 Și este seara ultimului bal,
 Din zori, vom fi români de pretutindeni.
 Probabil, mâine – aici va fi pustiu
 Și toți în pribegie, vom porni-o,
 Drum bun popor pierdut la un pariu,
 Adio, mamă patrie, adio!

Poeme

Dumitru Tâlvescu

Dorință

Dac-ar fi totul cum vrei
 Ar sta dorurile-n tei
 Cu glas lin și-un pic de-albastru
 Gândul de a fi, măiastru!
 A avea, rămâne gol
 Iar averea, rostogol.
 Dincolo de stări și fapte
 Stelele aprind în noapte
 Firul ce naște zglobiu
 Povești pentru cei ce știu
 Sfârșitul domol ce adoarme
 Tristeți orfane de toamne
 Dorințe puse-n izvoare
 Cu griji ce singure cresc
 Adorm , apoi rătăcesc
 Prin vise luate grămadă
 Din Timp și vremuri cu sfadă,
 Oprite-n zăpezile line
 Cu ochii-n Lumina ce pune în sine
 O pace deplină printre idei
 Și starea lui Iov, printre atei.

Stare de fapt

Lovită iar de grinzile durerii
 Trecută în timp cu palmele întoarse
 Din umbre și tenebre păcatoase
 Apare fața tristă a tăcerii.
 Ascunse printre gânduri și iluzii
 Trei vise refuzate-n zbor spre fire
 Încet și parcă-n taină, spre dulce amintire
 Le pun pe foc, ca pe concluzii.
 Ajuns din nou pe câmpul lumii
 Strivit printre corole de lumină
 Privesc cu doruri sterpe cum se-nclină
 Dorințele ce se întorc la sânul mumii.

Urmașul

Cine va fi urmașul meu
 Să treacă prin spini și prin spaime, cu greu,
 Vâslind singur, un pic aiurit
 Cu privirea spre un nou răsărit?
 Cine va merge pe urma iluziilor
 Unde întrebările nasc taine cunoscătorilor?
 Cine-mi va scoate inima din adâncuri
 Unde corbii așteaptă trezirea în cercuri?
 Umbra umbrei va ieși din armuri,
 Peste clipe, țipând printre ramuri?
 Urmăritorul cel mut, dar vioi
 Împarte calea și viața la doi

Eu fiind unul, naiv
 ca-n povești
 Zdrobind neputința
 în mâini, fără clești
 Ci doar stând pe
 gânduri, cu vise
 răscoapte
 Fugind ca din pușcă
 de falsele șoapte
 Pe care doar singur,
 destinul le pune
 Adânc și cu forță în
 mințile bune,

Și-mpacă pe loc dorințe și vrere
 Poeților triști și fără putere
 Aprigi în vers ce sun-a chemare
 Pentru gânduri lăsate în așteptare
 Pe căi necreate, fără asemănare
 Spre lumi mai senine, cu țarmuri la mare.
 Și la sfârșit, el mai vine
 Urmașul dorit, clădit din suspine?
 Să-nvingă în lupte dorul rămas
 Lăsat în urmă, în loc de popas
 Sub greaua povară de vis și speranțe
 Cu zeci de culori, dar fără nuanțe
 Mai vrea el, urmașul, din genuni și suișuri
 Să scoată sunete magice din albe arcușuri?

De iarnă

Notele vântului sunt clare
 Vremea se schimbă, fără uverturi
 Cortina cade, se schimbă actorii
 Din toamnă praful se-alege când iarna o cheamă.
 Simfonia zăpezii e dirijată de viscol
 Noaptea ascunde stele-n arpegii
 Cade cortina din nou și în grabă
 Scufundă-n troiene grămezi de tristeți.

Vântul

Vântul
 Șoapta cerului, tăcut
 Adună secunde în poală
 Un ghem le face
 Nehotărât, își caută cale
 Înapoi e mai bine
 Înainte, incert
 Așa că le desface iar
 Prezentul repede îl pune în minute
 Ascunde apoi orele-n tăcere
 Cum e zâmbetul tău, iubito.
 Iar vântul e mai trist acum

Pribeag

Tăcut, pe drumul lin, spre asfințit
Sihastru plin de praf, se-așează
Își scoate-n poală harta, ispitit
De spațiul de pătruns, în dup-amiază.

În minte-i stau cuminte gânduri line
Pe care dorul lui demult le-a pus
Și în periplul ce de-atunci îl ține
Răspunsuri caută din zori pân la apus.

El ține dreaptă calea, în graba-i peregrină
Iar drumul ce-l parcurge, prieten îi devine
Cu fața zâmbitoare el merge spre lumină
Sperând la neștiute izbânzi diamantine.

Privind cu ochii blânzi, ingenui și albaștri
Pribeagul se îndreaptă, spre alți ca el, sihaștri
În timp ce vîntu-n urma-i încet încet adună
Din praf, urmele sale, ținute împreună.
Despre tristețea poetului

Despre tristețea poetului nu se povestește
El o poartă cu sine, ca pe-o pecete
Trecutul nu-l lasă și-l caută hoțeste
Cu gânduri în versuri și plin de regrete.

Croiește-n cuvinte regate celeste
Cu prinți și domnițe ce-și caută iubiri
În calea dorinței petale zidește
Din crini care poartă albeața-n priviri.

Oftează și trece pe străzi cu candoare
Și poartă cu sine o altfel de lume
În care suspină, e singur și-l doare
Povara de doruri fără de nume.

Doar ploaia mai duce un vis către dânsul
Prelins pe-un imund caldarâm
Poetul zâmbește și cheamă apusul
Și lasă în beznă tristul tărâm.

Poetul

Poetul nu scrie cu pumnalul la gât
El taie doar felii din viață, înfometat
Sparge asfințiturile cu pana
Din cioburi reclădește amintiri
Plânge în sine, uitat de lume
Din lacrimi îi cresc flori de argint.
Cel mai adesea e singur
Nu părăsit, ci lăsat între rime
Hoinar întrun timp staționar
Se joacă-n metafore și cântă
Glasul păsărilor îl pune în vers
Iar lumii mai dăruie gratis poeme.

Poeme

Vlad Cernea Jerca

Epitaful unui poet

Călătorule, când treci,
Nu-mi strica somnul de veci,
Că de mă trezesc din vis
Mă apuc din nou de scris.

Lasă-mi tihna, somnul lin,
C-abia am scăpat de chin.
Și nu-mi plînge starea mea,
Cald ar fi, țărîna-i grea.

Și mă strînge, parcă-i jug
Scîndura de la coșciug.
C-au pus fag furniruit,
Cînd eu vream din brad cioplit.

Și-aș fi vrut din brad umbros,
Fie-mi somnul lunecos,
Să-mi miroase-a crîngdomesc,
Cînd și cînd să mă trezesc,

Să iau pana să mai scriu,
Cum scriam cînd eram viu.
Însă vai, soartă haină,
Cum să scriu fără lumină?....

Nici hîrtie nu mai am
Și nici ochiul meu de geam,
Că de-o vreme Dumnezeu,
Ori e surd, ori e ateu!

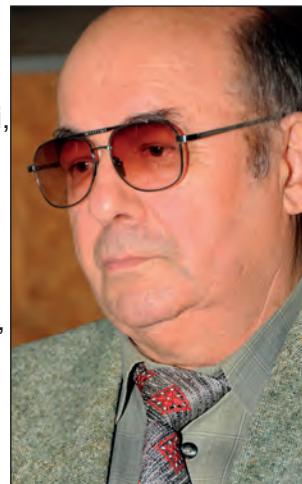
Sunt ultimul romantic

Sunt ultimul romantic ce-am rămas,
Să trag zăvorul porții la plecare,
Și-n urma mea poemele vă las,
Să vă alunge clipa de-ntristare.

Și dacă v-am cîntat, cum voi ați vrut,
Chiar dacă viața mi-a întins capcane,
Iar uneori am plîns și m-a durut,
Vă iert, de-acum, frumoase castelane.

Căci unde nu-i iubire, nu-i nimic,
De-aceea, cer un gram de îndurare,
Că de-am iubit la rîndu-mi, pic cu pic,
Am fost în viața voastră sărbătoare.

Iar de-ați fi vrut mai mult să vă ofer,
Vă ierte Dumnezeu, căci pofta-i mare,
Mi-a mai rămas doar steaua mea pe cer...
Adio, deci, sunt gata de plecare.

Un remarcabil ...

(continuare din pag. 2)

Antologia lui Radu Cârstoiu se structurează în șase secvențe cu titluri semnificative și sugestive: *De strajă pe zidul Cetății, Satire contemporane, Ontopasteluri, Lumina Sfintei Învieri, Întemnițate-n chihlimbar, Meditații, parabole*. Din asemenea titluri deducem că autorul nu selectează decât parțial poezii cu conținut, fior și limbaj specific liricii religioase. El aparține totuși unei familii cu veritabile și profunde convingeri și sentimente de credință creștin-ortodoxă. Poezii ca *Hristos a înviat!, Lumina Sfintei Învieri, Maică Preacurată, Treime Sfântă, De mână, Doamne, să mă porți, Te caut, Doamne* sunt de inspirație și aparțin în mod evident spațiului poetic religios, cu vizibile mesaje, teme și motive psalmice. Altele, *Cine sunt eu?, Tatăl meu, Dor de Eminescu, Lui Eminescu, Autosuficiență, Sunt liber*; în care persistă un discret fior religios, conțin viguroase și dominante elemente de confesiune programatică, pot fi considerate arte poetice, oferind posibilitatea de a fi interpretate și evaluate critic în acest sens. Cele șapte *Satire contemporane* sunt preponderent ironice, adevărate satire, cu abia perceptibile note sarcastice. Poetul Radu Cârstoiu este un liric delicat, încât nu se lasă sedus de atitudini sarcastice, pamfletare. Secvența de *Ontopasteluri* ilustrează tentativa poetului de a sugera fuziunea și osmoza dintre reflexivitatea ontologică și vizualitatea picturală. Astfel de poezii devin, deopotrivă, pasteluri în sensul celebrei sintagme horatiene *Ut pictura poesis*, și interesante meditații despre ființa umană.

Grație piesei lui Valeriu Butulescu:

Brâncuși sărbătorit prin teatru, și la Târgu Jiu!

Al. Horia

În urmă cu 12 ani Valeriu Butulescu a scris drama „Infinitul Brâncuși” (Pasărea de aur), la Editura SITEH din Craiova. „Piesa beneficiază de un discurs linear, frumos, meșteșugit din punct de vedere stilistic. Este un fin adagiu despre creația și menirea artistului” scria criticul clujean Adrian Țion în prefața cărții, apoi în revista Tribuna. Regretatul filolog Valentin Tașcu se hotărăște să o pună în scena teatrului „Elvira Godeanu” din Târgu Jiu, pentru care fusese scrisă. Brusc, conducerea instituției, din motive mai degrabă oculte decât culte, renunță la proiect., pe considerentul că textul nu are „nerv”! Dar la București, Teatrul Național Radiofonic este de altă părere. Piesa are tot ce-i trebuie, inclusiv nerv. Sub regia lui Mihai Lungeanu și cu sprijinul unor actori buni, în mare parte de la Teatrul Național București este montat în timp record un spectacol excepțional. Poate și pentru faptul că rolul principal îl joacă un actor de excepție: Ștefan Iordache.

Premiera a avut loc pe 12 martie 2007, la 50 de ani de la moartea lui Constantin Brâncuși. Dar nu se produce pe scena din Targu Jiu, cum ar fi fost firesc, ci la Teatrul „Majestic” din București. După premieră, Ștefan Iordache declara: Mulțumesc în primul rând dramaturgului Valeriu Butulescu. Mi-a plăcut acest rol, acest Brâncuși aforistic, scris cu atâta măiestrie.”

Institutul Cultural Român remarcă piesa, care este tradusă

în engleză, portugheză și mai târziu în greacă. Piesa este prezentată la Festivalul de artă dramatică de la Lisabona.

Textul trilingv, publicat la Editura „Măiastra” din capitala Gorjului este salutat de critici. Lansarea cărții se face la Târgu Jiu, localitatea Preajba, în sala de clasă în care Valeriu Butulescu a învățat alfabetul cu o jumătate de secol în urmă. La lansare participă multă lume bună: Primarul Florin Cârciumar, brâncușologul Ion Mocioi, scriitorii Vasile Ponea, Adrian Frățilă, Nicolae Brelea etc. Pentru piesă lui Butulescu i se decernează Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Sibiu. Anul trecut proiectul „Infinitul Brâncuși” a fost preluat de regizorul clujean Gelu Badea care, cu actorii Teatrului Dramatic „I. D. Sîrbu” din Petroșani montează un excelent spectacol. Rolul principal îl joacă tânărul actor Radu Tudosie, secondat de Amelia Toaxen, ambii originari din Targu Jiu. Premiera a avut loc pe 12 mai 2016 la Petroșani. Gorjul nu este prezent doar pe scenă, ci și în sală. La premieră au asistat prof. Ion Trancău, poetul Adrian Frățilă, publicistul Ion Predoșanu, profesorul și epigramistul Ion Butulescu, fratele autorului.

Premiera este salutăată de presa și mediile de informare din Valea Jiului, dar și de confrății din Gorj. Pe 16 mai 2016, Ion Predoșanu scria în cotidianul „Gorjeanul” următoarele: „Afișele din avizierele teatrului Dramatic „Ion D.

☑ Sîrbu” Petroșani ne anunțau piesa „Infinitul Brâncuși” de Valeriu Butulescu, cu portretul unui Titan precum Constantin Brâncuși mult mai tânăr, față de acela pe care ni-l închipuiam din citirea piesei „Pasărea de aur” (subintitulată „Miracol vertical”) a cărei acțiune se petrece în Atelierul lui Brâncuși din Paris, din fundătura Ronsin, în zilele de 15 și 16 martie 1957, pe când Brâncuși avea 81 de ani. Deocamdată, salutăm acest veritabil și modern eveniment artistic în regia lui Gelu Badea, avându-i ca actori pe Radu Tudosie, Amelia Toaxen, Daniel Cergă, Sergiu Fîrte, Mihai Sima, Alexandru Cazan, Mihai Alexandru, Adelin Ilie și Scenografia fantastică și ultramodernă a distinsei Vioara Bara. Toate acestea au fost posibile și datorită Managerului general Nicoleta Bolcă și desigur, și a unui secretar literar cu dragoste de Nemuritorul Constantin Brâncuși. Suntem în Anul 2016, considerat și în Gorj și în România “Anul Brâncuși”. Totuși, acest excepțional eveniment artistic a avut loc sâmbătă seara, pe 14 mai 2016, la Petroșani. Ca gorjenii suntem mândri că măcar în Valea Jiului fu posibilă punerea în scenă a unui spectacol teatral pe măsura Creatorului Sculpturii Moderne Universale. Finalul din piesa scrisă „Pasărea de aur”, diferă față de cel din spectacolul gândit modern, ca pentru Mileniul III de talentatul regizor Gelu Badea. Care, dacă nu mă-nșel, a cochetat, dacă nu cumva a și lucrat la Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” din Târgu Jiu. Replicile aforistice abundă, Valeriu Butulescu excelând, cum spuneam, în aforisme. Totuși, în spectacolul eveniment „Infinitul Brâncuși”, Titanul de la Hobița nu moare, ci își pregătește merindele și revine acasă. O spune și replica lui Brâncuși: „Mă

duc la Hobița! Acolo sunt nepoții mei! Băiatu’ Fârsâniî își face casă de lemn! Are nevoie de un dulgher bun... Trebuie să-l ajut... Îmi iau sculele!...” Spectacolul a atras atenția, teatrul din Petroșani primind mai multe invitații pentru un turneu peste hotare: Serbia, Ungaria, Italia, Grecia. Colectivul optează pentru Grecia, unde teatrul lui Valeriu Butulescu mai fusese jucat, pe scene din Atena și Salonic. Turneul din Grecia, susținut de Ministerul de Externe, prin consulul general de la Salonic, dr. Martin Ladislau Salamon a fost un veritabil succes.

Din fericire, răceala ostilă a teatrului local nu este împărtășită de alte instituții gorjene. În acest an se împlinesc 60 de ani de la moartea lui Brâncuși și 80 de ani de la ridicarea Coloanei care, după cum se știe, a fost construită și gândită de Brâncuși la Petroșani. Asociația „Coloana Infinitului” din Târgu Jiu, în parteneriat cu centrul de Cercetare, Documentare și Promovare „Constantin Brâncuși” achiziționează un spectacol „Infinitul Brâncuși”, care a avut loc pe 21 februarie. În sfârșit, pe scena Teatrului „Elvira Godeanu...”

Spectacolul a fost un succes. Reproducem doar un fragment din revista gorjeană „Cult-ura”: . . . Seara, la Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu”, a fost jucată piesa „Infinitul Brâncuși”, spre deliciul publicului care a descris-o ca fiind „magnifică”! „Piesa a fost absolut superbă, iar tânărul gorjean care a jucat rolul principal a jucat extraordinar, a cucerit publicul, cumva emoțional, într-un fel nemaivăzut de mine până acum. Foarte talentat! Felicitări actorilor și dramaturgului care a scris piesa”. Cuvinte de laudă pentru spectacol au avut și oficialitățile municipiului, prezente la eveniment: primarul interimar Aurel Popescu, viceprimarul Adrian Tudor. Organizatorul

acțiunii, Ion Neamțu a calificat spectacolul drept un veritabil omagiu adus Marelui Brâncuși.

După spectacol, Valeriu Butulescu a declarat, vădit emoționat: „Un Brâncuși dramatic la el acasă! Un text românesc, dar cu priză directă la Lumea Olteniei, mai ales a Gorjului, pe cea mai însemnată scenă gorjeană! Pentru mine acest spectacol a fost un examen greu. Timp de o oră publicul a urmărit, într-o absolută liniște cosmică, într-o concentrare admirabilă, care spune multe. În final, o sală plină, care a aplaudat minute în șir, în picioare, m-a convins că am reușit. Mi-au întărit convingerea cuvintele adresate de spectatori, de actori și oameni de cultură locali, de autoritățile din Târgu Jiu, care, spre cinstea lor și a orașului, au participat la această premieră dramaturgică, pe teren propriu, închinată Marelui Constantin Brâncuși. M-a întristat absența, probabil motivată, a mai marilor teatrului local. Care analizează acest text de 12 ani! Mulțumesc tuturor celor implicați, admirabilului public gorjean (intrat instantaneu în rezonanță cu mesajul spectacolului). Mulțumesc presei și autorităților gorjene, pe care le-am simțit aproape. Mulțumesc actorilor, în mod special gorjeanului Radu Tudosie, care a creat un Brâncuși comparabil ca magnitudine, cu cel interpretat, cu zece ani în urmă de Ștefan Iordache, la Teatrul Național Radiofonic. Mulțumesc criticilor literari Mircea Ghițulescu, Constantin Zărnescu, Adrian Țion, Jeana Morărescu, Ironim Muntean etc, care au salutat acest text aforistic, încă de la apariție. Mulțumesc Institutului Cultural Român, grație căruia textul a fost tradus în numeroase limbi, făcând astfel posibilă prezentarea sa peste hotare. Pentru că Brâncuși s-a născut în Gorj. Dar este un artist planetar.”

Breviar publicistic

Ion Trancău

Nu demult, aniversările și comemorările scriitorilor noștri din perioadele literare revoluate erau repudiate cu ironie, ca festiviste și apologetice. Acum, sunt reconsiderate cu revizuri istorico-literare de câțiva critici și istorici literari, în frunte cu Nicolae Manolescu. La sfârșitul anului 2016, Nicolae Manolescu a abordat personalitatea și opera criticului Titu Maiorescu într-un număr al revistei *România literară*, anticipând astfel comemorarea centenarului trecerii la cele veșnice cu data de 18 iunie 1917.

La fel, a procedat poeta, prozatoarea și eseista Marta Petreu, evocându-l pe Maiorescu, mentorul societății *Junimea* și al revistei *Convorbiri literare*, amplu și profund, ca la carte. Ambele demersuri publicistice, cel manolescian și cel datorat scriitoarei care coordonează apariția revistei clujene *Apostrof*, au meritul de a fi semnalat evenimentul comemorativ al anului 2017: centenarul trecerii în eterna posteritate a ctitorului criticii moderne, a culturii și literaturii române. Așadar, din 15 februarie 2017, aniversarea nașterii lui Titu Maiorescu, până în 18 iunie 2017, chiar după această dată a comemorării ne așteptăm la contribuții complementare și novatoare, importante, găzduite de paginile revistelor noastre cultural-literare.

Prompt și pertinent se arată și trimestrialul de cultură *Portal-Măiastra*, Anul XIII, Nr. 1 (50)/2017, care ne oferă de pe prima pagină *Revelația arhivelor un Centenar comemorativ*, anticipat de criticul și istoricul literar Zenovie Cârlușea, evidențind aportul lui Titu Maiorescu la

internarea lui Mihai Eminescu în Sanatoriul Ober-Dobling-Viena.

Cu mai mulți ani în urmă, eu însumi am scris și am publicat un articol promaiorescian cu un titlu insolit, franco-român *Et en fin, Maiorescu... Vint!*, pe care l-am publicat în revista *Interval* de la Colegiul Național *Spiru Haret* Târgu Jiu. Articolul mi-era inspirat de expresia *Et en fin, Malherbe vint*, prezentă în *Arta poetică* a lui Nicolas Boileau-Despreaux, din anul 1674, verificare riguroasă a regulilor sau normelor fixe ale clasicismului francez.

Tot în revista *România literară*, numărul 52 din 9 decembrie 2016, profesorul universitar Mihai Zamfir semnează două pagini, 14-15, despre *Un celebru critic provincial*; recte Garabet Ibrăileanu, mai modest decât criticii și istoricii literari tutelari și exemplari, precum Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu, Perpessicius, Tudor Vianu, G. Călinescu, Șerban Cioculescu, Ion Negoșescu, Eugen Simion, Matei Călinescu, Nicolae Manolescu, Mihai Zamfir, Mircea Martin și Ion Popa. Așadar, G. Ibrăileanu este, în viziunea și stilul critic al lui Mihai Zamfir... *celebru și provincial*.

Eseul lui Mihai Zamfir mi se pare exemplar și excepțional prin reviziunea fermă, clară și elegantă, intrinsec critică, dar mai ales stilistică, hermeneutic și axiologic, a opiniilor prea tradiționale referitoare la personalitatea și opera lui G. Ibrăileanu. Câteva citate din eseul mihaizamfiresc, nu mai puțin celebre, deloc provinciale, pentru acuratețea și pertința observațiilor, ca și pentru

savoarea lor stilistică, devin irezistibile: *Garabet Ibrăileanu- 80 de ani, de posteritate; a existat un adevărat mit Ibrăileanu; el făcea figură de guru; sub regimul comunist personalitatea i-a fost grav falsificată; Mihai Ralea se străduia să facă din blândul și retrasul noctambul un soi de comunist; cu anii 70-80 cota lui Ibrăileanu a scăzut; cuplul antinomic Lovinescu-Ibrăileanu, cei doi se revendicau din tradiții culturale diferite; singura lor polemică- ediția poeziilor lui Eminescu; eșecul în ocuparea catedrei de la Iași a fost șansa lui Lovinescu de a crea revista și cenaclul **Sburătorul**, de devenii îndrumătorul scriitorilor moderniști interbelici; pe urmele lui Lovinescu, adversarul Ibrăileanu, devine, din fericire, romancier; descindeau din două lumi opuse; Ibrăileanu se regăsește pe sine abia după Primul Război Mondial, entuziasmul lui pentru Alexandru Vlahuță, I. Al. Brătescu-Voinești, Jean Bart; ignorarea modernilor moderniști, Blaga, Barbu, Camil Petrescu, Mateiu I. Caragiale; vocația profundă a lui Ibrăileanu era istoria literară; **Creație și analiză a impus binomul Obiectivitate vs. Subiectivitate**; romanul *Adela* marchează o apariție singulară, roman de iubire în tonalitate și atmosferă intenționat desuete; romanul este o reușită, unul dintre romanele incluse și comentate de Nicolae Manolescu în trilogia *Arca lui Noe*, partea a doua, *Ionicul*. Sper ca extinsele citate din eseul critic semnat de Mihai Zamfir să nu fie anoste, dimpotrivă, incitante și agreabile.*

traduceri

Rainer Maria Rilke

Un castel

Iată castelul cu ruginindul
blazon deasupra porții,
ca niște mâini rugătoare
își ridică vârfurile arborii sorții

În ușor prăbușinda fereastră
își arată boiul strălucind
o floare albastră

Nu-i nici o femeie în spate să plângă –
floarea albastră e singurul semn de viață
în zidul castelului lovit de parângă –

O, acest Nietzsche...

Din „Zarathustra”, acest PROMETHEUS

Die Welt ist tief
Und tiefer als der Tag gedacht
Tief ist ihr Weh
Lust-tiefer noch als Herzeslied
Wenn spricht: vergeh!
Doch alle Lust will Ewigkeit...

Am zis „O, acest...”, întrucât nu este ușor să-l
traduci „credincios” în românește (cel puțin eu...):

Adâncă-i lumea –
nu-i simplă zare –
mult mai adâncă
decât crede ea,
însă plăcerea
marginii n-are...
durerea zice: grabnic treci,
plăcerea însă: fii pe veci!

Dar, pe românește spus, nu ar fi mai corect așa?:

Adâncă-i lumea (nu o simplă zare),
Mult mai profundă decât pare;
Adâncă-i și durerea ei,

Însă plăcerea marginii n-are...
Durerea-i zici: grabnic treci,
Plăcerii însă: rămâi pe veci...

Este adevărat că un traducător este, într-un fel,
trădător, dar mie mi se pare că am înțeles adevărul,
exprimându-l în această formă.

Până la urmă, traducătorul are și el dreptul la
„poezia lui” pe o idee (temă) dată de un veritabil
filosof energetic.

Pirko... și Eminescu...

Da,
doar pentru tine scriu
acest poem,
mereu cu gândul la o frumoasă,
finlandezo-română,
iubire...

cu timpul, cred eu,
va urma și mult râvnita-mpunere,
dar să nu fie prea târziu;

ca un vis,
ca o minunată minune
să vii din țara ta rece, aici,
pe nisipul meu cald
cu versuri de iubire...

PIRKO,
nu doar numele ți-l vreau
și nici vorbele atât de frumoase,
ci Totul în Toate –
trup și suflet,
aici pe vatra fierbinte a
sentimentelor,
unde numai așa vom cunoaște
splendida nemurire
a esențelor noastre –
prin iubire...

din păcate, voi mai rămâne, aici,
doar trei zile
(O, timp, cât de scurt te dovedești!)

De aceea,
lașă-mă să transform în flacără
sângele tău finlandez,
ca totul să ardă în noi
ca o lumină:
inimă, sentimente, iubire,
pentru veșnică neuitare –
PIRKO

**Traducere din limba germană de Dumitru
Dănuș, în fundal „Schîța lui Brâncuși”**